

Smotra projekata – 2025.
iz građanskog odgoja i obrazovanja

NAKLADNIK

Agencija za odgoj i obrazovanje
Donje Svetice 38, 10000 Zagreb
www.azoo.hr

ZA NAKLADNIKA

mr. sc. Katarina Milković, prof.

@ Agencija za odgoj i obrazovanje

ZBORNIK PRIREDILI

Andreja Silić
Tomislav Ogrinšak

Pripremljeno u Agenciji za odgoj i obrazovanje
2025.

O PROVEDENOJ DŽAVNOJ SMOTRI PROJEKATA IZ GRAĐANSKOGA ODGOJA I OBRAZOVANJA I DRUGIH MEĐUPREDMETNIH TEMA – PROJEKT GRAĐANIN U ŠKOLSKOJ GODINI 2024/2025.

Ove je godine dvadest i sedmi put održana Državna smotra projekata iz građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema – Projekt građanin.

Zahvaljujemo svima koji su pomogli da se smotra razvija i opstane. Također, zahvaljujemo svima koji su sudjelovali u proteklih četvrt stoljeća u stručnim usavršavanjima vezanim uz provedbu metode Projekt građanin i svim sudionicima smotri (na županijskoj razini i državnoj razini). Čestitke upućujemo svim učenicima i njihovim mentorima u provedbi projekata.

Cilj rješavanja problema na temelju metode Projekt građanin i Smotre jest omogućiti učenicima osnovnih i srednjih škola stjecanje građanske kompetencije, praktičnoga političkog obrazovanja usmjerenog na razvoj dobrobiti društvene zajednice, razvoj poduzetnosti i ostalih ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

Što su učenici radili?

Učenici su prepoznavali i rješavali manje, ali važne probleme društvene zajednice. Odabirali su problem kojim će se razred ili skupina baviti po demokratskoj proceduri, istraživali su problem podjelom zaduženja skupinama i pojedincima, dokumentirali svoje istraživanje, pretraživali medije, tragali za informacijama putem interneta, pretraživali znanstvene izvore, anketirali ili razgovorali sa stručnjacima za problem koji su istraživali, predlagali rješenja skupnim radom i raspravom, utvrđivali su jake i slabe strane predloženih rješenja, oblikovali su glavne politike za rješenje problema, alternativne politike, izrađivali plan provedbe projekta, provodili rješenja problema u suradnji s učiteljima, nastavnicima, roditeljima, stručnjacima i predstavnicima lokalne zajednice. Svaki je projekt imao ostvarene rezultate, a na kraju su učenici zajedno s mentorima dali osvrt tijekom njegove provedbe.

Takav oblik projektne nastave ostvarivao se kroz najmanje sedam koraka da se očuva demokratska procedura rješavanja problema, ali i svi procesni dijelovi projekta. Znanjem projektnog planiranja učenici su stekli vještine koje će trebati kasnije u područjima svojega profesionalnog i građanskog života. Takvo učenje namijenjeno je učenicima razredne i predmetne nastave osnovnih škola te učenicima srednjih škola.

Rad na projektu planira se tako da uključuje interdisciplinarni pristup u oblikovanju rada s učenicima kao što su: čitanje, diskusija, pisanje, istraživanje činjenica, obrada anketnih upitnika, rješavanje problema u malim skupinama, socijalno učenje, učenje kako učiti, poduzetništvo, tehnike suradničkog učenja, igra uloga, proučavanje zakona i Ustava RH-a, pisanje dopisa, molbi, kontaktiranje osoba iz javnog života i predstavnika vlasti, javni nastup itd.

Tijekom rada na projektu učenici u suradnji s roditeljima i učiteljima izabiru problem, sustavno ga istražuju, dokumentiraju i oblikuju plan rješavanja problema. U ostvarivanju projekta uspostavlja se suradnja s roditeljima, stručnjacima, predstavnicima vlasti, medija, ljudima iz lokalne zajednice u čiju nadležnost spada rješavanje problema. Da bi se došlo do odgovarajućeg izbora i rješenja problema u nastavnom procesu, planiraju se sljedeće dionice:

1. Izbor problema
2. Istraživanje društvene važnosti problema
3. Oblikovanje mogućih rješenja problema
4. Izbor najboljeg pristupa rješenju problema
5. Razvoj plana akcije
6. Predstavljanje plana akcije široj zajednici
7. Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema.

Prilikom predstavljanja korišteni su portfelji i dokumentacijska mapa. Na portfelju se stavljaju najreprezentativniji dokumenti: fotografije, isječki iz novina, rezultati ankete, članci zakona, tekstualni zapisi učenika i drugi važni materijali prikupljeni i nastali u pojedinim koracima rješavanja problema.

Učenici stječu mogućnost da u tijeku rješavanja problema koriste sva svoja znanja koja su stekli iz drugih predmeta – iz povijesti, hrvatskog, stranog jezika, zemljopisa, matematike i tako dalje. U pravilu dožive uspjeh u javnosti sa svojim rješenjem problema jer nadležna tijela najčešće ostanu bez argumenata odbijanja i neprihvatanja budući da su učenici unaprijed sve dobro osmislili i pripremili odgovore na moguća odbijanja i odlaganja i to ne samo verbalno već i dokumentarno u obliku dokumentacijske mape, a također su dobro izučili sve odgovarajuće propise. To mogu biti prijedlozi da se postavi semafor na prometnici kojom prelaze do škole radi njihove sigurnosti i zaštite, da se uskladi red vožnje javnog prijevoza, ako su đaci putnici da ne moraju dugo čekati na prijevoz, postavljanje kontejnera da se ne onečišćuje okoliš škole, uređenje školskog igrališta itd. Važno je istaknuti da oni ne iniciraju rješavanje problema već dolaze s gotovim prijedlogom njegova rješenja. Doživljeni uspjeh i mogućnost djelovanja je izvor motivacije: smanjuje se osjećaj bespomoćnosti, jača se samopouzdanje, poboljšava se odnos prema sebi i prema školi, destruktivnu, buntovničku energiju mladih kroz ovakvo smisleno i svrhovito praktično učenje učenici pretvaraju u pozitivnu, konstruktivnu snagu.

Teme i ciljevi projekata kojima su se učenici bavili ove školske godine:

značenje koje biljka bazga ima za zdrav život, očuvanje pčela i njihova važnost za ekosustav, predstavljanje žitarice heljde i načine kako može doprinijeti zdravijem načinu života, zaštita zdravlja istraživanjem ljekovitih biljaka koje može konzumirati cijela obitelj, zaštita morskog okoliša, međugeneracijska solidarnost i pomoć starijim osobama, volontiranje u staračkom domu, promoviranje lokalnog zavičaja, povezivanje iskustva i vještina starijih članova obitelji sa suvremenim načinom života, sigurnost u prometu, izgradnja nadstrešnica za bicikle pokraj školske zgrade, informiranje o različitim teškoćama kao što je *down sindrom*, poremećaj iz spektra autizma, intelektualne teškoće, slabovidnost i sljepoća, prihvaćanje djece/učenika s teškoćama od strane djece/učenika urednog razvoja, edukacija učenika 1., 2., 3. i 4. razreda osnovne škole putem prezentacija, radionica, bojanke i brošura o neprimjerenim ponašanjima (sukobima i zlostavljanju), sigurnom korištenju interneta te o elektroničkom nasilju, poticanje izvanučioničke nastave, poticanje čitanja i upoznavanje lokalne kulture i običaja, senzibiliziranje učenike za istraživanje uloge škole i jačanje povezanosti sa školskom i lokalnom zajednicom, unapređivanje kvalitete čitanja kod učenika te razvijanje interesa za

knjišku kulturu, važnost problema vršnjačkog nasilja i stjecanje znanja o vrstama i načinima sprečavanja vršnjačkog nasilja, smanjivanje nastajanja otpada od hrane, a time i utjecati na planiranje troškova kućanstva, promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje osobnih odluka vezanih za ciljeve održivog razvoja, važnost provođenja vremena s članovima svoje obitelji i poticanje učenika na preuzimanje aktivne uloge u njoj, sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu na temu sigurnosti u prometu, prepoznavanje i kontroliranje emocija i razvijanje pozitivne slike o sebi, te razvijanje nacionalnog i kulturnog identiteta kroz istraživanje kulturnih dobara, starih običaja, igara, pjesama i izradu tradicionalnih ukrasnih predmeta, poticanje učenika da više vremena provode u boravku na otvorenom, očuvanje vode kao prirodnog bogatstva i promišljanje o radu i ekonomskim aspektima upravljanja vodnim resursima, ispravan odnos prema vodi, unaprjeđivanje čistoće krških objekata, podzemnih i pitkih voda, izgradnja školskog vrta, poticanje učenika da svoje slobodno vrijeme čim više provode u kvalitetnom druženju s vršnjacima i izgradnja igrališta u dvorištu škole koje je namijenjeno igranju tradicionalnih, rješavanja problema onečišćenja zraka na području Pule u blizini tvornice cementa, promocija kulturne baštine zavičaja s naglaskom na nematerijalnu kulturnu baštinu odnosno izradu dobravske črne pisanice, osmišljavanje turističke ponudu Kotoribe, razvijanje kod učenika aktivnog i odgovornog pristupa učenju: stvaranje prikladnog fizičkog okruženja za učenje i preuzimanje odgovornosti za svoje učenje radi boljih postignuća, zaštita potrošača i upoznavanje učenika s reklamom i njezinim utjecajem na potrošače, prevencija ovisnosti o društvenim mrežama i videoigrama, promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje osobnih odluka vezanih za ekologiju i održivost i promicanje ideja održivog razvoja među svim učenicima i djelatnicima škole, kako se zdravim navijanjem može postati ponosan, kulturni i zdrav navijač – budući aktivni građanin, međuvršnjačko pomaganje uključivanjem što većeg broja učenika u volonterske akcije, edukacija učenika i odraslih na temu financijske pismenosti, kultura ponašanja, čuvanje imovine i javnog dobra u školi, integracija nacionalnih manjina i upoznavanjem, poštivanjem i uvažavanjem nacionalnih manjina i različitih vjera utjecati na povećanje inkluzije u razredu i školi, razviti svijest o ponovnoj upotrebi stvari da bi se smanjilo nepotrebno gomilanje i kupovanje novoga dok predmeti koje već posjedujemo još mogu biti upotrijebljeni, educiranje građanstva grada Ivanić-Grada i poticanje sadnje lukovica ljiljana oko škole uz važne građevine i okućnice, smanjivanje količine plastičnog otpada u školi i njegovo recikliranje, poticanje učenika na odgovorno ponašanje prema školskoj imovini i preuzimanje aktivne uloge u stvaranju poticajnog okruženja za učenje i boravak u školi (umjetnošću protiv vandalizma), potaknuti učenike na promišljanje o održivim načinima kretanja u urbanim sredinama, istražiti prednosti biciklističkog prometa te ih osposobiti za analizu prometnih uvjeta u Zagrebu, razlozi odgode upisa u prvi razred osnovne škole, preuređenje predvorja škole radi dobivanja prostora za opuštanje, mjesta za neformalne susrete i socijalizaciju, učenje, poticanje kreativnost i različite aktivnosti tijekom slobodnog vremena, razvijanje empatije mladih prema socijalno ugroženim osobama, upoznavanje učenika, roditelja i ostalih građana s negativnim posljedicama korištenja pirotehničkih sredstava, posebno petardi te poticanje učenika da izbjegavaju koristiti navedena sredstva, poticanje učenika na usvajanje održivih životnih stilova i zdravih prehrambenih navika, poticanje proizvodnje meda i razvoja pčelarstva, važnosti prilagodbe novim tehnološkim i informatičkim novitetima koje susrećemo u svakodnevnom životu i potaknuti učenike na

razmišljanje o tome kako će umjetna inteligencija oblikovati obrazovanje, tržište rada i društvene interakcije u godinama koje dolaze, edukacija ravnatelja, kuharica i odgajatelja vrtića na području Međimurske županije te roditelja vrtićke djece u vezi sa zdravom prehranom djece, smanjenje uporabe plastičnih vrećica, podići svijest o utjecaju proizvodnje tekstila na okoliš i o mogućnostima pravilnog načina zbrinjavanja tekstilnog otpada, informiranje i senzibiliziranje javnosti o održavanju sjećanja na Domovinski rat, edukaciji učenika i nastavnika o povijesnoj važnosti Domovinskog rata, očuvanju memorijalnih lokacija, čuvanju kulturno-povijesne baštine kao osnovi društvenog razvoja i opstanka, stjecanje spoznaja o Vukovaru, gradu heroju, istraživanje, predstavljanje i popularizacija života i djela znamenitih osoba grada Osijeka, edukacija o njihovom doprinosu lokalnoj zajednici, problem pretilosti kod mladih i njihove prehrambene navike, rješavanje probleme nedovoljne opremljenosti školskog prostora za pohranjivanje privatnih stvari učenika tijekom boravka u školi, svjetlosno onečišćenje u Zagrebu i osmišljavanje mogućeg rješenja (primjena bioluminiscentnih organizama uz dodatnu mikro LED-rasvjetu), sudjelovanje učenika u radu škole i u izboru ravnatelja škole, kako volontiranje utječe na samopoštovanje kod mladih, osnivanje zelenih kafića – prostora u kojima bi građani mogli popravljati, reciklirati i učiti o održivosti – kao način suzbijanja konzumerizma i poticanja odgovorne potrošnje, rješavanje nedostatka javnih prostora za kvalitetno i priuštivo provođenje slobodnog vremena srednjoškolaca u Splitu.

Državna razina smotre održana je 17. svibnja 2025. u OŠ Grigora Viteza u Zagrebu.

mr. sc. Tomislav Ogrinšak
viši savjetnik za nacionalne programe

Projekti iz područja ranog i predškolskog odgoja

mr. sc. Andreja Silić

viša savjetnica za predškolski odgoj

koordinatorica *Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske za područje ranog i predškolskog odgoja*

Projekti odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u području ranog i predškolskog odgoja

Ove godine navršava se 26 godina provođenja Smotri projekata u području građanskog odgoja i obrazovanja, nastalih u odgojno-obrazovnoj praksi u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u Republici Hrvatskoj te je dvodnevna državna smotra projekata u području građanskoga odgoja i obrazovanja bila dobra prilika za utvrđivanje postignuća i određivanje smjernica za buduće korake u njegovu kvalitetnom ostvarivanju.

U dječjim vrtićima u Republici Hrvatskoj se od 1999. godine provode različite aktivnosti i programi, nakon objave Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske, koji su rezultat promišljanja kako planske dokumente oživotvoriti u praksi na načelima razvoja dječjeg vrtića u kojem se, živeći u pravima i zalažući za njih, uči o ljudskim pravima kroz učenje o sebi, o drugima, o zajednici i svijetu kao cjelini. Operacionalizacija ciljnih vrijednosti koje su temelj učenja o pravima, nije moguća bez razvoja kompetencija građanskog odgoja.

U ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, poticanje kompetencija za ljudska prava i demokratsko građanstvo ključno je za postavljanje temelja za aktivno i angažirano građanstvo. Ove kompetencije obuhvaćaju niz znanja, vještina, stavova i vrijednosti koje djeci pomažu razumjeti, poštivati i podržavati ljudska prava i demokratska načela.

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje iz 2015. godine navedene se kompetencije razvijaju stvaranjem uvjeta i poticanjem djeteta na pozitivan stav prema sebi i drugima, odgovorno ponašanje, uzajamno pomaganje, prihvaćanje i poštovanje, poštivanje različitosti, samopoštovanje i osposobljavanje za učinkovito sudjelovanje u razvoju demokratskih odnosa u vrtiću, zajednici i društvu na načelima pravednosti i mirotvorstva. Ove kompetencije razvijaju se u takvoj organizaciji odgojno-obrazovnoga procesa vrtića koja se oslanja na stvaranje poticajnoga socijalnog okruženja, poticanje djece na iznošenje i argumentiranje svojih stajališta te uključivanje djece u donošenje odluka koje se odnose na njihovo življenje u vrtiću.

Projektom se smatra svaki zaokružen, cjelovit i složen pothvat čiji su cilj i dinamika definirani, a ostvaruje se u određenom vremenu te zahtijeva koordinirane napore nekoliko ili većeg broja ljudi, službi, poduzeća i dr. Za razliku od bilo kojeg programa ili aktivnosti, projekt je točno vremenski određen i provodi se prema planiranim koracima. Odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo obuhvaća šest dimenzija građanske kompetencije djece predškolske, osnovnoškolske i srednjoškolske dobi:

- političku, koja uključuje područja pravila, pravde i demokratskog odlučivanja;
- društvenu, koja uključuje područja razvoja socijalnih vještina i komunikacije, upravljanja emocijama, razvoja empatije i upravljanja sukobima;
- ljudsko-pravnu, koja podrazumijeva podučavanje djeteta njegovim pravima i odgovornostima u tri aspekta – život U i učenje O i ZA djetetova prava i odgovornosti;
- gospodarsku u području poduzetništva i prava potrošača;
- kulturološku u području vlastitog identiteta i području poštivanja različitosti;
- ekološku u području zaštite okoliša, očuvanja prirodnih resursa i gospodarenja otpadom.

Da bi uspješno odgovorili na potrebe djece te zajamčena prava djece, odgojitelji i stručni suradnici u dječjim vrtićima trebaju imati visoke profesionalne kompetencije te kvalitetne stavove kao unutrašnje poticatelje odgovornoga djelovanja. U kontekstu jačanja njihovih znanja, vještina, sposobnosti, kompetencija te podržavanju u razvoju i kvalitetnome djelovanju posebice ističemo važnost sustavnih stručnih usavršavanja u području građanskog odgoja i obrazovanja, sustavno organiziranje regionalnih i državnih smotri projekata te stvaranje mreže kvalitetnih koordinatora, u suradnji je s vanjskim suradnicima – procjeniteljima projekata pridonijeli su većem broju kvalitetnih projekata, s razvidnim i mjerljivim postignućima: dubljim razumijevanjem i postizanjem više razine kvalitete djelovanja u odgojno-obrazovnoj praksi.

Pozornost se osobito pridaje ljudskim pravima i demokratskom građanstvu u digitalnom okruženju; ključnim znanjima, kompetencijama i resursima za uspješno ostvarivanje međuljudske i građanke kompetencije u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja; ostvarivanju kompetencija i ishoda učenja građanskog odgoja i obrazovanja u dječjem vrtiću; participaciji djeteta, od sudjelovanja u odabiru aktivnosti do sudjelovanja u odlučivanju.

Rezultat višegodišnjega rada odrazio se na kvalitetnije razumijevanje, planiranje, ostvarivanje i prezentiranje novih projekata. Nova znanja i kompetencije također su prepoznatljivi zbog okolnosti djelovanja na mreži od 2020. godine, a koje su pridonijele bržem i djelotvornijem načinu učenja i primjeni stečenih znanja u okviru digitalnih kompetencija, medijske pismenosti svih sudionika, posebice odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja u dječjim vrtićima. U relativno kratkom razdoblju učinjeni su bitni pomaci te prihvaćeni novi načini djelovanja, koji su ubrzo postali novi standard u djelovanju i praćenju ostvarivanja kvalitete odgojno-obrazovne prakse.

U području razvijanja socijalnih i građanskih kompetencija, tijekom pedagoške godine 2024/25. ostvareno je niz kvalitetnih projekata u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, kao odraz kvalitetnoga djelovanja odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja u dječjim vrtićima na području Republike Hrvatske.

Dana 22. i 23. svibnja 2025. godine održana je na Učiteljskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Odsjeku u Čakovcu, 21. Državna smotra projekata u području Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske, u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, na kojoj je sudjelovalo 130 odgojno-obrazovnih radnika u RPOO-u.

Zbog svega navedenoga posebna pozornost sustavno se pridaje ostvarivanju građanskog odgoja i obrazovanja u dječjim vrtićima s naglaskom na stvaranju kurikuluma GOO-a u području RPOO-a, na temelju višegodišnjih kvalitetnih primjera iz odgojno-obrazovne prakse. Tijekom travnja i svibnja 2025. godine organizirano je pet regionalnih smotri projekata (Ivankovo, Koprivnica, Zabok, Zadar i Zagreb) na kojima je prikazan pedeset i jedan projekt te je sudjelovalo 436 odgojno-obrazovnih radnika. Odabrani projekti su na kvalitetan način prikazani te je iskazana viša razina funkcionalne, informatičke, informacijske te drugih pismenosti svih sudionika projekata. Jasno je prikazana usvojenost novih znanja, stavova i vještina te kvalitativno novi oblici ponašanja i komunikacije, primjenjivost u svakodnevnom životu te pozitivno ozračje u kojem su ostvarene pojedine aktivnosti.

Za državnu razinu odabrana su 22 projekta, koji zadovoljavaju više razine postignuća prema postavljenim kriterijima kvalitete. U prikazanim projektima bile su zastupljene sve dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja, što je na poseban način ukazivalo na razinu kvalitete

stručnih znanja odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja za rad s djecom, njihovim roditeljima i vanjskim suradnicima u području građanskog odgoja i obrazovanja. Nove, iskazane kompetencije, znanja i vještine također su bile odraz suvremenih zbivanja i njihovih aktualnih interesa i potreba djece, njihovih roditelja i odgojitelja.

Bilo je također razvidno da su iskazani ciljevi, kompetencije koje su razvijane u pojedinom projektu te očekivani ishodi i postignuća zahvaćali bitne segmente življenja u kontekstu suvremenoga društva. Osim kvalitetnoga promišljanja odgojno-obrazovnoga konteksta za ostvarivanje projekata, posebna kvaliteta uočena je u načinu odabira područja i tema projekata, koji su doista relevantni za život djece. Nadalje, iskazana je također i viša razina promišljanja i osiguravanja uvjeta za aktivnu uključenost djece u svim razinama provođenja projekata. Osim iskazanih postignuća s obzirom na dinamične odnose i interakcije u projektima, zamjetna je bila viša razina kvalitete u istraživanju, stvaralaštvu i konstruktivnom ponašanju djece.

Predstavljeni projekti na ovogodišnjim regionalnim i državnoj smotri projekata bavili su se ključnim kompetencijama koje uključuju:

- poštivanje različitosti: poticanje djece da cijene i slave razlike u kulturi, jeziku i uvjerenjima promiču poštivanje različitosti i ljudskih prava;
- kritičko razmišljanje: poučavanje djece da kritički razmišljaju o društvenim pitanjima, poštenju i pravdi te na temelju toga odgovorno djeluju;
- empatija i suosjećanje: njegovanje empatije prema drugima i poticanje osjećaja suosjećanja pomaže djeci da shvate važnost brige za druge i suprotstavljanja diskriminaciji;
- donošenje odluka i rješavanje problema: pružanje mogućnosti djeci da se uključe u procese donošenja odluka i zajedničko rješavanje problema osnažuje ih da postanu aktivni sudionici demokratskih procesa;
- rješavanje sukoba: podučavanje djece strategijama mirnog rješavanja sukoba promiče kulturu dijaloga, kompromisa i poštovanja različitih mišljenja;
- sudjelovanje i građanski angažman: poticanje djece na sudjelovanje u grupnim aktivnostima, raspravama i projektima zajednice potiče osjećaj građanske odgovornosti i aktivnog građanstva.

Promicanjem ovih kompetencija u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, odgajatelji mogu pridonijeti razvoju informiranih, odgovornih i suosjećajnih budućih građana koji su predani poštivanju ljudskih prava i demokratskih vrijednosti.

PROGRAM DRŽAVNE SMOTRE PROJEKATA U PODRUČJU
 GRAĐANSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA
 ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE
 U ORGANIZACIJI AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

**Mjesto održavanja: Učiteljski fakultet u Čakovcu, Mala dvoranu u dvorištu
 Dr. Ante Starčevića 55, 40000 Čakovec
 22. i 23. svibnja 2025.**

Koordinatorica smotre za rani i predškolski odgoj i obrazovanje:
 mr. sc. Andreja Silić, viša savjetnica za predškolski odgoj
 e-mail: andreja.silic@azoo.hr

Četvrtak 22. 5. 2025.		
10.30– 11.00	– Registracija sudionika	
11.00 – 11.15	Svečano otvaranje državne smotre projekata Pozdravne riječi uzvanika	mr. sc. Andreja Silić doc. dr. sc. Hrvoje Šlezak, Prodekan za poslovanje, studij i studente izvan sjedišta fakulteta izv. prof. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić, Prodekanica za nastavu i studente
11.15 – 11.35	Uvodna riječ koordinatorice <i>građanskog odgoja i obrazovanja</i> za područje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja: Važnost planiranja, ostvarivanja, dokumentiranja i vrednovanja kvalitetnog predškolskog kurikuluma te socijalnih i građanskih kompetencija u dječjim vrtićima Kriteriji za vrednovanje	mr. sc. Andreja Silić
11.35 – 12.35	Odgojiteljske kompetencije za aktivno zagovaranje i podršku dječjim pravima u ustanovama RPOO-a	izv. prof. dr. sc. Ivana Visković Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu
12.35 – 13.35	Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Upoznajmo svijet kroz umjetnost, DV Bajka, Zagreb	glavni procjenitelj izv. prof. dr. sc. Ivana Visković članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Mirela Peić, mag. praesc. educ., odgojitelj savjetnik Vedrana Debijađi, prof. ped., stručni

	2. Hoću znati, želim znati kako kroz umjetnost i matematiku i digitalni svijet upoznati, DV Maksimir, Zagreb 3. Od potrebe i prava do odgovornosti, DV Vedri dani, Zagreb 4. Shkamoo – djeca mijenjaju svijet, Dječji vrtić Tratinčica, Koprivnica 5. Koale mogu sve, DV Tratinčica, Koprivnica	suradnik savjetnik Klementina Komorčec, mag. praesc. educ., ravnatelj Ivanka Vanjak, prof. ped., stručni suradnik savjetnik Snježana Kovačićek, odgojitelj mentor Arijana Plahutar, stručni suradnik savjetnik Helena Tomičak, bacc. praesc. educ., odgojitelj mentor Adrijana Gajski, odgojitelj savjetnik Maja Domazet, mag. praesc. educ., odgojitelj mentor mr. sc. Andreja Silić, AZOO
13.35 – 14.15	Stanka	
14.15 – 15.15	Glas djeteta, snaga promjene: Obrazovanje za ljudska prava i održivo društvo	izv. prof. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić
15.15 – 16.30	Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Istražujemo prošlost, DV <i>Tamaris</i>, Vodice 2. Kultura i tradicija našega kraja, DV Ivankovo, Ivankovo 3. Šah, DV Vedri dani, Stari Mikanovci 4. Teta, trebam pomoć, DV <i>Maslačak</i>, Pakrac 5. Moj grad Samobor – DV Grigor Vitez, Samobor 6. Glazba i glazbala u dječjim očima, DV Videk, Prigorje Brdovečko	glavni procjenitelj: izv. prof. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Nikolina Fišer-Sedinić, odgojitelj savjetnik Helena Burić, prof., ravnateljica Loreta Prgin, prof. ped., stručni suradnik pedagog Kristina Ljubić, mag. praesc. educ., ravnatelj Nataša Novak, odgojitelj savjetnik Iva Rončević, odgojitelj savjetnik Asija Murica, prof. ped., stručni suradnik savjetnik Vlasta Doričić, mag. praesc. educ. Valentina Krstulović, mag. praesc. educ., Vanjska suradnica za RPOO mr. sc. Andreja Silić
16.30 – 16.45	Rasprava o prezentiranim projektima Dogovor o rasporedu aktivnosti tijekom narednoga dana	Svi sudionici skupa

Petak 23. 5. 2025.		
9.00– – 9.30	Registracija sudionika	
9.30 – 9.40	Osvrt na prethodni dan i uvod u program drugoga dana regionalne smotre projekata GOO-a	mr. sc. Andreja Silić
9.40 – 10.40	Demokracija u pelenama: Kako odgojitelji štite, osnažuju i inspiriraju male aktiviste?	doc. dr. sc. Ana Žnidarec Čučković Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
10.40 – 12.10	Predstavljane odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Mijenjamo naše prehrambene navike, DV Vukovar 1, Vukovar 2. Našička viteška priča – naša inspiracija, DV Zvončić Našice – Grad Našice, Našice 3. Tratinčice emotinčice, DV Ploče, PO Staševica 4. Priče o gradu Varaždinu, Dječji vrtić Malo drvo, Varaždin 5. Jagodice prčalice, DV Maslačak, Zaprešić	glavni procjenitelj: članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Ivančica Žeravica, odgojitelj savjetnik Jelena Kulišić, mag. praesc. educ., odgojitelj savjetnik Franica Lasić, prof. predškolskog odgoja, ravnateljica Zorana Butorac, prof. predškolskog odgoja, ravnateljica Jelena Rnjak, mag. praesc. educ., odgojitelj mentor Adrijana Gajski, odgojitelj savjetnik mr. sc. Andreja Silić
12.10 – 13.10	Stanka	
13.10 – 14.10	Participacija djece rane i predškolske dobi u odgojno-obrazovnom procesu	doc. dr. sc. Edita Rogulj Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
14.10 – 15.40	Predstavljane odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Putujemo Hrvatskom – DV Slavuj, Strmec 2. Stara kuhinja u novom ruhu, DV Izvor, Solin 3. I ja sam Baltazar, DV Ivančica, Oriovac 4. Glina, Dječji vrtić Maslačak, Đurđevac 5. Spas u prvi čas, DV Videk, Prigorje Brdovečko	glavni procjenitelj: doc. dr. sc. Edita Rogulj članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Renatom Stipanov, odgojitelj savjetnik Mirjanom Miočić, mag. praesc. educ., ravnateljica Hamira Perković, odgojitelj savjetnik Klaudija Krmpotić, odgojitelj savjetnik Sanja Sajko, odgojitelj savjetnik Željka Požgaj, mag. praesc. educ Monika Dragun, prof. ped.

		Dubravka Albert, prof. ped. mr. sc. Andreja Silić
15.40 – 16.00	Rasprava o projektima Zaključci smotre	svi sudionici smotre projekata mr. sc. Andreja Silić, viša savjetnica AZOO

Projekti

1.

Dječji vrtić: **Bajka**

Adresa dječjeg vrtića: Zorkovačka 8

Poštanski broj i mjesto: 10 000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/3692– – 062

E-adresa: vrtec-bajka@zagreb.hr, pedagog@vrtec-bajka.hr

Naziv projekta: **Upoznajmo svijet kroz umjetnost**

Odgojna skupina: starija vrtićka

Voditelji projekta: Martina Vida Bodor, Nives Kaličanec Forjan

Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji odgojne skupine, KGZ Prečko

Trajanje projekta: cca. 6 mjeseci

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: **društvena i kulturološka dimenzija**

Cilj projekta: Poticanje izražavanja osobnih ideja, razvoj samopouzdanja kroz produkt vlastitog rada, uvođenje u svijet umjetnosti, upoznavanje različitih kultura, pozitivan stav prema različitostima na svim razinama

Očekivani ishodi i kompetencije koje su razvijane u projektu: razvijena svijesti o vrijednosti likovnog djela u različitosti, razvijen interes za umjetnost, razvijena tolerancija, poštivanje različitosti, razvijene socijalne i komunikacijske vještine, upoznavanje sa umjetnosti, različitim umjetničkim izrazima, razvijene prve digitalne i matematičke kompetencije

Opis projekta: Projekt “Upoznajmo svijet kroz umjetnost “ nastavak je prošlogodišnjeg projekta “Put putujem” koji je bio temeljen na iskazanom interesu djece za putovanjima I njihova želja da s prijateljima podjeli doživljeno. Bilo da se radilo o upoznavanju lokalne zajednice ili dalekih svjetskih destinacija djeca su sa istim žarom prezentirala svoja putnička iskustva, ali i slušala doživljaje s putovanja. Upoznavali smo se tako s običajima, kulturom, arhitekturom, gastronomijom ali i iskazivali osobne doživljaje. Djeca su takvim prikazom prezentacija razvijala i svoje prve digitalne kompetencije, osnaživali su svoju sposobnost komunikacije i javnog nastupa te su poticali i svoje roditelje na zajednički doprinos skupini. Svaka dječja prezentacija bila nam je temelj za planiranje novih sadržaja i stvaranje bogatog prostornog okruženja u kojem se istraživalo, gradilo, slikalo, modeliralo, računalo, zaključivalo. Ovaj projekt pokazao je da dječja znatiželja može postati temelj za duboko i smisleno, učenje kroz zabavu i igru.

Posjeta jednog djeteta Picassovu muzeju usmjerilo je interes djece prema istraživanju umjetničkih djela i života umjetnika raznih zemalja. Iako smo i dalje istraživali znamenitosti posjećenih destinacija, posebnu pažnju posvetili smo modernoj umjetnosti, za koju su djeca bila najviše zainteresirana.

Upoznali smo se tako sa životom i djelom velikoga španjolskog umjetnika Picassa. Neobična djela iz njegove kasnije faze oduševila su sve te su bila poticaj za reprodukciju, ali i vlastiti kreativni izričaj. Djeca su kroz upoznavanje Picassovog rada osnažila svoju umjetničku slobodu te su spoznala da vrijednost likovnog djela ne mora odgovarati realnom prikazu. To je osobito pozitivno utjecalo na sve one koji se nisu smatrali vještima na likovnom području. Upoznali smo i rad španjolskog umjetnika Miroa čija je umjetnička sloboda bila dodatni poticaj za rad. Zatim nas je umjetničko putovanje odvelo u Francusku gdje smo susreli Matisseova djela temeljena na neobičnim geometrijskim elementima i kontrastnim bojama. Uz njega smo se pozabavili usavršavanjem tehnike rezanja, mjerenja i početnog računanja. Upoznali smo se i s optičkom iluzijom koju možemo dobiti kombinirajući likovne elemente, koju su djeca i sama proizvela. Norvežanin Munch i njegov “Krik” naveli su nas na brojne razgovore i aktivnosti o emocijama, a na likovnom području izveli smo personaliziranu verziju njegovog djela. Spomenuli smo i hrvatske umjetnike od kojih se djecu najviše dojmio kipar Ivan Kožarić budući da su njegova djela mogli vidjeti uživo šecujući svojim gradom.

Osim umjetnosti, djeca su istraživala i uspoređivala zemlje spomenutih umjetnika, uspoređivala njihova obilježja, kulturu, običaje, arhitekturu, gastronomiju, jeziki drugo.

Upoznavanje moderne umjetnosti navelo je djecu i na istraživanje početaka likovne umjetnosti. Upoznali su tako špiljsko slikarstvo te su se okušali u reprodukciji prikaza ugljenom i kredom. Također su se okušali u izradi boja od prirodnih sastojaka i recikliranju papira.

U sklopu projekta organizirana je kreativna radionica na temu “Slikaj kao Miró”, koja je bila usmjerena na poticanje kreativnosti i zajedničkog stvaranja djece i roditelja. Radionica je pružila jedinstvenu priliku roditeljima da se uključe u umjetnički proces te da zajedno s djecom istražuju likovnu tehniku inspiriranu radom poznatog španjolskog umjetnika Joana Miróa.

Projekt je omogućio nove spoznaje i put ka razumijevanju svijeta moderne umjetnosti, razvijajući ljubav prema umjetnosti i kreativnom izražavanju, razvijaju građanske kompetencije djece kao aktivnih i informiranih članova društvene zajednice. Usvajali su (indirektno) znanja o ljudskim pravima te obilježjima zajednica i načinima sudjelovanja u društvenom životu.

Svakodnevno promicanje svijesti o različitostima kako u umjetničkom svijetu, tako i u društvenom pridonijelo je jačanju naše male zajednice – uvažavanju svakog pojedinca, poštivanju različitosti, promicanju dostojanstva svakog pojedinca te samim time jačanju njihove samosvijesti i samopouzdanja kao temelja aktivnih i odgovornih članova društva. Promicali smo demokratska načela slobode, razvoja kritičkog mišljenja i argumentiranja, te komunikacijske vještine potrebne za društveno sudjelovanje u procesu oblikovanja cjelovitih društvenih i kulturoloških iskustava.

2.

Dječji vrtić: **Maksimir**

Adresa dječjeg vrtića: Aleja A: Augustinčića 4

Poštanski broj i mjesto: 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/2314976, 01/2315712

E-adresa: vrtic.maksimir@zagreb.hr

Naziv projekta: **Hoću znati, želim znati kako kroz umjetnost i matematiku i digitalni svijet upoznati**

Odgojne skupine: Ježići, Zagići i Mačke (21 dijete u dobi od 1. do 6. godine) u dva objekta

Voditelji projekta:

1. Silvana Bagarić (ravnatelj)
2. Marija Jukić (odgojitelj savjetnik)
3. Sandra Zjačić – Ljubičić (odgojitelj savjetnik)
4. Marijana Karapetrić (odgojitelj, prijelaz u DV Budućnost)
5. Petra Malnar (psiholog mentor)
6. Lana Očko Smolek (pedagog mentor)

Ostali sudionici uključeni u projekt:

1. Roditelji kao podrška i aktivni sudionici
2. Domar
3. Digitalni dizajneri i IT stručnjaci
4. Umjetnici iz područja likovne kulture
5. Virtualni obilasci muzeja

Trajanje projekta: od rujna 2023. do siječnja 2024. godine

Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja: Društvena i ljudsko-pravna

Ciljevi projekta:

1. Produbiti razumijevanje razvojnih prava i prava sudjelovanja djece

2. Omogućiti djeci pravo na izražavanje mišljenja, pravo na igru i sudjelovanje u aktivnostima, pravo na digitalnu uključenost kroz pristupačne i prilagođene digitalne aktivnosti
3. Promicati građanske vrijednosti poput osobne slobode izraza, izražavanja vlastitih ideja, poticanja razvoja odgovornosti, zajedništva i socijalnih interakcija među djecom, kao i matematičke i digitalne pismenosti koje su usklađene s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Očekivani ishodi učenja:

- Izraziti vlastito mišljenje o doživljaju kompozicije ali i o kvaliteti vlastite i tuđe kompozicije pri uporabi raznih didaktičkih alata
- Slobodno pokazati i opisati osjećaje tijekom procesa igre i manipulacije kreiranim alatima
- Imati osjećaj osobne vrijednosti
- Osmisliti i kreirati inovativna rješenja u poticajnom okružju (didaktički alati)
- Razlikovati dijelove od cjeline i uočiti kompoziciju sastavljenu od dijelova
- Primjenjivati likovne principe putem elemenata Mondrianovog stila kao dijela apstraktne umjetnosti
- Tražiti pojašnjenje i/ili pomoć pri korištenju fotoaparata i kamere mobilnog uređaja
- Znati koristiti mogućnosti na fotoaparatu i kameri mobilnog uređaja (centriranje, jasnoća snimke, kut snimanja, stabilizacija snimke)
- Tražiti i pružiti pomoć i/ili pojašnjenje pri korištenju miša/kliznih pomicanja na računalu
- Znati koristiti računalnu igru Mondrian Mix
- Znati pravila i odgovornosti korištenja didaktičkih alata
- Znati i koristiti pravila ponašanja u odnosu na sebe, na druge i na odrasle
- Kreirati vlastite kompozicije temeljem dostupnih didaktičkih alata
- Imenovati osnovne boje i ne boje kao i geometrijske oblike
- Uočiti razlike u numeričkim vrijednostima geometrijskih oblika
- Uočiti numeričku vrijednost kompozicije bez obzira na kombinaciju njenih dijelova
- Moći uspješno zbrajati više pribrojnika do sto
- Usporediti odnose unutar kompozicije pomoću matematičke operacije zbrajanja
- Znati i koristiti pravo na sudjelovanje kroz izražavanje vlastitih mišljenja i refleksija u međusobnim razgovorima o manipulacijama kreiranim alatima te o osjećajima u procesu igre
- Koristiti pravo na kvalitetno obrazovanje kroz afirmaciju razvojnih prava, i to putem prava na igru te prava na informacije kroz integraciju kulture (Piet Mondrian kao inovator u razvoju apstraktne umjetnosti) u samostalne procese usvajanja i razvijanja matematičkih i digitalnih kompetencija.

Opis projekta:

Projekt je proizašao iz želje i potrebe za razvojem više razine dječjeg interesa za umjetnost, geometrijske oblike i boje i digitalni svijet, što su pokazali kroz igru, pitanja i istraživačke aktivnosti. Primijećeno je da djeca spontano eksperimentiraju s različitim uzorcima i kombinacijama boja, postavljajući pitanja o oblicima i njihovim međusobnim odnosima. Prepoznata je prilika kako se dječja radoznalost može pretvoriti u temelj za kvalitetno učenje i istraživanje. Putem istraživačkog pristupa djeca su kroz praktične zadatke, diskusiju i refleksiju dolazili do novih spoznaja i taj način rada omogućio je dublje razumijevanje pojmova i razvoj kreativnog mišljenja.

U projektu se istraživalo kako umjetničko djelo može poslužiti kao alat za poticanje razvoja matematičkih kompetencija u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Ključna pitanja bila su:

- Kako djeca doživljavaju kompoziciju?
- Može li se umjetnost koristiti za usvajanje matematičkih pojmova?
- Kako dijelovi kompozicije funkcioniraju u odnosu na cjelinu?
- Koje se kompetencije razvijaju kroz ovakve aktivnosti?

U provedbi projekta korišten je integrativni pristup koji povezuje likovnu umjetnost, matematiku i digitalne medije. Razvijeni su razni didaktički alati: plošna plastificirana igra Mondrian, drvena didaktička igra Mondrian Mix, matematičko pomagalo „M4T3M4T1ČK1 MONDR14N“, računalna igra „Mondrian Mix“ i matematičke kartice.

Projekt je proveden kroz nekoliko faza:

- 1) Upoznavanje Mondrianovih kompozicija
- 2) Igre i eksperimenti
- 3) Razvoj didaktičkih alata
- 4) Digitalne aktivnosti
- 5) Analiza rezultata.

Tijekom provedbe projekta kod djece su uočeni i dokumentirani sljedeći mjerljivi rezultati:

- 1) Analiza dječjih likovnih radova

Djeca su primijenila geometrijske oblike i primarne boje u vlastitim kompozicijama. Složenost i promišljenost likovnih rješenja povećala se tijekom trajanja projekta. Vidljivi su elementi Mondrianovog stila u dječjim radovima, što ukazuje na razumijevanje likovnih principa.

- 2) Razvijanje matematičkih kompetencija kroz prepoznavanje kvadrata i pravokutnika, uočavanje razlika u veličini (duljina i širina), uočavanju skupova do broja 100 te prepoznavanje višekratnika broja 5 (do 100). Ujedno su djeca izvršavala matematičke operacije zbrajanja kroz primjenu matematičkih kartica.

- 3) Promatranje i dokumentacija procesa učenja

Djeca su svoje kompozicije i procese kreiranja te usvajanje ostalih znanja, kao i okruženje, sama dokumentirala pomoću foto aparata i kamere mobilnog uređaja. Navedeno se može potkrijepiti i bilješkama odgajatelja o dječjim interakcijama, sudjelovanju u aktivnostima te načinima rješavanja problema.

- 4) Razvoj komunikacijskih i suradničkih vještina

Kvalitetnija je međusobna suradnja i razmjena ideja tijekom aktivnosti. Povećana je sposobnost izražavanja mišljenja i argumentiranja izbora u likovnom radu.

- 5) Digitalne vještine

Povećana je razina samostalnosti u korištenju digitalnih tehnologija za stvaranje kompozicija kod starije djece. Zabilježen je način korištenja digitalnih alata u likovnom izražavanju prije i nakon projekta.

- 6) Refleksija djece

Zabilježeni su dječji komentari i odgovori na pitanja poput: Što ti se svidjelo? Kako si došao/la do rješenja?

Projekt je omogućio djeci multisenzorno i interdisciplinarno učenje, gdje su likovna umjetnost i digitalna tehnologija korištene kao alati za istraživanje i izražavanje. Kroz ovakve aktivnosti, ne samo da su usvojila konkretna znanja i vještine, već su razvijala kompetencije za cjeloživotno učenje: kreativnost, kritičko mišljenje, inicijativnost, matematičku i digitalnu pismenost i suradničke vještine. Ostvareni su svi očekivani ishodi kod najstarije djece.

Projekt je pridonio unapređenju kvalitete vrtića. Odgojitelji su osvijestili vlastite snage i sposobnosti za unapređenje prakse inovacijama. Stekli su nova znanja o integraciji umjetnosti,

matematike i digitalnih tehnologija u odgojno-obrazovnom radu. Kroz projekt su kreirali i implementirali razne didaktičke igre i alate, što im je pomoglo u prilagodbi odgojno-obrazovnog procesa i različitim stilovima učenja kod djece. Projekt je potaknuo odgojitelje da međusobno razmjenjuju iskustva, zajedno planiraju aktivnosti i zajednički analiziraju rezultate. Isto tako odgajatelji su poboljšali i vlastite digitalne vještine. Stručni suradnici rezultatima projekta dobivaju uvid u interdisciplinarni pristup usvajanju znanja kod djece. Projekt je pridonio aktivnijem sudjelovanju roditelja u dječjim aktivnostima kod kuće, potaknuto informacijama o projektu. Naglašava se korisnost digitalnih medija u učenju djece kao i osvještavanje važnosti integracije umjetnosti i matematike u ranoj i predškolskoj dobi.

Rezultati istraživanja mogu poslužiti kao temelj za buduće projekte u drugim vrtićima i obrazovnim ustanovama te kao način unapređenja kvalitete praksi vrtića i njegovih dionika. Povezivanje s akademskom zajednicom pridonijelo je razvoju pedagoške prakse te može biti osnova za daljnja istraživanja u području ranog odgoja i obrazovanja.

Prikupljeni podaci mogu poslužiti za daljnje prilagodbe kurikulumu i individualizirane pristupe djeci.

Projekt je prezentiran na međunarodnoj znanstveno-umjetničkoj konferenciji Pedagoške fakultete Sveučilišta u Mariboru, listopad 2024.

Rad je objavljen u časopisu za multidisciplinarna istraživanja djetinjstva „Krugovi djetinjstva“ iz Novog Sada, u prosincu 2024. godine. Objavljen je i članak o projektu u „Školskim novinama“ u dvobroju 4–5 i 5–6 u siječnju i veljači 2025. godine.

Važno je reći da kada odgojitelji osluškuju interese djece i grade aktivnosti na temelju njihovih ideja, dolazi do prirodnog i motiviranog učenja.

Projekt je dao ideju i inspiraciju za promišljanje o integraciji ostalih kompetencija i disciplina u njegov nastavak, poput pjesama, matematičke i digitalne slikovnice ili kreiranja građevnih elemenata. Temeljeno je na samom procesu projekta, ili razlaganjem na područja, a što pruža mogućnosti i za daljnje inovacije i razradu teme.

3.

Dječji vrtić: **Vedri dani**

Adresa dječjeg vrtića: Milana Mikanca 11a

Poštanski broj i mjesto: 10 000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/4650-350

E-adresa: vrtic.vedridani@zagreb.hr

Naziv projekta: **Od potreba i prava do odgovornosti**

Odgojna skupina: Mak 4, dob djece 5,5 – 6,5 god

Voditelji projekta: odgojiteljice Blaženka Piri i Iva Rašlić, pedagoginja Martina Mikac i psihologinja Ivna Sladić

Ostali sudionici uključeni u projekt: stručni tim, roditelji

Trajanje projekta: 2 god

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Ljudsko pravna dimenzija i društvena dimenzija

Cilj projekta:

- Osvještavanje djeteta o vlastitim psihološkim potrebama te razlikovanje potreba od želja
- Poticanje kod djece usvajanja odgovornih i učinkovitih načina ponašanja u svrhu zadovoljavanja vlastitih potreba na kvalitetan, prihvatljiv i odgovoran (poštivanje vlastitih i tuđih potreba) način
- Poticanje nenasilnog rješavanja konfliktnih situacija među vršnjacima
- Razvijanje kod djece socijalnih vještina i prosocijalnih ponašanja važnih za uspostavljanje kvalitetnih interakcija

- Poticanje kod djece znanja o svojim potrebama i pronalaženje učinkovitih rješenja problemskih situacija (razvijanje divergentnog mišljenja i kreativnosti)
- Osvještavanje kod djece o mogućnostima zadovoljenja svojih potreba te načinima zastupanja svojih prava

Očekivani ishodi učenja:

- Djeca će se ophoditi jedan prema drugome na socijalno prihvatljiv način (pitati za ono što im treba, tražiti pomoć, zahvaliti na pomoći, pomoći drugom u rješavanju problemne situacije i sl.)
- Djeca će steći uvid u vlastite emocije i emocije druge djece (prepoznati ih u tijelu te povezivati s konkretnom situacijom te načinima ponašanja kod sebe i drugih), imenovati ih i iskazivati na prihvatljiv način
- Djeca će znati imenovati i razlikovati psihološke potrebe te načine ili strategije kako ih mogu zadovoljavati odgovorno, na prihvatljiv način, vodeći računa o vlastitim potrebama kao i o potrebama drugih
- Djeca će znati imenovati i zastupati dječja prava i na koji način ih oni mogu živjeti u vrtiću i u svojem okruženju (obitelj, rodbina, gradska zajednica i sl.).

Opis projekta:

Projekt je nastao kao rezultat praćenja dinamike unutar skupine te razvojnim specifičnostima (u socio-emocionalnom razvoju) djece u dobi od 5-6 godina – uočenih problemskih situacija u skupini u odnosima među djecom (neprihvatanje u igri, otimanje igračaka te učestalije traženje pomoći od odgojitelja u konfliktnim situacijama). Promatranjem interakcija među djecom, uočena je potreba za poticanjem i radom na razumijevanju emocija, ljudskih potreba, dječjih prava te nenasilnog rješavanja sukoba.

Projekt smo započele propitivanjem djece o tome što su to potrebe, što znaju o svojim potrebama (prema W. Glasseru: potreba za pripadanjem, moći, slobodi, zabavi), kako ih i s kim zadovoljavaju te što bi o tome još željela naučiti.

Postojeći centar emocija proširili smo i obogatili materijalima – raznim didaktičkim igrama, sredstvima i materijalima za usvajanje znanja o socio-emocionalnim kompetencijama. U suradnji s roditeljima prikupljali smo fotografije djece u različitim emocionalnim stanjima, obiteljske fotografije koje su nam koristile za uvid u vlastite emocije, kao i igre pred ogledalom i dr. Djeca su proširivala svoja iskustva i znanja o emocijama kroz aktivnosti iz *Kutije pune osjećaja*, situacijske kartice bile su poticaj za prepoznavanje tuđih problemnih situacija kao i za dijeljenje vlastitih iskustava te pronalaženje prihvatljivih rješenja.

Figura čovjeka iz UPS programa poslužila je kao sredstvo za usvajanje znanja o temeljnim psihološkim potrebama, o stupnju njihovog zadovoljenja te zornom prikazu rješavanja problemskih situacija. Djeca su gotovo svakodnevno u uočenim problemnim situacijama ili u svojim emocionalnim stanjima počela koristiti figuru za uvid i prikaz istog.

Dječju otpornost poticali smo aktivnostima iz RESCUR programa. Uz pripadajuće lutke Vjeverca i Ježice prolazili smo kroz teme, realizirali suradnju s roditeljima u svakoj od tema (putem zadataka koje su radili zajedno doma), djeca su jačala svoje emocionalne i socijalne kompetencije. Realizacija aktivnosti oko emocija i potreba bila je temelj za osvještavanje djece oko njihovih prava. Propitivali smo što znaju o temi, proširivali znanja o pravima djece kroz razgovor te aktivnosti iz priručnika „Mi poznamo i živimo svoja prava“ i svakodnevno situacijsko verbaliziranje prava.

Ovim projektom djeca su raznim aktivnostima osviještena i potaknuta na odgovorno ponašanje prema sebi, prema drugima i prema imovini.

Osobita vrijednost projekta je što su djeca aktivno stjecala znanja o sebi i drugima u socijalnom okruženju, vođena svojim istraživačkim potencijalima, razvijala senzibilitet za prava i potrebe drugih i razumijevanje važnosti uspostavljanja i održavanja međusobnih

odnosa u suživotu. Osnažena su da razumiju sebe i razvijaju samosvijest te izgrađuju osjećaj pripadanja, povjerenja i sigurnosti u socijalnim odnosima.

4.

Dječji vrtić: **Tratinčica**

Adresa: Trg Podravske heroja 7, Koprivnica

Telefon: 048/621-358

E-adresa: djecji.vrtic.tratincica@kc.t-com.hr

Naziv projekta: **Shkamoo**

Voditeljice projekta: Snježana Tišljarić, Jasmina Markušić, Ivana Koščak

Trajanje projekta: Pedagoška godina 2023/2024, 2024/2025.

Djeca uključena u projekt: Balončići (djeca u 6. i 7. godini), Sunašca (djeca u 5. godini)

Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja: Ljudsko-pravna, kulturološka dimenzija

Područja u dimenzijama: Područje identiteta i interkulturalnosti, razvoj interesa i znatiželje za različitosti, poštivanje različitosti putem osobnog iskustva života s djecom različitog porijekla, običaja, jezika, životnih stilova

Ciljevi projekta: Poticanje pozitivnih stavova o vrijednosti multikulturalnog zajedničkog življenja, odgovornost za zastupanje i zaštitu svojih i tuđih prava, promicanje ljudskih vrijednosti i solidarnosti s najpotrebitijima u društvu

Očekivani ishodi učenja: Razviti odgovornost prema sebi i drugima, razvijanje svijesti o razlikama i sličnostima djece svijeta, upoznati društveno okruženje i postati aktivni članovi zajednice, razviti odgovorniji odnos prema resursima i prirodi (štednja struje, vode)

Kompetencije koje su razvijane u projektu: Socijalna i građanska kompetencija, kulturna svijest i izražavanje, učiti kako učiti, komunikacija na stranim jezicima, inicijativnost i poduzetnost, digitalna kompetencija

Tijek projekta: Projekt „Shkamoo – djeca mijenjaju svijet“ započeo je pedagoške godine 2023/2024. u skupini „Balončići“ (skupina djece u 6. i 7. godini života) potaknut interesom djece za život njihovih vršnjaka u Africi nakon volontiranja odgojiteljice s Udrugom „Zdenac“ Dugo Selo u vrtićima i sirotištima Tanzanije. U prvoj fazi naglasak je bio na razvoju humanih vrijednosti i osvješćivanju dječjih prava putem aktivnosti koje potiču empatiju, zahvalnost i solidarnost. Djeca su učila o običajima, hrani, odgoju i obrazovanju te uvjetima života u siromaštvu u kojem žive djeca Afrike. Tijekom projekta provodile su se aktivnosti koje su povezivale temu Afrike sa svim odgojno – obrazovnim područjima: predmatematičke i grafomotoričke vježbe, simboličke igre, likovno izražavanje, glazbene radionice s afričkim instrumentima, izrađivanje afričkih životinja od recikliranih materijala. Element poduzetništva postao je vidljiv kroz ručno oslikavanje uzoraka kange te uz pomoć vrtićke švelje: šivanje doniranog platna od strane roditelja, prenamjenom u sjenila za prozore te izradom ekoloških platnenih vrećica (recikliranje). U suradnji s Muzejom grada Koprivnice istraživali smo i povezivali tradicijske elemente Afrike i Podravine. “ S korisnicima Doma za starije i nemoćne Koprivnica izrađivali smo nakit plemena Massai i afričke „kusuke. Život Afrike „oživljen“ je i putem art radionica s članicama „A je to Art Podravina“ izradom scenografije za završno druženje koje su osmislila djeca uz poticaj odgojiteljica. Posebnu i trajnu vrijednost kod svih polaznika skupine „Balončići“ pobudili su video kontakti „uživo“ s vršnjacima iz Tanzanije. Novoformirani kutić Afrike s baobabom i „nyumbom“ u prirodnoj veličini postaje omiljeno mjesto za cjelodnevnu igru i učenje. Partnersko uključivanje roditelja koji zajedno s djecom sudjeluju u aktivnostima kroz prikupljanje brojnog edukativnog, PNM i inog materijala, svoj ishod dobiva i u štednji na koju motiviraju sama djeca. Pomoć afričkoj djeci konkretizirana je putem kupnje hrane, lijekova, odjeće i obuće.

Projekt je nastavljen u skupini „Sunašca“ te i dalje traje. Započevši u „Europskom tjednu mobilnosti“, rezultirao je obiteljskim vikend – planinarenjima, ekološkim akcijama čišćenja

šume i jačanjem svijesti o važnosti aktivnog obiteljskog boravka u prirodi („Dan bez mobitela“). Humanitarnom utrkom „Trčimo za djecu „Afrike“ u suradnji s „Atletskim klubom Koprivnica“ prikupljeni su dobrovoljni prilozima za pomoć djeci Kenije i Ugande.

Projekt je predstavljen: mrežne stranice vrtića, časopis „Tratinčica“, roditeljski sastanci, „Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Grad Koprivnica (Gradska vijećnica), stručni skup „Okruženje u integriranom kurikulumu (Osijek, 2024), Festival bajki – Afrika (Zagreb, 2024.), Gradski park Koprivnica (Svjetski dan Afrike, proslava Majčinog dana). U tijeku je izrada slikovnice u suradnji sa studentima i profesorima Medijskog dizajna Sveučilišta Sjever, Koprivnica.

Projekt vidljivo živi implementiran u svakodnevne aktivnosti djece i roditelja, potičući stvarne promjene u življenju danas itekako važne – odgovorne globalne solidarnosti.

Ostvareni ishodi: Djeca uočavaju različitosti u kulturama, pokazuju veću emocionalnu osjetljivost prema drugačijem načinu života, razvila su empatiju, solidarnost te svijest o pravima i potrebama djece Afrike, naučila su prepoznati i cijeniti svakodnevne resurse koje imaju (hrana, voda, struja, zahvalnost za ono što imaju), naučila su štedjeti i odvajati osobne predmete da bi pomogla drugima, djeca prepoznaju situacije u kojima se netko može osjećati isključeno i predlažu načine uključivanja, usvojila su izraze na swahili jeziku (pozdrav, životinje, brojevi, pjesmice). Djeca s teškoćama u razvoju svakodnevno su se uključivala prema svojim mogućnostima u sve planirane aktivnosti projekta.

5.

Dječji vrtić: **Tratinčica**

Adresa. Trg podravske heroja 7, 48000 Koprivnica

Kontakt: 048 621 358

E-mail adresa: djecji.vrtic.tratincica@kc.t-com.hr

Tema projekta: **Koale koje mogu sve**

Voditeljice projekta: Petra Furdić, odgojiteljica i Diana Suvalj, odgojiteljica

Odgojna skupina: Koale, djeca u 5 i 6 godini života

Ostali sudionici projekta: profesori kineziologije u gimnaziji i učenici gimnazije, korisnici doma za starije i nemoćne osobe, učenici srednje medicinske škole i škole nutricionizma, zdravstvena voditeljica vrtića, roditelji.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: ljudsko pravna i društvena dimenzija

Područje unutar dimenzije:

- soc. vještine
- komunikacijske vještine
- usvajanje prava i odgovornosti
- upravljanje emocijama.

Cilj projekta: upoznati što je potrebno za cjelokupan razvoj djeteta, usvojiti navike za očuvanje i brigu za vlastito zdravlje, osvijestiti djeci važnost fizičkog i mentalnog zdravlja, poticanje slobodnog izražavanja mišljenja i aktivnog sudjelovanja u odlučivanju, steći znanje o dječjim pravima i odgovornostima

Kompetencije koje su razvijane u projektu: razvoj osobne i socijalne kompetencije koja podrazumijeva odgovornost prema sebi: očuvanje zdravlja kroz tjelesne aktivnosti, pravilnu prehranu i higijenske navike, znanja koja djeci omogućuju da preuzmu odgovornost za donošenje izbora i odluka.

Razvoj emocionalne inteligencije, samopouzdanja, prepoznavanje svojih i tuđih emocija, tehnike opuštanja, suradnja s vršnjacima i odraslima u zajedničkim aktivnostima, izražavanje mišljenja, slušanje drugih, samoprocjena i samovrednovanje, te doprinos društvenoj zajednici promicanjem zdravog načina života

Očekivani ishodi:

- djeca će moći objasniti što nam je sve potrebno za rast i razvoj
- znati imenovati koje su potrebe zadovoljene pri izvedbi određenih aktivnosti
- znati svoja prava i odgovornosti
- može prepoznati emociju i razvija empatiju, briga o društvu (LOKALNA ZAJEDNICA)
- može dati primjer aktivnosti kako očuvati vlastito zdravlje
- zna neke strategije nošenja s emocionalnim stanjima
- osjetljivi na potrebe drugih.

Tijek projekta:

Projekt je osmišljen nakon posjete roditelja (prof. tjelesnog odgoja) koji su organizirali sportske igre na livadi iza vrtića.

Djeci se svidio ovakav način vježbanja, te su predložili da bi mogli češće zajedno vježbati uz njih. Većinom glasova djece započeli smo projekt koji je osim brige za fizičko zdravlje uključivao i brigu o mentalnom zdravlju. U listopadu smo posjetili gimnaziju i satom TZK-a započeli suradnju i aktivnosti.

Kroz fotografije, rendgenske snimke, plakate, knjige o tijelu, enciklopedije te osobna istraživanja svojih tjelesnih sposobnosti djeca su se upoznala s koštanim i mišićnim sustavom, te načinom kako tijelo funkcionira. Tijekom vježbanja primijetili su kako im srce *jako tuče*, pa su došli do spoznaje da je srce jako važno i da ga vježbanjem jačamo. Zaključili su da kosti i mišiće koristimo i tražili načine kako ih možemo ojačati i poboljšati njihov rad. Krenuli smo s pravilnom prehranom uz pomoć savjeta naše zdravstvene voditeljice. Kvizom i aktivnim sudjelovanjem upoznala je djecu sa svim što je važno za rast i razvoj. Bila je to dodatna motivacija i dječji samostalni zaključci bili su češći. Ugostili smo učenike Srednje medicinske škole te s njima proveli aktivnosti o održavanju zdravlja, higijene i prehrane.

Zahvaljujući uključenosti roditelja, djeca su počela donositi razno voće i povrće koje smo koristili za izradu *smoothia* i za cijedenje sokova. Koristili smo razne sjemenke te ih miješali u jogurt, upoznajući nove okuse. Naši gosti su bili i učenici nutricionisti s profesoricom koji su s djecom izrađivali energetske pločice uz objašnjenje o korisnom i zdravom djelovanju pojedinih sjemenki i žitarica. Da bi to znanje prenijeli drugima, odlučili su (na sugestiju djevojčice A.) otići u grad te podijeliti poruke o važnosti zdravlja, pravilne prehrane i zdravog načina života. Građanima su darivali energetske pločice koje su sami izradili. Reakcije su bile pozitivne i prolaznici su s veseljem uzimali poruke, čitali, isprobavali pločice i pohvalili dječji trud.

Da i hamburger može biti zdrav, saznali smo posjetom restoranu brze hrane gdje su kuhari samo za nas pripremili nekoliko verzija zdravih hamburgera.

Pod dojmom svih tih aktivnosti bilo je mnogo novih ideja kako osvijestiti i druge da se brinu o svome zdravlju. Na prijedlog djece otišli smo na vježbu s korisnicima Doma za starije i nemoćne osobe koji se nalazi u blizini i u gradski park gdje su s nama vježbali roditelji djece i građani koji su to željeli.

Uz srce, koje jačamo vježbanjem i za koje su zaključili da je jako važan organ u našem tijelu djeca su verbalizirala kako se osjećaju nakon vježbe, pohvale, uspjeha...

Osjećaji zadovoljstva, ponosa i važnosti su prevladavali no bilo je i osjećaja tjeskobe i treme, straha, nelagode ... Osvijestili su da te misli koje nam kvare raspoloženje nastaju u glavi, u mozgu što je pokrenulo usvajanje strategija i alata jačanja naših emocija. Počeli smo vježbama opuštanja, *mindfulness* vježbama i vježbama disanja.

Roditelji su aktivno sudjelovali donoseći priče i slikovnice na zahtjev djece koja su kod kuće širila i dijelila znanja stečena u vrtiću i tako se uključila cijela obitelj u aktivnosti. Razvio se interes za vježbe „srca“ i „mozga“ i djeca su se trudila biti što uspješnija. Zadovoljavali su svoju znatiželju aktivnim učenjem, prijedlozima aktivnosti, sudjelovanjima u istima, dogovaranjem i suradnjom s drugima. S obzirom na to da je u skupini dječak s teškoćama u razvoju, ovaj projekt je pojačao senzibilnost kod neke djece prema prijatelju.

Projekt smo završili „dječjom olimpijadom“ koju organizira Grad, zajedničkim igrama i druženju s roditeljima.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: listopad 2024 – svibanj 2025.

Ostvareni ishodi:

- djeca mogu predložiti i pojasniti koje aktivnosti su dobre za mentalno/fizičko zdravlje
- prepoznaju svoje potrebe i imaju saznanja o svojim pravima koje koriste i odgovornostima koje imaju
- znaju važne dijelove tijela i imaju spoznaju da su od životne važnosti (mozak/srce) te načine kako ih ojačati
- procjena vlastitih motoričkih postignuća
- razvoj umijeća kontrole i umirivanja emocija
- dati primjer aktivnosti koje bi mogle prijeći u naviku jer doprinose očuvanju zdravlja
- brinu o drugima (djeca s poteškoćama, stariji).

6.

Dječji vrtić: **Tamaris**

Adresa: Pavla Šubića 9, 22211 Vodice

Kontakt: 098 668336

E-mail adresa: dvtamaris2@gmail.com

Naziv projekta: **Istražujemo prošlost**

Voditeljice projekta: Sandra Strikoman, Melita Mrković odgojiteljice, Zvezdana Babić, pedagoginja

Djeca uključena u projekt: 22 djece, u dobi od 4. do 7. godine života

Ostali sudionici: roditelji, Muzej antičkog stakla Zadar, Muzej grada Šibenika, Pučko otvoreno učilište, Turistička zajednica Vodice

Dimenzija građanskog odgoja: Kulturološka dimenzija (identitet)

Ciljevi projekta: Podržavanje interesa za etnološko nasljeđe kraja u kojem žive, razvijanje osjećaja pripadnosti vlastitoj kulturi i proširivanje dječjeg znanja o povijesti svoga mjesta

Očekivani ishodi učenja: Uočavanje bogatstva povijesne baštine istražujući arheološka nalazišta, povezivanje prošlosti i sadašnjosti, razvijen interes za vlastito porijeklo, osposobljeno je za učenje osobnom inicijativom ispitujući i istražujući, osposobljeno za samostalno zaključivanje za iznošenje vlastitih tvrdnji i razmišljanja, osposobljeno za pronalaženje putova ka rješenju problema.

Kompetencije razvijane u projektu: socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost, digitalna kompetencija, kulturna svijest i izražavanje

Opis projekta: Projekt započinje dolaskom u vrtić djevojčice koje je vikend provela s obitelji u vodičkom zaleđu, točnije na brdu Velika Mrdakovica gdje je bilo smješteno staro rimsko naselje Arauzona koje svjedoči o prošlosti grada Vodica. Svoje doživljaje i znanje o lokalitetu prenijela je djeci u skupini koja su je s velikom pozornosti slušali. Posebno ih se dojmila priča o pronalaženju vrlo starih predmeta. Zaintrigirao ih je izraz „zaleđe“ koje im je, služeći se nogometnim rječnikom, objasnio jedan dječak i pokazao gdje je zaleđe na karti grada Vodica a zatim i slikovno prikazao put od vrtića do nalazišta. Slijedila su pitanja: tko je pronašao te stare predmete i kako se zovu ljudi koje to traže. Navodili su razne nazive: kopači, kopari, istraživači, ... Interes je pobuđen te započinjemo s pretraživanjem raznih izvora u potrazi za informacijama o Velikoj Mrdakovici i Arauzoni. Koristeći digitalne medije i u suradnji s roditeljima, Gradskom knjižnicom Vodice, Pučkim otvorenim učilištem i Turističkom zajednicom, djeca dolaze do novih spoznaja, ali i novih pitanja. Osobito ih se dojmio posjet Muzeju antičkog stakla u Zadru gdje su se upoznali sa zanimanjem arheologa. Osim ostataka starog naselja Arauzona, posjetom upoznali su još jednu važnu građevinu u podnožju lokaliteta, odlično očuvanu rimsku cisternu koju su koristili tadašnji stanovnici. Istražujući je,

iz izjava djece, vidljivo je da su shvatili njenu važnost: *koristili su tu vodu da piju, kad ih nešto boli, na krpu stave vodu pa na glavu*“, *za kupanje kad su od blata ili šporki, i moj dida u polju skuplja kišnicu u veliku posudu i zalijeva masline, kiša je kroz rupu padala i ljudi su na rimsku cisternu dolazili i kupovali vodu*. U sobi boravka crtaju nacрте rimske cisterne i izrađuju je koristeći neoblikovani i ambalažni materijal. Mašta i kreativnost, inicijativa i suradnja obilježili su centar građenja gdje se koristeći veliku količinu neoblikovanog materijala djeca dogovaraju, planiraju, dijele poslove i prihvaćaju odgovornost radeći na maketi Arauzone i kamenih stupova koji su krasili ulaze u rimske kuće.

Prikupljajući informacije kroz razne materijale i brošure o povijesti Vodica, djeca pokazuju veliki interes za rimske brojeve koji im nalikuju na slova. Ispisuju ih kredom po ploči, uspoređuju s arapskim brojevima, pišu njihovu vrijednost i slažu ih igrajući se drvenim štapićima. U radu se uočava velika suradnja jer uspješnija djeca u aktivnosti uvijek pomažu onima manje uspješnima.

Materijali o rimskim novčićima pobuđuju posebnu pozornost, proučavaju ih, uspoređuju s eurima, pokušavaju odrediti njihovu vrijednost, izrađuju ih modelirajući a zatim i sortiraju.

Proučavajući ostatke na lokalitetu i iskopine u muzeju, uočavaju nekakve zapise u obliku simbola i znakova koje tumače kao tajno pismo. Zaintrigirani, sami izrađuju *tajno pismo* na kamenim oblucima na način da svakom slovu odgovara određeni simbol. Oblutke zakopavaju i pronalaženjem pokušavaju složiti traženi pojam.

Između brojnih posuda antičkog doba ističe se posuda Riton, neobičnog imena i oblika koji djecu podsjeća na puža bez kućice, miša koji je zapeo u cijevi, špinu za vodu,...Pokušavaju ga izraditi u mozaik tehnici koristeći keramičke pločice. Osim Ritona, modeliraju različite posude i čupove koje su vidjeli.

Svi centri u sobi boravka jasno su ukazivali na temu našeg projekta pa tako i centar dramatizacije kojeg su nazvali *Ave Cezare* gdje su se, koristeći razne tkanine, odijevali u toge i izrađivali lovorove vjenčiće. Iz tog centra se redovno čula recitacija *My Town* koju su samoinicijativno preoblikovali od prije naučene recitacije *My Earth* jer se u našoj skupini provodi integrirani engleski jezik.

Nakon brojni pokušaja dogovora s višim kustosom šibenskog muzeja gosp. Tonijem Brajkovićem (danas ravnatelj Muzeja grada Šibenika) došao je i dan penjanja na brdo Velika Mrdakovica. Stručno vodstvo, njegov živopisan i bajkovit uvod omogućio nam je da se lako zamislimo i uživimo u ulogu stanovnika Arauzone.

Projekt je predstavljen na roditeljskom sastanku, Odgojiteljskom vijeću vrtića i na svečanosti povodom Dana grada Vodica gdje smo izveli igrokaz na temu projekta.

Krajnja potvrda kvalitete rada i uspješnost projekta prepoznata od lokalne zajednice bio je poziv za sudjelovanjem na izložbi *Vestigia vitae* (Tragovi života) u organizaciji Pučkoga otvorenog učilišta Vodice i Muzeja grada Šibenika.

Ostvareni ishodi: Djeca spoznaju značaj arheološkog nalazišta Velika Mrdakovica i ostataka Arauzone, povezuju već prije stečena znanja iz povijesti svojih obitelji s novim znanjima, osvijestila su važnost očuvanja vlastitog identiteta i baštine (sudjelujući u aktivnostima učenja o povijesti, stekla su percepciju sebe kao značajnog člana zajednice koji ima mogućnosti pružanja doprinosa istoj), obogatili su svoje komunikacijske vještine, sudjeluju u raspravama, dogovaranju i donošenju odluka, izražavaju i interpretiraju svoja razmišljanja, osjećaje i činjenice u usmenom, djelomično pisanom i likovnom obliku

Razdoblje u kojem je projekt trajao od listopada 2023. do svibnja 2024. godine.

7.

Dječji vrtić: **Ivankovo**

Adresa: Rojičani 85a, 32281 Ivankovo

Telefon/telefaks: 099/535-2056

E-adresa: ravnatelj.dvivankovo@gmail.com

Internetska adresa: <http://www.vrtic-ivankovo.hr/>

Naziv projekta: **Kultura i tradicija našega kraja**

Odgojna skupina: Bubamare (djeca u dobi od 3 do 7 godina)

Voditeljice projekta:

- 1) Gabrijela Ivanko, mag. praesc. educ.
- 2) Veronika Turkalj, mag. praesc. educ.
- 3) Anita Bubalo Jambrović, bacc. praesc. educ.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: društvena dimenzija

Područje unutar dimenzije: društvena, kulturološka, gospodarska

Kompetencije koje su razvijane u projektu: komunikacija na materinskom jeziku, socijalna i građanska kompetencija, kulturna svijest i izražavanje

Cilj projekta: Proširivanje spoznaja djece o kulturi i tradiciji kraja u kojem živimo.

Očekivani ishodi učenja:

- Suradnja s djecom i odraslima
- Prihvaćanje drugih ideja
- Prihvaćanje različitosti.

Izvori i poticaji: stari predmeti/starine, narodne nošnje, stare narodne i tradicijske igre i plesovi, glazba i instrumenti, hrana

Tijek projekta:

Svake godine tradicionalno se održava kulturna manifestacija Vinkovačke jeseni koje u Vinkovcima okupljaju sva kulturno umjetnička društva iz Vukovarsko srijemske županije. Kako je Ivankovo selo nadomak grada većina djece posjećuje s roditeljima Jeseni u sve dane održavanja, kroz dva tjedna. Od folklornih večeri pa sve do prekrasnog mimohoda Dječjih vinkovačkih jeseni te glavnog mimohoda, djeca upijaju sve što vide i onda prenose u sobu dnevnog boravka u vrtiću. Potaknuti dječjom znatiželjom i situacijskim poticajem prvo krećemo sa uređenjem vrtića u duhu tradicionalne prošlosti. Donosimo starine, narodne nošnje, negujemo pjesme i napjeve i plesove. Svemu tome duboko pridonose i djeca koja sudjeluju u raznim sekcijama Kulturno umjetničkog društva u Ivankovu ili pohađaju Glazbenu školu u Vinkovcima.

Kada smo krenuli s ovom temom još u pedagoškoj godini 2022/23. imali smo za cilj kratko upoznati djecu s događajima u našoj okolini, a koje oni posjećuju s roditeljima. Međutim zbog interesa, dječje pažnje i želje ovu temu smo odlučile provoditi kao projekt koji svake godine možemo dodatno proširiti. Početkom ove pedagoške godine, kao i do sada, krenule smo s prigodnim uređenjem prostora i sobe dnevnog boravka vrtića. U suradnji s roditeljima i ostalim kolegicama područnog objekta, odgojiteljicama drugih odgojno obrazovnih skupina, prikupili smo sve starine i nošnje naših krajeva. Kroz prostorije prezentiramo djeci kao izložbu koju tokom trajanja projekta nadopunjujemo s dječjim likovnim radovima. Kroz likovno kreativne aktivnosti djeca prvenstveno iznose svoj doživljaj viđenog. Istražujemo nove likovne tehnike, potičemo razvoj mašte i kreativnosti, ali i kritičkog mišljenja. Kroz glazbene aktivnosti naglasak stavljamo na napjeve i glazbene instrumente poput tamburice. Obzirom da dio djece pohađa sekcije Kulturno umjetničkog društva u Ivankovu ili glazbene škole u Vinkovcima, jedni druge uče razne plesove i napjeve. Spontano dolazimo do specifičnih aktivnosti s kretanjem koje djeca svakodnevno izvode u prostorijama sobe. Prvo kolo koje su djevojčice spontano pokrenule i zaplesale bilo je Hajd' na livo i Kad se Čiro oženio. Polako su im se priključivala i ostala djeca, a zahvaljujući tehnologiji koju imamo dostupnu u sobi reproducirali smo snimljeno kolo te su do ručka plesali i usavršavali koreografiju. Napravili smo kratki koncert za prijatelje iz susjedne sobe te sve dokumentirali i poslali roditeljima da bi vidjeli njihov trud. Ostale dane igrali su razne tradicijske igre poput

Širi širi, veseli peškiri, Crvena kraljica, Sjedi ježo te su naučili plesati još nekoliko kola poput Hopa cupa skoči, Ide majka s kolodvora i Šokačko kolo, koje rado koriste u slavonskim svatovima.

Jedan dan su postavili pitanje “Što su ljudi prije jeli?” te smo nabrojali neka od starinskih jela, a od svega nabrojanog upamtili su tačke. Na prvu su mislili da su to točkovi (kotači) pa je jedna djevojčica rekla da se tačke guraju (kolica). Odlučile smo izraditi zajedno s njima i skuhati njihove tačke. O uzbudjenju, želji za sudjelovanjem i nestrpljenjem ne moramo ni pisati. Nakon izrade i kušanja sve smo lijepo, po koracima, pretočili u plakat i izložili ga ispred sobe dnevnog boravka. Još jedno zanimljivo jelo bilo im je kruh s masti i paprikom. Neki su ispočetka odbijali, ali su na kraju skoro svi kušali i dali svoju ocjenu za jelo. Puno smo istraživali od hrane koja se jela, odjeće koja se nosila, do uređenja kuća i zidova pa sve do samog govora. Hranu i odjeću smo prezentirali u vrtiću, mogli su opipati/vidjeti/kušati, dok sam proces uređenja zidova, molovanje, pogledali su kroz jedan kratki dokumentarni film. Sam proces ih je jako zainteresirao pa smo to pretočili u likovnu aktivnost. Prilikom gledanja dokumentarnog filma djeca su primijetila govor. Zaključili su kako se razlikuje od onog govora koji mi danas koristimo, pa smo istraživali i proširivali svijest o jeziku. Kroz istraživanje smo se dotaknuli i različitih izgovora iste riječi po selima (MLIKO – MLEKO – MLIJEKO) te spontano usvojili pojmove šokački govor i šokačka ekavica.

I da bi projekt bio zaokružen, za kraj smo organizirali izložbu po nazivom „Mala nošnja, velika priča“ gdje su sve odgojno obrazovne skupine područnog objekta mogle vidjeti, opipati ili kušati predstavljeno. Kroz aktivnosti smo se i oblačili u narodno ruho što je djeci bilo još zanimljivije.

Ostvareni ishodi:

- pojačan i trajan interes za tradicijskim igrama
- interes djece za glazbu i tradicijske instrumente
- upisivanje djece u Kulturno umjetnička društva i Glazbenu školu
- interes za upoznavanje tradicionalne slavonske kuhinje.

Razdoblje u kojem je projekt trajao:

- Projekt je započeo u rujnu 2022., a nastavlja se svake nove pedagoške nove godine u rujnu i listopadu.

8.

Dječji vrtić: **Vedri dani**

Adresa: Školska 15,32284, Stari Mikanovci

Telefon: 032 210 056

E-adresa: vrtic.vedridani@vu.t-com.hr

Naziv projekta: **Šah**

Voditelj projekta: Ankica Jelić prof., odgojiteljica savjetnica

Djeca uključena u projekt: skupina od 26 djece u 6. i 7. godini

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: društvena, kulturološka, ekološka

Područje unutar dimenzije:

Društvena dimenzija: Razvijanje suradnje, solidarnosti i timskog duha kroz zajedničke aktivnosti i fair-play ponašanje.

Kulturološka dimenzija: Upoznavanje s kulturnom baštinom šaha, njegovanje tradicije i povezivanje generacija kroz igru s obitelji i lokalnom zajednicom.

Ekološka dimenzija: Poticanje svijesti o očuvanju okoliša izradom šahovskih materijala od recikliranih materijala, promicanje održivosti i ponovne uporabe.

Ciljevi projekta:

Ciljevi su oblikovani u skladu s razvojnim dimenzijama dječjeg identiteta: Ja jesam, ja imam i ja mogu.

Učiniti šah djeci zanimljivim i pristupačnim kroz igru, iskustveno učenje i međusobnu suradnju, potičući razvoj strpljenja, koncentracije i socijalnih vještina.

Razvijati društvene vještine kroz timsku igru, suradnju i promicanje *fair-play* ponašanja.

Njegovati kulturnu baštinu upoznajući djecu s poviješću i značajem šaha kao dijelom lokalne i svjetske tradicije, potičući međugeneracijsku povezanost.

Promicati ekološku odgovornost kroz izradu šahovskog seta i didaktičkih materijala od recikliranih materijala, razvijajući svijest o održivosti i brizi za okoliš.

Kroz projekt „Šah“, djeca su kroz igru i interakciju razvijala brojne kompetencije:

Kognitivne kompetencije: Usvajanje pravila, razvoj logike, planiranja i rješavanja problema.

Socio-emocionalne kompetencije: *fair-play*, strpljenje, ustrajnost, emocionalna regulacija i suradnja.

Kulturne i građanske kompetencije: Šah kao kulturna baština i jačanje pripadnosti zajednici.

Ekološke i kreativne kompetencije: Održivost kroz izradu materijala od recikliranih sirovina.

Međugeneracijske i obiteljske kompetencije: Zajednička igra za jačanje obiteljskih veza i sigurnosti.

Tijek projekta

Sve je započelo sa starom šahovskom pločom, darom mog oca strastvenog učitelja šaha, koju sam postavila na stol za jednu oglednu aktivnost. Dječak I. B. pokazao je oduševljenje i izrazio želju da igra šah. Ova naizgled jednostavna dječja reakcija potaknula je cijelu skupinu na istraživanje šaha kao igre, strategije, ali i vrijednosnog alata za razvoj osobnosti, suradnje i samoregulacije. Djeca su se svakodnevno okupljala oko šahovske ploče, postavljajući pitanja, oponašajući pokrete, samostalno promišljajući o figurama. Interes se brzo širio pa je bilo potrebno osmisлити razvojno primjereno, poticajno i istraživačko okruženje. Šah je uveden kao sredstvo učenja kroz igru, a ciljevi su se temeljili na razvoju dječjeg identiteta Ja jesam, Ja imam, Ja mogu. Projekt je započeo dolaskom dugogodišnjeg člana Šahovskog kluba Stari Mikanovci gospodina Zlatka Raića u naš vrtić. Djeci je predstavio osnovna pravila šaha, ispričao zanimljivosti o povijesti igre i dao uvid u šahovsku tradiciju lokalne zajednice. Njegovo gostovanje pobudilo je veliko zanimanje kod djece figure, ploča i pravila postali su svakodnevna tema i izazov za istraživanje. Nakon susreta, potaknuti dječjom znatiželjom i entuzijazmom, započeli smo s osmišljavanjem zanimljivih aktivnosti. Prvo smo izrađivali šahovsku ploču, bojali tamna i svijetla polja te pritom usvajali njezin raspored i strukturu. Slijedila je izrada šahovskih figura od recikliranih materijala poput kartona, čepova i drvenih štapića. S vlastitim pločama i figurama učili smo postavljanje, osnovna kretanja i imenovanje figura. Na kraju smo izradili i šahovski sat, koji omogućuje igru s vremenskim ograničenjem i bez njega. Kroz sve ove aktivnosti pratila sam izraze lica koja mi je odavala emocionalnu komponentu šaha kako se djeca osjećaju, reaguju kada pobjeđujemo/gubimo. Uslijedio je uzvratni posjet šahovskom klubu, a u vrtiću smo tim povodom izradili šahovski set od recikliranih materijala kao poklon, čime smo spojili kreativnost, održivost i zajedništvo. U klubu su nas dočekali predsjednik Zdenko Brkić, članovi kluba te hrvatski velemaistor Ante Brkić, koji je s pet godina počeo igrati šah, a s 19 postao prvi hrvatski velemaistor u tinejdžerskoj dobi. Višestruki je kadetski i europski prvak, treći na svjetskom kadetskom prvenstvu te sudionik šahovskih olimpijada i Svjetskog kupa, gdje je 2021. ušao među 32 najbolja svjetska šahista. Djeca su igrala s iskusnim igračima, upoznala profesionalni šah i dobila snažnu inspiraciju za daljnje učenje. Velemaistor Brkić podijelio je svoju životnu priču i istaknuo vrijednosti šaha: strpljenje, razmišljanje i poštovanje protivnika. Susret je ostavio snažan dojam i dodatno motivirao djecu. Po povratku iz kluba aktivnosti su se nastavile kroz kreativne i istraživačke zadatke: izradu igre *Memory šah* s figurama i pravilima, kvizove znanja o šahu, te stvaranje slikovnice *Pero Ždero i Šahograd*, koja je povezivala pripovijedanje, ilustraciju i matematičku igru zbrajanja i oduzimanja. Također smo izgradili

Šahograd simbolički grad od slova, brojeva i geometrijskih tijela. Te su aktivnosti pomogle djeci povezati šah s različitim područjima znanja i razviti vlastite ideje.

Ostvareni ishodi:

Ja jesam – dijete koje zna surađivati, poštovati pravila, razmišljati strateški i biti odgovorni

Ja imam – podršku obitelji i zajednice, resurse, prostor i motivaciju za izražavanje

Ja mogu – igrati šah, donositi odluke, izražavati se kreativno i ekološki osviješteno

Posebna vrijednost projekta bila je činjenica da se sedmero djece upisalo u šahovski klub, čime su postali mali čuvari tradicije i budući stratezi.

Vrednovanje projekta

Projekt je započeo dječjom znatiželjom i interesom za šah, što je potaknulo niz razvojno poticajnih aktivnosti. Cilj je bio poticati razvoj dječjeg identiteta kroz dimenzije: Ja jesam, Ja imam, Ja mogu. Uključivanjem roditelja, obitelji i šahovskog kluba ostvarena je snažna suradnja i povezanost zajednice. Djeca su kroz igru učila pravila šaha, izrađivala figure od recikliranih materijala i razvijala ekološku svijest. Projekt je obuhvatio društvenu, kulturološku i ekološku dimenziju građanskog odgoja. Sedmero djece upisalo se u šahovski klub, potvrđujući da osobno sudjelovanje potiče osjećaj odgovornosti, održivosti i pripadnosti zajednici.

9.

Dječji vrtić: **Maslačak**

Adresa: Matice hrvatske 13b, 34550 Pakrac

Kontakt telefon: 034/313-416

E-adresa: maslacak.pakrac@gmail.com

Naziv projekta: **Teta, trebam pomoć!**

Odgojna skupina: srednja vrtićka skupina Juhuhu, 25 djece u dobi 4-5 godina

Voditeljice projekta: odgojiteljica Iva Brandeis i odgojiteljica Tara Ančić

Trajanje projekta: listopad 2024. – veljača 2025.

Cilj projekta: bolje prepoznavati i imenovati vlastite emocije, prepoznavanjem vlastitih stanja i emocija ojačati međusobnu povezanost grupe te ojačanom emocionalnom inteligencijom smanjiti broj nepoželjnih ponašanja.

Očekivani ishodi: djeca imenuju i prepoznaju osnovne emocije, povezuju emociju s određenom situacijom, slobodno izražavaju kako se trenutno osjećaju, poštuju stanja prijatelja; nema ismijavanja ili ignoriranja, osjećaje izražavaju riječima, ne udarcima, pljuvanjem, guranjem i slično, smanjuje se broj impulzivnih reakcija.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: društvena dimenzija, socioemocionalni razvoj

Kompetencije koje su razvijane u projektu: suradnička igra, prihvatljivo rješavanje sukoba, bolji međusobni odnosi, jača koherentnost grupe

Opis projekta: odgojna skupina Juhuhu formirana je od dvije već postojeće odgojne skupine. Novi prostor, prijatelji, odgojiteljice, novo okruženje puno nepoželjnih ponašanja, agresije i nerazumijevanja. Sama situacija je nalagala da se posvetimo emocionalni stanjima djece.

Obrađujemo slikovnicu *Raznobožno čudovište* te nas to potiče da jedni drugima govorimo kako se svaki dan osjećamo. Slijedi niz sličnih aktivnosti: izrada emociometra, raznih stolno-manipulativnih igara. Proučavamo kako drugi ljudi osjećaju univerzalne emocije. I. B.: *Pitam se kada je dr. Turuk ljut. Sigurno kada ne može pronaći lijek za bolest.* Odlučujemo pitati ljude po gradu kako izgledaju kada osjećaju pojedinu emociju i koji joj je uzrok. Djeca postavljaju pitanja i snimaju iz svoje perspektive.

Razgovaramo o nepoželjnom ponašanju u skupini, gužvamo foliju i izjavljujemo što nas rastužuje i što ne želimo da nam se radi.

L. Š.: *Tužna sam kada mi Nika kaže da me neće pozvati na rođendan i ne želim da mi to više govori.*

A. I.: *Tužan sam kad dečki od mene bježe na igralištu i ne želim da mi to više rade.*

M. M.: *Tužan sam kad mi se djeca smiju i ne želim da mi to više rade.*

Roditelj prilikom dovođenja pitaju *Jel vi to pričate o emocijama, jer on meni čitav dan govori kako se osjeća?* Organiziramo roditeljski sastanak gdje ukratko educiramo o emocionalnom razvoju te s roditeljima izrađujemo motivacijske poruke koje im pomažu u svakodnevici i kada im je teško. Reflektiramo što smo sve saznali, zamijetili, naučili, raspravljamo o ponašanju u skupini, djeca samoinicijativno kreću glumiti specifične svakodnevne situacije u skupini (kada se otimaju za igračku, ne mogu zakopčati jaknu, nepoželjno komuniciraju i slično). A. I.: *Pa mogla si to snimit, teta.*

Snimamo kratke klipove *kako smo prije, a kako sada* gdje primjećujemo veliku razliku u ophođenju jedni prema drugima. Prilikom uobičajene posjete gradskoj knjižnici djeca zamijete plakat *Kako se osjećam* te ga s knjižničarkom proučavaju.

A. G.: *Ljubomorani si kada tvoja mama čuva neko drugo dijete.*

I. G.: *Ja se osjećam ponosno kada zabijem gol.*

A. G.: *Gle, ovak smireno izgleda naš Niko.*

Dolazimo na ideju da izradimo personalizirani plakat osjećaja. U suradnji s FOTOIMAGO studijom izrađujemo plakat *kako se osjećam* te oplemenjujemo našu SDB njime. U suradnji s KPD Sloga organiziramo popodnevni odlazak u kino s obitelji te gledamo animirani film *Izvrnuto obrnuto 2*.

M. G.: (35) *Ovo bi trebali pogledati svi.*

N. G. B.: (41) *Da staneš i da se zapitaš.*

K. Ž.: (38) *Sin i supruga su došli kući s filma i bili oduševljeni, ne prestaju prepričavati film tako da je odluka pala, za vikend ga gledamo u punom sastavu još jednom.*

Dječak iz skupine donosi iz gradske knjižnice nove ulove, *Što rade osjećaji* i *Što rade osjećaji noću*. Istražujemo, opisujemo ilustracije i razgovaramo o tome poznajemo li te emocije. Djeca ilustriraju situacije iz slikovnica.

G. Ž.: *Moja mama kaže da se osjeća slobodno kada plovi brodom.*

N. T.: *Ja se osjećam hrabro kada vadim krv.*

M. M.: *Ljubav je mama.*

Obrađujemo slikovnicu *Vuk koji je ovladao svojim osjećajima*, Lallemand, O. te primjenjujemo njegovu jogu za regulaciju tijela i uma. Brojimo i dišemo. Pedagoginja priprema online prezentaciju na temu *Emocije; gdje ih osjećamo, empatija* te roditeljima ostavlja nekoliko zadataka za povezivanje s djecom. U veljači 2025. interes pada, odlučujemo stati, no kada god se pojavi veća količina nepoželjnog ponašanja vraćamo se aktivnostima i situacijama iz projekta. A. I. *Oni mi stalno nešto govore i ja želim da prestanu. To me rastužava.*

Ostvareni ishodi: Djeca prepoznaju i imenuju osnovne, ali i ostale emocije i stanja. Jasno i živopisno opisuju emocije i događaje povezane s njima. Veći broj djece u skupini svako jutro želi podijeliti kako se osjeća i zašto. Smanjen je broj nepoželjnog ponašanja, djeca koriste riječi *to mi smeta, ne želim da mi to radiš*, traže pomoć kada se ne mogu regulirati. Kod kuće svojim roditeljima često opisuju kako se i zašto osjećaju.

10.

Dječji vrtić: **Grigor Vitez**

Adresa ustanove: Perkovčeva 88/1, Samobor

Kontakt telefon: 01 3361530

E-mail: dvgy.samobor@gmail.com Internetska stranica: www.djecji-vrtic-grigor-vitez.hr

Naziv projekta: **Moj grad Samobor**

Ime i prezime voditeljica projekta: Mirjana Slamar, mag. praesc. educ., Sonja Pavlović, mag. praesc. educ.

Odgojna skupina: „Ribice“ – 1. starija skupina (24 djece u 6.godini života)

Tema projekta: „Moj grad Samobor“ – projekt iz građanskog odgoja i obrazovanja

Dimenzije građanskog odgoja:

Kulturološka – djeca upoznaju kulturu i tradiciju vlastitog Grada, te surađuju s lokalnom zajednicom.

Društvena – djeca u projektu razvijaju socijalne i komunikacijske vještine.

Ekološka – djecu se potiče na očuvanje kulturne baštine.

Ljudsko – pravna – djecu se poučava o pravima i odgovornostima, kao aktivnim građanima Samobora.

Gospodarska – djecu se potiče na poduzetnost, te na promišljanje o financijama, predlažu da bi se mogli *potrošiti novčići*.

Politička – aktivna participacija djece – djeca su poticana da se uključe u procese donošenja odluka, susret s gradonačelnicom.

Ciljevi projekta:

Aktivno sudjelovanje djeteta u zajednici.

Razvoj svijesti djeteta o vlastitom Gradu i tradiciji.

Razvoj socijalnih vještina u međuljudskim odnosima.

Očekivani ishodi učenja:

Spoznaja djeteta da samoinicijativom može utjecati na kvalitetu života u zajednici.

Uočavanje važnosti aktivne participacije djeteta.

Osviještenost djece kako su stanovnici svoga Grada.

Praktična primjena socijalnih vještina u kontekstu izgradnje kvalitetnih odnosa i suradnje.

Prepoznavanje oblika asertivnog ponašanja.

Prepoznavanje dobrobiti timskog rada.

Kompetencije razvijane projektom:

Socijalna i građanska kompetencija – odgovorno ponašanje i pozitivan odnos prema drugima kroz stvaranje poticajnog socijalnog okruženja i poticanje djece na iznošenje svojeg stajališta, te uključivanje u donošenje odluka koje se odnose na njih.

Inicijativnost i poduzetnost – sposobnost djeteta da vlastite ideje iznosi i ostvaruje u aktivnostima.

Učiti kako učiti – uključivanje djeteta u planiranje i organiziranje vlastitog procesa učenja.

Komunikacija na materinskom jeziku – poticanje jezičnog okruženja bogaćenjem, rječnika tradicionalnim, arhaičnim izrazima.

Opis projekta:

U rujnu određeni broj djece slavi rođendane. Proslava rođendana uvijek je poseban događaj koji u nama izaziva radost i iščekivanje. Povodom 782. rođendan grada Samobora, skupina dobiva poziv Gradske knjižnice Samobor, s kojima kontinuirano surađujemo, da postavi izložbu likovnih radova s motivima grada Samobora. Rođendani, kao najvažniji dan svakog djeteta i pojedinca, su bili poveznica i poticaj iz kojeg se razvio projekt *Moj grad Samobor*. Postavljena je teza akcijskog istraživanja – ako je ponuđeno poticajno okruženje, bogatstvo materijala i interaktivni sadržaj, hoće li to potaknuti djecu na samoinicijativu i aktivno sudjelovanje u zajednici.

Dječja znatiželja i spoznaja razvijale su se preko motiva grada, koje su upoznavali kroz fotografije, knjige i šetnje gradom, uz stručno vodstvo majke iz grupe. Roditelji, koji su uvijek uključeni u odgojno-obrazovni rad skupine i često gostuju, osmišljavaju i sudjeluju u aktivnostima, uključuju se i u ovaj projekt, pa su predlagali suradnju i u dogovoru s odgojiteljicama realizirali razne aktivnosti. Tako su u skupini gostovali – jedan otac sa svojim tamburaškim sastavom došao je odsvirati tradicijske pjesme (*Kraj Kapele Svete Ane, Samoborci piju vino z lonci...*), jedna majka je donijela tradicionalnu nošnju i kraluš, jedna

obitelj je sakupila riječi samoborskog kraja... Suradnja se nastavila kroz donošenje različitih materijala i poticaja za dječje istraživačke aktivnosti.

Kroz gostovanja spisateljice Martine Štengl Šoić, suradnjom s članovima udruga, te s turističkim vodičem, djeca su imala priliku upoznati povijest Grada, komunicirati i vježbati socijalne odnose s, do tad, nepoznatim ljudima.

Kroz aktivnosti smo došli i do pojma gradonačelnica, promišljali tko je ona, što je njen posao, pa su djeca odlučila gradonačelnici naslikati i poslati pozivnicu za izložbu i čestitku povodom rođendana grada. Isto tako su napisala i pismo s prijedlozima što bi oni voljeli da se u gradu Samoboru napravi i uredi. Gradonačelnica je pismo primila i pozvala djecu na primanje, u Gradsku vijećnicu. Djeca su bila oduševljena posjetom kod gradonačelnice, a posebno ih se dojmilo što je gradonačelnica slušala njihova pitanja i prijedloge i srdačno na njih odgovarala. Kao aktivni građani, djeca su osmislila aktivnost dijeljenja čestitki s motivima Grada, građanima, povodom Međunarodnog dana sreće.

Iskustva koja su djeca stekla tijekom projekta – iskustvo suradnje, komunikacija u poznatom vrtićkom i izvan vrtićkom kontekstu, snalaženje u prostoru, dolaženje do rješenja...ta su iskustva itekako vrijedna, relevantna za njihov život.

Projekt je vrlo vrijedan za djecu, jer su kroz njega razvijala osnovnu komunikaciju, empatiju i suradnju, vještine i kompetencije.

Kroz bogato materijalno i prostorno poticajno okruženje djeca su imala priliku upoznati, vidjeti i isprobati elemente tradicije i povijesti svoga grada.

Naglasak je uvijek bio na poticanju razvoja senzibilnosti za druge, usmjerenost na humane vrijednosti i vještine potrebne za život u demokratskom društvu, ponajprije je tu spoznaja da su dio zajednice i da iako su mali mogu sudjelovati i pridonijeti tu su učili važnost aktivne participacije.

Projekt je bio prezentiran roditeljima, te na Regionalnoj smotri projekata iz građanskog odgoja i obrazovanja, u Zaboku (15. travnja 2025.)

Ostvareni ishodi učenja:

Djeca stječu osjećaj pripadnosti gradu Samoboru i znaju da su stanovnici Grada.

Djeca promišljaju o konstruktivnim prijedlozima za boljitak Grada, te su osnažena da djeluju samostalno.

Djeca prakticiraju usvojene komunikacijske vještine u novim susretima i kontekstima.

Većina djece prepoznaje i imenuje motive grada Samobora.

Većina djece usvojila je uloge u timskoj suradnji, te pokazuju vještine dogovaranja i postizanja kompromisa.

Djeci je omogućen doživljaj i spoznaja kako se nekad živjelo u gradu Samoboru.

Razdoblje trajanja projekta: od rujna 2024. do travnja 2025.

11.

Dječji vrtić: **Videk**

Adresa: P. Beluhana 2b, Brdovec, 10291 Prigorje Brdovečko

Mob. 0997013034, telefon: 014008069, e-mail: www.dv-videk.hr

Tema: **Glazba i glazbala u dječjim očima**

Tematsko područje: Kulturološka i društvena dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja. Upoznavanje kulturne baštine – osobito različitih vrsta glazbe te glazbenih institucija i umjetnika. Upravljanje emocijama.

Kompetencije razvijene u projektu: Kulturna svijest i izražavanje, komunikacijske kompetencije, socijalne i emocionalne kompetencije, digitalne kompetencije.

Ciljevi projekta: Upoznavanje različitih vrsta glazbe, osobito klasične glazbe te glazbenih institucija i umjetnika koji žive u susjedstvu.

Osjetiti i razumjeti kako glazba djeluje na emocije.

Voditeljice projekta: Nives Božić, odgojiteljica mentorica, Iva Vinković, odgojiteljica.

Djeca: 25 djece, u dobi od 3. do 7. godine života

Naziv odgojno-obrazovne skupine: The Dogs

Opis projekta:

Odgojitelji su s djecom razgovarali o ritmu i glazbi te potaknuli djecu da pokušaju izraditi marakas glazbala i treslice. S roditeljima je dogovoreno da kod kuće s djecom nastave započetu aktivnost ili izrade neku šuškalicu, udaraljku i sl. da bi nakon toga u vrtiću mogli složiti *orkestar*. Djeca su voljela pomoću udaraljki i šuškalica pratiti ritam pjesama koje pjevaju. Djevojčica Mila počela je iznositi iskustva s koncerata Zagrebačke filharmonije kojima je prisustvovala. Djeca su je znatiželjno slušala, objasnila im je da njezin brat pohađa Glazbenu školu i pokazala im je note po kojima svira. To je potaklo razgovor o glazbi. Anketa koju smo proveli s djecom i roditeljima pokazala je da oko 70% djece nije imalo priliku prisustvovati nekom koncertu i slušati nekog glazbenog umjetnika kako svira. Slabo su poznavali glazbene instrumente i njihov zvuk.

Milini roditelji su glazbenici pa su odgojiteljice s njima dogovorile gostovanje u vrtiću. Otac Boris je učitelj tambure, voditelj Ansambla tambura Čakovec, akademski muzičar violist i profesor viole. Majka Korana član je Zagrebačke filharmonije. Djecu su bila zadivljena njihovom izvedbom glazbe. Omogućili su im da pokušaju svirati što je ozarilo njihova lica. Dječak koji često krši pravila i zapada u sukob s drugom djecom prema glazbala je bio vrlo pažljiv, aktivno je sudjelovao u razgovoru i glazbenicima postavljao brojna pitanja. Djeca su crtala doživljaj posjeta, glazbala i druge crteže, čitali su i gledali slikovnice, izrađivali plakate o glazbenicima našeg mjesta, izvodili su pokuse provjere sluha s vodom i staklenkama, izrađivali vodeni ksilofon uz klasičnu glazbu.

Za vrijeme igre na dvorištu često slušaju kako djeca iz Glazbene škole sviraju pa smo dogovorili da ih pozovemo u goste. Profesorica Antonija rado se odazvala pozivu, u posjet nam je došla s dvije učenice koje su bile polaznice našeg vrtića i djeca su ih prepoznala. Uz glazbeni doživljaj profesorica je ponudila razne zanimljive zadatke kao što su slagarice, pamtilice, grafomotoričke vježbe vezane uz različita glazbala. Ispričala je djeci o osnovnoj podjeli glazbala i pohvalila ih da već puno toga znaju. Polaznice škole predstavile su gitaru i harmoniku.

Dječak Tin predložio je da posjetimo njegovog strica Krešu, koji s njime stanuje, i svira bubnjeve. Tamo su vidjeli klavir koji svira njegova teta Iva. Tko je htio mogao je pokušati svirati oba glazbala. Tin je bio jako ponosan. O posjetu se danima prepričavalo.

Djeca su svakodnevno svirala i počeli su raditi predstave, pa su odgojiteljice dogovorile glazbenu predstavu. Pridružile su im se sve starije skupine. Glazbena priča *Kuhar i maestro*, autora profesora Marka Požgaja i Berislava Alravija bila je predstava duhovite i poučne fabule u kojoj su djeca uživo upoznala žičana i puhačka glazbala, udaraljke te glazbala s klavijaturom. Saznali su ponešto o fenomenu zvuka, naučili kako su se glazbala razvijala te aktivno sudjelovala u predstavi.

Dvije obitelji iz grupe poklonile su nam tri para bežičnih slušalica. Djeca su osmislila *kutić za smirivanje*. Tu se istaknuo Toma, dječak koji je bio koordinator u osmišljavanju kutića. Napravljeni krevetić ocrтали su glazbalima. Kada su se željeli smiriti, stavljali su slušalice na uši i pritom su mogli leći u krevetić. Za slušanje odgojiteljice su im ponudile klasičnu glazbu. Ponekad smo puštali glazbu uz koju su plesali. *Kutić za smirivanje* s klasičnom glazbom pomaže djeci u regulaciji emocija i djeca ga samostalno koriste. U kutić su dolazila i djeca iz susjednih grupa, koja su to željela.

U posjet im je došao i mještaniin Mladen koji svira u komornom orkestru. Sa sobom je donio nekoliko glazbala. Truba se djeci najviše svidjela. Igra traženja zvuka glazbala koju su sa *stričekom* Mladenom igrali na dvorištu bila je pravo otkriće i postala je omiljena.

Milina mama organizirala je djeci posjet Zagrebačkoj filharmoniji u Zagrebu u kojoj ona svira prvu violinu. Tamo su se djeca osjećala jako važno jer je sve bilo podređeno samo njima. Imali su prilike zaviriti u baš sve kutove, upoznali su mjesta gdje note i glazbala *spavaju*. Slušali su probu filharmonije, popeli se na veliku pozornicu. Upoznali su sva glazbala i Milinog ujaka koji tamo svira violončelo. Svako dijete izabralo je omiljeno glazbalo koje je nastavilo više proučavati i odlučili smo ih sve predstaviti na predstavi u Društvenom domu povodom Dana općine. Od glazbala ih osobito zanimaju timpani, violina, truba, klavir, bubnjevi, violončelo, klavir i harfa.

Tijekom jednoga sportskog događaja dječaka Šimuna zaokupila je himna koja je svirala na početku. Pitao je odgojiteljice ima li vrtić svoju himnu. Mila je rekla da njezin tata može uglazbiti nešto što smisle i da će ga za to pitati. Tata Boris odazvao se molbi da im pomogne, djeca su danima smišljala tekst. Osim himne *Moj vrtić je Videk* djeca su osmislila i riječi za pjesmicu o našem mjestu pod nazivom *Brdovec*. U suradnji s Foto Kino video klubom Zaprešić i tatom Borisom djeca su snimila glazbu i pjevali obje pjesme. Svi su bili ponosni, posebice roditelji.

Ostvareni ishodi: Djeca su upoznala različite vrste glazbala. Upoznala su dvoranu Vatroslav Lisinski, Zagrebačku filharmoniju, Glazbenu školu Pavao Belas i mještane glazbenike. *Kutić za smirivanje* s klasičnom glazbom pomaže djeci u regulaciji emocija i djeca ga samostalno koriste. Dogodila se povezanost i suradnja djece, roditelja i zajednice kroz glazbu. Dogodila se ljubav prema glazbi. Projekt je izazvao veći interes za glazbeno obrazovanje, 40% djece upisalo je Glazbenu školu u Osnovnoj školi. Osmišljena je i uglazbljena vrtićka himna *Moj vrtić je Videk* i pjesma mjestu *Brdovec*.

12.

Dječji vrtić: **Vukovar I**

Adresa: E. Kvaternika 27

Telefon: 032/ 414 709

e-mail: tajnistvo@djecjivrticvukovar1.hr

Naziv projekta: **Mijenjamo prehrambene navike**

Voditeljice projekta: Ivana Ribičić, odgojitelj, Larisa Takač Brkljačić, odgojitelj savjetnik

Odgojna skupina: Bubamare, djeca u 4. i 5. godini života

Ostali sudionici u projektu: roditelji, bake, djedovi, Udruga medara Vukovar 1991.,

Udruga žena Nera, OPG Darko Vencler, Knjižnica grada Vukovara, Tržnica grada Vukovara, Športsko ribolovna udruga Dunav, stručni tim vrtića.

Dimenzija građanskog odgoja: društvena, ljudsko pravna i gospodarska

Područje unutar dimenzija: upravljanje emocijama i vlastitim odabirima, prepoznavanje vlastitih prava i odgovornosti, odgovorno ponašanje prema drugima, uvažavanje tuđih potreba i različitosti, radne navike u skupini, poštuje tuđi i svoj rad.

Cilj projekta: utjecati na promjene prehrambenih navika u vrtićkom i obiteljskom kontekstu

Kompetencije koje su razvijane u projektu:

a) Kompetencije djece – – poticanje na donošenje pravednih odluka – odluke koje su važne za sve u grupi, poput toga da svi imaju pravo sudjelovati u pripremi jela ili igri i imati jednaku priliku za raznovrsniju prehranu, poštivanje drugih i razumijevanje različitosti – shvaćanje važnosti da smo svi različiti s različitim prehrambenim potrebama i željama (različite prehrambene navike u obitelji, vjerske ili zdravstvene), shvaćanje pojma da ne volimo svi isto, razmišljanje i postavljanje pitanja – promišljanje o hrani koju unosimo i traženje odgovora, prepoznavanje važnosti zajedništva i suradnje – učimo kako raditi zajedno, pomagati jedni drugima i biti tim, dijeliti namirnice, pripremati jedni drugima namirnice

b) Kompetencije roditelja – – zajedničko odlučivanje o prehrani u obitelji, uvažavaju potrebu za većom količinom zdravijih namirnica i smanjivanju namirnica s visokim udjelom

šećera, promišljaju o marketinškim zamkama i dubljem istraživanju prehrane, poštivanje prava na zdravlje -odgovorni su za izbor prehrane za sebe i dijete, više razumiju kako izbor prehrane utječe na zdravlje njihove obitelji, postaju aktivni sudionici promjena u vrtiću zajedno s djecom i odgojiteljima, ističu svoj napredak i promjenu kroz projekt

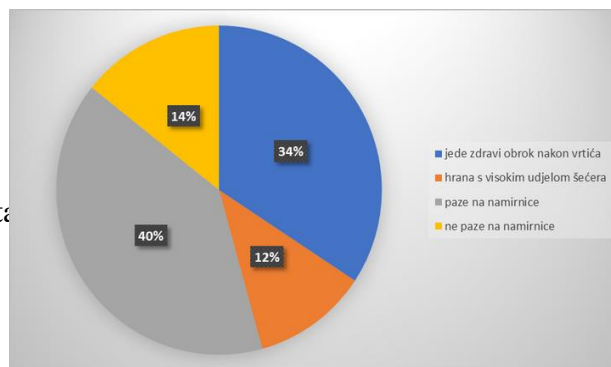
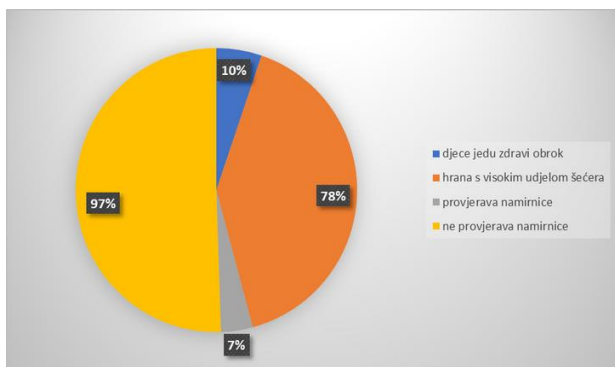
c) Kompetencije odgojitelja – – razvijanje kritičkog mišljenja – potičemo jedna drugu na kritičko razmišljanje o vlastitoj prehrani i zdravlju te socijalnoj pravdi unutar naše skupine. Time potičemo i djecu na postavljanje pitanja i traže odgovore, potičemo održivost i štedljivost – osobno poticanje na odgovornost prema prirodi i ekološku odgovornost, podučavajući sebe i djecu o održivom načinu života, odgovornost u društvu – poticanje samosvijesti u kontekstu svojih profesionalnih i građanskih odgovornosti; refleksija o vlastitim postupcima i njihovu utjecaju na djecu, dosljednost u zajedničkim pravilima, poticanje lokalnih OPG-ova na veću suradnju i raspršivost u zajednici, promicanje uloge odgojitelja kao refleksivnog praktičara te stavljanje u poziciju da smo i mi odgojitelji instrumenti istraživačkog procesa u projektu kao i jačanje vlastitih profesionalnih kompetencija.

Tijek provedbe projekta: Još od jasliske dobi u našoj skupini traje prilagodba djece, odgojitelja i svih sudionika Vrtića (servirka, zdravstveni voditelj, spremačice, stručni tim, drugi odgojitelji u vrtiću) na visoke vrijednosti i širok raspon alergija djevojčice koje su bile visoko rizične po život (korištenje Epi Pen injekcije, česta izloženost alergenima u svakodnevnoj interakciji).

Alergijske reakcije su se očitovale u isparavanju hrane s alergenima koja je dolazila na kolicima, dodirivanjem druge djece i odgojitelja te iz istog razloga dodirivanje igračaka, didaktike

i ostalih artikala u sobi. Djeca su odmah primijetila razliku i često postavljala pitanje zašto M. ne jede Lino Ladu, zašto je njena juha zelena, a njihova crvena, zašto ona dobije pekmez kad oni jedu griz i sl. S vremenom su se alergije smanjile, povremeno se vraćale pa opet nestajale, nakon dvije godine ostala je alergija na orašaste plodove. Ovaj projekt potaknuo nas je na više promišljanja i razgovora s djecom o raznovrsnijoj prehrani za M. i za ostalu djecu skupini. S djecom smo za početak razgovarali o tome što bi oni promijenili, što mi kao odgojitelji skupine možemo i kako nam mogu ostali sudionici pomoći. Vrlo brzo s roditeljima dogovaramo „Voćni ponedjeljak“, dan kad dijete donosi voće koje tijekom tjedna koristimo za zdrave *smoothie*, sokove, kekse i grickalice. Također uvodimo i Dan za nas, dan kad dijete s roditeljem priprema zdravi obrok, desert ili grickalice, te razmjenu recepata među roditeljima. Naša uloga najviše se očitovala u proširivanju dječjih znanja, razvijanju njihovih kompetencija i propitivanju o svim mogućnostima promjene (češće voćne užine, smanjiti unos šećera, uvoditi zdravije namirnice u svakodnevnu konzumaciju)

Ishodi projekta: Svakodnevna konzumacija voća, povrća, orašastih plodova i zdravih namirnica u skupini postaje rutina, početak promjena u vrtićkom jelovniku, istraživanje osobnih potreba i promjena u prehrani te promišljanje o vlastitom zdravlju i navikama.

Dječji vrtić: **Zvončić, Našice**

Adresa: Dore Pejačević 4, 31500 Našice

Telefon: 031 613 215

E-mail: ravnateljicavrticna@gmail.com

Naziv projekta: **Našička viteška priča – naša inspiracija**

Voditeljice projekta: Valentina Vondrak, odgojitelj mentor, mag. praesc. educ., Dora Kurtek, mag. praesc. educ., Martina Barišić, odgojitelj, Draženka Marček, odgojitelj, Jadranka Lukavski, odgojitelj savjetnik, Ljiljana Fehir, odgojitelj mentor

Djeca (u 4., 5., 6. i 7. godini života), skupine: Pčelica (23), Bubamara (25), Šljiva (26)

Dimenzija: Kulturološka

Područje unutar dimenzije: Identitet, tradicija, očuvanje kulturne baštine

Ciljevi projekta: Razvijati ljubav, ponos i pripadnost prema povijesnim specifičnostima našičkog kraja. Omogućiti djeci poticajno okruženje za istraživanje povijesnih činjenica o prisutnosti viteškog reda templara u našičkom kraju. Stečeno znanje maštovito i kreativno koristiti u igri.

Očekivani ishodi: Jačanje individualnog i grupnog identiteta te osjećaja ponosa i pripadnosti kulturnoj baštini zavičaja u kojem odrastaju. Znaju osnovne činjenice povijesne važnosti o templarima i njihovu značenju za kulturnu znamenitost Našica i njene lokalne zajednice. Razvijaju građansku svijest i odgovornost kroz povezivanje povijesti i aktualnih društvenih vrijednosti (rodna vrijednost, novac, banke).

Opis projekta: Projekt su pokrenula djeca koja su doživjela manifestaciju *Našička viteška priča*. Sudjelovali su u potrazi za templarskim blagom, vidjeli borbu viteza, doživjeli atrakciju gutača vatre i razne srednjovjekovne zanate, odjeću te hranu. U istraživačkom centru proširivali su svoja znanja putem slikovnica, priča, legendi o vitezovima. Putem slikovnog materijala vizualno su doživjeli kako su se oblačili, jeli, što su radili, kako su putovali... Obrazovnim kinima približili smo im znamenitosti o templarima u našičkom kraju. Posjetili smo Martinsku crkvu, jedini potpuno očuvani templarski spomenik u Hrvatskoj. Zaposlenici Muzeja grada Našica, obučeni u povijesne templarske odore, prenosili su nam znanje o životu templara i ulozi crkve u to doba. Saznali smo kako izgleda templarski kameni grb koji je zadnji sačuvani materijalni dokaz da su na našičkom području boravili templari. Grb se čuva u sakralnom muzeju našičkog franjevačkog samostana. Na edukativnom izletu na Paulinovac, djelatnici Auric Foresta, roditelji i zaposlenici našičkog muzeja djeci su priredili izložbu oklopa i oružja viteza te izložbu keramike iskopanu na našičkim lokalitetima. Stečeno znanje i doživljaje djeca su ugrađivala u svoje igre i aktivnosti. Modelirali su glinom keramičko posuđe po uzoru na ono sa izložbe, a od slanog tijesta templarsku kuću, crkvu sv. Martina i štitove. Dekoriraju obuće po uzoru na srednji vijek te posjećujemo postolara koji je ove godine zatvorio svoj obrt i s njim nažalost utihnuo još jedan stari zanat u Našicama. Osmišljavaju procesnu dramu i sadržaj kreativno oblikuju u slikovnicu na temu: Kako je vitez vratio izgubljeni pehar. Izrađuju štapne lutke i improviziraju na teme: *Vitezovi, Djeve, Dvorci, Zmajevi*, dramatiziraju priču Vitez željeznog srca. Spoznaju koliko je konj važan za viteza i njegovo putovanje: posjećujemo obitelj Resler koja se bavi konjima gdje doznajemo koliko je brige i ljubavi potrebno za njihov uzgoj. Razvijaju nove vještine gađanjem lukom i strijelom te osnove mačevanja. Slušaju i plešu na srednjovjekovnu glazbu te posjećuju Osnovnu glazbenu školu *Kontesa Dora* te uživaju u muziciranju djece na različitim starim i novim instrumentima. Roditelji aktivno sudjeluju u pripremama za nastupe izrađujući kostime, mačeve i štitove. Djeca javno nastupaju u kostimima na manifestaciji Maškare u gradu. Pozvani smo uveličati svojim kostimima otvaranje manifestacije „Našička viteška priča (3)“.

Spojili smo glazbu i ples srednjeg vijeka s modernom dječjom zumbom i tako na završnoj svečanosti pokazali našu *Vitešku priču*.

Ostvareni ishodi:

Djeca: Osvijestila vrijednosti zajedništva i pripadanja većoj skupini djece, vrtiću, Gradu i ponos na vlastiti i zavičajni identitet. Iskustveno su učila o povijesti svog grada na autentičnim mjestima koristeći suradničko učenje i timski rad. Ugrađivanjem znanja u igru jačala su svoje umjetničke, verbalne, tjelesne i građanske kompetencije. Usvojila su činjenicu da se iz povijesti može puno učiti i jačali svijest o potrebi čuvanja tog naslijeđa. Osnažila su sliku o sebi (naučio sam, znam, mogu), a djeca s TUR-om uključena su, u skladu sa svojim mogućnostima, u sve aktivnosti pa i u Završnu svečanost.

Odgojitelji: Obogatili smo se novim znanjima i činjenicama o prošlosti našeg grada i okolice vezano uz srednji vijek i templare te osjetili ponos na svoje porijeklo i identitet. Upoznali smo zanimljive ljude koji s entuzijazmom prenose naučena znanja i izražavaju ljubav prema čuvanju kulturne baštine. Jačale smo svoje kompetencije i postale svjesnije kulturne posebnosti našeg zavičaja. Zadobili povjerenje i veliku podršku roditelja.

Vrtić: Predstavili smo vrtić užoj i široj okolini. Zainteresirali smo sustručnjake za temu projekta. Tradicionalno bogatu suradnju s Muzejom i ostalom lokalnom zajednicom obogatili smo ovim vrijednim projektom te ćemo i u budućnosti intenzivno čuvati i prenositi vrijednosti kulturne posebnosti našeg zavičaja. Javno promovirali rad na projektu kontinuirano putem radija i tv Našica. Prezantirali smo ga na Međužupanijskom stručnom skupu – 27. smotra projekata u Ivankovu.

14.

Dječji vrtić: **Ploče, područni objekt Staševica**

Adresa: Trg bana Josipa Jelačića 10, 20 340, Ploče

E-mail i Internetska adresa: dv.ploce@gmail.com, www.djecji-vrtic-ploce.hr

Naziv projekta: **Tratinčice emotinčice**

Voditeljice projekta: odgojiteljice Monika Ćulum i Viktorija Vuković

Odgojna skupina: mješovita jaslička skupina (15 djece, 1 – 4. godine)

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: društvena dimenzija

Područje unutar dimenzije: upravljanje emocijama

Kompetencije koje su razvijane tijekom projekta: socioemocionalna i komunikacija

Razdoblje u kojem je trajao projekt: listopad 2024. – ožujak 2025.

Ostali sudionici koji su uključeni u projekt: starija odgojna skupina, vrtićka psihologinja i zdravstvena voditeljica, roditelji, OŠ fra Ante Gnječa – psihologinja i knjižničarka, MO Staševica

Ciljevi projekta: prepoznavanje i imenovanje osnovnih emocija, usvajanje društveno prihvatljivih načina izražavanja emocija, poticanje razvoja empatije

Očekivani ishodi učenja: prepoznaje i imenuje osnovne emocije kod sebe i drugih, izražava emocije na primjeren način (ne grize, ne udara...), prilazi djetetu koje ima problem i tješi ga, pomaže mu

Izvori i poticaji: Projekt je potaknut neprihvatljivim načinima izražavanja emocija – grizenjem i udaranjem u situacijama ljutnje. Zbog toga djeca često traže pomoć i utjehu odgojitelja te im to ometa igru i druženje u skupini, ali i osjećaj sigurnosti i pripadanja. Također smo primijetile da u tim situacijama djeca ne znaju imenovati svoje i tuđe emocije (ili neverbalno adekvatno reagirati) što otežava rješavanje sukoba.

Tijek projekta:

Na početku pedagoške godine u našoj smo skupini primijetili da djeca nerijetko sukobe rješavaju grizenjem, udaranjem i guranjem. Osim toga imali smo tešku adaptaciju jedne djevojčice i povučenost dvojice dječaka koji nisu iskazivali emocije. Također smo uočile da

djeca u tim situacijama nisu znala imenovati i prepoznati emocije niti su poznavali tehnike regulacije emocija. Zbog svega navedenog, formirali smo centar emocija da bi djecu potaknuli na istraživanje i izražavanje emocija. Prateći dječje interese i igru, postupno smo obogaćivali centar. S vremenom ovdje su bila dostupna ogledala, fotelje, plakat „kako se osjećam“, ručne i štapne lutke, aplikacije, prozorčići i fotografije djece naše skupine koje prikazuju emocije tuge, ljutnje, sreće i straha.

Kroz tematske slikovnice i dramatizaciju lutkama razgovarali smo o našim emocijama. Z. M.: *Sretan sam kad imam pilu i pilam s tatom. Ovako... brrrrrr*. F. M.: *Netko ti uzme igračku pa si ljut*. F. R.: *Bojim se doktorice. Opet ću ići u bolnicu*. Pričali smo i glumili kako izgledamo u našim emocijama i kako se osjećamo u nekim situacijama. Ukazali smo na to da imamo pravo osjećati svaku emociju, ali i što možemo učiniti da ih razriješimo na prihvatljiv način. Djeca prihvaćaju da smiju biti ljuta, ali ne smiju tada drugoga gristi i udarati. Vježbali su da mogu tresti rukicama, lupati nogicama i duboko disati kada osjećaju jaku ljutnju. U dvorani smo pripremili predstavu *Iznenadjenje* s ručnim lutkama koje simboliziraju 4 emocije – Ljutko, Straška, Tužnica i Srećica – lutke su nakon toga bile dostupne u centru emocija i djeca su rado s njima opet prorađivala emocije prema potrebi.

Raznovrsnim likovnim i glazbenim aktivnostima djeca su prorađivala i iskazivala emocije s obzirom na svoje potrebe, mogućnosti i način koji njima najviše odgovara. Djeci smo nudili slikanje s bojom (razne likovne tehnike – valjci, grančice bora, debeli kistovi, slikanje nogicama, slikanje balonima, pipetama, spužvicama,...) koja simbolizira određenu emociju i popraćeno glazbom koja također budi tu emociju – crvena boja – ljutnja – P. I. Čajkovski: *Labuđe jezero*: Rothbart / žuta boja – sreća – „A. Vivaldi: *Četiri godišnja doba*. Plesom i sviranjem instrumenata također smo pobuđivali i prorađivali različite emocije – Kad si sretan, Tiho, tiho pada, Tko se boji doktora, klasična glazba. Djeca su posebice pokazala interes za njihove fotografije i fotografije nepoznatih osoba koje prikazuju emocije. Često su u centru emocija jedno drugome pokazivali i govorili tko je tužan, sretan, ljut ili uplašen, tko plače, a tko se smije. Gledajući fotografije drugih ljudi navodili su i razloge njihovih emocija povezujući ih s vlastitim iskustvima: F.M.: *Ovaj je ljut. Ne dođu mama i tata*. F. R.: *Tužan je. Ostao je sam. Ovaj se boji zmijske*. Djeca su se često služila ogledalom da bi glumili emocije i prema mogućnostima imenovali. Koristili su malo ogledalo, ali i veliko da bi osvijestili i svoje tijelo u određenoj emociji. Također smo upotrebljavali i fotoaparat u istu svrhu.

Unutarnjim i vanjskim suradnjama (posjeti starijoj odgojnoj skupini, vrtićka psihologinja i zdravstvena voditeljica, odlazak u OŠ fra Ante Gnječa, MO Staševica) djeca su obogaćivala i produbljivala iskustva i spoznaje. Psihologinja i knjižničarka OŠ fra Ante Gnječa pripremile su za nas tematske slikovnice, kartice, igrokaz, dramatizaciju ručnim lutkama i pjesmu. Roditelji su s djecom čitali tematske slikovnice i fotografirali svoje i dječje emocije te smo od toga izradili *Našu knjigu emocija* koju djeca u skupini rado gledaju i komentiraju s prijateljima. Dvoje roditelja je došlo u skupinu i dramatizacijom „o tužnoj i sretnoj tratinčici“ te vježbanjem i plesom aktivno s djecom prorađivali emocije.

Kao ishod mnogobrojnih aktivnosti djeca samoinicijativno govore ili pokazuju kako se osjećaju oni ili njihovi prijatelji. Ako netko plače, govore ili pokazuju da je tužan i žele znati što mu je. Manja, neverbalnija djeca prepoznaju emocije i na njih reagiraju izrazima lica i tijela, pružanjem ili traženjem utjehe, traženjem pomoći odgojitelja (fizičkim kontaktom, plačem...), gestikulacijama. Verbalna djeca imenuju emocije i govore kako se osjećaju i što žele. U sukobima pregovaraju i raspravljaju, ali se fizički ne sukobljavaju. S obzirom na malu dob djece uočile smo visok stupanj uspješne regulacije emocija nakon provedenog projekta. Može se primijetiti i pozitivan pomak u razvoju empatije – djeca bez potrebe za odgojiteljskim usmjeravanjem pomažu prijatelju (obučiti tenisice, ustati ako padne, obrisati nos, dati bočicu ili dudu, zakopčati jaknu...), upozoravaju odgojitelja na emocije druge djece i tješe prijatelja zagrljajem kada je uplašen i tužan. U skupini više nema grizanja, a

neprihvatljivo rješavanje sukoba je svedeno na minimum. Djeca se znaju zauzeti za sebe, ali da time ne povrijede drugoga i njegovo pravo na sigurnost. Time su usvajala odgovorno ponašanje u odnosu na druge i svoju okolinu. Upoznavanjem načinima upravljanja emocijama djeca su stjecala vještine i vrijednosti potrebne za život u demokratskom društvu (odgovornost, empatija, tolerancija, nenasilno rješavanje problema, pregovaranje i suradnja). U našoj skupini nakon provedbe projekta vlada ozračje veće sigurnosti i demokracije, a svakodnevna kvaliteta života je poboljšana što se očituje kroz zajedničku igru i druženje te pomaganje i suradnju. Roditelji su podijelili iskustva te ukazali na to da vide promjene u ponašanju djece – ponajviše u tome da djeca imenuju i objašnjavaju svoje i tuđe emocije te posljedično tome više uvažavaju i potrebe drugih te imaju manje neprihvatljivih načina izražavanja ljutnje.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na djecu: Verbalna djeca kod sebe i drugih prepoznaju i imenuju osnovne emocije. Neverbalna djeca prepoznaju emocije i sukladno njima traže pomoć, utjehu ili sudjelovanje (brbljanje, pokaznim gestama, fizičkim kontaktom). Djeca bolje kontroliraju neprihvatljivo izražavanje ljutnje (griženje, udaranje, guranje) – verbaliziraju emociju i rješavaju sukob na prihvatljiv način (traže pomoć, pregovaraju). Djeca iskazuju empatiju tješeći tužnog prijatelja zagrljajem, dodirima ili riječima te im pomažu u svladavanju svakodnevnih izazova. Odgovorno i empatično ponašanje prema drugima. Jačanje zajedništva unutar skupine

U odnosu na roditelje: izražavaju zadovoljstvo i sreću zbog pozitivnih promjena u ponašanju djeteta, postaju svjesniji važnosti zdravoga emocionalnog razvoja djeteta, osjećaju se uključeni u život i rad skupine

U odnosu na odgojitelje: Razvijaju kompetencije na području rada na projektu i području emocija. Jačanje timskog rada i suradnje između odgojitelja na razini skupine i objekta. Osjećaj veće povezanosti i razvijanja partnerstva s roditeljima. Kvalitetniji odnosi s djecom u skupini. Svjesnost o mogućnostima rada s djecom jasličke dobi na području emocija.

15.

Dječji vrtić: **Malo drvo**

Adresa: Anina 2 Varaždin

Tel: 042/440 649; 095 362 5412,

E mail: malodrvo.vrtic@gmail.com

Naziv projekta: **Priče o gradu Varaždinu**

Ime i prezime voditelja: Kristina Hudoletnjak i Jelena Kežić

Naziv odgojne skupine: Starija skupina (djeca u 5. i 6. godini života) 28-ero djece

Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja: kulturološka i gospodarska

Područje unutar dimenzije: identitet djeteta, poduzetnost i inovativnost

Cilj projekta: upoznati kulturnu baštinu grada Varaždina, njegovati ljubav i ponos prema kraju u kojem djeca žive, njegovoj prošlosti i posebnostima, razvijati osobne, umjetničke, stvaralačke i spoznajne potencijale, koristiti različite izvore učenja, osmisliti vlastitu slikovnicu.

Očekivani ishodi projekta: kreativno korištenje znanja o kulturnoj i povijesnoj baštini grada Varaždina, razvijanje inovativnih ideja i provođenje svojih zamisli u djelo (od ideje do realizacije), dijete kao aktivan član u svojoj lokalnoj zajednici.

Opis projekta

Projekt je započeo u listopadu 2023. i trajao je do svibnja 2024. godine. Ideja za projekt dogodila se prilikom naše tjedne posjete Gradskoj knjižnici i čitaonici *Metel Ožegović* gdje djeca sama odabiru knjige ovisno o temi koja ih zanima. Istražujući povijest i kulturu grada Varaždina, kroz svakodnevne šetnje gradom, zatražili su slikovnicu o gradu Varaždinu no na

upit, knjižničarka odgovara da u takvom obliku ne postoji. Djeca u razgovoru raspravljaju s ostatkom skupine da bi trebala postojati slikovnica o gradu Varaždinu koja bi po njihovu mišljenju trebala biti dostupna svoj djeci. U to vrijeme Grad Varaždin objavio je Javni poziv za prijavu projekata za Dječji participativni proračun. Ideja djece bila je prihvaćena te smo dobili financijska sredstva za tiskanje prve slikovnice o Gradu Varaždinu koju će osmisliti djeca. Početna aktivnost bila je prikupljanje ideja o pričama grada, što oni misle da bi druga djeca htjela saznati o Varaždinu. Djecu je to potaknulo na dijeljenje ideja, činjenica i različitih informacija koje su saznali u svakodnevnim šetnjama kao i u posjetama kulturnim ustanovama. U objašnjavanju svojih ideja za slikovnicu koriste simbolički jezik. Svakodnevnim čitanjem različitih knjiga o Varaždinu u manjim skupinama, potiče se dijeljenje informacija među djecom i odraslima. U projekt se uključuju i roditelji koji počinju donositi različite knjige o Varaždinu i pričaju priče o našem gradu. Djeca počinju s formiranjem priča, a poticanjem bilježenja vlastitih ideja i tiskanju slikovnice započinju s promišljanjem o tiskarskim strojevima. Prikazuju vlastito shvaćanje o procesu tiskanja u obliku nacrt, a zatim i na konkretnom materijalu kroz razne aktivnosti. Dogovaramo s ocem iz vrtića koji ima vlastitu tiskaru posjet tiskari „Graficom” da bi djeca mogla uživo vidjeti strojeve i sam proces izrada knjiga. Razgovarajući o vrstama papira koje možemo koristiti i količini papira koji trošimo svakodnevno dolazimo do pitanja kako smanjiti potrošnju papira, tj. kako reciklirati papir? Tražeći načine kako reciklirati papir pronalazimo internetsku stranicu s uputama za recikliranje. Reciklirani papir koji su dobili tim postupkom kasnije koristimo u ilustraciji slikovnice.

Djeca imaju različite potrebe za izražavanjem što vidimo zajedničkim pregledavanjem dokumentacije. To nas potiče na dopunjavanje centra razvoja i stjecanja predčitalačkih vještina u obliku građevina, kulturnih spomenika (od različitog neoblikovanog pedagoškog materijala) i lutkama (purgeri, dame, vile) koje se najčešće spominju u njihovim pričama i djeca započinju s omogućili dramatizacijama vlastitih priča. S obzirom da se taj centar nalazi na samom ulazu vrtića, roditelji se uključuju u slušanje i pričanje priča o Varaždinu i zajednički dolazimo na ideju o putujućoj obiteljskoj knjizi *Priče o gradu Varaždinu*. Roditelji su zajedno sa svojom djecom istražili i zapisali te ilustrirali, a zatim bi ih u vrtiću pročitali. Potaknuti angažmanom roditelja koji istražuju povijest grada prilikom pisanja priča organizirali smo šetnju gradom s turističkim vodičem prof. Ivanom Žnidarić Kajić koja je odgovarala na pitanja djece i proširila postojeće znanje djece o slavnim obiteljima grada Varaždina. Otkrivanjem više informacija o obitelji Drašković koja je bila ujedno i vlasnik dvorca Trakošćan organizirali smo posjet dvorcu kao završni izlet skupine.

Uobličavanjem dječjih priča o legendama i znamenitostima grada Varaždina, kombinirajući simboličke uratke djece dolazimo do objedinjene slikovnice na razini skupine. Slikovnica je tiskana uz pomoć Dječjeg participativnog proračuna grada Varaždina i predstavljena je roditeljima na roditeljskom sastanku gdje su smo priredili i izložbu s dječjim likovnim uradcima te javnosti u Gradskoj čitaonici i knjižnici *Metel Ožegović*. Slikovnice su podijeljena svoj djeci skupine, vrtićima i osnovnim školama Varaždina kao i Gradskoj čitaonici i knjižnici *Metel Ožegović*.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na dijete:

- Poboľšana razina komunikacijskih sposobnosti, povećani interes djece za čitanje i pisanje kao i povećan broj samostalnih čitača
- Djeca su upoznala različite kulturne ustanove i češće ih posjećuju sa svojim roditeljima
- Poznavanje različitih simbola i informacija o svom gradu, produbljena povezanost s gradom u kojem žive
- Snalaženje u traženju informacija (korištenje različitih izvora učenja) i prezentiranju svojih znanja i doživljaja.

U odnosu na ostale:

- Čitalačko okruženje u obiteljima se znatno poboljšalo (roditelji češće čitaju djeci)
- Roditelji zajedno s djecom istražuju povijest i znamenitosti grada Varaždina, provode kvalitetno vrijeme zajedno slijedeći interes djeteta bez komercijalnih sadržaja
- Proširenje spoznaje šire društvene zajednice o mogućnostima i interesima djece predškolske dobi (promjena svijesti)
- Izdana je objedinjena slikovnica skupine
- Slikovnica je postala dio knjižnične građe Gradske knjižnice i čitaonice *Metel Ožegović*.

16.

Dječji vrtić: **Maslačak**

Adresa: Hrvatske mladeži 4, Zaprešić

Mob: 099/2667-077

E-mail: ravnatelj@maslacak-zapresic.hr

Naziv projekta: Jagodice pričalice

Voditeljice projekta: Lucija Grizelj i Marija Pavelić Tintor

Djeca: 22 djece, u četvrtoj godini života

Naziv odgojno-obrazovne skupine: Jagodice

Područje unutar dimenzije: Društvena – komunikacija i upravljanje osjećajima.

Ciljevi projekta: Razvijati djetetovu svijest o važnosti govora kao sredstva izražavanja, Poticati radoznalost djece prema književnim djelima, Razvijati osjećaj kod djece da je svako dijete vrijedno i razvijati svijest o drugima i njihovim potrebama i različitostima.

Kompetencije razvijene u projektu: Osobna kompetencija, kompetencija na materinskom jeziku, socijalno-građanska kompetencija, govor, komunikacija, stvaranje, izražavanje.

Očekivani ishodi učenja: jačanje osjećaja sigurnosti i pripadanja skupini djevojčice C. N, razvijanje povjerenja u sebe i svoje sposobnosti, izražavanje i prepoznavanje osjećaja, bogaćenje rječnika, širenje i bogaćenje rečenica, samostalno listanje slikovnica, pokazivanje interesa za priče i književna djela, suradnja s roditeljima; razvijanje svjesnosti o važnosti čitanja, poticanje roditelja na čitanje djeci kod kuće i posjećivanje knjižnice

Opis projekta: U odgojno-obrazovnoj skupini *Jagodice* promatrajući svakodnevnu igru djece, odgojitelji primjećuju da djevojčica C. N. inače vedre i vesele naravi pokazuje nova ponašanja (tužna je, zabrinuta, povlači se u sebe, osamljuje se i izbjegava interakciju s djecom). Kroz individualni razgovor s roditeljima doznajemo da su roditelji u fazi rastave i da djevojčica pokazuje slična ponašanja kod kuće. Primijetili smo da C. N. jako voli čitanje i pričanje priča te listanje slikovnica. Najviše vremena provodi u kućici za osamu gdje ne želi prisutnost druge djece. Da bi kućicu pretvorili u C. N. sigurno mjesto, ali i da potaknemo interakciju s drugom djecom pretvaramo kućicu u *Kućicu pričalice*. Budući da smo kod velikog broja djece primijetili slab interes za slikovnicama, provele smo anketu s roditeljima o tome koliko čitaju djeci te koliko vremena provode pred ekranima. Rezultati ankete potaknuli su nas da projekt započnemo upravo suradnjom s roditeljima. Projekt započinjemo aktivnošću putujuće *Kutije pričalice* (kutija s tri slikovnice, plišanom igračkom macom i bilježnica za fotografije i komentare). Djeca su odlučila kako će djevojčica C. N. prva nositi *Kutiju pričalice* doma i čitati s majkom ili ocem da bi bila manje tužna.

Zajedno s djecom kućicu smo nadograđivali kulisama, dječjim crtežima i tematskim povezanim igračkama. Time smo djecu poticali na samostalno prepričavanje. Nakon što je C. N. vratila kutiju, izabrala je djevojčicu N. da ona sljedeća nosi kutiju doma. Samo njoj dopušta ulazak u njezin siguran kutak. C. N. donosi štapnu lutku od doma. Ona i djevojčica N. dramatiziraju bajku Crvenkapicu. To nam je bio poticaj da kućicu obogatimo lutkama za

glumu te u dogovoru s roditeljima organiziramo radionicu izrade štapnih lutki. Formiramo i druge centre: knjižnica, centar mašte i glazbeno-dramski centar. Odgojiteljice su upoznajući djecu s raznim književnim djelima primjerenim uzrastu nastojala proširiti dječja iskustva u raznim životnim situacijama. Kroz kulise iz priča: *Maca Papučarica*, *Razbojnik sa žutom pjegom*, *Najbogatiji vrabac* i *Medo i klavir* djeca jačaju svoje kompetencije na području samostalnosti, samopouzdanja, empatije i govora. Povodom božićnih blagdana djeca su se međusobno darivala slikovnicom edukativnog sadržaja (odgojiteljice su prisustvovala Interliberu gdje su ih odabrale) i time smo osvijestili roditelje na važnost čitanja djetetu te kvalitetnog provođenja vremena bez digitalnog medija. Djevojčica C. N. izrazila je želju da njezina majka i otac dođu u skupinu poigrati se s njom i njezinim prijateljima. To potiče i druge na uključivanje; roditelji dolaze čitati u skupinu i donose slikovnice od kuće. Ovakvim pristupom djevojčica C. N. se sve više ponovno asimilira u skupini. Izlazi iz svojeg sigurnog prostora. Igra se u ostalim centrima s djecom te se ponovno koristi govorom kao osnovnim sredstvom izričaja. Također, ostvarili smo i suradnju s Gradskom knjižnicom Ante Kovačić, Zatrešić. Knjižničarka Maja bila je naš gost u odgojno-obrazovnoj skupini. Ona je djeci na zanimljiv i kreativan način ispričala priču *Vuk koji je htio biti druge boje* te ih pozvala u posjet knjižnici. Projekt je završen izložbom dječjih radova u prostoru knjižnice gdje su djeca roditeljima ponosno prezentirala svoje likovne radove te se učlanili u knjižnicu. Na ponos cijele skupine C. N. je pred prisutnima vodila gestovnu igru *Patuljak*.

Ostvareni ishodi: Djevojčica C. N. osjeća se sigurnije, odvaja se od majke bez plaća, ulazi u interakciju s drugom djecom, većina djece govori u rečenicama, prepričavaju poznate priče, pravilno izgovaraju glasove, povećanje svjesnosti roditelja o važnosti čitanja i provođenju zajedničkog vremena s djetetom uz slikovnicu, bajku ili priču, djeca pokazuju interes za književno djelo, razvijanje empatije kod djece u skupini, pružaju utjehu, tješe djecu koja su tužna te pokazuju osjetljivost i suosjećanje s likovima u pričama i u stvarnom životu, učlanjenje u knjižnicu i stjecanje navike posuđivanja i vraćanja knjiga.

17.

Dječji vrtić: **Slavuj**

Adresa: Obrtnička 13, područni objekt Rakitje, Školska ulica 11, 10431 Sveta Nedjelja

Telefon: 01 3384 722

E mail: d.v.slavuj@zg.t-com.hr

Naziv projekta: **Putujemo Hrvatskom**

Voditeljice projekta: Martina Ljubej, odgojitelj mentor, Robertina Mauzer, odgojitelj mentor

Odgojna skupina: Ljubičice, 24 djece u dobi od 4 do 7 godina života

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: kulturni identitet

Područje unutar dimenzija: kulturološka dimenzija

Ostali sudionici uključeni u projekt: stručni tim vrtića, domar, obitelji djece, Turistička zajednica Svete Nedelje, udruga Laboratorij zabave, knjižnica Mihaela Šiloboda,

Ciljevi projekta: Upoznavanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine Hrvatske

Očekivani ishodi: Razvoj kulturne svijesti i kulturnog identiteta kroz imenovanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine, razvoj geografske pismenosti, upoznavanje s narječjima i dijalektima Hrvatske, razvoj empatije i razumijevanja drugih kultura i običaja, razvoj socijalnih vještina, umjetničko izražavanje kroz likovnost, glazbu i ples.

Opis projekta: Projekt je krenuo nakon ljeta, na početku pedagoške godine. Djeca koja su se poznavala od prošle godine prepričavali su jedni drugima gdje su bili na moru. Osluškujući njihova objašnjenja gdje je to *njihovo* more, donijele smo i postavile na zid kartu Hrvatske. Djeca su odmah krenula proučavati kartu te uz pomoć odgojitelja pronalaziti gradove, mjesta i otoke u kojima su ljetovali, a predškolci koji znaju čitati sami su iščitavali imena gradova, mjesta i otoka. Djeca koja nisu znala nazive mjesta u kojima su ljetovali, kod kuće su od

roditelja saznali naziv mjesta i sljedeći dan su to mjesto tražili na karti Hrvatske. Djevojčice Paola, Rita i Mila ispisivale su imena gradove gdje su djeca ljetovala i lijepile papiriće na kartu. U projekt uključujemo i domara koji je obojao dio zida u crnu boju za pisanje kredom. Kada smo slike aktivnosti podijelile na virtualni roditeljski kutić u aplikaciji Okitoki, roditelji djevojčice Tamare su ponudili da doniraju računalo koje više ne koriste na poslu jer su prepoznali dobrobit za razvoj digitalnih kompetencija kod djece. Djeca su tada dobila mogućnost svakodnevno istraživati gradove i otoke u Hrvatskoj. Rita je tražila slike zidina Dubrovnika, a Nikola je rekao da je bio na Krku i tamo vidio prvo pismo, ali nije se mogao sjetiti kako se zove. Upisivanjem riječi *prvo pismo* na internet djeca su otkrila da se radi o glagoljici napisanoj na Bašćanskoj ploči, proučavali su i kako se pišu pojedina slova i sami se okušali u pisanju svog imena na glagoljici. Postalo je uobičajeno da djeca nakon vikenda prepričavaju gdje su bili te da ta mjesta tražimo na karti. U suradnji s Turističkom zajednicom nabavili smo i kartu našeg grada Sveta Nedjelja da bi djeca pokušala naći naselje u kojem žive. Vilim je ispričao da je bio u Vukovaru kod bake i djeda i da mu je bilo najbolje kad se popeo na vodotoranj. Objasnio je djeci da se tamo nekada čuvala voda, a da je to sada simbol grada Vukovara. Pojedina djeca crtala su zatim vodotoranj gledajući slike na internetu. Da bismo djecu upoznale i s gradom Samoborom, organizirale smo adventsku šetnju gradom Samoborom u suradnji s Laboratorijem zabave te su kroz stare priče i legende o Samoboru na zabavan i interaktivan način saznali neke zanimljivosti o gradu Samoboru. U povratku smo stali i u kraćoj šetnji Svetom Nedeljom te obišli i novo otvorenu knjižnicu Mihaela Šiloboda gdje smo poslušali i priču. Kad je došlo vrijeme zime i snijega, djeca su pričala o tome gdje su bili na sanjkanju i skijanju te smo ponovo ta mjesta potražili na karti. Uz poticajna pitanja zašto je baš tamo bilo snijega, a na moru ne, djecu smo potaknule na promatranje boja na karti. Neki su već znali da plavo označava vodu, a zeleno kopno, a Vilim je objasnio drugima da smeđa boja pokazuje planine. Nikola je tražio da mu se pročitaju sve rijeke koje je uočio na karti Hrvatske. A tada je došlo i vrijeme pripreme za nastup na svetonedjeljskom fašniku te smo trebali izabrati masku i pjesmu. Na prijedlog djevojčice Mile poslušali smo pjesmu *Lijepa naša Hrvatska, Abeceda* i još neke pjesme te je glasanjem demokratski odlučeno da ćemo plesati na pjesmu *Lijepa naša Hrvatska*, a da će svako dijete predstaviti neki grad ili mjesto u Hrvatskoj. Djeca su predlagala razne eko poruke za čišću i ljepšu Hrvatsku, koje smo zapisali svakom djetetu na njegovu izrađenu krunu. Tada su se i roditelji uključili te s djecom dogovarali koji grad i koji motiv će nacrtati na staru bijelu majicu, a na fašniku smo se predstavili maskom *Ljubičice za ljepšu Hrvatsku*. Dvojica dječaka, povratnika iz dijaspore, jedan iz Kanade, a drugi iz Australije, koristila su riječi na različitim dijalektima i narječjima često koristeći i engleske riječi koje su djecu zainteresirale i potaknule na istraživanje njihovog govora kao i dijalekata i narječja. Dječak Vilim je tada rekao kako njegovi baka i djed iz Vukovara koriste neke druge riječi, poput patike (tenisice), rifle (traperice). Djecu smo potakle da saznaju za još neke neobične riječi od svojih roditelja, djedova i baka i u sljedećim danima svatko je dolazio u vrtić s nekom novom neobičnom riječi, a čije značenje su djeca objašnjavala jedni drugima kao npr. kacavida– odvijlač, šos– suknja, kuća– hiža... U međuvremenu je Toma bio u posjetu djedu i baki u Australiji te nam je po povratku donio životinje Australije koje ne žive u Europi. To je potaknulo djecu da istražujemo i ostale životinje na drugim kontinentima i životinje koje žive u Hrvatskoj. Potaknute njihovom igrom i interesom, izradili smo maketu od pedagoški neoblikovanog materijala koju su koristili u svakodnevnim aktivnostima, smještajući životinje na kopno, rijeku ili more. Koristeći kartu svijeta, životinje su locirali i na ostale kontinente kao i u Australiju, a Kristijan im je ispričao koje životinje žive u Kanadi i nazive na engleskom jeziku. U Tjednu zdrave prehrane u vrtiću, roditelji su donijeli dosta voća i povrća u vrtić, a djeca su došla na ideju igre tržnice, a jedan dječak je rekao da je to plac, dok je drugi dječak rekao da je to pijaca. Djeca su se čudila izrazima koje još nisu čula, a imaju isto značenje. Potaknuti znatiželjom

krenuli su nabrajati i drugo voće i povrće i njihove sinonime koje su zatim i ispisivali na ploču za tržnicu: paradajz-rajčica, luk-kapula, krastavac-kukumar, krafna-krofna... Koristeći pakiranja proizvoda za simboličke igre upoznali su se i sa Hrvatskim proizvodima kao što su Krašexpres, Bajadera, Čokolino...

Ostvareni ishodi: Djeca su razvila svijest o kulturi i kulturnom identitetu kroz imenovanje kulturne materijalne i nematerijalne baštine, prepoznaju tradicijske pjesme i plesove Hrvatske. Razvili su geografsku pismenost– prepoznaju oblik i izgled kontinenata, boje kojima se označavaju planine, nizine, šume i vode. Slobodno i samopouzdanom umjetnički se izražavanje kroz glazbu i ples prilikom javnog nastupa na svetonedeljskom fašniku i u vrtiću prilikom svečanosti za obnovu Zelene zastave. Jačali su pozitivnu sliku o sebi. Razvili su osnovne digitalne kompetencije. Upoznali su i proširili svoja znanja o različitostima dijalekata i narječja u Hrvatskoj te razvila toleranciju i razumijevanje prema različitim dijalektima kao bogatstvo jezika. Razvijali su socijalne vještine i timski rad kroz zajedničke aktivnosti te radoznalost i sposobnost postavljanja pitanja o svijetu oko njih. Djeca su razvila empatiju i razumijevanje prema drugim kulturama i običajima.

18.

Dječji vrtić: **Izvor**

Adresa: Put Mira 9, 21210 Solin

Kontakt telefon: 021/222-993

e-mail: info@dv-izvor.hr

web stranica: <https://www.dv-izvor.hr/>

Naziv projekta: **Stara kuhinja u novom ruhu**

Odgojna skupina: Mješovita vrtićka skupina 3 do 7 godina

Odgojitelji: Katarina Dodig

Tematsko područje: Pravo na razvojne poticaje, pravo na sudjelovanje

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Ekološka

Područje unutar dimenzije: Gospodarenje otpadom

Voditeljica projekta: Katarina Dodig, mag.praesc.educ, odgojitelj

Djeca uključena u projekt: 23 djece, u dobi 3 do 7 godina

Ostali sudionici uključeni u projekt: Roditelji

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu: Kroz razradu projekta razvijale su se socijalna i građanska kompetencija tako da se kod djece poticalo tolerantno ponašanje prema drugima, otvorenost za suradnju i međusobno pomaganje, poštovanje različitosti, ali i samopoštovanje. Pri stvaranju poticajnog socijalnog okruženja djecu se usmjerava na usmeno izražavanje vlastitih ideja i iskustava, postavljanjem sebe i drugih u korelaciju, dogovaranjem pravila skupine, poštivanjem i uvažavanjem drugačijih mišljenja i potreba. Ovakva organizacija odgojno-obrazovnog procesa rezultirala je dogovorom unutar grupe, stvaranjem cjelovitog pristupa konkretnom projektu i pronalaženjem zajedničkog cilja te verbalizacijom djelovanja, uz istovremeno uvažavanje različitih stavova kroz samopoštovanje i poštovanje drugih.

Inicijativnost i poduzetnost došli su do izražaja kad su djeca jasno verbalizirala vlastite ideje, te ih kroz razne aktivnosti i primjerene alate pretvarala u projekt. Uloga odgojiteljice bila je prepoznati dječju samoinicijativnost, diskretno potaknuti samoorganiziranje djece u procesu nastanka i razvoja dječjeg projekta te osigurati sve načine potpore njihovu neovisnom istraživanju, propitivanju pa čak i traženju pomoći odraslih, te ih usmjeriti na aktivnosti i način izvođenja radova kroz isprobavanje više načina dolaska do najboljeg rješenja, a zatim i samoprocjene, odnosno evaluacije projekta. Dječja mašta inicirala je inovativne ideje, pa se posljedično dječjom poduzetnošću i radom razvila nova vrijednost upotrebnih predmeta od istrošenih materijala te su djeca shvatila potrebu i nužnost recikliranja. Odgojiteljica je pozornost djece usmjerila na ostvarivanje njihovog maksimalnog potencijala. Dječje

sposobnosti, kompetencije i znanja rastu tako da dijete postaje aktivan stvaratelj projekta. Na taj način se razvija njegovo samopouzdanje, otvaraju mu se novi vidici i postavljaju viši ciljevi. Istovremeno kod djeteta dolaze do izražaja poželjni osjećaji odgovornosti za sebe i druge, brige za zaštitu okoliša i očuvanje kulturne baštine.

Komunikacija na materinskom jeziku obogaćena je usvajanjem novih riječi i pojmova opisivanjem, prepričavanjem i razgovorom o novim predmetima i njihovu značenju. Na taj način djeca su proširivala svoj vokabular, ali i grafičko bilježenje u ranoj i predškolskoj dobi jer je značajan preduvjet za razvoj rane pismenosti. U ovoj razvojnoj fazi bitno je da djeca osvijeste različitost svojih komunikacijskih vještina da bi se što točnije izražavala, ali istodobno ih je trebalo upućivati na pozitivnu upotrebu jezika u društvenim odnosima. Stoga je naš vrtić od samog početka realizacije projekta bio mjesto stvaranja poticajnoga jezičnog okruženja.

Cilj projekta: Razviti ekološki odgovorno dijete koje će biti svjesno da njegovo svakodnevno ponašanje utječe na okoliš, te ga motivirati da usvoji osnovna znanja i vještine o korištenju otpadnih materijala za stvaranje novih vrijednosti.

Očekivani ishodi učenja (ako je više ciljeva navesti ishode za svaki):

- razvoj svijesti da otpad nije nužno neupotrebljiv, nego se može reciklirati i stvoriti nova vrijednost
- spoznati važnost recikliranja
- razumijevanje racionalnog i višekratnog korištenja drvene građe
- uočavanje veza i odnosa među predmetima
- razvoj kreativnosti
- razumijevanje procesa rasta i razvoja stabla, njegove ekološke važnosti ili upotrebne vrijednosti za izradu namještaja i dr. predmeta
- poticati dijete da bude aktivan član okruženja koje prepoznaje i pokreće inicijativu gospodarenja otpadom
- usvajanje novih pojmova kao što su ekologija, recikliranje i sl.
- iskustvo procesa reciklaže, dijete razlikuje pojmove otpad i smeće.

Izvori i poticaji: Dolaskom u vrtić djeca su uočila namještaj na hodniku. Postavljaju mi pitanje zašto je namještaj s kojim se igramo u dnevnom boravku završio na hodniku. Odgovorila sam im da je namještaj spreman za otpad te da ćemo dobiti novi. Djeca su uglavnom odgovorila: *Ali teto ti na učiš da se stvari ne bacaju.*

Imajući na umu da se već u ranom predškolskom uzrastu oblikuje temelj za izgradnju pozitivnih osobina ličnosti; odgojitelj i roditelji, pa i cijelo djetetovo okruženje su važan model temeljem kojeg se razvija i oblikuje ekološka svijest i potiču navike gospodarenja otpadom.

Tijek projekta: Projekt je započeo kada su djeca tražila odgovor na pitanje zašto se dječja kuhinja iz njihova dnevnog prostora našla na hodniku. To ih je poprilično zainteresiralo, trebalo je njihovu znatiželju usmjeriti i zadržati i ponuditi aktivnosti da bi djeca iz dane situacije usvojila nešto novo i korisno, odnosno da postanu svjesni vlastitog utjecaja na okoliš kroz proces renoviranja stare kuhinje.

Djeca su prvo verbalizirala svoje ideje vezane za renoviranje kuhinje. Jedan dječak je rekao: *Kad moj tata opitura sobu, ja imam novu sobu, pa možemo i mi tako. On ima puno alata. I mi možemo opitirati našu kuhinju.* Djeci se ta ideja svidjela pa su naglas davala različita konstruktivna rješenja.

Na kraju je prevladala ideja da sami renoviraju kuhinju. Kroz iznošenje vlastitog mišljenja i uvažavanje tuđeg mišljenja razvijala su prosocijalne vještine pregovaranja i konačnog dogovora. Dalo se primijetiti da djeca, kada su im ponuđeni poticajni materijali, iznose mišljenja oslanjajući se na svoj urođeni istraživački potencijal, pažljivo provjeravaju između

sebe koja je ideja najprihvatljivija te aktivno i ravnopravno sudjeluju u formiranju zajedničke ideje.

U likovnom centru djeca svoje ideje i samo razumijevanje načina renovacije kuhinje prenose na papir pa tako flomasterima crtaju različite nacрте kuhinje i potreban alat i materijale za bojanje, te je napravljen plakat. Također, crtaju svoje razumijevanje procesa razvoja stabla. Plastelinom modeliraju razvoj stabla prema doživljaju viđenoga.

U centru za početno čitanje i pisanje prvo smo u enciklopediji potražili slike raznih alata potrebnih za renoviranje namještaja, zatim smo ih imenovali i povezivali sa stvarnim komadima alata. Također smo listali i čitali razne slikovnice koje su nam pomogle u boljem razumijevanju obrade drva. Koristili smo drveni didaktički materijal, slike i slova da bismo otkrivali nove riječi, igrali igru slovo na slovo s pojmovima koji su vezani za ekologiju, obradu drveta i izradu namještaja. Djeca su na ovaj način stvarala poveznice počevši od slike, imenovanja predmeta do fizičkog izgleda alata i načina njegove upotrebe pri izradi namještaja. Tako smo prošli kroz proces spoznaje od konkretnoga prema apstraktnome.

Novoformljeni centar životno-praktičnih i radnih aktivnosti obogatili smo potrebnim materijalima: brusnim papirom, bojama za drvo, kistovima, valjcima, kanticama, zaštitnim folijama za pod i ljepljivom krep trakom. Radoznalost i kreativnost kod djece iniciraju stvaralački potencijal koji garantira njihovu predanu uključenost u aktivnosti što nam je poticaj da temu još više produbimo.

Istovremeno s aktivnostima na renoviranju kuhinje kroz enciklopedije i slikovnice istražujemo uzročno-posljedične veze između drva od kojeg je kuhinja izrađena i stabala u prirodi. Priča je pokrenula novu lavinu pitanja o stolarima i što stolari rade.

Žarko: Stolar je jedan čovik koji ima posa a taj posa je da od drva napravlja stolove i onda ljudi koriste te stolove da mogu ručati.

Nikola: Ja mislim da stolar radi stolice, stolove i ormare.

Ante: Stolar radi krevete, stolice i police i onu našu kuhinjicu i vrata.

Pokušali smo pronaći stolara, ali na žalost nije bilo ni jednog u našem bližem okruženju.

U poticajnom prostorno-materijalnom okruženju djeca istražuju godove na poprečnom presjeku debla usvajajući taktilnom osjetljivošću i opažanjem pojmove manje-veće, glatko-hrapavo, uže-šire te brojenje.

Izjave i razumijevanja djece o godovima na poprečnom presjeku stabla:

Lucija: To je zato što stablo raste.

Vinka: Kad stablo naraste onda se stvaraju ti krugovi.

Žarko: To mi više izgleda ko vrtlog, a možda pomaže da drvo ne padne.

Margarita: To znači starost – kako je mlađi pa ide sve stariji i stariji, a ta crtica znači koliko živiš.

Nakon opipavanja stabala i namještaja djeca su logički zaključila: *Vinka: Stablo je neravno, a namještaj je gladak.*

Mario: Stablo je hrapavo, a kuhinja je glatka.

Ante: Drvo je hrapavo, a kuhinja je previše glatka, ali... kuhinja je od drveta!

Uslijedila je rasprava. Tijekom same rasprave na vidjelo su izlazila nova razumijevanja djece o temi. Tako samo saznali da drvo može biti prostor za igru, daje nam hranu, stanište je mnogim životinjama, daje nam hladovinu ljeti, sudjeluje u stvaranju kisika, grije nam kuću, daje nam građu za izradu namještaja.

Projekt renoviranja kuhinje kontinuirano se odvijao kroz grupnu aktivnost – timski rad i uvažavanje mišljenja ili prijedloga svakog pojedinca. Djeca su pokazala visoku motiviranost za proces renoviranja i stekla određena motorička iskustva u procesu kreativne izrade. Aktivno se uključujući u realizaciju projekta djeca napreduju u razvoju stvaralačkog mišljenja i razvijanju vještina, stječu radne navike, odgovornost i dosljednost u izvršavanju

svojih obveza; poštivanju svojeg i tuđeg rada, te važnost recikliranja radi očuvanja ravnoteže u prirodi.

Djeca su brusila plohe kuhinje i istovremeno učila o materijalu od kojeg je kuhinja napravljena, učila su o vlaknima od kojih je izrađen kist kojim su bojali kuhinju, svladavala su motoričku vještinu bojanja koja će im biti potrebna u praktičnom životu i istovremeno su učila kako sačuvati kistove i četke ispiranjem istovremeno vodeći računa o racionalnom korištenju vode kao prirodnog resursa, a sve u cilju stvaranja funkcionalnog i obnovljenog igrala za djecu. Razvijala su svoje motoričke vještine i koordinaciju pokreta te način definiranja i rješavanja problema koji nastaju tijekom rada. Kada bi naišla na problem – nisu mogla dovoljno dobro izbrusiti neke dijelove kuhinje, tražila su pomoć roditelja koji su im pokazali kako rastaviti dijelove kuhinje i temeljito ih izbrusiti. Interakcija među djecom prenijela se na njihove obitelji. Roditelji su se samoinicijativno i aktivno uključivali u proces rada na način da su pri dovođenju i odvođenju djece u vrtić gledali napredak radova, te smo zajedno motivirali djecu da usvajaju navike održivog korištenja otpadnih materijala ponovnom upotrebom starih predmeta jer se na taj način smanjuje potreba za novim materijalima i nepotrebnim trošenjem ograničenih prirodnih resursa. Nekim roditeljima se čak svidjela ideja renoviranja pa su odlučili kućni namještaj restaurirati, a ne posegnuti za kupovinom novog. Za vrijeme božićnih blagdana roditelji su se organizirali te djeci kupili malu alatnicu, tako da smo oformili i centar alata. Jedna mama je čak izradila kolačiće od filca da bismo ukrasili našu novu kuhinju. Moram napomenuti kako su djeca radove izvodila po etapama npr. nakon brušenja dogovarala su se o slijedećem koraku: kako zaštititi dijelove koje nisu željeli obojati, uslijedilo je bojanje i čekanje da se boja osuši da bi se kuhinja mogla upotrebljavati. Za svaku radnju imala su stanku, evaluaciju i dogovor što će dalje napraviti.

Od pedagoginje smo dobili šalice, tanjuriće i pribor za kuhinju, te su ga djeca organizirala i složila. Bila su zadovoljna rezultatima svoga rada, a u svakoj novoj situaciji primjenjivala su stečeno znanje.

Aktivnosti su inicirale jedna drugu tako da su djeca od odbačenih kutija napravila police za priče, slikovnice i enciklopedije kaširajući odbačene kutije papirima od letaka. Do kraja godine kutija za stari papir u našoj skupini bila je prazna, djeca su postala svjesna da preradom stabla dobivamo papir i počela su ga racionalno koristiti i reciklirati. Ali ono što je još važnije, djeca su naučila da su stabla bitan čimbenik eko-sustava od kojih dobivamo kisik, a bez kisika ne bi bilo života na zemlji. Nastavili smo reciklirati i druge upotrebne predmete, nismo stali samo na papiru. U blagdanskom razdoblju bili smo osobito inovativni: od pregorjelih žarulja napravili smo ukrase za jelku, a od starih čarapa i limene ambalaže izrađivali smo stalke za držanje likovnog pribora, a najviše smo se veselili izradi prigodnih novogodišnjih čizmica od recikliranih materijala.

Došlo je do promjena i u svakodnevnom funkcioniranju vrtića: djeca su počela s pažnjom koristiti papirnate ručnike. Zaključili su da su im dovoljna samo dva listića da bi obrisali ruke. Tako su se samoorganizirali te su zadužili tzv. reduše koje su za vrijeme pranja ruku promatrale koriste li djeca dva ubrusa za brisanje ruku ili ne. Na taj način smanjili smo i potrošnju ubrusa. Ne samo da su usvojila hvalevrijednu naviku nego su tu naviku prenijela na djecu iz male škole, te postali mali eko edukatori koji će na svakom koraku širiti pozitivne ekološke navike.

Prilikom boravka u prirodi djeca su uočavala razne vrste stabala u našem neposrednom okruženju, te smo povezali kako smo renoviranjem kuhinje sačuvali jedno stablo. Stabla su na neki način vojnici koji čuvaju stabilnost našeg eko sustava i zato ih trebamo s pažnjom koristiti podižući već kod najmlađih svijest o očuvanju okoliša.

Isto tako smo šetajući mjestom uočavali kante za razvrstavanje otpada, te smo tako osvještavali

ekološke vrijednosti na način dostupan i razumljiv djeci i povezivali ih sa svakodnevnim životom.

Djeca su zaključila kako aktivnosti poput preuređenja starog namještaja mogu biti ekološki prihvatljive iz dva razloga: izbjegavanje nepotrebnog bacanja kojim se zagađuje okoliš i stvaranje nove vrijednosti. Usporavanjem iskorištavanja prirodnih resursa i ponovnim korištenjem upotrebni materijala zaštićujemo prirodu.

Djeca su buduće mlade odgovorne osobe koje postaju aktivan čimbenik zaštite eko sustava.

Ostvareni ishodi: U odnosu na djecu:

- djeca su naučila točnije izražavati svoje stavove, poštivati tuđe mišljenje, pokazala su spremnost na dogovor i timsko djelovanje
- naučila su važnost recikliranja i stvaranja nove vrijednosti od starih materijala
- naučila su važnost očuvanja stabilnosti eko sustava
- naučila su nove pojmove vezane za brigu o okolišu; otpad, recikliranje, eko sustav
- razumiju proces rasta i razvoja stabala
- znaju tražiti i prihvatiti pomoć odraslih
- shvatila su bitnost svoje uloge u zaštiti okoliša
- ovladala matematičkim pojmovima
- usvojila praktična znanja o renoviranju starog namještaja.

U odnosu na odgojitelja

- proširila sam znanje o gospodarenju otpadom
- uspostavila kvalitetniji odnos s roditeljima
- dobila sam nove ideje za rad s djecom
- stjecanje dodatnih kompetencija projektni način rada.

U odnosu na roditelje:

- roditelji su se neposredno uključili u projekt
- pratili su aktivnosti djece preko panoa i kutka za roditelje
- iskazali su pozitivne povratne reakcije na roditeljskim sastancima i pri dovođenju i odvođenju djece.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od studenog 2023. do ožujka 2024. godine.

19.

Dječji vrtić: **Ivančica, Oriovac**

Adresa: Luke Ilića bb, Oriovac

Telefon/telefaks: 035/ 409 787

E-mail: vrtic. oriovac@gmail. com

Naziv projekta: **I ja sam Baltazar**

Voditeljice projekta: Andrea Josipović i Branka Prčić

Djeca: Djeca predškolske dobi (6 i 7 godina)

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Ljudsko pravna, društvena, ekološka, gospodarska

Područje unutar dimenzije: socijalne vještine, prava i odgovornosti, komunikacijske vještine, upravljanje emocijama, timski rad i društvena solidarnost, odgovorno trošenje prirodnih resursa, odgovornost za održivi razvoj, poduzetnost i poduzetništvo

Cilj projekta: inovativnost i kreativnost; razvoj suradništva i empatije među djecom i roditeljima, poticati na promišljanje o ekološkim problemima te razvijati svijest o važnosti očuvanja okoliša; samostalno rješavanje problema

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu:

Učiti kako učiti, socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost, kulturna svijest i izražavanje.

Očekivani ishodi učenja:

- potaknuti dijete na promišljanje o inovativnim načinima olakšavanja svakodnevnog života
- Potaknuti suradnju i druženje djece i roditelja izvan vrtića
- Građenje empatije
- Samostalno rješavanje problema.

Izvori i poticaji: Razgovor o strojevima nakon gledanja crtića Baltazar

Tijek projekta:

Projekt je počeo razgovorom o crtiću Baltazar koji je skupinu potaknuo na promišljanje o strojevima i robotima te su uz poticajna pitanja razgovarali o stroju koji njima može pomoći u svakodnevnom životu. Neka djeca su iznijela odlične ideje koje mogu pomoći ne samo njima već i drugim ljudima u zajednici. U isto vrijeme u dogovoru roditelja i odgojitelja djeci se daju zadaci u crtankama da bi ih ispunjavali kod kuće vikendom. U crtanke su uz simbole dobili zadatak da nacrtaju strojeve o kojima su pričali tog tjedna. Po povratku su svi u jutarnjem krugu prezentirali svoje strojeve i opisivali na koji način pomažu ljudima oko sebe. Djeca su potom glasala koji su im strojevi bili najzanimljiviji te su odabrali nekoliko koje bi htjeli izraditi. Sveukupno se izradilo osam strojeva: Strososir (spravlja savršenu porciju tjestenine sa sirom po vrtićkom receptu), Grudomat (skuplja snijeg i od njega pravi grude te ih skladišti), Smećarko (skuplja i istražuje smeće te od njega pravi papir), Super stroj (pomaže djeci i starijima prijeći cestu tamo gdje nema pješačkog prijelaza), Jutrobudilica (budi djecu te ih sprema za izlazak iz kuće), Robot Robert (čisti sobu i pruža prijateljstvo vlasniku), Zubostroj (pere zube), Izmetoff (skuplja izmet životinja i pretvara ga u kompost). Svatko je dobio priliku odabrati koji bi stroj htio izrađivati i prema tome su podijeljeni u skupine. Zbog opsežnosti zadatka strojevi se nisu izrađivali u vrtiću, već su djeca s roditeljima kroz dva tjedna izrađivali strojeve kod kuće. U vrtiću su za to vrijeme prolazili kroz osnovne aktivnosti potrebne za sklapanje stroja (upoznavanje sa geometrijskim tijelima i likovima, alatima). Nakon toga su se strojevi detaljizirali u vrtiću. Smišljeni su kratki opisi za strojeve i svi su izloženi u hodniku vrtića. 24. 3. strojevi su izloženi u Galeriji Ružić u Slavonskom Brodu. Izložba je trajala tri tjedna, a bila je i medijski popraćena.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na djecu: Tijekom trajanja projekta inovativnost je prisutna u crtežima i detaljiziranju strojeva kod djece te pri izradi strojeva kod roditelja i djece izvan vrtića. Djeca pokazuju kreativnost u odabiru stroja koji će pomoći ljudima, pokazuju empatiju i razumijevanje za druge ljude i okoliš te pokazuju razumijevanje sebe i svojih potreba te kako ih zadovoljiti. Vidljiva kreativnost pri rješavanju problema (npr. kako će stroj stajati, raspoređivanje materijala i vremena potrebnog za bojanje strojeva i sl.) Ostvarena suradnja među djecom koja se u vrtiću ne surađuju te djecom i roditeljima koji inače ne ostvaruju kontakt izvan vrtića.

U odnosu na ostale: osvijestili smo roditelje na važnost poticanja dječje kreativnosti i inovativnosti. Roditelji su također shvatili kako se kroz projekt kod djece jača empatija, suradništvo i timski rad.

Projekt je trajao od siječnja 2025. godine do polovice travnja 2025. godine.

20.

Dječji vrtić: **Maslačak**

Adresa: Tina Ujevića 1, 48350 Đurđevac

Kontakt: 048 811 703

E-mail adresa: VRTIC.maslacak@djurdjevac.hr

Naziv projekta: **Glina**

Ravnateljica: Marija Čupen Tomica

Voditeljice projekta: Renata Kovačić, odgojitelj mentor i Lana Prečko, odgojitelj

Odgojna skupina: Iskrice, djeca u 6 i 7 godini života

Ostali sudionici projekta: Turistička zajednica grada Đurđevca, Muzej grada Đurđevca, Udruga osoba s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji Mali princ Đurđevac, Udruga Peski Art, Gradski muzej Bjelovar, Tehnički muzej Nikola Tesla Zagreb, keramičarka Ivana Hadžija, studio Keramica Info (Strmec Samoborski), roditelji, ravnateljica Marija Čupen Tomica

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: gospodarska

Područje unutar dimenzije: stjecanje iskustva sudjelovanja u procesu od sirovine, preko proizvoda do prodaje

Cilj projekta: Upoznati djecu s glinom kao izvorom umjetnosti, osvijestiti djecu o tome koliko se često keramika koristi u svakodnevnom životu te da je korištenje gline za izradu proizvoda jedna od najstarijih vještina ljudi.

Kompetencije koje su razvijane u projektu: komunikacija na materinjem jeziku i stranom jeziku (program ranog učenja engleskog jezika u sklopu redovitog 10-satnog programa), inicijativa i poduzetništvo, digitalna kompetencija, matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju

Očekivani ishodi:

- razvijene sposobnosti povezivanja umjetničkog područja i poduzetništva
- razvijena inicijativa i poduzetništvo (iznošenje vlastitih ideja i ostvarenje različitim aktivnostima, izložba radova, prodaja radova)
- razvijene osnove fizike i matematike primjenom raznih metoda i tehnika u radu s glinom (upoznavanje međusobnih odnosa i djelovanja raznih materijala, npr. grebanje površine prije lijepljenja)
- pobuđena dječja znatiželja za istraživanjem znanstvenog područja povijesti (život čovjeka nekad i sada, izumi, prvi novac, trgovina proizvodima).

Tijek projekta:

Uvođenjem gline kao novoga likovnog materijala u likovni centar djecu smo potaknule na istraživanje gline. Iskazali su veliki interes za glinu i tako smo započeli rad na projektu. Istraživali su svojstva gline, kako se može oblikovati, čemu služi, odakle dolazi, međusobne odnose i djelovanje s drugim materijalima. Na pitanje odakle dolazi glina odgovorili su: *Kupi se u dućanu, Netko ju napravi i onda se prodaje*. Prostor smo obogatile enciklopedijama i video materijalima o tome odakle dolazi glina. Ispred vrtića u dubokoj jami promatrali smo kako izgleda dio unutrašnjosti Zemlje. Majstori su nam izvadili dio glinenog tla. Manipulirali su glinom i usporedili je s kupovnom. Uočili su kako se u kupovnoj glini ne nalaze kamenčići i pijesak.

Razni glineni predmeti koje su djeca donosila i fotografije glinenih predmeta iz prošlosti kod djece su izazvali veliki interes za istraživanjem prošlosti. Video zapisi i enciklopedije o prvim počecima života, prvom izumu čovjeka, prvim crtežima, slikovnim pismima, predmetima, načinu komunikacije, trgovini predmetima i prvom novcu potaknuli su djecu na razne aktivnosti. Pokušavali su pomoću kamena napraviti iskru, pisali su na glinenoj podlozi i oblikovali uporabne predmet od gline. Uočili su kako je govor i sporazumijevanje u početku bilo drugačije. Uz pomoć slikovnih kartica istraživali su izume i njihove izumitelje te razmišljali o tome što bi oni mogli izumiti. Igrali su se razmjenom igračkica. Saznali su da je jedan od materijala za izradu novca bila glina. Svoja znanja prenosili su kod kuće, a interes za proučavanjem prošlosti kod jedne je djevojčice bio toliko veliki da su je roditelji vodili u muzej u Krapinu.

Imali smo suradnju sa studiom Keramica info. Oni su nam sakupljali ostatke gline koji se bacaju tijekom oblikovanja pa smo kupovali samo glinu za oblikovanje uporabnih predmeta da bi ih radi čistoće gline mogli staviti peći. Modelirali su glinom koristeći se raznim pomagalicama. Fotografirali su radove koje nismo mogli sačuvati radi krhkosti i nemogućnosti pečenja zbog nečistoća u glini. Pokazale smo djeci način oblikovanja gline pločama uz pomoć

preše i valjaka te način na koji se glina spaja. Samostalno su radili ljepilo od gline. Iz ploča oblikovali su glinene posudice u obliku bundeve, vaze i čaše. Uočili su kako su njihovi predmeti krhki i lomljivi u usporedbi s kupovnim te da i izgledaju drugačije (nisu obojani, glatki i ne možemo u njih natočiti vodu). Upoznale smo djecu sa sljedećim fazama u radu s glinom: pečenje, bojanje engobama i glaziranje. Gotove proizvode testirali su na lomljivost i propusnost vode. Predmete od gline i eko vrećice koje su oslikali izložili smo na štandu uoči obilježavanja Zlatne jeseni u našem gradu. Djeca su dolazila s roditeljima i ostajali bi neko vrijeme iza štanda. Njihovi proizvodi počeli su se prodavati putem donacija. Sastavivši popis potrebnih stvari za skupinu zaključili su da nam najviše nedostaje slikovnica u čitateljskom centru kojeg smo oformili u sklopu projekta Naša mala knjižnica. Doniranim novcem kupili smo slikovnice, enciklopedije, glinu i engobe. Dio kupljenih slikovnica poklonili smo prijateljima druge starije skupine i vrtićkoj knjižnici. U Muzeju grada Đurđevca posjetili smo izložbu likovnih radova 39. Susreta likovnih stvaralaca u organizaciji Hrvatskog sabora kulture. Uoči Božića posjetili smo Udrugu Mali princ čiji polaznici također izrađuju razne proizvode od gline za prodaju. Roditelji su se zajedno s djecom odazvali na Božićnu radionicu izrade ukrasa za bor od gline. Posjetili smo radni i prodajni prostor keramičarke Ivane H. Prijavili smo se za sudjelovanje na izložbi pisanica Udruge Peski Art. Modelirali su stalke za jaja, zdjelice za jaja i jaja na stalku. Pokazale smo im kako se glina može oblikovati lijevanjem u kalupe. Na izložbi pisanica također smo putem donacija sakupili novac kojim smo kupili slikovnice, a počastili smo se i sladoledom. Posjetili smo muzej u Bjelovaru gdje smo vidjeli mnoštvo starih glinenih posuda, ali i način života u prošlosti. Mnoštvo predmeta iz prošlosti vidjeli smo i u Tehničkom muzeju.

Umjetnička djela, fotografije umjetničkih djela i uporabne predmete od gline koji su nastali do kraja rada na projektu izložili smo na izložbi "Radost stvaranja" zajedno s radovima djece polaznika likovne igraonice u dvorani vrtića uoči Dana otvorenih vrata. Osim razgledavanja izložbe posjetitelji su mogli sudjelovati na radionici modeliranja kućica i pjeticila od gline. Sve ostvareno djeca su dokumentirala osim fotografiranjem i bilježenjem u *Knjigu o glini*.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od rujna 2023. do svibanja 2024.

Ostvareni ishodi:

- ima svijest i znanja o korisnosti i mogućnostima primjene naučenog (kako od gline nastaje proizvod ili umjetničko djelo, prodaja proizvoda i izlaganje na izložbi)
- sposobno je anticipirati dobrobit skupine (svoje i drugih skupina unutar vrtića) i organizirati ili realizirati aktivnosti koje doprinose boljitku svoje ili druge zajednice (kupnja slikovnica za skupinu i vrtić)
- uočava vrijednost novca i njegovu primjenu
- ima znanja o fazama u radu s glinom te je svladalo određene tehnike oblikovanja gline
- ima spoznaju o životu ljudi u prošlosti, izumima, razvoju trgovine, govora i raznolikosti jezika
- stvorena bolja slika o sebi kroz uspješno obavljeni zadatak
- prenosi znanja, vještine i stavove u svoj dom, roditeljima i široj društvenoj sredini
- obogaćeni rječnik (keramika, porculan, terakota, skulptura, preša za glinu, kalup, neandertalac, pračovjek, špilja, čajnik, čup itd.).

21.

Dječji vrtić: **Videk**

Adresa: P. Beluhana 2b, Brdovec, 10291 Prigorje Brdovečko

Mob. 0997013034

Telefon: 01/4008 069

E-mail: www.dv-videk.hr

Naziv projekat: **Spas u prvi čas**

Voditeljice projekta: Marina Mađerić i Andreja Čižmek

Naziv odgojno-obrazovne skupine: Zečići

Djeca: 21 dijete, u dobi od nepune 3 do 5. godine života

Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja: Društvena i ljudsko pravna dimenzija

Područja unutar dimenzija: Razumijevanje opasnosti i rizika u odnosu na svoje tijelo i osjetljivost za osobe koje imaju zdravstvene teškoće, odgovornost za vlastito zdravlje.

Kompetencije razvijene u projektu: Osobna i socijalna kompetencija: usvajanje higijenskih navika, samozaštita i zaštita zdravlja, prosocijalna ponašanja, empatija, solidarnost, moralno rasuđivanje i odgovornost.

Ciljevi projekta: Razumijevanje potreba osoba sa zdravstvenim teškoćama i općenito osoba kojima je potrebna pomoć. Ovladavanje vještinama koje omogućuju brigu o svom zdravlju i humano postupanje. Naučiti djecu reagirati u situacijama kada im je zdravlje ugroženo.

Izvori i poticaji: U odgojno-obrazovnu skupinu uključena je djevojčica koja boluje od rijetke bolesti s vrlo negativno progresivnim tijekom i dječak s teškom alergijom na hranu.

Aktivnosti i projekti Odgoja za humanost i Kutić humanosti.

Očekivani ishodi projekta:

Dijete prepoznaje situacije u kojima svatko treba drugačiji pristup (različita zdravstvena stanja zahtijevaju različiti tretman). Osjetljiv je za druge i drugačije, shvaća važnost međusobnog povezivanja i pomaganja. Spremno je pomagati djeci i odraslima. Usvojene vještine samozaštite i zaštite zdravlja drugih u skladu sa svojim sposobnostima. Zna kako postupiti u slučaju da treba pozvati pomoć i pružiti prvu pomoć u skladu sa svojim sposobnostima.

Opis projekta:

Početkom pedagoške godine u skupinu je uključena djevojčica koja boluje od rijetke bolesti. U skupinu je upisan i dječak koji ima tešku alergiju na hranu. Djeca su ubrzo primijetila da su Marta i Patrik drugačiji te su počela postavljati pitanja. Objasnili smo djeci da je Marta djevojčica koja boluje od rijetke bolesti, često mora ići kod liječnika da dobije injekciju i zato mora imati flaster na glavi. Ako joj u vrtiću bude loše damo joj lijek koji se nalazi u njenoj torbici. Nakon osluškivanja dječjih pitanja i rasprava o posebnim potrebama Marte i Patrika poveo se razgovor o tome što bi bilo kada bi Patrik pojeo hranu na koju je alergičan ili kada Marta ne bi dobila lijek na vrijeme. Objasnili smo djeci da bi njihovo zdravlje bilo ugroženo. Krenuli smo provoditi aktivnosti na temu *Moje zdravlje*: proučavali smo dijelove tijela, funkcije pojedinih organa, osluškivali otkucaje srca i pratili disanje prije i nakon motoričkih aktivnosti, izvodili smo motoričke aktivnosti. Zatim smo nastavili s aktivnostima *Kako sačuvati svoje zdravlje*, formirali smo kutić liječnika, pomoću slikovnih materijala često smo razgovarali o zaštiti zdravlja, proigravali smo higijenske navike, izrađivali smo prehrambenu piramidu, označavali koju vrstu hrane Patrik ne smije jesti. Ugostili smo Patrikovu majku koja je djeci pojasnila kako bi Patrik reagirao da pojede hranu koju ne smije, a zatim i Martinu majku koja je djeci prikazala kako izgledaju Martine terapije i kako joj liječnici pomažu. Djeca su pokazivala sve veću brigu i pažljivost prema Marti i Patriku. Pomagali su Marti u odijevanju, u kretanju prilikom grupnih motoričkih aktivnosti, komentirali su i pazili što je Patrik dobivao za užinu i smije li sve jesti.

Ugostili smo zdravstvenu voditeljicu koja je s djecom provela radionicu na temu *Zaštita zdravlja*. U posjet nam je došla i knjižničarka Maju iz Gradske knjižnice koja je djeci čitala slikovnice na temu higijene. Nakon te posjete djeca su se likovno izražavala, a radovi su bili izloženi u Gradskoj knjižnici Ante Kovačić u Zaprešiću.

U suradnji sa Savezom za rijetke bolesti i Martinom majkom obilježili smo Međunarodni dan rijetkih bolesti kojemu je cilj osvijestiti sve ljude da one postoje. Izradili smo edukativni i foto kutak *Zagrlj za rijetke*, fotografirali se u zajedničkom zagrljaju i naše fotografije poslali u Savez. Potaknuli smo i druge skupine da se fotografiraju i zajedno s nama šire poruku podrške, djeca su poticala i roditelje na fotografiranje u našem kutku, što se snažno prelilo na cijeli vrtić i preraslo u zavidnu akciju po broju sudionika. Ovom akcijom željeli smo utjecati na osviještenost svih ljudi u spoznaji o rijetkim bolestima te na važnost uključivanja oboljelih

osoba u društvo, pokazati im da nisu sami, a našoj Marti vrtićke dane učiniti što ispunjenijim i ljepšim.

Zatim nam je u goste došao i terapijski pas Sunčica sa svojom voditeljicom Mirtom. Mirta je djeci pročitala slikovnicu, opisala kako izgleda jedan napad kakav bi Marta mogla imati te objasnila ulogu psa.

Nakon svega nastao je protokol postupanja u slučaju Martina napada koji je proigravan s djecom. Djeca znaju kako ona mogu pomoći u slučaju Martina napada ili Patrikove alergijske reakcije.

Ostvareni ishodi:

Djeca su postala osjetljivija na potrebe druge djece i počinju shvaćati važnost međusobnog pomaganja. Patrik je uveo novu namirnicu u prehranu, jedna djevojčica je to primijetila i pitala: *Teta, jel to Patrik smije jesti?* Pažljivija su kada je Marta s njima u kolu, uspore kretanje kako ne bi pala. Pomažu Marti prilikom obuvanja i drugih radnji. Spremna su pomagati prijateljima te traže pomoć kad im je potrebna. Kada se ozlijede, dolaze i traže pomoć, ne skrivaju ozljedu. Djeca počinju shvaćati kada je nekome potrebna pomoć i znaju kako postupiti u slučaju da trebaju pozvati pomoć, znaju kako postupiti u slučaju Martinog napada – zovu tetu Gogu ili tetu iz susjedne sobe i odmiču se od Marte da joj odgojiteljica može dati lijek. Prepoznaju hranu koja je dobra za zdravlje, više jedu voće i povrće. Usvojene su kulturno-higijenske navike, prije svakog obroka peru ruke, prilikom kihanja i kašljanja stavljaju ruku preko usta i nosa, brišu nos maramicom koju potom bacaju u koš za smeće, opominju drugu djecu ako to ne urade.

Projekti osnovne šole – razredna nastava

1. Tajna bazge

Škola

III. osnovna škola Varaždin

Telefon: 042 240545

E-adresa: ured@os-treca-vz.skole.hr;

Voditeljica

Suzana Kućar

Učenici

Mali građani, polaznici izvannastavne aktivnosti Građanskog odgoja i obrazovanja (3. i 4. razred)

Učenici koji predstavljaju projekt: Mia Pintarić 4.b, Tin Hrestak 4.b, Dora Jurković 4.b, Sofija Kućar 4.b

Tematsko područje

Međukulturna dimenzija (kulturni identitet i tradicija našeg kraja)

Društvena dimenzija (suradnja s lokalnom zajednicom)

Ekološka dimenzija (održivi razvoj)

Zdravstvena dimenzija (zdrava hrana, dobrobiti bazge za zdravlje)

Gospodarska dimenzija (poduzetnost u školi i zajednici)

Cilj

Upoznati zajednicu sa značenjem koje je biljka bazga imala u prošlosti (povijesno, kulturno, zdravstveno, gospodarsko) te prezentirati aktivnosti i ideje kojima bismo je popularizirali u sadašnjem trenutku djelovanja naše školske zajednice.

Ishodi i kompetencije

Učenici se osposobljavaju da na konkretan i konstruktivan način pristupaju rješenju učenog problema, pridonose dobrobiti školske zajednice i zajednice u kojoj žive te razvijaju poduzetnički duh.

Učenici su u projektu razvijali svoje istraživačke vještine, komunikacijske vještine, vještine timskoga rada, suradničkog učenja, izrade ankete, upoznavanja povijesnih dokumenata, upoznavanja zakonskih odredbi, izrade portfelja, dokumentacijske mape te su usavršavali vještine javnog nastupa i javnog predstavljanja.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Mali građani, prošle su školske godine u okviru nastave Građanskoga odgoja i obrazovanja istraživali legende grada Varaždina i posebno im se svidjela legenda o „Majki Božjoj od bezge“ jer legenda opisuje događaj u kojem je slika Majke Božje sačuvana u grmu bazge pred

najezdom Turaka u 17. stoljeću. To je slika koja se (prema legendi), ali i povijesnim izvorima i danas nalazi na oltaru crkve Uznesenja BDM koja se nalazi pokraj naše škole.

(Napomena: naša je škola u južnom dijelu Varaždina koji se nekad nazivao Biškupec).

Učenici su istražujući legendu saznali da su u području našeg kraja mještani intenzivno uzgajali bazgu u svojim dvorištima i okućnicama te su je koristili za prehranu, a bobice bazge koristili su za izradu crnila za bojenje čizama pa su ih zvali „čizmari“.

Također se i ulica koja je vodila prema Biškupcu (današnja Biškupečka ulica) zvala „Bezgovalica“.

Istražujući te zanimljivosti učenici su došli na ideju da i ostale učenike, roditelje i mještane upoznaju s tom legendom, ali i istinitim činjenicama koje su željeli istražiti u različitim povijesnim izvorima.

S uočenom zanimljivošću odlučili su upoznati ravnateljicu škole koja se složila da bismo tu ideju-projekt mogli izložiti i prezentirati povodom Dana škole te je izrazila da će učenici imati njenu punu podršku.

Da bi se uvjerali da velika većina naših učenika nije upoznata s povijesnim zanimljivostima vezanim uz bazgu, učenici su osmislili anketu s pet pitanja kojima bi provjerili njihove pretpostavke. Napravili su anketu u Google Forms obrascu i zamolili učiteljicu da podijeli anketu učenicima od 4. do 8. razreda u platformi Teams. Razrednice odabranih razreda su podijelile anketu i ubrzo smo dobili rezultate.

U anketi je sudjelovao 81 učenik naše škole i rezultati su nam pokazali da 71,6% ispitanih učenika nije čulo za povezanost grma bazge i slike Majke Božje iako je 61.3% učenika čulo za neku legendu o slici majke Božje.

Dobiveni rezultati učenike su potaknuli da krenu s projektom.

Moguća rješenja problema

S ciljem upoznavanja naših učenika, roditelja i građana sa zanimljivostima i značenjem biljke bazge, učenici su predlagali (olujom ideja) koje bi aktivnosti mogli provesti kao moguća rješenja i kojima bi na različite načine mogli što zanimljivije prezentirati projekt.

Predložili su da će napraviti strip o bazgi, pronaći recepte o bazgi, upoznati osobitosti bazge, predložili su da bi mogli posaditi grmove bazge u školi, brati bazgu i napraviti čaj, sok od bazge, eko sapune i kreme od bazge. Također su predložili humanitarnu akciju u kojoj bi uz ponuđene proizvode od bazge skupljali donacije za učenike naše škole koji su u potrebi (za plaćanje izleta, naturalnog putovanja i sl.).

Predložili su da sadnice bazge kupe novcima koje su prošle školske godine dobili za osvojeno drugo mjesto na međunarodnom natječaju za osmišljenu društvenu igru: Kindness City School International Contest u organizaciji ustanove International Kindness Reset iz Washingtona.

Odmah pri dobivanju nagrade, učenici su raspravom i dogovorom odlučili da će dobivene novce uložiti u neki sljedeći projekt pa se sada pokazala ta prilika.

Jedan od prijedloga je bio da i neke druge grupe izvannastavnih aktivnosti uključimo u projekt da bi što više učenika naše škole sudjelovalo u projektu pa su predložili likovnu grupu, STEM grupu, novinarsku, literarnu grupu i sl.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su zaključili da imaju jako puno različitih aktivnosti (politika) koje se ne trebaju i ne mogu odjednom odraditi te su se odlučili odabrati aktivnosti kojima bi započeli prvi dio projekta jer su uvidjeli da bi se projekt mogao nastaviti i iduće godine zbog obilja zanimljivih aktivnosti.

Nakon podjele u četiri grupe s četiri odabrana prijedloga raspravljali su o mogućnostima i različitostima predloženih aktivnosti te njihovim jakim i slabim stranama.

Ta četiri prijedloga ili četiri alternativne politike su: održavanje izložbe i prezentacije za Dan škole, sadnja bazge, izrada čaja/krema/sapuna od bazge i humanitarna akcija.

Tijekom rasprave o dobrim i lošim stranama ponuđenih alternativnih politika, većina je učenika uočila da je negativna strana politike izrade čaja/soka/sapuna od bazge što trenutno ne možemo imati sirovinu (cvijet ili bobice) i što je to dugotrajan proces te dakle ne možemo ni organizirati humanitarnu akciju kojom bismo prikupljali sredstva za učenike u potrebi.

Zato su se odlučili za ostala dva prijedloga i većina je uočila i prihvatila kao glavnu politiku da najprije putem izložbe i prezentiranja upoznaju širu javnost s njihovim projektom i da uz to zasade nekoliko sadnica bazge u školskom dvorištu za našu malu plantažu bazge.

Tu smo trebali pomoć ravnateljice da bismo pronašli prostor u kojem bismo posadili sadnice bazge te smo zajednički odredili mjesto sadnje.

Kad su učenici istražili gdje kupiti sadnice bazge, nisu naišli na dobre rezultate pretrage pa ih je istraživanje dovelo do zakonskog propisa u kojem sadni materijal mogu prodavati samo registrirani proizvođači bazge (NN, Proizvodnja sadnog materijala, članak 35) i/ili pravne i fizičke osobe koje su registrirane za tu djelatnost (NN, Trgovina sadnim materijalom, članak 48)

Tada su potražili takve proizvođače i istraživanjem naišli na plantažu bazge OPG Štefanec u Maruševcu.

Odlučili smo im se javiti i dogovoriti sastanak, druženje i kupovinu sadnica.

Oni su učenicima obećali pripremiti reznice bazge te nam pokazati plantažu i novootvoreni Muzej bazge koji će učenici posjetiti i biti prvi posjetitelji.

Učenici su također predlagali imena projekta te se najboljim nametnulo ime Tajna bazge koje je predložila Sofija Kučar te su učenici oduševljeno prihvatili naziv.

Plan djelovanja

Članovi grupe Mali građani krenuli su ponovno u istraživanje te su istražili Spomenicu škole, dostupne podatke na internetu, crkvenu Spomenicu, a poslali su i upit u Gradski muzej Varaždin.

Na internetu su istraživali osobitosti bazge, korisnost bazge, zdravstvene dobrobiti bazge te recepte s bazgom.

Voditeljicu su zamolili da na Učiteljskom vijeću pozove učiteljice koje bi se sa svojim učenicima htjele pridružiti projektu.

Za suradnju su nam se također javili prvo učenici Likovne grupe, a zatim i učenici Novinarske grupe, Literarne grupe, STEM grupe, učenici francuskog jezika i dodatne nastave engleskog jezika.

Ukupno je u istraživanjima i aktivnostima sudjelovalo 130 učenika naše škole i deset voditeljica.

Učenici Likovne grupe trećih i četvrtih razreda odlučili su slikati motiv biškupečke crkve i grmova bazge, Novinarska grupa odlučila je pomoći u objavljivanju članaka i informiranju javnosti, Literarna grupa šestih razreda je pisala pjesme i priče s temom bazge i napravila plakat, učenici dodatne nastave hrvatskog jezika iz petih razreda su izradili 3D plakat o bazgi, a STEM grupa iz drugog razreda je imala *mindfulness* radionicu s temom bazge.

Učenice nastave francuskog jezika iz sedmih razreda imale su puno aktivnosti: prepoznavanje i imenovanje listova i plodova bazge, čitanje recepata za sirup od bazge (na francuskom jeziku), kuhanje fonduea od čokolade sa sirupom bazge te su izradile videorecepte na francuskom jeziku i poster.

Učenice dodatne nastave engleskog jezika šestih razreda napravile su plakat i knjižicu u alatu Canva: A hidden world of elder tree.

Uz ove brojne ostvarene aktivnosti Mali građani su planirali posaditi bazgu tijekom ožujka, ali zbog nepovoljnog vremena i u dogovoru s OPG-om Štefanec, bazgu će saditi tijekom travnja.

Voditeljica je dogovorila i organizirala posjet OPG-u Štefanec koji će se realizirati početkom travnja.

Učenici će svojim zasluženim novcima platiti ulaznice za radionicu i posjet Muzeju bazge, a domaćini će pripremiti sadnice, tj. reznice koje su odlučili donirati i pokloniti učenicima.

Mali građani će dobivene sadnice posaditi u školskom dvorištu i napraviti našu malu plantažu bazge.

Sve aktivnosti tijekom projekta su praćene tekstom i fotografijama te su učenici sudjelovali u izradi portfelja i dokumentacijske mape u koju smo dodavali i dodat ćemo ostvarene aktivnosti projekta.

Projekt je prezentiran

Projekt je prezentiran učenicima četvrtog a i četvrtog b razreda. Tijekom travnja učenici će ga prezentirati pred roditeljima na roditeljskom sastanku 4. b razreda, a tijekom svibnja prezentirat će projekt na Učiteljskom vijeću, Vijeću roditelja i na Dan škole.

Tijekom cvatnje bazge u lipnju, učenici će organizirati s učenicima i roditeljima naše škole, berbu cvijeta bazge da bi prikupili materijal za sljedeću fazu novog projekta koji bismo realizirali iduće školske godine.

2. Zujimo za pčele

Škola

Osnovna škola „Valentin Klarin Preko, PŠ Kali; Cesta hrvatskih branitelja 39/H, 23273 Preko
Telefon: 023 286 115;

E– mail: vkларin@os-vkларin-preko.skole.hr;

Voditeljica

Ana – Marija Hatadi Osojić

Učenici

Učenici četvrtog razreda u školskoj godini 2024/2025. OŠ „Valentin Klarin“ Preko, PŠ Kali.
Projekt će predstavljati: Ivano Blaslov, Ivan Franov, Marta Vidov i Fiona Zelenčić.

Domene

Građanski odgoj i obrazovanje (Ljudska prava, Društvena zajednica), Osobni i socijalni razvoj (Ja i društvo), Održivi razvoj (Dobrobit).

Cilj

Razvijanje znanja, vještina i stavova koji pripremaju i osposobljavaju učenike za zajednički rad i uključenost u promjene u užoj i široj zajednici. Razvijanje komunikacijskih i socijalnih vještina važnih za razvoj školske kulture kao odražavanje vrijednosti koje se izgrađuju tijekom vremena u školi. Poticati volontiranje i solidarno djelovanje učenika koji će postati dio njihova obrasca ponašanja za opće dobro. Sudjelovati u akcijama u lokalnoj zajednici da bi se učenicima pružila mogućnost društvene inicijative, pregovaranja i dijaloga. Poticati ih na uočavanje važnosti javnog dobra i njegova očuvanja (život i rad pčela) u zajednici i nastojati promicati kvalitetu života kojom će unaprijediti životne uvjete. Njihovim radom poticati povjerenje, zajedništvo i društvenu solidarnost među građanima na svim razinama.

Opis

Izbor problema

Na samom početku četvrtog razreda učenici su se prisjetili kako su u prvom i drugom razredu radili projekte iz građanskog odgoja. Svidjelo i se kako su svoje mišljenje javno iznosili, upozoravali na postojeće probleme i iznalazili rješenja. Shvatili su da je njihovo mišljenje važno jer ono može pokrenuti zajednicu u kojoj žive. Razmišljali su što ih još smeta i o čemu bi ovaj puta mogli upozoriti dionike zajednice u kojoj žive. Ponovo su počeli proučavati Konvenciju o pravima djeteta igrajući igru „Čovječe, ispravi se!“ aktivnosti

Na satu izvannastavnih aktivnosti poveden je razgovor o tome što bi još mogli učiniti da bi svima bilo bolje u školi ili u mjestu.

Izdvajaju više problema:

neopremljena škola,

neuređeni cvjetnjaci,

parking za bicikle,
učiniti nešto što će biti važno za sve ljude.

Analizirali su što bi im od opreme još trebalo u školi i uočili da bi trebalo bolje opremiti školsku dvoranu. Brzo su došli do zaključka da se možeš igrati bilo gdje i da ti ne treba skupa oprema da bi se dobro zabavio. Prošle godine su počeli uređivati školski vrt i uspjeli su uzgojiti neke biljke i posaditi ih. Bilo je zabavno, poučno i mukotrpno. Kroz razgovor dolaze do zaključka kako samo dva učenika njihove škole dolaze biciklima u školu i kako im parking za bicikle i nije tako važan. No što bi mogli učiniti za opće dobro svih u školi, mjestu pa i šire – pitanje je koje ih je i dalje mučilo.

Govoreći o bioraznolikosti i promatrajući okoliš škole (biljke i životinje) na satovima Ljubitelja prirode učenici uočavaju kukce. Učiteljica potiče raspravu na temu koji je kukac najvažniji u prirodi. Najglasniji odgovor je bio pčela. „Pčela je važna za sve živo na Zemlji!“ (I. B.)

Tako je krenulo sve i projekt je dobio ime Zujimo za pčele.

Učenici u Konvenciji o pravima djeteta vežu svoj projekt uz ova prava:

imaš pravo izraziti svoje mišljenje, a odrasli ga trebaju poslušati i ozbiljno razmotriti (članak 12)

imaš pravo na najbolju moguću zdravstvenu skrb, ispravnu vodu za piće, kvalitetnu hranu, čistu i sigurnu okolinu i na informacije koje će ti pomoći da budeš zdrav/a i zdravo rasteš (članak 24)

tvoje obrazovanje treba ti pomoći u korištenju i razvijanju vlastitih darovitosti i sposobnosti, ono ti također treba pomoći da naučiš živjeti u miru, štititi okoliš i poštovati druge ljude (članak 29)

Istraživanje društvene važnosti projekta

Govoreći o bioraznolikosti na satovima izvannastavne aktivnosti Ljubitelji prirode i na satovima prirode i društva pri obradi sadržaja vezanih uz uvjete života učenici dolaze do spoznaja o važnosti pčela. Pčele su važne za održavanje života na Zemlji za sva živa bića. Kada se pčele hrane oprašuju cvjetove iz kojih nastaju plodovi kojima se lančano hrane sva bića na Zemlji. Bez pčela ne bi bilo hrane ni za koga. Djeca shvaćaju veliku važnost pčela za sve, svoje prijatelje iz škole, roditelje, rodbinu, znance kao i sve ljude na Zemlji. Jedan učenik je čuo kako njegov djed priča o pomoru pčela u Međimurju. Mogu li pčele izumrijeti i u našim krajevima? Što bi se tada dogodilo?

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Odlučuju da pčele treba detaljno proučiti. Promatrajući bogat urod maslina u školskom masliniku zaključuju da su u njemu boravile pčele ali pčelinjaka nema u blizini. U tome će im pomoći enciklopedije o kukcima ali trebalo bi u školu pozvati i pčelara. On će iz prve ruke objasniti sve o tim korisnim kukcima. Razgovarat će i sa svojim roditeljima što znaju o pčelama i kako ih čuvati. Proučavaju medonosna stabla jer žele posaditi barem jedno u dvorištu škole da bi nagradili vrijedne pčele za njihov trud. Pri nabavi medonosnog stabla ili stabala potražiti će pomoć načelnika da bi i njega uključili u svoju akciju.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Dobro je što učenici i dalje misle na dobrobit svih učenika njihove škole i ne odustaju od svojih zamisli.

Enciklopedije o kukcima imaju u školi kao i mogućnost pristupa digitalnoj enciklopediji preko pametne ploče.

Roditelje su već navikli da sudjeluju u njihovim projektima.

Otkrili su da postoji pčelar na otoku Pašmanu. Otok Ugljan i Pašman spojeni su mostom pa će pčelar lako doći do njihove škole.

S načelnikom općine već imaju dobru suradnju pa će ugovoriti sastanak.

Nije dobro što ne mogu problem riješiti bez odraslih.

Razvoj plana akcije

Aktivnosti: ispunjavanje ankete, osmišljavanje loga i poruke, istraživanje o medonosnim stablima, pozvati pčelara u goste u školu, pripremiti pitanje za gosta u razredu, zapisivanje odgovora i naučenog iz pčelareva objašnjavanja, istražiti sve o solitarnim pčelama, istraživanje izgleda hotela za pčele, crtanje plana hotela za pčele, izrada hotela za pčele, postavljanje hotela u masliniku, posaditi medonosno stablo, predstavljanje projekta.

Na izvannastavnim aktivnostima učenici su nacrtali logo projekta i osmislili poruku. Poruka projekta glasi: **Čuvajući pčele, čuvamo sami sebe!**

Ispunili su anketu o pčelama. Iz njihovih odgovora dolazi se do spoznaje da ih tema jako zanima.

Poslužili su se internetom uz nadzor učiteljice kad su proučavali medonosna stabla koja najviše vole pčele. Crtali su stabla koja im se najviše sviđaju za pčele u njihovu školskom vrtu.

Pripremali su se za dolazak gosta u razredu. Gost je bio pčelar Dragan Ribić iz mjesta Neviđane na otoku Pašmanu. Strpljivo i sa zanimanjem slušali su što im je pčelar govorio o pčelama. Puno su naučili i sve vrijedno zapisali. Vrlo aktivno su postavljali pitanja i isprobavali proizvode koje su načinile pčele. Jeli su med, propolis, grickali saće. Saznali su da u njihovu masliniku oko škole borave solitarne pčele i još neki drugi korisni kukci koje treba zadržati u masliniku da bi i dalje davale puno plodova. Pčelar im tumači da se za te pčele ne stavlja košnice nego kućice sa puno rupica u kojima će živjeti pčele koje ne žive u zajednicama. Učenici odlučuju proučiti solitarne pčele i nastambe za njihovo zadržavanje u masliniku. Izgled nastambi za solitarne pčele proučavaju u Gospodarskom kalendaru i preko interneta. Na satu likovne kulture crtaju svi zajedno plan hotela za pčele. Crtež ili plan hotela za pčele rezultat je timskog rada svih učenika četvrtog razreda. U parovima kod kuće i uz pomoć roditelja izradili su male kućice za koje su rekli da su to apartmani za pčele. Jedan takav učenici su napravili i u školi. Postavili su apartmane za pčele u masliniku.

Projekt su predstavili ravnateljici škole. Ona je oduševljena njihovom inicijativom. Pohvalila ih je za uloženi trud i rad na projektu.

Načelnika općine u pisanom su obliku zamolili za donaciju medonosnog stabla koje će zajedno posaditi u vrtu ispred škole. Načelnik ih je posjetio u školi i obećao im nabavu medonosnog stabla.

Osmislili su pravila ponašanja u školskom masliniku:

Ne bacaj smeće; gledaj kuda hodaš i pazi na kukce.

Predstavljanje plana široj zajednici

Projekt će biti predstavljen na stranicama škole.

Učenici su prvo predstavili projekt svim učenicima u našoj školi.

Refleksija o stečenom iskustvu

Učenici su dolaskom u četvrti razred s nestrpljenjem očekivali novi projekt iz građanskog odgoja. Sada su stariji i odgovorniji pa žele kroz svoje djelovanje pomoći svim ljudima na svijetu. Odlučuju se baviti očuvanjem pčela. Čuvanjem pčela čuvaju i svoj život. Zalažu se za održavanje čistog okoliša što doprinosi kvaliteti života. Uz pomoć odraslih nabavljaju medonosna stabla i grade male hotele za kukce. I dalje ih osobito veseli i motivira to što ih odrasli slušaju i nastoje im pomoći. Prezentacijom svoga projekta privukli su pozornost djece u školi, roditelja, odraslih u svojoj lokalnoj zajednici i podsjetili ih sve zajedno koliko malo treba da bi svi kvalitetnije živjeli. Već jako dobro znaju da je njihovo mišljenje bitno!

3. Zaštićene vrste u Jadranskom moru

Škola

OŠ Opuzen, S.S.Kranjčevića 11, 20355 Opuzen

Telefon i fax: 020 671133

e-mail: os-opuzen-001@os-opuzen.skole.hr;

Voditeljica

Ivana Bašić, mag. prim. educ., izvrsna savjetnica

Učenici

Učenici četvrtog razreda: Nika Babić, Dražen Bjeliš, Karlo Borović, Mihael Butigan, Nika Gujinović, Rita Kapović, Matej Kovač, Marta Mataga, Teo Mihaljević, Lucija Musa, Ana Novković, Mia Prović,

Učenici koji će predstavljati projekt: Nika Gujinović, Rita Kapović, Ana Novković i Nika Šešelj

Tematsko područje

Zaštita okoliša

Cilj

Cilj projekta je razvijati kod djece oceansku pismenost te senzibilizirati djecu prema okolišu i održivom razvoju i potaknuti njihovo kreativno izražavanje na temu mora. Posebni cilj projekta je upoznati zaštićene i ugrožene vrste u akvatoriju Jadranskog mora te istražiti uzroke i posljedice klimatskih promjena na izumiranje morskih vrsta i staništa, posebno mediteranskog endema Plemenite periske. Glavni cilj je naučiti što mi građani možemo učiniti da bi ih zaštitili i potaknuli druge na isto.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na početku školske godine u razredu je provedeno anketno istraživanje s ciljem stjecanja dubljeg uvida u stavove i ponašanje učenika u vezi s oceanskom pismenosti i zaštitom okoliša.

Glavni zadatak istraživanja je bio razumjeti da oceanska pismenost podrazumijeva razumijevanje važnosti oceana za život na Zemlji te svijest o načinu na koji ljudske aktivnosti utječu na morski ekosustav. Kroz obrazovanje i igru, djeca su naučila koliko su oceani ključni za klimu, bioraznolikost i opskrbu kisikom te kako ih mogu zaštititi odgovornim ponašanjem, poput smanjenja plastičnog otpada i očuvanja morskih staništa.

Učenici su istraživali Ciljeve održivog razvoja te Pravilnik o zaštitiorskog okoliša u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske, Konvenciju o zaštitiorskoga okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelonska konvencija).

Istraživale su se zaštićene morske vrste u jadranskom moru. Među zaštićenim vrstama nalaze se morski psi, dupini, morske kornjače, koralji i sredozemna medvjedica. Očuvanje ovih vrsta

ključno je za ravnotežu morskih ekosustava, a djeca mogu pomoći podizanjem svijesti, sudjelovanjem u ekološkim akcijama i poštivanjem pravila o zaštiti prirode.

Moguća rješenja

Učenici su putem interneta istražili tko im može pomoći u zaštiti morskog svijeta. Nakon razgovora u razredu, predložili su konkretna rješenja.

Istaknuli su suradnju s institucijama poput Instituta za more i oceane, Hrvatskoga veterinarskog instituta, Instituta za more i priobalje te lokalnog ronilačkog kluba.

Prednosti suradnje s ovim institucijama uključuju pristup stručnim znanjima i iskustvima, mogućnost provođenja konkretnih aktivnosti na terenu te dodatnu vjerodostojnost samog projekta. Osim toga, učenici bi imali priliku učiti izravno od stručnjaka i razvijati svijest o važnosti znanstvenog pristupa u zaštiti okoliša. Nedostaci mogu uključivati zahtjevnost organizacije susreta ili radionica s obzirom na dob učenika nižih razreda te moguće ograničeno razumijevanje stručne terminologije.

Predložili su i obraćanje Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije. Prednost je podizanje problema na višu razinu, dok su nedostaci dugotrajni administrativni procesi i teškoće u razumijevanju birokracije.

Kao dugoročno rješenje predložili su osnivanje ekološke udruge koja bi okupljala djecu, učitelje i stručnjake. Prednost je trajna suradnja i kontinuirana edukacija, a nedostatak su administrativni zahtjevi i pitanje održivosti kroz vrijeme.

Najbolji pristup rješenju problema

Da bi se projekt uspješno realizirao, odlučeno je uspostaviti suradnju s Hrvatskim veterinarskim institutom, Institutom za oceanografiju i ribarstvo iz Splita, Institutom za more i priobalje iz Dubrovnika te Ronilačkim klubom Leut. Njihova stručnost i iskustvo bit će dragocjeni u provedbi projekta.

Institucije će sudjelovati kroz edukacije, terensku nastavu i razne aktivnosti usmjerene na podizanje svijesti o važnosti očuvanja morskog i obalnog ekosustava. Učenici će, uz podršku stručnjaka i učitelja, osmisliti načine kako kao aktivni građani mogu pridonijeti zaštiti mora kroz akcije, edukaciju i primjenu naučenog u svakodnevnom životu.

Plan djelovanja

Tijekom provedbe projekta, učenici će sudjelovati u aktivnostima koje im pomažu razumjeti važnost očuvanja morskih ekosustava. Sudjelovat će u radionici o pravilnom razvrstavanju otpada. Također, imat će edukaciju o plemenitoj periski koju će održati Hrvatski veterinarski institut.

Poseban naglasak stavljen je na radionicu ronjenja, gdje će učenici učiti kako prepoznati žive primjerke plemenite periske u prirodi, čime će razviti pažljiv odnos prema morskom svijetu. Osim toga, posjetit će laboratorij gdje će promatrati uzorke kroz mikroskop i upoznati se s osnovama znanstvenog istraživanja.

Projektne aktivnosti omogućit će učenicima i učiteljima unapređenje znanja i vještina vezanih uz zaštitu mora, obale, biološke raznolikosti i održivost. Uz edukacije, projekt uključuje kreativne radionice, obilježavanje ekoloških datuma, terensku nastavu te ekološku akciju Plava čistka. Na kraju će biti organizirana izložba dječjih radova koji će prikazati što su

učenici naučili i doživjeli. Učenici će svoja saznanja prenijeti na mlađe učenike svoje škole i izraditi prigodne letke koje će dijeliti u školi i plažama u svom okolišu te će oformiti tim "Zelene patrola" koji prati i potiče ekološko ponašanje u školi.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Projekt je prezentiran na Aktivu učitelja razredne nastave te na Županijskom stručnom vijeću. Učenici su projekt prezentirali na Vijeću učenika.

Projekt je predstavljen na službenoj stranici Osnovne škole Opuzen <https://os-opuzen.skole.hr/mreza-europskih-plavih-skola/>, na stranici portala Dubrovački vjesnik <https://dubrovacki.slobodnadalmacija.hr/dubrovnik/zupanija/neretva/projekt-zaronimo-zajedno-upoznao-djecu-s-ljepotama-scuba-ronjenja-pogledajte-kako-su-izgledale-aktivnosti-1396442>, <https://dubrovacki.slobodnadalmacija.hr/dubrovnik/zupanija/neretva/osnovna-skola-opuzen-dobitnica-certifikata-europske-mreze-plavih-skola-1398324>, Slobodna Dalmacija <https://slobodnadalmacija.hr/tag/zaronimo-zajedno> i putem plakata zalijepljenih na frekventnim mjestima u Gradu Opuzenu.

Ostvareni rezultati

Kroz provedbu projekta ostvareni su značajni rezultati u procjeni ekološke svijesti učenika. Istraživanje je pokazalo njihove stavove, navike i ponašanja u vezi s očuvanjem prirode i zaštitom okoliša. Dobiven je uvid u njihovu razinu ekološke osviještenosti te spremnost na aktivno sudjelovanje u održivim praksama. Rezultati su potvrdili njihovu odgovornost prema društvenoj zajednici i želju za daljnjim angažmanom u ekološkim projektima.

Osvrt na stečeno iskustvo

Učenici su reflektirali o stečenom iskustvu kroz anketu u kojoj su izrazili svoje stavove. Rezultati su pokazali da su ekološki osviješteni i svjesni važnosti zaštite okoliša. Također su izrazili želju za sudjelovanjem u sličnim projektima u budućnosti.

4. Pričam ti priču

Škola

Osnovna škola Eugena Kumičića Slatina, Dobriše Cesarića 24, 33520 Slatina

Telefon/telefax: 033 552-307; 033 551 213

e-mail: renata.grahovac@skole.hr; os-eugena.kumicica@vt.t-com.hr;

Voditeljice

Gordana Maroević, učiteljica razredne nastave i Sanja Mrzljak Jovanić, mag.philol.croat.

Učenici

Lea Jovanić, 2.c, Vanja Tušek, 2.c, Maris Rešetar, 2.c, Niko Venus, 2.c, Luka Jovanić, 3.a

Tematsko područje

Ljudska prava, društvena zajednica

Cilj

Održavanje komunikacijskih radionica pomoću kojih će učenici 2. razreda Osnovne škole Eugena Kumičića u školskoj 2024/2025. razvijati vještine govorenja, pisanja i slušanja te javnog nastupa kao i izražavanja kritičkog mišljenja. Nakon ciklusa provedenih komunikacijskih radionica, učenici će imati razvijene kompetencije komuniciranja, uvažavanja različitosti i tuđih mišljenja i imat će viši prag tolerancije prema starijim generacijama.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U suvremenom dobu, djeca su najčešće zakupljena virtualnim svijetom i koriste različite digitalne uređaje. Od najranije dobi, djeca su izložena različitim digitalnim tehnologijama i različitim komunikacijskim uređajima. Sraz između generacija sve je veći što ponekad može uzrokovati frustracije. Starije generacije ne razumiju mlađe i obratno. Naime, ljudi rođeni u određenim godinama i okolnostima, razvijaju slične ili različite kulturne preferencije. Učenici su vrlo brzo zaključili što je svim generacijama zajedničko – priče! Od prapovijesnih vremena pričale su se priče koje su sljedeće generacije podučavale raznim životnim mudrostima, a morale su biti zanimljive i razumljive mlađim generacijama. Djeca prilikom zajedničkih aktivnosti s djedom i bakom dobivaju uvid u proces starenja i promjene koje se u toj životnoj dobi događaju, stoga takvim odnosom uče poštivati starije osobe. Djedovi i bake svojim primjerom pozitivnih vrijednosti, ideala i vjerovanja djeci prenose osnovne životne vrijednosti. Mlađa djeca uživaju u slušanju priča i raznim likovnim aktivnostima povezanim s pričama, a ujedno obožavaju svoje bake i djedove koji najbolje pričaju priče, osobito one doživljaje koje su imali kad su i sami bili djeca. Iz tih priča nove generacije opet uče – o vremenima koja su prošla, o igračkama kojih više nema, a izrađivali su ih bake i djedovi sami, o raznim društvenim igrama koje su igrali i slično. Djeca pomoću priča starijih generacija formiraju i vlastite stavove i životne vrijednosti. Učenici su posjetili Udrugu umirovljenika

Slatina, Dom za starije Felbar, a bake i djedovi bili su gosti na satovima razredne zajednice. Učenici su intervjuirali jednu baku i djeda te su proučavali Konvenciju o dječjim pravima u kojoj su pronašli članke koje djeci jamče pravo na informiranje, obrazovanje, odgoj i slično. Također, učenici su pronašli zanimljive internetske članke koji govore o važnosti baka i djedova u dječjim životima. Proučavali su izreke koje su mogli povezati s obiteljskim vrijednostima. Izradili su i proveli digitalnu anketu kojoj je bio cilj otkriti koliko su danas djeca povezana s bakama i djedovima te koje priče vole slušati, a da ih pričaju djedovi i bake.

Moguća rješenja problema

Kao projektna skupina predlažemo nekoliko rješenja problema:

- a) Svakodnevno druženje s bakama i djedovima: Djeca jako vole svoje bake i djedove i vole provoditi vrijeme s njima, no ponekad su obveze te koje ih razdvajaju na svakodnevnoj razini. Negativna strana ovog prijedloga jest da ne bi bila izvediva zbog radnog vremena roditelja i njihovih obveza, kao i izvanškolskih obveza djece, ali i raznih obveza starijih generacija. Pozitivne strane ovog rješenja su svakako provođenje velikog dijela svakodnevnog vremena sa bakama i djedovima.
- b) Bake i djedovi mogu izraditi slikovnice za djecu: Ne mogu sva djeca svakodnevno provoditi mnogo vremena s bakama i djedovima, ali zato oni mogu izraditi slikovnice s pričama koje najradije pričaju djeci. Pozitivna strana ovog rješenja jest ta što je slikovnica trajna uspomena, a negativna strana je sama izvedba slikovnice koja iziskuje mnogo vremena – kako za tekst, tako i za ilustracije. Također, potrebne su financije da bi se slikovnice otisnule, a ne može svaka obitelj izdvojiti novac za izradu slikovnica.
- c) Radionice s učiteljicom– Učiteljica može podučavati učenike na Satu razredne zajednice o načinima komunikacije, no isto kao i roditelji, i oni moraju uložiti mnogo vremena da bi iščitali sve pravilnike, razne knjige i propise, napravili prezentacije za učenike i predavanja da bi oni nešto i usvojili. Teško bi to bilo tako lako organizirati jer je učiteljica odjela samo jedna osoba, a oni vole razgovarati s raznim osobama i upoznavati ih. Pozitivna strana ovog rješenja je ta što će učitelji proširiti i svoja znanja o komunikaciji, a loša strana je što bi to bila nastava na kojoj bi učenici najviše slušali i pitanje je koliko bi informacija zapamtili.
- d) Komunikacijske radionice na Satu razredne zajednice: jedno od mogućih rješenja je povremeno druženje s bakama i djedovima, ali na način da će učenici upoznati bake i djedove iz lokalne zajednice, osobito one koji ne mogu provoditi mnogo vremena u obiteljskom domu već su smješteni u udomiteljske domove. Također, kako djeca jako vole svoje bake i djedove, učenici su odlučili da će organizirati sate razredne zajednice na koje će pozvati bake i djedove da bi ih upoznala i druga djeca te im ispričati priče koje su učenicima bile najzanimljivije. Učenici koji su pozvali svoje bake i djedove, iste će predstaviti razredu i istaknuti zašto vole provoditi vrijeme s njima i što su ih djedovi i bake naučili. Nakon odslušanih priča, učenici će se likovno izraziti i vizualizirati motive iz priča te izraditi prigodne zahvalnice osobama koje su ih posjetile kao i proučavati narodne izreke koje su vezane za promociju obiteljskih vrijednosti

Najbolji pristup rješenju problema

Raspravljajući o mogućim rješenjima problema komunikacije, tj. nedostatka komunikacije među generacijama, a predugog vremena boravka u virtualnom svijetu, kao projektni tim su uočili rješenje kojem nisu pronašli negativne strane – povremeno održavanje komunikacijskih radionica pod Satom razredne zajednice.

Posjetit će i domove za starije te im na taj način približiti i druge osobe koje nisu njihovi rođaci, ali ih isto tako mogu poučiti nekim životnim vrijednostima. Također, učenici će potaknuti pričama, naslikati odabranom likovnom tehnikom neki motiv iz priča koji ih se dojmio. Na satovima razredne zajednice, učenici su proučavali narodne izreke koje su mogli povezati s obiteljskim vrijednostima i upoznali su ih i na različitim jezicima. Ovom rješenju učenici nisu pronašli negativne strane.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključuje niz aktivnosti, prvenstveno razgovora i dogovora oko ostvarivanja predložene ideje o održavanju radionica s bakama i djedovima da bi pričanjem priča prenijeli razne životne mudrosti mlađim generacijama. Učenici su proveli anketu u drugim razredima naše škole da bi saznali vole li djeca provoditi vrijeme s bakama i djedovima te koje priče najviše vole slušati te su intervjuirali jednu baku i jednog djeda da bi saslušali i saznali njihovu perspektivu odnosa između unučadi i baka i djedova. Nakon intervjua, pozvali su dvije bake i dva djeda koji su u razredu na satu razredne zajednice ispričali djeci priče o njihovu djetinjstvu, a djeca su naslikala motive iz njihovih priča. Njihova unuka ili unuk je predstavio svog djeda ili baku ostatku razreda, a ostala djeca su im postavljala pitanja. Djeca su izradila zahvalnice djedovima i bakama.

Ostvareni rezultati

Zahvaljujući održavanju različitih sastanaka na kojem su najviše komunicirale različite dobne generacije, učenici su razvijali komunikacijske vještine slušanja, govorenja i pisanja. Učenici su prihvaćali različitosti, uvažavali tuđa mišljenja, upoznavali su se sa poviješću lokalnog odgojno-obrazovnog sustava. Učenici su usvojili bonton vezan za pozdravljanje, razgovor i javni nastup. Učenici su naučili izdvajati ključne misli/motive i koristiti vizualizaciju u likovnoj umjetnosti.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen školskoj zajednici na internetskoj stranici osnovne škole kao i razrednim zajednicama drugih razreda osnovne škole u kojoj se građanski projekt provodio od studenog 2024.g. Projekt je predstavljen na Učiteljskom vijeću Osnovne škole Eugena Kumičića Slatina, Vijeću roditelja i Vijeću učenika. Putem članaka i gostovanjem na lokalnom mediju (Radiju Slatini) obavijestit ćemo zainteresiranu javnost o djelovanju članova projekta i njihovu cilju.

5. Uspomena iz Legrada

Škola

Osnovna škola Legrad, Petra Zrinskog 10, Legrad, 48316 Đelekovec

Telefon: 048 835 011

e-mail: ured@os-legrad.skole.hr;

Voditeljica

Dunja Miloradov

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 9

Enna Bukovčan, 2. razr., Ivano Anžulić, 2. razr., Lea Goričanec, 2. razr., Lena Gres, 2. razr., Roko Sabolović, 2. razr., Tereza Šimon, 2. razr., Lana Androci, 3. razr., Lucia Goričanec, 4. razr., Linda Terek, 4. razr.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Lena Gres, 2. razr., Lana Androci, 3. razr., Lucia Goričanec, 4. razr., Linda Terek, 4. razr.

Tematsko područje projekta

društveno, kulturološko, ljudsko-pravno

Cilj

Međuvršnjačko poticanje na istraživanje i rješavanje problema lokalne zajednice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satovima grupe učenici su naučili da su oni građani i da moraju biti odgovorni prema svojoj lokalnoj zajednici.

Uočili smo nekoliko problema (nedostataka) u našem mjestu i školi koje smo poželjeli ukloniti:

- naša škola nema školski vrt
- nigdje se ne mogu kupiti magnetići s motivima iz Legrada
- Legrad nema postavljene koševе za smeće uz cestu.

Učenici su odlučili odabrati problem koji mogu sami riješiti, a koji se ujedno može iskoristiti i u turističke svrhe jer su shvatili da je turizam vrlo važan za razvoj Legrada.

Projekt ove godine bio je izrada i ponuda magnetića na kojima su prikazane ljepote našega kraja. Projekt su nazvali Uspomena iz Legrada jer se magnetići kupuju za uspomenu na određeno posjećeno mjesto.

Alternativni načini rješavanja problema

Učenici su prvo istražili društvenu važnost problema. Ispitali su sumještane treba li Legrad imati magnetiće s motivima našega kraja i što bi oni voljeli da je prikazano na magnetićima.

Razmišljali su o potrebi otvaranja turističkog ureda, kome i kako ponuditi te magnetiće i kako

će posjetitelji i turisti moći doći do njih. Došli su i na ideju o postavljanju aparata na neko ključno mjesto u koji bi se ubacio novčić, a aparat bi zauzvrat izbacio magnetić. Predložili su i da sami izrađuju magnetiće i nude ih na raznim manifestacijama u našem mjestu. Odlučili su slijediti ideju o samostalnoj izradi magnetića i njihovoj ponudi na raznim manifestacijama i druženjima.

Pristup problemu

Pročitali su Konvenciju o pravima djeteta, dokument koji štiti i jamči prava djece diljem svijeta.

Kroz proučavanje Konvencije upoznali su svoja prava, ali i dužnosti koje dolaze s njima. Naučili su da imaju pravo sudjelovati u promjenama koje se tiču njihovog života i okruženja. Jedno od njihovih temeljnih prava je pravo na obrazovanje, a oni uče iz projekata. Kroz ovakve projekte razvijaju osjećaj odgovornosti i pripremaju se za budućnost u kojoj će biti aktivni građani.

Plan djelovanja

Prvo su učenici crtali sve ono što bi voljeli da magnetići prikazuju, a zatim smo se uputili na šetnju i fotografirali sve ono što im se sviđa u našem selu. Uvidjeli su da naše fotografije baš i nisu toliko dobre da bi se stavile na magnetiće, jer je u vrijeme rada na projektu bilo zimsko doba i nismo mogli fotografirati lijepu i šarenu prirodu. Odlučili su pogledati galeriju naših lokalnih fotografa, a njihove fotografije su nas na prvu osvojile. Poslali smo im pisma u kojima su predstavili našu grupu i objasnili što radimo. Zamolili smo ih da nam dopuste da koristimo njihove fotografije. Iz donacija smo kupili drvene pločice, magnetiće i ostali pribor. Fotografije smo isprintali na obični papir, a zatim smo ih izrezali i plastificirali. Takve plastificirane fotografije zalijepili smo na drvene pločice, a s druge strane drvene pločice zalijepili smo magnetić. Izrada nije bila teška, išlo je brzo i bilo je zabavno raditi nešto novo.

Ostvareni rezultati

Tijekom rada na projektu naučili su tražiti informacije iz različitih izvora, naučili su fotografirati i uređivati fotografije te ponovili što su autorska prava i koje su dječje obaveze i dužnosti.

Projekt smatramo uspješno realiziranim.

Projekt je predstavljen ravnateljici, učenicima, učiteljima i stručnim suradnicima naše škole te načelniku Legrada.

6. B kao baka, D kao djed

Škola

OŠ Ivanovec, Ulica bana Jelačića 26, Ivanovec, 40 000 Čakovec

Telefon i telefaks: 040 337221

E-adresa: ured@os-ivanovec.skole.hr; irika25@gmail.com;

Voditeljica

Irena Levačić

Učenici

Učenici 2. a razreda OŠ Ivanovec: Leon Fučko, Matej Fučko, Leona Horvat, Domagoj Jambrović, Tesa Kocijan, Toma Kresinger, Teo Magdalenić, Klara Mikac, Dino Oršuš, Lovro Palfi, Zora Petek, Ena Pojer, Lora Sečan, Muhamed Šečić, David Tkalčec

Projekt će na smotri predstavljati učenici: Leon Fučko, Teo Magdalenić, Zora Petek i Ena Pojer

Tematsko područje

Međupredmetne teme: Građanski odgoj – domena Ljudska prava, Društvena zajednica; Učiti kako učiti, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Poduzetništvo

Cilj

Cilj projekta je povezati iskustvo i vještine starijih članova obitelji sa suvremenim načinom života.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U našoj izvanrednoj aktivnosti „Vremeplov“ pratimo i obilježavamo zanimljive dane u godini. Posebno nam je važan Dan starijih osoba. U razgovoru s našim bakama i djedovima uočili smo veliku razliku u načinu života djece nekad i danas. Primijetili smo da se nekada nije toliko pazilo na dječja prava, ali i to da su djeca u prošlosti bila spretnija u radu. Uvidjeli smo i to da su se više družili, a u svakodnevnom životu i svečanim prilikama provodili stare običaje. Zato smo odlučili istražiti kako se nekada živjelo, što su sve djeca znala raditi te savladati neke jednostavne vještine.

Za potrebe istraživanja problema proučili smo primjerene članke iz:

- Opće deklaracije o ljudskim pravima,
- Konvencije o pravima djeteta,
- Obiteljskog zakona,
- Kućnog reda škole,
- Protokola o kontroli ulaska i izlaska u školskim ustanovama.

Moguća rješenja problema

Predlagali smo različite aktivnosti da bi što više saznali o djetinjstvu naših djedova i baka:

- Proučavanje knjiga iz knjižnice o načinu školovanja nekad i danas
- Posjete najstarijim stanovnicima naših mjesta
- Razgled muzeja
- Druženje s bakama i djedovima u školi
- Posjet obiteljima u kojima živi više generacija.

O navedenim aktivnostima ozbiljno smo raspravljali. Izdvojili smo što je dobro, a što je u prijedlogu teže ostvarivo.

Najbolji pristup rješenju problema

Svi prijedlozi su nam u početku bili jako zanimljivi i smatrali smo da ih možemo provesti. Međutim, zbog mnogobrojnih obaveza u školi i izvanučioničke nastave, odlučili smo da je najbolje rješenje da bake i djedove više puta kroz godinu pozivamo na druženje i radionice u školu.

Plan djelovanja

S namjerom pozivanja naših djedova i baka na druženje i radionice obavijestili smo ravnateljicu jer tako nalaže Kućni red škole. Izradili smo vremenik aktivnosti i s njime upoznali naše roditelje. Provodili smo druženja i radionice, pripremali se i sudjelovali na božićnom sajmu. Dogovorili smo susrete s udrugama koje djeluju u mjestu Ivanovec i Štefanec. O provedenim aktivnostima izradit ćemo brošuru pri čemu će nam pomoći učiteljica informatike i knjižničarka škole.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili ravnateljici škole, roditeljima na roditeljskom sastanku, učenicima i učiteljima od 1. do 4. razreda. Naše su aktivnosti redovito istaknute i na razrednoj roditeljskoj +viber grupi, na školskim grupama, internetskim stranicama škole i lokalnim elektroničkim medijima.

Ostvareni rezultati

Rezultati ovog projekta su višestruki: učenici su stekli uvid u način života i školovanja svojih predaka, savladali neke praktične vještine, razvili suradnički odnos s bakama i djedovima, ali i s ostalim starijim mještanima, upoznali običaje te kulturnu baštinu zavičaja.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su s velikim veseljem sudjelovali u projektu. Sa zanimanjem su stjecali praktične vještine na radionicama. Aktivno su predstavljali tradicijske običaje pod vodstvom odraslih. Velika je vrijednost što su prema pričanju starijih uočili razlike u odgoju i obrazovanju, uspoređivali prava i obaveze djece nekad i sada te samostalno argumentirali primjerima.

7. Biciklom do zdravlja

Škola

Osnovna škola Domašinec

Marka Kovača 1, Domašinec, 40318 Dekanovec

T: 040 863 106

e-mail: ured@os-domasinec.skole.hr;

Voditeljice

Štefica Marodi Hatlak, učiteljica razredne nastave, učitelj mentor

Kristina Kobal, vjeroučiteljica, učitelj mentor

Učenici

Učenici 4.a: Dorian Blažić Zelenić, Gabriela Carević, Leo Jankulija, Roko Kanižaj, Tin Lisjak, Aleksandra Oršoš, Melisa Oršoš, Timo Rob, Ruben Slaviček, Vita Zrna

Učenice 4.a koje će predstavljati projekt: Izabela Juričan, Klara Feliks, Monika Jambrošić, Eva Drk

Tematsko područje

Ljudska prava, demokracija i Društvena zajednica

Cilj

Unaprijediti život i rad učenika i djelatnika OŠ Domašinec.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na izbor teme potaknuli su nas suvremeni izazovi učenika. To su primjerice, na satovima Tjelesne i zdravstvene kulture djelomično izvedene vježbe „kolut naprijed i nazad, premet strance“ te prekomjerna težina koja otežava izvođenje vježbi. Najviše slobodnog vremena provode na društvenim mrežama. Vidljive su promjene u ponašanju učenika kada ne uspijevaju izvesti vježbu ili riješiti zadatak u prvom pokušaju te kada budu ocijenjeni negativnom ocjenom ili manjom od očekivane. Uočljiva je emocionalna neravnoteža praćena neprimjerenim riječima koje utječu i na ostale učenike. Primjećujemo prostornu zakrčenost ispred škole, gužvu i buku kada se dolazi i odlazi iz škole, negativnu emisiju ispušnih plinova prema količini lošeg mirisa koja nam se širi učionicom. Intenzivnije je utorkom kada se u blizini održava sajam. Od svega navedenog, zaključili smo kako je naše područje problema zapravo ljudsko zdravlje koje obuhvaća fizičko, mentalno i zdravlje okoliša tj. kvaliteta zraka koju udišemo. Razgovarali smo s načelnikom, ravnateljicom, pedagoginjom i računovotkinjom. Kao stručnjaci iz svojih područja, izlaganja su održali policajac Miroslav Taradi, predstavnikom HAK-a Nenad Ban, učiteljica Milica Lisjak Novak, učitelj Dario Šincek i roditelj Josip Rob. Proučavali smo zakone: Ustav, Konvenciju o pravima djeteta, Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o sigurnosti prometa na cestama i Odluku o donošenju programa osposobljavanja za upravljanje biciklom i biciklističkog ispita.

Moguća rješenja problema

Razmatrali smo sve moguće aktivnosti kojima bi se adekvatno odgovorilo na izazove današnjice. Bilo je više primjerenih rješenja, a to su: stvaranje navike vježbanja, uključivanje u školski sportski klub „DDT“, razgovori sa stručnom službom Škole, kupnja barem jedne sportske sprave ili članarina u teretani te nadstrešnica za bicikle. Znali smo da ne možemo sami, stoga smo se odlučili na razgovor s načelnikom Općine Domašinec kao glavnim sponzorom kojeg isto tako zanima mogućnost poboljšanja i potrebe uređenja školskog dvorišta.

Najbolji pristup rješenju problema

Idealno rješenje je nadstrešnica za bicikle, koja čuva bicikle od lošeg vremena. Iz svih izlaganja stručnjaka zaključili smo da bi se bicikliranjem smanjila emisija CO₂ jer roditelji ne bi trebali učenike voziti u Školu, a to je i fizička aktivnost koja pozitivno djeluje i na mentalno zdravlje. Stoga je to mala investicija koja može generirati mnogostruke koristi za veći broj ljudi. Osim učenika, može koristiti i ostalim zaposlenicima koji žive u krugu od 5 km od Škole. Iako nije potpuno rješenje za loše vremenske uvjete, može biti od koristi kod prolaznih kratkotrajnih pljuskova kada su učenici na nastavi.

Plan djelovanja

Korištenjem anketnog upitnika za učenike 4.a razreda, za učenike od 5. do 8. razreda, za roditelje učenika OŠ Domašinec te za djelatnike Škole ispitivali smo mišljenja o našem idealnom rješenju. Anketa je i edukativnog karaktera jer naglašava upotrebu kaciga, ispravnosti bicikla, osvjetljenosti po mraku, prekršaj kod samostalne vožnje bez potvrde o položenom biciklističkom ispitu za djecu do 14. godine. Načelniku Općine Domašinec smo predstavili idejno rješenje i dali podatke o mogućim izvođačima radova. Anketom smo saznali da su učenici i roditelji zainteresirani za Program osposobljavanja mladih vozača biciklista što će se predložiti sljedeće školske godine. S obzirom na to da nismo mogli izmjeriti kvalitetu zraka u krugu Škole, prioritet kod nabave opreme za Školu je uređaj za mjerenje kvalitete zraka. Dugoročni plan nam je postala motivacija djelatnika Škole na korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva i redovito održavanje biciklijade što bi moglo rezultirati certifikatom „prijatelj bicikliranje“.

Projekt je bio predstavljen:

ravnateljici, pedagoginji, računovotkinji, načelniku Općine Domašinec, roditeljima učenika 4.a razreda, učenicima i učiteljicama PŠ Turčišće te na internetskoj stranici Škole.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu učili slušati jedni druge, razvijali kreativnost, promišljali o izazovima u svojoj okolini, stvarali međusobno povjerenje, istraživali, pisali zamolbe, ankete, proučavali zakonske odredbe, upoznali se s dječjim pravima, popunjavali evaluacijske liste i vježbali prezentiranje. Upoznali smo se s demokratskim načinom odlučivanja, usmjerili se na traženje rješenja, promišljali o široj slici uzroka problema. Radili smo na unapređenju Škole s

ciljem što ugodnijeg boravka za učenike, djelatnike i roditelje, ali i za okoliš koji trebamo čuvati.

8. Dobro se dobrim vraća

Škola

OŠ Gornji Mihaljevec; Gornji Mihaljevec 15, 40306 Macinec

Telefon/ telefaks: 040 899 115/ 040 899 394

E– adresa: os-gornji-mihaljevec@ck.htnet.hr;

Tematsko područje

Društvena zajednica – promicanje kvalitete života u zajednici i međugeneracijska solidarnost

Voditelji projekta

Jasmina Tuksar, učiteljica njemačkog jezika, prof.

Goran Mikulan, učitelj razredne nastave

Učenici

Učenici polaznici Građanskog odgoja i obrazovanja

Učenici koji će predstaviti projekt:

Laura Brežnjak (4. razr.), Bruno Ladić (4. razr.), Julia Lovrec (4. razr.), Roko Tomašić (4. razr.)

Cilj

Doprinos društvenoj solidarnosti u lokalnoj zajednici kroz volontiranje

Opis

Izbor i istraživanje problema

Mi, mali polaznici Građanskog odgoja i obrazovanja u Osnovnoj školi Gornji Mihaljevec aktivno se bavimo različitim građanskim temama. Tako smo u razgovoru s našim bakama i djedovima primijetili da se osobe starije životne dobi često osjećaju usamljeno.

Najviše smo to uočili u božićno doba kada smo na jednom satu Građanskog šetali pored staračkog doma u blizini škole. Primijetili smo da je puno korisnika bilo vani na svježem zraku ali su nam djelovali tužno i usamljeno.

Shvatili smo da usamljenost negativno utječe na njihovo i mentalno i fizičko zdravlje. Saznali smo da stariji rado provode vrijeme s mlađim generacijama, osobito djecom. Osjećaju se važno kada mlađima mogu pričati o događajima iz svog života. Iako mnogi mladi ljudi često misle da sa starijima nemaju o čemu razgovarati. Tek nam je sada pojam međugeneracijske solidarnosti bio jasan. Važno je da se povežu sve generacije. I oni najmlađi pa preko srednje dobi do onih najstarijih.

Stariji i nemoćni često su i socijalno izolirani jer nitko nema vremena za posjete i druženja s njima. Sve to djeluje na njihovo već narušeno zdravlje.

Stoga je važno svakodnevno podizati kvalitetu života onih najranjivijih te se čvrsto međugeneracijski povezati.

Odmah smo dobili ideju da bismo im i mi mali za početak mogli barem malo uljepšati predstojeće božićne blagdane. A zatim planirati i niz aktivnosti za njih.

No stigli smo do problema jer krećemo u volontiranje a o njemu ne znamo ništa.

Stoga smo krenuli u istraživanje kako možemo postati volonteri i gdje se sve možemo uključiti da budemo korisni u svojoj zajednici u kojoj živimo a da se pritom i dobro i korisno osjećamo.

Moguća rješenja problema

Da bismo saznali što je volontiranje i na koji način i mi djeca četvrtog razreda možemo volontirati kao jedno od mogućih rješenja odabrali smo istraživanje, na internetu. No mi smo mali i teško ćemo sami znati potražiti odgovarajuće informacije na pravom mjestu. Potrebna nam je pomoć odraslih a i nekoga tko zna više o volontiranju. Ovu metodu ćemo djelomično zadržati jer ćemo uz pomoć odraslih istražiti zakone koji su nam važni.

Druga metoda bila bi potražiti Volonterski ured Međimurja za koji smo čuli od odraslih da je svojedobno postojao. Taj je Ured bio posrednik između volontera, ustanova, udruga i organizacija koje su trebale volontere. No više nije u funkciji. Stoga ćemo tu metodu morati odbaciti. No ne u potpunosti jer nas je ova metoda dovela do saznanja da u Međimurju postoji Volonterski klub u Gimnaziji Josipa Slavenskog koji aktivno i uspješno povezuje volontere s humanitarnim radom. Upravo nas je i humanitarni rad doveo do četvrte metode koja nam je također od koristi jer ćemo se povezati s Crvenim križem u Čakovcu koji je nadaleko poznat po nesebičnom pružanju pomoći.

U moru oluja ideja te nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, odlučili smo se za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo problemu pristupiti s više strana i kombinirati pozitivne strane svake metode koje smo naveli jer nam niti jedan pristup nije dovoljan sam za sebe. Tako smo se najprije pozabavili zakonskim dijelom o volontiranju. Proučili smo Zakon o volonterstvu, Zakon o udrugama, Europsku povelju o volonterstvu te Zakon o radu s volonterima. Uz nadzor učitelja pretraživali smo internet.

Zatim smo stupili u kontakt s Volonterskim klubom u Gimnaziji Josipa Slavenskog gdje su volonteri škole rado podijelili svoja iskustva s nama a i upoznali su nas sa samim volontiranjem. Tu smo dobili i naše prve volonterske knjižice na poklon.

Kako smo se baš lijepo povezali s već iskusnim volonterima iz Gimnazije, s njima smo imali i radionice sa starijim osobama u njihovu Klubu unuka u Staračkom domu u Čakovcu.

Među učenicima naše škole od četvrtog do osmog razreda proveli smo anketu koliko znaju o tome tko je volonter i što je to volontiranje.

Intervjuirali smo osobe koje se bave volontiranjem u Hrvatskoj Gorskoj službi spašavanja koji nesebično izdvajaju svoje slobodno vrijeme za dobrobit zajednice u kojoj žive.

Razgovarali smo i s nekim najvolonterima u našoj Županiji od kojih smo saznali da je volontiranje od životne važnosti za svakog od nas jer svatko jednom treba pomoć.

I u našoj školi ima učitelja koji volontiraju te su nam nesebično podijelili svoja vlastita iskustva. Potaknuli smo i neke učenike i učitelje da se aktivno uključe u program volontiranja u našoj školi. Priključili smo se humanitarnom radu i u našoj Općini Gornji Mihaljevec u projektu „Svete Kate“ povodom Božićnog sajma. Pekli smo božićne kolačiće te ih prodavali u humanitarne svrhe naše Općine.

Rado smo se vraćali u naš Starački dom u blizini škole gdje smo sa starijima kvalitetno proveli slobodno vrijeme kroz niz različitih aktivnosti i radionica. Želeći i sami humanitarno još više djelovati stupili smo u kontakt s Crvenim križom. Sudjelovali smo na uvodnom predavanju o volontiranju i pružanju Prve pomoći u našoj školi a zatim se aktivno uključili u nekoliko volonterskih akcija Crvenog križa.

Plan djelovanja

Aktivno se uključiti u različite aktivnosti i radionice u Staračkim domovima. Pridružiti se volonterima u volonterskim akcijama koje se nude u Crvenom križu. Upoznati i ostale učenike škole s volontiranjem kroz plakate i razgovorom. Povezati se s aktivnostima drugih učitelja na temu volontiranja u našoj školi te humanitarno djelovati u Općini Gornji Mihaljevec.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na ovom projektu razvijali vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, intervjua, izrade plakata i javnog predstavljanja kao i socijalne vještine posebno komunikaciju sa starijim osobama i onima nemoćnima.

Naučili su da i oni iako mali mogu itekako poboljšati život u zajednici u kojoj žive.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima naše škole na Vijeću učenika te na mrežnoj stranici škole a naknadno će tijekom mjeseca travnja biti predstavljen učiteljima na Učiteljskom Vijeću kao i na roditeljskim sastancima.

Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri projekt će biti predstavljen na Općinskom Vijeću Općine Gornji Mihaljevec, a bit će objavljen i u medijima.

9. Sličnosti nas povezuju, a razlike obogaćuju

Škola

Osnovna škola Kuršanec

Glavna ulica 15, 40 000 Čakovec, telefon: 040 389 100

E-adresa: skola@os-kursanec.skole.hr;

Voditelji

Zvonka Rakuša, mag. prim. educ., učitelj savjetnik

(098 9005992, rzvonka@gmail.com)

Tomislav Magdalenić, dipl. uč. razredne nastave s poj. pov.

(098 1602210, magtomy@gmail.com)

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: Fabijan Đurđević (4.a), Magdalena Horvat (4.a), Teo Horvat (4.a), Bruno Ignac (4.a), Sebastian Ignac (4.a), Roko Ivković (4.a), Narin Muršić (4.a), Patricio Oršoš (4.a), Kemal Oršuš (4.a), Natalija Oršuš (4.a), Melisa Pec (4.a), Antonijo Telesmanić (4.a), Maja Telinec (4.a), Nika Vugrinec (4.a), Rosana Balog (4.d), Lorena Gubić (4.d), Samuel Halilović (4.d), Ema Horvat (4.d), David Ignac (4.d), Doroteja Ignac (4.d), Erik Ignac (4.d), Zlatko Ignac (4.d), Mihael Kalanjoš (4.d), Vedrana Levačić (4.d), Viktorija Mihalic (4.d), Karlo Oršoš (4.d), Natalija Oršuš (4.d), Sebastian Oršuš (4.d)

Učenici koje će predstaviti projekt: Fabijan Đurđević (4.a), Roko Ivković (4.a), Natalija Oršuš (4.a) i Ema Horvat (4.d)

Tema

Informiranje o različitim teškoćama kao što je Down sindrom, poremećaj iz spektra autizma, intelektualne teškoće, slabovidnost i sljepoća. Prihvaćanje djece/učenika s teškoćama od strane djece/učenika urednog razvoja.

Cilj

Saznati informacije o različitim teškoćama, upoznati učenike koji imaju teškoće i na koji način im olakšati i pomoći u učenju i svakodnevnim aktivnostima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U svom neposrednom okruženju u školi i slušajući različite medije uočili smo da se sve više govori o djeci s teškoćama u razvoju i o osobama s invaliditetom. Nismo baš puno znali o toj temi pa smo odlučili saznati nešto više o tome. Uz pomoć učiteljice, učitelja i stručne osobe magistricе edukacijske rehabilitacije Anje Rakuše postepeno smo upoznivali naziv teškoće, ponašanje djece s tom teškoćom, kako se mi trebamo ponašati kad smo u društvu takvog djeteta ili osobe i na koji način zajedničkim snagama izvršiti postavljeni zadatak. Zanimalo nas je i što ostala djeca i učitelji razredne nastave znaju o teškoćama pa smo to provjerili

putem ankete. Proučili smo i Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju kao i Dječja prava.

Moguća rješenja problema

Nakon odluke koji problem ćemo pokušati riješiti trebalo je osmisliti načine rješavanja. Učitelji su nas uputili da napišemo sve ideje za koje mislimo da bi se mogle realizirati u svrhu upoznavanja s različitim teškoćama, upoznavanja djece s tim teškoćama i konkretan rad s njima. Naše ideje su bile: vođenje informativne emisije, snimanje dokumentarnog filma, cjelodnevno druženje, izleti, radionice s djecom s teškoćama u razvoju, odlazak u udrugu, predavanja, iskustvene radionice. Nakon formiranja popisa za svaku ideju trebalo je napisati pozitivne i negativne strane te procijeniti postoji li mogućnost za provedbu ideje u konkretnu aktivnost.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon razmišljanja odlučili smo se da ćemo imati radionice s djecom s teškoćama u razvoju, odlaziti u različite udruge, u školi imati predavanja i iskustvene radionice.

Plan djelovanja

Proučili smo i Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju kao i Dječja prava u kojima smo izdvojili članke koji su nam bili važni za našu temu. Sastavili smo anketu za učenike od drugog do četvrtog razreda i za učitelje razredne nastave da bi saznali što oni znaju o učenicima s teškoćama. Odlučili smo se da ćemo više detalja saznati o Down sindromu, poremećaju iz spektra autizma, intelektualnim teškoćama i slijepim i slabovidnim osobama. U školi smo imali predavanje i radionice o svakoj teškoći, a nakon toga smo odlazili u pojedine udruge gdje smo se družili s djecom i osobama s teškoćama. Po povratku iz udruga iznosili smo svoje dojmove ostalim učenicima iz razreda koji nisu bili s nama. Sve naše aktivnosti popratili smo i člancima na internetskoj stranici škole. U školi smo imali punu podršku stručne službe kao i ravnateljice. Pomoć u realizaciji pružila nam je i magistrica edukacijske rehabilitacije Anja Rakuša u vidu predavanja i osmišljavanju radionica za udruge. Pošto smo gradska škola projekt i naše aktivnosti predstavili smo i gradonačelnici Ljerki Cividini.

Ostvareni rezultati

Naš projekt je u potpunosti realiziran prema zamišljenoj ideji i mi smo naučili mnogo o različitim teškoćama te kako se ponašati i pomoći kad imamo u svojoj okolini dijete ili osobu s teškoćama.

Radom na projektu razvijali smo vještine istraživanja, izrade plakata i javnog predstavljanja, a kod sebe smo radili na razvijanju empatije. Na kraju projekta shvatili smo da na sličnosti povezuju, a različitosti obogaćuju.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen učiteljima, učiteljicama, stručnoj službi i ravnateljici na Učiteljskom vijeću, a bit će objavljen i na mrežnim stranicama škole. Kod provođenja aktivnosti na projektu prezentiran je i gradonačelnici Ljerki Cividini.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su aktivno sudjelovali u svim etapama projekta od davanja ideja, sudjelovanjem u radionicama, obradom anketnih listića te u kreativnom izričaju u izradi radova za pojedine udruge. Razvijali su empatiju prema drugačijima od sebe, a samom time radili su i na sebi. Stečeno iskustvo učenici ocjenjuju pozitivnim i vrlo korisnim i za svakodnevne situacije s kojima se mogu susresti.

10. SOS prijatelj u akciji!

Škola

Osnovna škola Sveti Martin na Muri

telefon/telefaks: 040 868206, 040 868206

E-adresa: skola@os-svetimartinnamuri.skole.hr;

Voditeljice

Maja Goričanec, učiteljica razredne nastave

Petra Tomšić, pedagoginja škole

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: učenici 4.a razreda Osnovne škole Sveti Martin na Muri

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Eda Baumgartner (4.a razred), Lota Novak (4.a razred), Korina Baranić (4.a razred), Dorotea Babić (4.a razred).

Tema projekta

Edukacija učenika 1., 2., 3. i 4. razreda putem prezentacija, radionica, bojanki i brošura o neprimjerenim ponašanjima (sukobima i zlostavljanju), sigurnom korištenju interneta te o elektroničkom nasilju. Učenice će preuzeti ulogu „učitelja“, uz pomoć razrednice i pedagoginje pokušati sve prezentirati sami jer smatramo da je najbolje da učenici uče od vršnjaka koji će biti primjer drugima. Svako mjesto, tako i naša škole mora biti sigurno mjesto u koju učenici dolaze s veseljem i željom da nauče nešto novo.

Opis

Izbor i istraživanje problema

„SOS prijatelj“ je bio naslov projekta kojega su provodili prošle godine u našoj školi učenici 3.a i 1.a razreda. Cilj toga projekta bio je uvesti nove učenike u odgojno-obrazovni proces prilagodbom bez većeg stresa, nezadovoljstva i nesigurnosti uz pomoć nas starijih učenika kroz zajedničko druženje i pomaganje. Tako smo kroz donacije osigurali stol za stolni tenis i stolni nogomet te uredili u školskom holu kutak za druženje. Stekli smo puno novih prijatelja, družili smo se s učenicima iz drugih razreda i više vremena smo provodimo kroz igru i veselje.

Kroz druženje s drugim učenicima i sklapanjem novih prijateljstva u razgovoru smo primijetili da učenici ponekad dolaze u sukobe s drugima. Primijetili smo ogovaranja (tračanje drugih), poguravanje, namjerno izazivanje, oduzimanje i bacanje stvari... Iako neki smatraju da su to „dječje stvari i da se ne bi trebalo miješati u to“ kao SOS prijatelj bili smo svjedoci da nam se dosta učenika iz prvog, ali i našeg razreda znalo potužiti na nekoga. Budući da smo bili treći razred, primijetili smo u svom razredu da se učenici susreću s vlastitim mobitelima, stvaraju se prve grupe u kojima ponekad razgovori nisu primjereni niti kulturni. Iako smo se na satovima razrednika svi upoznali i sudjelovali u brojnim radionicama na ovu temu smatramo da i mi kao učenici i sami sudionici u ovim problemima moramo djelovati. Na

početku godine posjetili smo pedagoginju škole Petru Tomšić. S pedagoginjom smo razgovarali o čestim problemima koji se javljaju kod učenika od 1. do 4. razreda. Budući da smo sada „četrtaši“ i do sada smo se susreli s brojnim neprimjerenim situacijama, mogli smo ih nabrojati. Rekla nam je da ćemo ove godine sudjelovati u dva preventivna programa: „Trening životnih vještina“ i „Abeceda prevencije“ u kojima ćemo se upoznati s temama koje nas zanimaju i pomažu nam u rješavanju sukoba i negativnih situacija. Najviše smo htjeli naučiti o sigurnom internetu. Kada smo s razrednicom pogledali koje ćemo sve teme obrađivati ove školske godine primijetili smo da ih u programima nema ili su namijenjeni učenicima višim razredima.

Rezultati ankete koja je provedena među učenicima razredne nastave ukazala nam je da su djeca svakodnevno izložena različitim vrstama vršnjačkog sukoba, da su se već susreli s virtualnim grupama za komunikaciju i drugim aplikacijama, nisu upoznati sa sigurnim načinima korištenja interneta, osnivaju grupe u kojima su razgovori ponekad neprimjereni.

Svjedoci smo sve ranijeg korištenja tehnologija (mobitela, računala...) jer to je današnji način komuniciranja, tako odrađujemo neke zadatke vezane za školu, družimo se...rekla su djeca. Zamolili smo pedagoginju škole ako želi sudjelovati s nama u ovogodišnjem projektu „SOS prijatelj u akciji“ jer će nam trebati njezina stručna pomoć s ovom temom.

Svako mjesto, tako i naša škole mora biti sigurno mjesto u koju učenici dolaze s veseljem i željom da nauče nešto novo.

Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na navedeni problem, a to su:

Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima

Pravilnik o kriterijima za izricanju pedagoških mjera

Preventivni program „ Abeceda prevencije“ i „Trening životnih vještina“

Konvencija o pravima djeteta

Ustav Republike Hrvatske

Statut OŠ Sveti Martin na Muri

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi

Nastavni plan i program zdravstvenog odgoja za osnovne i srednje škole

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju

Pravilnik o kućnom redu Osnovne škole Sveti Martin na Muri

Moguća rješenja problema

Nakon pažljivog proučavanja problema i zakona učenici su predložili tri moguća rješenja problema te odredili njihove pozitivne i negativne strane.

1. rješenje: Upoznati se s temama kroz satove razrednika i preventivnih programa

2. rješenje: Povećanje broja stručnih suradnika zaposlenih u školi

3. rješenje: Preuzimanje uloge „učitelja“ i edukacija učenika od 1. do 4. razreda putem prezentacija, radionica, bojanke i brošura o neprimjerenim ponašanjima, sigurnom korištenju interneta te o elektroničkom nasilju.

Nakon razmatranja pozitivnih i negativnih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup, a to je treće rješenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Kada smo proučili rezultate provedene ankete, započeli smo s učenicima od prvog do četvrtog razreda projekt „SOS prijatelj u akciji“. Cilj tog projekta je edukacija učenika 1., 2., 3. i 4. razreda putem prezentacija, radionica, bojanka i brošura o neprimjerenim ponašanjima, sigurnom korištenju interneta te o elektroničkom nasilju. Učenice će preuzeti ulogu „učitelja“ uz pomoć razrednice i pedagoginje pokušati sve prezentirati sami jer smatramo da je najbolje da učenici uče od svojih vršnjaka koji će biti primjer drugima. Svako mjesto, tako i naša škole mora biti sigurno mjesto u koju učenici dolaze s veseljem i željom da nauče nešto novo. Učenici su odlučili upoznati ravnateljicu škole, ostale učenike, njihove roditelje i školske djelatnike sa svojom idejom te načelnika općine Sveti Martin na Muri gospodina Martina Sršu.

Plan djelovanja

Rezultati ankete koja je provedena među učenicima razredne nastave ukazala je da su djeca svakodnevno izložena različitim vrstama vršnjačkog sukoba, da su se učenici već susreli s virtualnim grupama i drugim aplikacijama, da nisu upoznati sa sigurnim načinima korištenja interneta, sudjeluju u grupama u kojima su razgovori ponekad neprimjereni. Svjedoci smo sve ranijeg korištenja tehnologija (mobitela, računala...) jer to je današnji način komuniciranja, na takav način odrađujemo neke zadatke vezane za školu, družimo se... Ponekad su se u razrednim grupama javile i podrugljive poruke, dijelile se slike bez dozvole, što je jako smetalo pojedincima i izazivalo negativne osjećaje kod njih.

Tako smo odlučili kao SOS prijatelj krenuti u akciju! Zamolili smo pedagoginju škole ako želi sudjelovati s nama u ovogodišnjem projektu „SOS prijatelj u akciji“ jer će nam trebati stručna pomoć kod izrade prezentacija, brošura i listića kojima želimo educirati sve učenike o prihvatljivim ponašanjima.

Obilježiti ćemo „Dan ljubih majica“, izraditi ćemo pano u holu škole i svi ćemo zajedno pisati poticajne poruke za razvijanje samopouzdanja, osobnosti, prijateljstva...

Kod učenika 1. i 2. razreda odraditi ćemo radionicu i prezentaciju putem kojih ćemo ih upoznati s vrstama nasilja, naučiti ćemo ih kako se prepoznaje nasilje, kako djelovati u takvim situacijama i kome se obratiti. Izraditi ćemo edukativnu bojanku o nasilja i pozitivnim porukama koje ćemo podijeliti svim učenicima 1. i 2. razreda. Kod učenika 3. i 4. razreda ćemo odraditi radionice i prezentacije putem kojih ćemo ih upoznati s vrstama nasilja, sa sigurnim internetom i „Internet bullyingom“ odnosno zlostavljanjem na internetu te im podijeliti brošure na tu temu. Prihvatiti ćemo ulogu „učitelja“ i uz pomoć razrednice i pedagoginje pokušati sve prezentirati sami jer smatramo da je najbolje učiti od nas samih koji ćemo biti primjer drugima. Svako mjesto, tako i naša škole mora biti sigurno mjesto u koju učenici dolaze s veseljem i željom da nauče nešto novo.

Ostvareni rezultati

Projekt i ideja pozitivno su odjeknuli među djelatnicima škole, učenicima i načelniku općine.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Vijeću učenika i Učiteljskom vijeću OŠ Sveti Martin na Muri. Predstavljen je svim djelatnicima škole, načelniku općine Martinu Srši. Projekt ćemo predstaviti na internetskim stranicama škole i općine te drugim školama kroz smotru projekata

iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema za osnovne i srednje škole Međimurske županije – Projekt građanin.

11. Stazama ljekovitog bilja

Škola

Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba; Ignaca Svetomartinskog 1, 40 329 Kotoriba

Telefon/telefaks: 040 682124

E-adresa: ured@os-jozehorvata-kotoriba.skole.hr

Voditeljica:

Adela Horvat, diplomirana učiteljica razredne nastave, učitelj mentor

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 3.A razrednog odjela: Bogdan Patrik, Bogdan Tina, Halilović Denis, Hasnaš Rian, Horvat Damjan, Horvat Tessa, Ignac David, Krušelj Ana, Orehovec Ela, Oršoš Esmer, Sušec Eva, Svrta Lucija, Škoda Lovro, Tilošanec Arijan, Vidović Vanja, Vojvoda Ela.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri:

Sušec Eva, Orehovec Ela, Tilošanec Arijan i Svrta Lucija (3.A)

Tematsko područje:

Zaštita zdravlja.

Cilj

Cilj projekta je osvješćivanje kod učenika važnost samoniklog ljekovitog bilja te samostalno pripremiti kombinacije raznih čajnih mješavina u svrhu poboljšanja zdravlja te jačanja imuniteta.

Prenošenje znanja međusobno istražujući ljekovite biljke koje može konzumirati cijela obitelj.

Poticanje učenika na dobrobiti konzumacije čaja dobivenog od ljekovitih biljaka.

Omogućavanje povećanog boravka učenika u prirodi.

Njegovanje suradnje i timskog rada, tolerancije i empatije prema prirodi.

Motivacija za djelovanje na dobrobit okoliša.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Od prvog razreda uočavamo probleme u razredu, školi i lokalnoj zajednici te se trudimo pomoći i djelovati koliko je to u našoj mogućnosti. Nakon našeg zadnjeg projekta „Učionica na otvorenom“ i „Biram ljubaznost“, razgovarajući na satu razrednika u 3. razredu o zdravoj prehrani i živim bićima, uočili smo problem da nam je svijet ljekovitog bilja pomalo misteriozan, ali bismo ga željeli polako uvrstiti u svoju svakodnevicu.

Raspravljajući o ljekovitosti samoniklog ljekovitog bilja, posebnu važnost ćemo pridodati povezanosti ljekovitih biljaka i pčela koje su naši najvažniji oprašivači. Uočili smo da su pčele, kao važan dio ekosustava, jako ugrožene baš kao i neke naše ljekovite biljke za koje mnogi ljudi niti ne znaju kako izgledaju i za što se koriste u ljekovitim pripravcima.

Ne znaš odakle krenuti, ali želiš u svom domu imati dokazano učinkovite ljekovite biljne pripravke za one dane kada tvome tijelu, ili tvojim bližnjima, treba dodatna pomoć?

To pitanje nas je jako zainteresiralo.

Probleme koje smo uočili zapisali smo na naš razredni pano te glasovanjem unutar samog razrednog odjela odabrali problem koji želimo riješiti.

Priroda je velika tajna i vječiti izazov za nas – istraživače. Opasno je šaliti se s njom, rizično laički kušati njene moći. Treba je prije svega upoznati i kroz spoznaju diviti se njenoj raskošnosti, stvaralačkoj originalnosti i mudrosti. Biljke su male kemijske tvornice s tisućljetnim iskustvom. U ljekovitim biljkama se u veoma preciznim omjerima miješaju svi elementi koje smo mi maleni učenici poželjeli naučiti te prenijeti znanje dugima pomoću ovog projekta. Najvažnije je da su to supstance u prirodnom stanju jer upravo ih takve ljudski organizam najbolje apsorbira, bez negativnih reakcija.

U stoljeću, koje je neposredno prethodilo našem, s naglim napretkom tehnologije i nauke, ljekovito bilje su potisnule kemikalije, tablete i injekcije.

Osnovna pretpostavka za sakupljanje bilja je samo poznavanje ljekovitoga bilja. Poznajemo li ga jasno je da ćemo ljekovito bilje sakupljati u pravo vrijeme, na pravom mjestu, pravu vrstu i na pravilan način. Iskustvo je pokazalo da najbolje rezultate u liječenju postizemo sa svježim ubranim biljem što je za uspjeh u liječenju teških oboljenja neophodno potrebno. Svježe bilje možemo sakupljati u rano proljeće, katkada već od kraja veljače pa sve do studenoga. Poneko nalazimo čak i zimi, pod snježnim pokrivačem ako smo zapamtili gdje mu je stanište (npr. korijen gaveza). Za zimu valja osigurati zalihu suhoga bilja, ali ne preveliku. U tu svrhu ga sakupljamo u vrijeme kada ima najviše ljekovitih sastojaka.

U CVATU znači početkom cvjetanja.

U LIŠĆU znači prije i za vrijeme cvjetanja.

KORIJENJE valja iskopati u rano proljeće ili jesen.

PLODOVE valja skupljati u vrijeme zrelosti. Pri tom pazite na sljedeću uputu: berite samo zdravo, čisto bilje, bez nametnika! Bilje sakupljajte za sunčanih dana kada je ono suho i kada nema rose. Ne sakupljajte ga na poljima gnojnim umjetnim gnojivom, livadama, na obalama nečistih, zagađenih voda, željezničkim nasipima ili u blizini jako prometnih cesta, autoputeva i industrijskih postrojenja. Čuvajte prirodu! Ne čupajte bilje zajedno s korijenjem, ne nanosite štetu. Mnogo je biljaka zaštićeno. Postoji dovoljno ljekovitih biljaka s istim djelovanjem koje nije zaštićeno (npr. jaglac). Pri sakupljanju cvjetova i lišća ne valja pritiskati ni upotrebljavati plastične vrećice ili torbe. Bilje se u njima znoji i kasnije u sušenju pocrni. Sve to naučili smo iz knjige „Zdravlje iz Božje ljekarne“, austrijske spisateljice Marie Treben.

Nastava treba biti povezana sa stvarnim životom i prilikama u kojima živimo. Želimo osjećaj osobnog zadovoljstva na našim licima i licima drugih učenika.

U razredu smo proveli anketu o tome koliko znamo o ljekovitom bilju i pčelama i zaključili smo da važnost ljekovitog samoniklog bilja nadilazi naše znanje te smo ga odlučili proširiti.

Upoznali smo ravnateljicu s našim aktivnostima projekta i dobili njenu podršku.

Projekt smo nazvali „Stazama ljekovitog bilja“.

U sklopu izvannastavnih aktivnosti, a i u redovnoj nastavi kad god je bilo moguće, istraživali smo o ljekovitosti biljaka, proučavali biljke, brali ih, sušili, rezali njihove ljekovite korijene,

spremali ljekovite čajeve, organizirali čajanke u razredu. Također smo proučavali i pčele jer smo se uključili i u e-Twinning projekt „Tragovima pčela“.

Knjižničarka nam je pomogla u snalaženju sa stručnom knjižnom građom, a i u velikoj mjeri koristili smo se internetom u pronalasku podataka. Naša učiteljica završila je i on line tečaj Udruge EteriCO, o ljekovitim uljnim maceratima te pripravcima tinktura i osnovnih sastojaka ljekovitih krema. Jedva smo čekali da to sve isprobamo.

Proučili smo zakone i propise: Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravima djeteta, Statut OŠ Jože Horvata Kotoriba, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i Nastavni plan i program Zdravstvenog odgoja za osnovne i srednje škole.

Sve aktivnosti projekta nastojali smo povezati s redovnom nastavom likovne kulture, prirode i društva, hrvatskog jezika, sata razrednika i tjelesne i zdravstvene kulture. Na satu likovne kulture učenici su izrađivali logo projekta te stranicke i brošure.

Teme o ljekovitom bilju uočavali smo u udžbenicima svih odgojno-obrazovnih predmeta, časopisima, novinskim člancima te na različitim internetskim stranicama.

Moguća rješenja problema

Nakon pažljivog proučavanja problema i zakona uočili smo tri moguća rješenja problema.

Razdvojili smo njihove pozitivne i negativne strane.

- 1. rješenje:** Postavljanje visećih vrtova (ljekovito bilje neven, lavanda, ljekovite trajnice) kraj naše buduće učionice na otvorenom.

Pozitivna strana ovog rješenja je da bi učenici istražili koje su to biljke prigodne za sjetvu te kakvu brigu zahtijevaju.

Negativna strana ovog rješenja je da naša Učionica na otvorenom još nije u fazi izgradnje pa to ne bi bilo moguće ove školske godine realizirati. Biljkama možda ne bi ni odgovaralo takvo stanište u manjem prostoru, visećem vrtu. Ideje su nam se rađale, ali nas je spoznaja da za ostvarenje naših ideja treba novac, spustila na zemlju.

- 2. rješenje:** Izrada ljekovitih krema i macerata

Pozitivna strana ovog rješenja je da bi učenici češće boravili izvan svojih učionica te bi ih tako učiteljica osposobila za razumijevanje i otkrivanje svijeta u kojem žive i time bismo stvorili motiviranije učenike spremne za cjeloživotno učenje. Poticali bi radost u istraživanju i stvaranju, razvijali ljubav prema prirodi te ljepotama zavičaja. Ljekovite kreme bi pomogle mnogim našim mještanima te bi osvijestili svijest o očuvanju biljaka za buduće generacije.

Negativna strana ovog rješenja je financijski dio. To je jako skup i vremenski složen postupak jer proces izrade ljekovitih biljnih krema sadrži i hladno prešana ulja, vosak, vitamin E, eterična ulja i neki konzervansi. Mi smo ipak premaleni za takav odvažni korak.

- 3. rješenje:** Djelujemo, poučavamo i pripremamo čajne mješavine ljekovitog bilja

U veoma preciznim omjerima naučili bismo raditi vlastite čajne mješavine te ostale ljekovite pripravke uz vodstvo neke stručne osobe iz Kotoribe. Uključili bismo roditelje učenika u proces biljne kućne ljekarne. Izradili bismo brošuru i interaktivnu kartu o ljekovitom bilju za naše žitelje Kotoribe.

Pozitivna strana ovog rješenja je uključivanje učenika u branje i sušenje samoniklog bilja, učenje kroz igru na otvorenom u čistoj, netaknutoj prirodi. Takav oblik rada je zdrav i potiče djecu na aktivnost. Sloboda u izražavanju i kretanju dopustit će naš rast i poticati nas na maštovitost i samostalnost, odnosno suradnju u skupini.

Naučit ćemo poznavati bilje koje raste baš uz obližnju našu rijeku Muru, uz nasip.

Poznajemo li ga, jasno je da ćemo ljekovito bilje sakupljati u pravo vrijeme, na pravom mjestu, pravu vrstu i na pravilan način. Najbolje rezultate u liječenju postićemo sa svježim ubranim biljem. Skupljat ćemo ga za vrijeme sunčanih dana.

Uz našu učiteljicu i podršku roditelja, mi to možemo, a i želimo naučiti!

Negativna strana ovog rješenja je uzimanje biljne terapije “na svoju ruku” i naslanja se na prethodno spomenuti dr. Google sindrom. Ovo može biti izuzetno kontraproduktivno, često i opasno za naše zdravlje ako mudro ne proučimo svaku biljku. Bilje može biti i lijek, ali i otrov i zato se uvijek treba konzultirati sa fitoterapeutom prije uzimanja bilo kakvih pripravaka. Da do toga ne dođe, imat ćemo gošće u razredu, travarke, koje će nam detaljno objasniti za što je najbolje koristiti koju biljku.

Bilo se teško odlučiti jer su sva rješenja imala puno dobrih strana.

Odlučili smo se za **3. rješenje**. Na taj način prenosit ćemo znanje jedni drugima.

Najbolji pristup rješenju problema

Glasnogovornik svake skupine pred cijelim razredom obrazložio je pristup skupine rješavanju problema. Objasnio je koje su pozitivne, a koje negativne strane njihova ponuđenog rješenja. Cijeli razred raspravljao je o svim prijedlozima i tražio argumente za i protiv ponuđenih rješenja. Nakon razmatranja, odlučili smo se za rješenje problema koje ima najviše jakih strana, odnosno za ono kojem možemo pristupiti, a to je 3. rješenje.

Odlučili smo surađivati s(a):

1. Ravnateljicom naše škole, gospođom Snježanom Matoš
2. Jasnom Tišljar – knjižničarkom OŠ Jože Horvata Kotoriba
3. Mariom Friščićem, knjižničarom Knjižnice i čitaonice Kotoriba
4. Načelnikom Općine Kotoriba, Darijem Friščićem
5. Roditeljima te bakama naših učenika (obitelj Vojvoda – pčelari)
6. Gospođom Nadicom Matjanec, sakupljačicom ljekovitog bilja, travarkom
7. Gospođom Zoricom Horvat, (izrađuje kreme i tinkture od ljekovitog bilja)
8. Dječjim vrtićem Kotoriba.

Razgovarajući o daljnjim akcijama odlučili smo da bi bilo najbolje pozvati neku stručnu osobu koja već ima jako puno znanja u pripravicima od ljekovitog bilja te nekoga pčelara da nam održi predavanje i o pčelarstvu. Našem pozivu se prvo velikodušno odazvala obitelj Vojvoda, Nikola i Kornelija, roditelji naše učenice Eve. Oni su nam predstavili posao pčelara, pčelarski pribor, pčelinje proizvode te dodatno naglasili važnost pčela. Naravno da smo se pripremili za pčelarev dolazak, pa smo iskoristili metodu pitanja i odgovora da bismo proširili naše znanje. Predavanju i radionici priključili su se i naši prijatelji iz 3.B razreda te učiteljica informatike. Promatrajući zanimljivo predavanje dobili smo niz ideja, a to je: branje samoniklog ljekovitog bilja uz obližnji nasip Kotoribe, sušenje i pažljivo pakiranje mješavina čajeva u posebne eko vrećice.

Zatim su se odazvale gošće u razredu: Nadica Matjanec, (cvjećarka, sakupljačica ljekovitog bilja, travarka) koja je djeci ispričala sve o čajnim mješavinama te kako koje biljke spojiti i složiti odličnu zdravu kombinaciju za čaj te koja biljka kako djeluje protuupalno na naše zdravlje te Zorica Horvat koja je održala radionicu u suradnji s DND-om u stvaranju ljekovite kreme od gaveza te nas upoznala s tinkturama bilja i podučila kako ih napraviti.

Uz sve to, na satovima izvannastavnih aktivnosti Mali istraživači, izradili smo straničnike i brošure. Također smo ispekli medenjake i podijelili ih ostalim učenicima naše škole. Dijeleći predmete i slatke kolače, dijelili smo i naše znanje o ljekovitom bilju i o pčelama.

Podršku za prenošenje znanja na druge pronašli smo u članku 13. Konvencije o pravima djece koja kaže da djeca imaju pravo dijeliti s drugima ono o čemu uče razgovarajući, crtajući, pišući ili na bilo koji drugi način.

Na satu hrvatskog jezika pisali smo pjesmice i sastavke o biljkama i pčelama, a na satu prirode i društva dodatno smo istraživali o životu pčela te o biljkama gavez, stolisnik, kopriva, neven, trputac, bročika. Na Satu razrednika i Hrvatskog jezika putem prezentacije plakata podijelili smo svoja saznanja s ostalim učenicima u razredu.

Često koristimo izraz “posluži drugima što bi poželio sebi i svojim najmilijima”.

Priroda tijekom cijele sezone daruje, a mi prikupljamo zajedno s djecom, vrijedno skupljamo, beremo, sušimo, posvećujemo ljubav i pažnju svim našim pripravicima i potom sve dijelimo sa drugima.

Plan djelovanja

Na početku nastavne godine, na Satu razrednika te na Satu prirode i društva razgovarajući o temi zdrave prehrane i živih bića koja žive na livadama, ali i oko nas, uočili smo posebnu važnost i povezanost ljekovitih biljaka i pčela. Priroda je čudesna, ljekovitost izvire iz samoniklog ljekovitog bilja, a u kombinaciji s malim marljivim stvorenjima moramo očuvati ekosustav prirode.

To nas je potaknulo da osmislimo projekt s nazivom „Stazama ljekovitog bilja“.

Jeste li znali da uspješnost djelovanja biljnih pripravaka često ovisi o – ljudskom faktoru?

S idejom smo na roditeljskom sastanku prvo upoznali naše roditelje te ravnateljicu škole, gospođu Snježanu Matoš.

Plan djelovanja uključivao je niz različitih aktivnosti:

1. Ispitati pomoću ankete učenike, roditelje i djelatnike naše škole o znanju ljekovitog bilja.
2. Organizirati radionice za učenike – gosti pčelari (obitelj Vojvoda), gospođe Matjanec i Horvat koje će uvesti djecu u osnove ljekovitog bilja.
3. Osušiti ljekovito bilje i spremiti razne zdrave mješavine čajeva, organizirati čajanke u razredu kod obrade lektira.
4. Izraditi letak/brošuru sa savjetima pripravaka ljekovitog bilja.
5. Izraditi plakate o ljekovitom bilju i izložiti ih u školskom hodniku.

Proveli smo anketu među učenicima od 1. do 8. razreda, roditeljima i ostalim djelatnicima. U anketi je sudjelovalo 83 ispitanika. Odgovarali su na pitanja koliko često boluju od prehlade, muči li ih kašalj, koliko novaca potroše u ljekarni. 43% u ljekarni troši do 50 eura, a 31% čak više od 50 eura. Najčešće koriste ljekovito bilje u pripravcima soka, čaja i za inhalacije. 81% ispitanika koristi za svoje liječenje ljekovito bilje. Nisu nikad čuli što je fitoaromaterapeut, ali

bi voljeli saznati. 58% ispitanika nije nikad kombiniralo mješavine biljaka. 36 ispitanika vjeruje da će djeci pomoći praktične aktivnosti da više nauče o svijetu ljekovitog bilja.

Imunost predstavlja sposobnost organizma da se obrani od infekcija i bolesti, tako da proizvodi imunosni odgovor prilikom doticaja s njima.

Mi želimo da naš organizam bude dovoljno jak da se bori protiv uzročnika bolesti, ali ne želimo da reagira presnažno te da na kraju ošteti i naše zdrave stanice.

Dakle, želimo pomoći da naš imunološki sustav bude u balansu.

Svi učenici bili su upoznati s predavanjem pčelara, a čak su se i neki djelatnici pridružili. Gospođe Matjanec i Horvat su nas uvele u čaroban svijet biljaka te smo naučili da ne moramo dok smo bolesni odmah ići u apoteku kupiti neki sirup za kašalj ili sl., već ćemo pripremiti mješavinu pažljivo odabranog ljekovitog bilja prije zime kod kuće i onda smo spremni za eventualne gripe ili prehlade.

Ako je takvo liječenje, primijenjeno točno po uputama, ne može nam naštetiti.

Demonstracija PRIPREME ČAJA.

Sušeno ljekovito bilje ili svježe usitnjeno (u sezoni); uzmemo jednu malu žličicu, stavimo u šalicu (2,5 dcl) i prelijemo vrućom vodom. Malo pričekamo (1 – 2 minute), procijedimo kroz sitno cjedilo i imamo vitaminski napitak.

Popis ljekovitog bilja koje može konzumirati cijela obitelj sadrži 15 ljekovitih biljaka.

Mi smo ubrali 6 vrsta i u jednakim količinama napravili mješavinu. Naš prvi napitak nazvali smo: “Biljni čuvari zdravlja”.

On sadrži: koprivu, broćiku, stolisnik, trputac, bazgu i mentu. S veseljem smo organizirali čajanke u razredu kad god smo stigli.

Najviše smo uživali u izradi straničnika sa mudrim mislima, pečenju medenjaka, medene pite i ostalih delicija od meda te ih podijelili ostalim učenicima naše škole i djelatnicima škole.

Osmislili smo slike i tekst za brošuru o našem ljekovitom samoniklom bilju.

Po potrebi ćemo uključiti i članove školske likovne grupe. Osmislit ćemo aktivnosti koje bi potaknule djecu i odrasle na češći odlazak u prirodu i samostalno pripremanje mješavina čajeva.

Idejom projekta upoznali smo i našeg načelnika Općine Kotoriba, Darija Friščića koji je naglasio da je jako važno poznavati biljke iz prirode te time jačati naš imunološki sustav. Interaktivna karta i brošura su mu se jako dopale.

Projekt ćemo predstaviti i Dječjem vrtiću Kotoriba s ciljem da djeca od ranije dobi primjenjuju znanja o biljkama i prirodi u različitim dječjim aktivnostima.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima i djelatnicima naše škole te načelniku Općine Kotoriba. Projekt ćemo predstaviti DV Kotoriba, članicama DND Kotoriba, u novinskim člancima, a bit će objavljen i na mrežnim stranicama škole.

S našom idejom projekta upoznat ćemo i djelatnike Međimurske prirode. Motivirat ćemo medije da poprate naš projekt.

Ostvareni rezultati

Učenici radom na projektu razvijaju svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjuja, pisanja dopisa, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Želja je učenika da razgovorom o samoniklom bilju ljudi shvate važnost ljekovitog samoniklog bilja, a i pčela koje su posvuda oko nas.

Izradili smo brošuru s detaljnim opisima biljaka i mješavinama raznih čajeva za naše zdravlje.

12. Turistička kutija iznenađenja

Škola

Osnovna škola Belica; dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica

Telefon/telefaks: 040 845220

E-adresa: ured@os-belica.skole.hr;

Voditeljice

Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj savjetnik

Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave

Učenici

U realizaciji projekta sudjelovali su učenici 1/4.b razreda PŠ Gardinovec uz suradnju učenika razredne i predmetne nastave OŠ Belica i PŠ Gardinovec.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Sara Vranović (4.b), Katarina Kolarić (4.b), Vanja Puškarić (4.b) i Julia Horvat (4.b)

Tematsko područje

Kulturološko, gospodarsko – društveno, ljudsko-pravno

Cilj

Učiniti Gardinovec poželjnom destinacijom izvanučioničke nastave učenika kao jedinstveno iskustvo učenja kombinirajući obrazovanje s turizmom i angažmanom zajednice. Stvoriti program koji je zabavan i privlačan za učenike te kroz njih pokazati skrivene dragulje Gardinovca te kako se oni mogu koristiti za učenje.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Od prvog do četvrtog razreda posjetili smo mnoga mjesta. Neposrednim promatranjem upoznawali stvari, prirodne ljepote i kulturnu baštinu raznih krajeva. Zapitali smo se zašto učenici u sklopu izvanučioničke nastave ne posjećuju Gardinovec? Pošto ni na internetu nismo pronašli turističke ponude za naše mjesto, odlučili smo istražiti može li Gardinovec biti jedna od turističkih destinacija izvanučioničke nastave. Proveli smo ankete i shvatili da Gardinovec nije poznato mjesto. O učenom problemu razgovarali smo na roditeljskom sastanku. Osim roditelja, važnost projekta prepoznala je i ravnateljica škole kao i pedagoginja. Proučavali smo dijelove Ustava Republike Hrvatske, Zakon o turizmu, te Konvenciju o pravima djece. Otkrili smo da postoji i Europski fond za regionalni razvoj koji također pruža potporu kulturnoj baštini financiranjem aktivnosti za zaštitu i razvoj kulturnih dobara na lokalnoj razini. Načelnik općine bio je oduševljen idejom projekta, dao nam je podršku te naglasio da projekt ima posebnu vrijednost kada ga stvore djeca. Odlučili smo istražiti prirodne i kulturne zanimljivosti Gardinovca te ih predstaviti mještanima, turističkim agencijama i učenicima.

Moguća rješenja problema

Ideja je bilo bezbroj. Čak smo se stavili u ulogu turista i razmišljali o tome što bi nam bilo važno znati prije organiziranja nekog putovanja. Tražili smo dobre i loše strane svake ideje i došli do tri moguća pristupa rješavanju problema:

Prva ideja bila je da organiziramo izvanučioničku nastavu učenika. Druga ideja bila je potaknuti općinu na osnivanje turističke zajednice. Treća ideja bila je istražiti lokacije koje će učenici posjećivati te izraditi web stranicu i brošuru o kulturnim, društvenim i prirodnim vrijednostima Gardinovca. Raspravljajući o jakim i slabim stranama pojedinog rješenja zaključili smo da treća politika ima najmanje nedostataka. Zaključili smo da se ovaj problem mora rješavati zajedničkim radom mještana i lokalne zajednice.

Najbolji pristup rješenju problema

Gardinovec je malo, ali prekrasno mjesto bogato prirodom, kulturom i tradicijom. Dakle, idealno je za organizaciju izvanučioničke nastave. Odлучili smo potaknuti djecu i odrasle da zajedničkim radom osmislimo aktivnosti za učenike kroz nekoliko koraka:

Istražiti koje lokacije možemo pokazati učenicima. Slijedeći korak je traženje osoba koje će voditi posjetitelje i prezentirati traženo. U projekt uključiti udruge i mještane koji imaju dovoljno slobodnog vremena i potrebnog znanja. Posjetiti Turističku zajednicu Čakovca i Međimurja. Istražiti moguće načine prezentiranja vrijednosti i zanimljivosti nekog kraja te potaknuti općinu da Gardinovec postane turistička destinacija izvanučioničke nastave učenika. S učiteljicom informatike dogovoriti izradu brošure o Gardinovcu i izraditi neku digitalnu igru. Posljednji korak odnosi se na informiranje šire javnosti.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je niz različitih aktivnosti. Projekt smo predstavili načelniku općine, ravnateljici, učiteljima i roditeljima. Izrađujemo brošuru, digitalne igre i moguć plan aktivnosti po razredima koji će obuhvatiti sve nastavne predmete. Nakon predstavljanja projekta roditeljima, zajednički smo istraživali i odabrali zanimljivosti koje smo smatrali poželjnim destinacijama za učenike kao i ljude koji su voljni prezentirati ljepote svoga kraja i provoditi radionice. Surađivali smo s turističkim zajednicama i udrugama građana koje nas često razvesele zajedničkim druženjima. Predstavnicima turističkih agencija predložili smo da učenici u sklopu izvanučioničke nastave posjećuju i naše mjesto. Pošto je Gardinovec okružen prekrasnom prirodom učenici mogu učiti o biljkama, životinjama, šumama, travnjacima, vodama, čak i ribama. U sklopu Erasmus projekta ljepote Gardinovca upoznat će učenici iz Italije, Turske, Slovačke i Njemačke.

Projekt je bio predstavljen

načelniku općine, ravnateljici, učiteljima, učenicima, roditeljima, turističkim zajednicama i agencijama, lokalnoj zajednici te široj javnosti putem web stranice škole. Članak o Projektu građanin bit će objavljen u lipnju u školskom časopisu „Osmoškolac“. Lokalnim medijima također smo poslali izvješće o realizaciji projekta.

Ostvareni rezultati

Odabrani problem sustavno smo istraživali i dokumentirali. Usvajali smo komunikacijske i socijalne vještine, razvijali poduzetničke kompetencije, vještine istraživanja, kritičko mišljenje, međusobno surađivali i uvažavali mišljenja drugih učenika. Razgovarali smo o problemu s ljudima u zajednici. Pojedinci i udruge spremno su s nama dijelili svoja znanja. Shvatili smo da je Gardinovec odlična destinacija za izvanučioničku nastavu učenika. Putem radionica, posjeta, novinskih članaka, letaka i igara razvijali smo timski i suradnički odnos učenika i odraslih. Radom na projektu promovirali smo svoj zavičajni identitet, kulturnu baštinu, isticali kulturne vrijednosti.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Volimo aktivno sudjelovati u svim etapama projekta: od pisanih zabilješki do terenskoga istraživačkog rada. Povezuje nas zajedništvo i suradnja, kreativan pristup i suradničko učenje. Prilikom prezentacije projekta jača naše samopouzdanje i osjećaj ponosa jer smo učinili nešto važno za svoju lokalnu zajednicu. Radeći na projektu više smo se povezali kao grupa i motivirali jedni druge na rad. Najviše nas raduje činjenica što se svima, s kojima smo kontaktirali, sviđa ideja turističke promocije Gardinovca. Spontano smo i kreativno oblikovali i izražavali svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju svakog problema.

13. Vječiti podzemni čuvar Čakovca

Škola

III. osnovna škola Čakovec, Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec

Telefon/telefaks: 040 328001

E-adres a: treca-os-cakovec@ck.t-com.hr;

Voditeljice

Zdenka Novak, mag. prim. educ., izvrstan savjetnik

Aleksandar Bartolić, učitelj razredne nastave

Tema projekta

Razvoj zavičajnog kulturnog identiteta kroz sudjelovanje u aktivnostima škole i lokalne zajednice.

Cilj

Oživjeti čakovečku legendu o Pozoju i poticati druge na čitanje. Potaknuti druge na čitanje čakovečkih legendi te na taj način doprinjeti da jedna priča zamijeni vrijeme provedeno na igranju igrica. Predstavljanjem legedne o zmaju Pozoju doprinjeti popularizaciji Čakovečkog pozoja. Osposobljavanje učenika za traženje rješenja kroz timski rad i suradnju.

Učenici

Članovi izvannastavne skupine Mali građani

Učenici koji će predstavljati projekt: Jona Purić (4.a), Timon Mikec (4.a), Sabina Logožar (4.a) i Amalija Jeđud (4.a). Rezerve: Jan Šarić (4.a) i Izak Radek (4.a)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Naš prvi radni sastanak u ovoj školskoj godini započeli smo razgovorom o tome što bi u našoj školi moglo biti bolje. Trebamo li na nešto ukazati odraslima ili možemo sami poboljšati neke stvari i tako doprinjeti boljem životu u zajednici. Odlučili smo da ćemo se ove godine baviti problemom u čijem rješavanju najvećim dijelom možemo djelovati samostalno, svojim znanjem. Većina nas članova Malih građana voli čitati. Međutim primijetili smo da svi naši školski prijatelji ne vole čitanje. Radije igraju igrice. Zanimalo nas je što je s učenicima ostalih razreda naše škole. Želja nam je bila istražiti koliko učenici poznaju poznate čakovečke legedne, jesu li ih ikada čitali. Zajedničkom odlukom odabrali smo legendu o Pozoju i krenuli u istraživanje koliko je poznata u našoj školi, obitelji. Dogovorili smo da ćemo provesti anketu s učenicima, učiteljima i ostalim djelatnicima naše škole te našim roditeljima. Primili smo se posla i osmislili pitanja za anketiranje. Anketa je pokazala da je navedena legenda većinom nepoznata. Velika većina učenika i učitelja samo djelomično zna nešto malo o Pozoju. Zaključili smo da je to velika šteta i da bi bilo dobro da i legenda o Pozoju postane poznata i jedan od simbola naše škole i našega grada. Krenuli smo u akciju i odlučili smo legendu o Čakovečkom pozaju utkati u svaki kutak naše škole. Kada smo čuli da

je 2024. godina kineska godina zmaja i da je Muzej Međimurja Čakovec raspisao likovni natječaj na temu Zmaja Pozoja odlučili smo biti još ustrajni i poduzetniji u ostvarivanju ove ideje. Cilj nam je bio potaknuti učenike na više čitanja kroz priču o Pozoju kao i oživljavanje legende i popularizacija Čakovečkog pozoja.

Moguća rješenja problema

Na sastancima Malih građana tražili smo načine kako ćemo riješiti uočeni problem, oživjeti legendu o Pozoju i utkati je u svaki kutak naše škole. Krenuli smo u raspravu. Bili smo puni ideja i prijedloga. Naše ideje svrstali smo u dva dijela: neostvarivo i ostvarivo. Krenuli smo od neostvarivog. Prva ideja bila je otkriti točno gdje Pozoj spava. Druga ideja da u Čakovcu turistički voditelji imaju kostim zmaja. Treća ideja je bila da je važno izraditi plišane Pozojčke i dijeliti ih građanima. Četvrta ideja bila nama je izraditi veliku skulpturu zmaja i postaviti je pred našom školom i ispred Muzeja Međimurja. Imali smo i petu ideju da nama tvornica izradi puzzle koje smo osmislili. Šesta ideja bila nam je izgradnja Pozojevog trga i doma u centru Čakovca. Naravno brzo smo zaključili da do sada navedeno ne možemo ostvariti jer prednost nam je da su to kvalitetene ideje, ali nedostatak nam je da nemamo novčana sredstva. To sve bi bila lijepa atrakcija za turiste, ali i za sve građane našega grada. Nažalost više argumenata bilo je na strani da je to teško ostvarivo jer za to je potrebno osigurati financijska sredstva i to ne mala.

Razmišljali smo dalje. Što je to što možemo uraditi i da nam bude ostvarivo. Što bismo mi djeca mogli osmisliti, odraditi i tako riješiti uočeni problem. Odlučili smo da ćemo najprije posjetiti Muzej Međimurja Čakovec i što više o saznati o Pozoju. U svojoj školi sve ćemo upoznati sa sadržajem legende tako što ćemo organizirati čitanje legende. Osmislit ćemo likovni uradak na temu zmaja Pozoja i javiti se na istoimeni natječaj. Volimo likovni izričaj i oslikat ćemo puzzle i prevoriti ih u zabavnu aktivnost za vrijeme odmora. Zaposlit ćemo i više razrede i pripremit im kviz o pozaju koji će oni pretvoriti u digitalni kviz. S učiteljicama Informatike dogovorit ćemo da višim razredima zadaju zadatak da osmisle digitalnu igru o Čakovečkom pozaju.

Predložit ćemo na Vijeću učenika da prouče naše uratke, čitaju i igraju se s nama te da svake godine svi razredi prema planu koji smo mi osmislili uživaju u legendi o Pozoju.

Najbolji pristup rješenju problema

Prije samog rada na našim idejama proučili smo i Konvenciju o dječjim pravima i zaključili da prema članku 13. imamo pravo na slobodu izražavanja i umjetničkim oblikovanjem ili kojim drugim sredstvom prema našem izboru. Time smo sami sebi potvrdili da smo se odabrali najbolji način rješavanja problema.

Isplanirali smo da je najbolje da Vječiti podzemni čuvar Čakovca u našem gradu živi u svim generacijama.

Naš plan ostvariv je sljedećim koracima:

Projekt predstaviti Vijeću učenika naše škole i zamoliti ih da nam pomognu u njegovoj realizaciji.

S našom idejom upoznati djelatnike Muzeja Međimurja Čakovec.

U našoj školi na Satovima razrednika upoznati učenike s legendom.

Organizirati čitanje legende učenicima od 1. do 4. razreda.

Izraditi Pozojeve puzzle.

Izraditi papirnate kutijice s crtežom Pozoja i u njih smjestiti *puzzle*.

Prezentirati učenicima igru Pozojeve puzzle. Potaknuti ih da igru igraju za vrijeme odmora.

Svakom razredu darovati jedne puzzle.

Osmisliti kviz o Pozoju za učenike viših razreda.

Izrada digitalne igre o Pozoju – učenici viših razreda.

Na satovima Malih građana izraditi likovne radove za likovni natječaj Muzeja Međimurja Čakovec.

Crtanje Pozojevih tragova na pločnicima parka.

Plan djelovanja

Za vrijeme rada na našem projektu anketirali smo učenike i učitelje jer smo htjeli saznati koliko njih zna ili je čulo legendu o Pozoju. Rezultati ankete nisu bili baš sjajni. Išli smo u Stari grad i Muzej Međimurja Čakovec vidjeti mjesto gdje spava Pozoj i saznati što sve u muzeju o Pozoju postoji. Kako muzej reklamira Pozoja. Nakon toga primili smo se posla. Izradili smo crteže kako zamišljamo Pozoja. Osmislili smo nakit s motivom Pozoja. Izradili slagalice i nazvali ih Pozojeve *puzzle*. Pripremili smo i oslikali kutijice za odlaganje puzzli za sve razrede naše škole. Na satovima razrednika upoznali smo učenike s legendom o Pozoju. Organizirali smo čitanje legende s učenicima od 1. do 4. razreda. Izradili smo Pozojeve puzzle i papirnate kutijice s crtežom pozoja i u njih smjestili *puzzle*. Prezentirali smo učenicima igru Pozojeve puzzle. Potaknuli ih da igru igraju za vrijeme odmora. Svakom razredu darovali smo jedne puzzle. Na satovima Malih građana izradili smo likovne radove za likovni natječaj Muzeja Međimurja Čakovec. Iznimno smo ponosni što je naš Jan sa svojim uratkom osvojio 1. mjesto na tako važnom natječaju na državnoj razini. Naš projekt nije gotov. Trenutno radimo na osmišljavanju kviza o Pozoju za učenike viših razreda. Iščekujemo digitalnu igru o Pozoju koju izrađuju viši razredi. A kad zatopli uzet ćemo kantice s bojom i oslikati Pozojeve tragove na pločnicima parka. Veselimo se što će prolaznici pomisliti da se Pozoj probudio.

Ostvareni rezultati

Predstavnici Muzeja Međimurja Čakovec pokazali su zanimanje za naše prijedloge. Pozvali su nas da našu igru zaigramo i njima te im predstavimo naše aktivnosti.

Učenici škole pokazali su interes za našeg Pozoja i legendu o njemu.

Projekt je bio predstavljen

Naš rad predstavili smo:

za vrijeme odmora na hodniku škole

ravnateljici škole

učiteljima

Muzeju Međimurja Čakovec

14. Zrno zdravlja i igre

Škola

Osnovna škola Strahoninec; Čakovečka 55, Strahoninec, 40 000 Čakovec

Telefon/telefaks: 040 333 408

E-adresa: ured@os-strahoninec.skole.hr;

Voditeljica

Rozmari Vinković, učiteljica informatike

Učenici

Maksim Borko Ivinović (4. b), Ivano Hasnaš (4. b), Vida Horvatić (3. b), Ivna Subotić (4. a), Dorian Zanjko (3. a)

Učenici koji će predstavljati projekt:

Maksim Borko Ivinović (4. b), Ivano Hasnaš (4. b), Ivna Subotić (4. a), Dorian Zanjko (3. a)

Tema projekta

Predstavljanje žitarice heljde i načine kako može doprinijeti zdravijem načinu života i kreativnoj igri.

Cilj

Povećati svijest o nutritivnim i ekološkim prednostima heljde te prikazati njenu upotrebu kao zdravu namirnicu i ekološki održiv materijal za igračke.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Dok smo razgovarali o temi za naš projekt iz građanskog odgoja, željeli smo istražiti nešto što je korisno za zdravlje, ali i održivo za okoliš. Primijetili smo da se sve više govori o zdravoj prehrani i ekološki prihvatljivim materijalima, no često ne znamo dovoljno o namirnicama koje svakodnevno konzumiramo.

Ideju smo dobili sasvim slučajno – tijekom školske užine, kada smo kao prilog uz piletinu dobili heljdu ili, kako je u Međimurju zovemo, hajdinsku kašu. Shvatili smo da o toj namirnici znamo vrlo malo, ali znamo da je zdrava. Na sastanku Malih građana složili smo se da bi bilo zanimljivo istražiti njenu korist i prednosti te ih podijeliti s drugima.

Prvi korak bio je istraživanje putem interneta. Pitali smo našeg „prijatelja” *Googlea* i otkrili da je heljda prava supernamirnica – bogata hranjivim tvarima, bezglutenska, a osim u prehrani koristi se i kao ekološki materijal za izradu različitih predmeta.

Da bismo saznali više iz prve ruke, posjetili smo OPG Ivana Kraljića u Savskoj Vesi. Tamo smo imali priliku naučiti cijeli ciklus proizvodnje heljde – od sjetve do gotovog proizvoda. Saznali smo da se heljda na ovom gospodarstvu uzgaja isključivo ekološkim metodama. Osim toga, vidjeli smo i kako se melje kukuruz u tradicionalnom mlinu, što nam je dodatno približilo važnost očuvanja prirodnih i zdravih načina proizvodnje hrane.

Ove informacije učvrstile su našu odluku da istražimo, upotrijebimo i predstavimo heljdu kao zrno zdravlja i igre. Prije nego što smo krenuli dalje, odlučili smo istražiti i pravne okvire koji se odnose na našu temu. Proučavali smo Ustav Republike Hrvatske, Zakon o poljoprivredi te Konvenciju o pravima djeteta. Posebno nas je zainteresirao članak 31. Konvencije o pravima djeteta, koji naglašava pravo svakog djeteta na igru, druženje te sudjelovanje u kulturnom i umjetničkom životu.

Sada smo odlučni predstaviti i promovirati heljdu – ne samo kao zdravu namirnicu, već i kao održiv materijal koji može doprinijeti zdravijem i ekološki odgovornijem načinu života.

Moguća rješenja problema

Odlučili smo predstaviti i promovirati heljdu. No, kako to učiniti na najbolji način?

Kroz kreativno razmišljanje u skupinama generirali smo brojne ideje te nakon temeljite rasprave odabrali i prezentirali nekoliko konkretnih prijedloga:

1. Snimanje i emitiranje reklame o heljdi na televiziji ili radiju Prednost: Reklamu bi vidio velik broj ljudi i podigla bi se svijest o kvaliteti heljde. Nedostatak: Visoki troškovi snimanja i emitiranja na televiziji ili radiju.
2. Izrada igračaka od heljdinih ljuskica Prednost: Korištenje heljdinih ljuskica kao ekološki prihvatljivog i antialergijskog materijala. Nedostatak: Troškovi proizvodnje i izazovi distribucije igračaka na tržište.
3. Izrada brošure o heljdi Prednost: Svi važni podaci o heljdi i njenim svojstvima bili bi objedinjeni na jednom mjestu. Nedostatak: Troškovi izrade i izazov podjele brošure velikom broju ljudi.
4. Izrada jastuka od heljde Prednost: Podizanje svijesti o antibakterijskim i antialergijskim svojstvima heljdinih ljuskica. Nedostatak: Već postoji mnogo tvrtki koje se bave proizvodnjom jastuka od heljdinih ljuskica, što otežava plasman novog proizvoda.

Nakon detaljne analize prednosti i nedostataka svih prijedloga, jednoglasno smo odlučili realizirati izradu brošure o heljdi i igračaka od heljdinih ljuskica.

Naš projekt nazvali smo „Zrno zdravlja i igre”, jer smatramo da on ima velik potencijal u promoviranju heljde kao zdrave namirnice te heljdinih ljuskica kao održivog materijala za izradu predmeta.

Najbolji pristup rješenju problema

Online-anketa o prehranbenim navikama naših učenika i učitelja koju smo proveli na *Formsima* u suradnji s učiteljicama Informatike dodatno je potkrijepila našu odluku da predstavimo heljdu kao zdravu namirnicu. Rezultati ankete pokazali su da naši prijatelji kašu jednu tek jednom mjesečno, i to najčešće kao prilog kod kuće. Ovi podaci učvrstili su našu inicijativu, jer smo sigurni da ćemo ovim projektom proširiti vidike naših kolega i potaknuti ih na zdravije prehrambene navike.

Plan djelovanja

Osim što smo pretraživali internet i posjetili OPG Kraljić, krenuli smo u šetnju i promatrali polja heljde, kojih u Strahonincu ima mnogo. Nakon toga posvetili smo se realizaciji naših ideja.

Izrada brošure bila je pravi izazov jer je zahtijevala analizu i sintezu prikupljenih informacija. Odlučili smo nabrojiti razloge zašto je heljda zdrava te dodati nekoliko recepata koji bi mogli biti zanimljivi našim prijateljima. Heljda ne mora biti samo slana – može biti i slatka! Neke recepte isprobali smo zajedno na sastanku Malih građana, dok smo druge testirali kod kuće s našim mamama. Osim brošure, izradili smo i plakat o heljdi koji smo postavili u hol naše Škole.

Poseban izazov bila je izrada igračaka punjenih ljuskicama heljde. Pitali smo se kako i koliko ih izraditi i kako ih distribuirati. Problem smo riješili tako što smo osmislili igru za naše prijatelje u produženom boravku. Ideju smo predstavili ravnatelju Josipu Šipeku, koji ju je pohvalio i osigurao nam financijska sredstva za potrebne materijale. U realizaciji igre pomogli su nam i prijatelji iz Kreativne skupine pod vodstvom učiteljice Petre Žganec.

Budući da je 2024. bila „Godina zmaja”, a prema legendi ispod čakovečkog dvorca spava zmaj Pozoj, odlučili smo te motive uklopiti u našu igru. Igra se sastoji od drvenog dvorca, osam tuljaca i osam zmajeva punjenih heljdinim ljuskicama. Pravila igre ne postoje – učenici mogu učiti boje pomoću raznobojnih zmajeva i tuljaca, provlačiti zmajeve kroz tunele ili se jednostavno opuštati igrajući se mekanim, antialergijskim materijalima.

Naš trud nije prošao nezapaženo. Posjetili smo načelnika Općine Strahoninec Franju Lehkeca, kojemu smo prezentirali naš projekt. Pohvalio je našu ideju, trud i predanost te nam ponudio podršku u daljnjem radu.

Ostvareni rezultati

Rad na projektu „Zrno zdravlja i igre” bilo je izuzetno vrijedno iskustvo tijekom kojega smo stekli brojne korisne vještine i saznanja. Kroz timsku suradnju, istraživanje, donošenje odluka i prezentaciju razvijali smo se i kao pojedinci i kao timski igrači.

Naš cilj – povećati svijest o nutritivnim i ekološkim prednostima heljde te prikazati njenu upotrebu kao zdravu namirnicu i ekološki održiv materijal za igračke – uspješno smo ostvarili.

Projekt je bio predstavljen

ravnatelju Škole, pedagoginji, učiteljima, Vijeću učenika, roditeljima, učenicima i načelniku Općine Strahoninec, na internetskoj stranici Škole, *Facebook*-stranici Škole, *Facebook*-stranici, *Facebook*-stranici *Erasmus+*, na internetskim stranicama *Međimurskih novina*, na smotri projekata. Do kraja školske godine projekt ćemo predstaviti široj lokalnoj zajednici na završnoj priredbi.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Radili smo s entuzijazmom i predanošću uživajući u svakom koraku projekta. Zadovoljni smo postignutim rezultatima. Ovaj projekt nije bio samo prilika za stjecanje novih vještina, već i za izgradnju zajedništva među učenicima. Odlučni smo nastaviti razmišljati kreativno i pronalaziti načine kako ljudima približiti i druge zdrave, manje korištene namirnice.

15. Školski vremeplov

Škola:

OŠ Vežica, Kvaternikova 49, 51000 Rijeka

Telefon:051 453 868

E-pošta: iskola@os-vezica-ri.skole.hr;

Voditeljica

Miljenka Rumora, učiteljica razredne nastave

Učenici

Nika Mauhar, Matilda Valić, Vita Flego, Sara Kovačić i učenici 3.a razreda

Tema projekta

Društvena zajednica

Cilj

Istražiti prošlost škole i prikazati promjene koje su se događale u 110 godina njena djelovanja. Senzibilizirati učenike na istraživanje i jačanje povezanosti sa školskom i lokalnom zajednicom.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Ove školske godine naša škola Vežica obilježava 110 godina postojanja. Na satu građanskog odgoja razgovarali smo o toj velikoj obljetnici. Zaključili smo kako malo znamo o prošlosti škole pa smo odlučili istražiti povijest škole i njen doprinos zajednici.

Naše istraživanje započeli smo čitajući «Spomenicu škole» u kojoj je zabilježena organizacija života i rada škole. Pregledali smo i Matične knjige, Registar i stare dnevnike i imenike. Uočili smo kako se danas mnogi podaci spremaju na web-stranici škole, e-Dnevniku i e-matici. Najstariji zapisi u Spomenici pisani su krasopisom. Odlučili smo nešto napisati krasopisom. Bilo nam je teško, ali zanimljivo. Doznali smo da su učenici pisali na pločici, a nakon Drugoga svjetskog rata počeli su koristiti bilježnice. Pisali su s olovkama i perom. Danas se sve više koriste tableti i pametne ploče. U Spomenici škole iz 1914. godine za današnje naselje Vežica spominje se naziv Podvežica, kao malo mjesto u blizini Rijeke. Stanovništvo je govorilo čakavski, a djeca su se školovala na Trsatu i Sušaku. Iz Spomenice smo doznali da je škola Vežica otvorena 8. rujna 1914. godine zaslugom stanovnika koji su darovali zemljište i donirali novac za gradnju.

Zbog naglog razvoja Rijeke, nakon Drugoga svjetskog rata, povećao se i broj djece pa je izgrađena nova škola koja je otvorena 8. veljače 1961., a zbog velikog broja djece škola je 1962. nadograđena.

Iz novije povijesti doznali smo da je za vrijeme Domovinskog rata naša škola postala dom djeci koja su progna iz svojih domova. Razredi su tada brojili i više od 40 učenika. Svi ovi podaci su nas jako zainteresirali pa smo odlučili ispitati koliko učenici znaju o prošlosti škole.

Proveli smo anketu među učenicima i roditeljima. Anketirali smo 73 učenika i roditelje škole. Više od 87% učenika smatra da je naše istraživanje važno i misle da je važno proučavati prošlost škole. Učenici su procijenili da malo znaju o prošlosti škole, a 63% zna gdje se nalazi zgrada stare škole. Gotovo 40% roditelja pohađalo je OŠ Vežica. Svi ispitani roditelji su podržali naše istraživanje o povijesti škole.

Prelistali smo i školske novine i doznali mnoge zanimljivosti. Na internetu smo pronašli podatke kako je škola izgledala nekad i danas. Razgovarali smo s roditeljima i učiteljima. Ispunili smo Upitnik za uočavanje problema u kojem smo napisali što sve moramo napraviti kad se pojavi neki problem i tko je odgovoran za rješavanje tog problema. Zaključili smo da ovaj problem možemo riješiti na razini škole. Učenici trebaju znati o prošlosti škole i uložiti škole u zajednici.

Moguća rješenja problema

Naučili smo da kada se pojavi neki problem on se može riješiti predlaganjem više politika, a odabere se samo jedna. Sva predložena rješenja moraju biti prema zakonu. Učiteljica nam je pokazala Konvenciju o pravima djeteta. U njoj su napisana pravila koja štite svu djecu svijeta. Pogledali smo i Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. U Zakonu piše kako učeniku treba uvažiti njegovo mišljenje. Upoznali smo i Školski kurikulum, dokument koji donosi škola i u kojem piše što se sve u školi treba raditi. Temeljem toga izradili smo moguća rješenja da bi svi učenici u školi upoznali svoju školu od njenih početaka do danas.

Prva politika -Slikovnica

Izradom slikovnice, riječima i slikom mogli bismo predstaviti prošlost naše škole. Dobra strana ovog rješenja je da bi u izradi crteža i tekstova sudjelovali svi učenici u razredu. Loša strana ovog rješenja je to što slikovnica mora biti prilagođena dobi učenika i namijenjena je mlađim učenicima i mislimo da ona ne bi starijim učenicima pružila dovoljno informacija o prošlosti škole.

Druga politika – Školski vremeplov

Da bi učenici stekli osjećaj pripadnosti školi i učili o prošlosti škole moguće je kroz Školski kurikulum provesti razne aktivnosti. Dobra strana ovog rješenja je da bi se svi učenici škole uključili u proučavanje prošlosti škole prema dobi, sposobnostima i interesima. Loše strane nismo pronašli jer su ankete pokazale da su učenici zainteresirani za proučavanje prošlosti škole.

Treća politika – Pano o povijesti škole

Da bi učenike upoznali s razvojem škole mogli bismo izraditi pano koji bi sadržavao kratke tekstove i slike. Dobra strana ovog rješenja je da bi se svi učenici u razredu uključili u radu te bi nakon završenog rada pano postavili u hodnik škole da bi svi učenici škole mogli pročitati o povijesti škole. Loša strana ovog rješenja je da vjerojatno neki učenici ne bi pogledali pano, nekima bi neke informacije bile nerazumljive pa bi im trebalo dodatno objasniti sadržaj, a neki bi možda i oštetili pano.

Najbolji pristup

a) Politika koju je razred predložio

Razred je prihvatio politiku Školski vremeplov. Cilj nam je razviti svijesti o važnosti poznavanja prošlosti škole, osjećaj pripadnosti i povezanosti sa školom.

b) Prednosti politike koju smo podržali

Prednosti ove naše politike su velike. Svi učenici u školi uključili bi se u istraživanje. Iz Spomenice škole saznali bi osnovne informacije o školi, važnim događajima i promjenama u društvu. Razgovarali bi s bivšim učiteljima i učenicima koji bi nam pričali zanimljivosti o školi. Uočili bi važnost škole u lokalnoj zajednici. Analizirali bi broj učenika kroz godine, uspjehe, natjecanja, nagrade. Pozvali bi bivše učenike koji su poznati znanstvenici, umjetnici. Korištenjem digitalnih alata mogli bi snimiti i zanimljive događaje. Upoznali bi se s tradicijskom glazbom i običajima našeg kraja. Crtali bi stari školski pribor, plan zgrade stare i nove škole, lentu vremena razvoja škole. U svim nastavnim predmetima mogli bi povezati sadržaje o prošlosti škole.

Najvažnije je da bi učenici naučili cijeniti baštinu koju su nam ostavili stariji i bili ponosni što pohađaju školu koja postoji 110 godina.

c) Nedostaci politike koju smo podržali

Nismo pronašli nedostatak ovoj našoj politici jer mislimo da bi svaki učenik prema svojim interesima pronašao neku aktivnost koja ga zanima.

d) Temelj naše politike

Naša učiteljica nam je objasnila da sve što radimo mora biti prema glavnom zakonu Republike Hrvatske, a to je Ustav. Nitko ne smije raditi ništa što ne piše u Ustavu. Ne smijemo svojim radom naštetiti nikome. Ispunili smo upitnik o ustavnosti i zaključili da su sve naše aktivnosti u skladu s Ustavom. Prema Konvenciji o pravima djeteta u članku 13. piše da dijete imamo pravo na slobodu izražavanja, a u članku 31. da se treba poštivati i promicati pravo djeteta na sudjelovanje u kulturnom i umjetničkom životu.

e) Razine vlasti za provođenje naše politike

Ovu našu politiku možemo riješiti na razini škole i nije potrebno uključivati tijela vlasti na razini lokalne zajednice i države.

Plan djelovanja

Naš smo projekt nazvali Školski vremeplov jer vremeplov označava putovanje kroz povijest, kao što je istraživanje prošlih vremena i događaja. Vremeplov se obično prikazuje kao uređaj koji omogućuje ljudima da putuju u prošlost ili budućnost da bi doživjeli prošle događaje ali i posjetili budućnost. Mi nećemo putovati u budućnost, već u prošlost.

Da bismo proveli našu politiku Školski vremeplov s našim planom ćemo upoznati učenike škole, Vijeće učenika, ravnateljicu, a naša će učiteljica upoznati učitelje na Vijeću učitelja i Vijeću roditelja. Budući da bi se aktivnosti provodile kroz Školski kurikulum, učitelji će aktivnosti planirati prema interesima učenika. Važno je prikupljati informacije o prošlosti škole pa smo razgovarali s roditeljima, bakama i djedovima koji su pohađali našu školu. Sakupljali smo stare fotografije. Na internetu smo pronašli mnogo podataka o razvoju školstva kroz prošlost.

Na internetskoj stranici škole objavili smo naše aktivnosti. Za Dan škole u lipnju 2025. predstaviti ćemo projekt Školski vremeplov učenicima i roditeljima, a i široj javnosti u Mjesnom odboru Podvežica.

Informirat ćemo javnost o našim aktivnostima putem lokalnog tiska i televizije. Važno nam je da se javnost upozna kako smo kao mali građani potaknuli učenike na upoznavanje povijesti škole i pokazali da razvoj škole na Vežici ima veliko značenje za očuvanje kulture i tradicije lokalne zajednice.

Javno predstavljanje projekta

Županijska smotra projekata 4.4.2025., Rijeka

Ostvareni rezultati

Učenici su prikupili i dokumentirali pisane i slikovne materijale iz različitih izvora. Razgovarali su s bivšim učenicima i djelatnicima škole. Proveli su anketu. Razvili su organizacijske vještine planiranja projekta, socijalne i komunikacijske vještine. Koristili su internet za prikupljanje podataka. Upoznali su zakone koji su važni za temu istraživanja.

Osvrt učenika na naučeno

Vita: Bilo mi je zanimljivo proučavati povijest škole.

Sara: Istraživali smo, raspravljali i družili se. Sada puno znam o povijesti naše škole i to me veseli.

Luka: Volim istraživati i raditi u grupi.

Nika: Sviđa mi se ovakav način rada jer smo zajednički istraživali prošlost naše škole.

Matilda: Sretna sam što smo se družili i zajedno istraživali.

Loren: Tema mi je bila zanimljiva i poučna.

Vito: Saznao sam mnoge zanimljivosti o prošlosti škole i sada ju mogu usporediti s današnjim načinom rada u školi.

16. Čitam ti, čitam...

Škola

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok

Đački put 1, 49210 Zabok

Telefon: 049 221050

E-pošta: os-ksaver-sandor-djalski@kr.t-com.hr;

Voditeljice

Iva Rogan i Ružica Kotarski

Učenici

Eva Đurek, 4.a; Iva Ilić, 4.a; Dora Lukavečki, 4.a; Luka Marjanović, 4.a; Ana Markuš, 4.a; Tena Mesic, 4.a; Andro Petek, 4.a; Ema Sente, 4.a; Ema Sinković, 4.a; Mila Šimag, 4.a.

Učenici koji će predstavljati projekt: Ana Markuš, Ema Sente, Dora Lukavečki i Luka Marjanović

Tema projekta

Čitalačka kultura učenika

Cilj

Unapređivanje kvalitete čitanja kod učenika te razvijanje interesa i ljubavi za knjigu.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici 4.a odjela u 1. i 2. razredu provodili su projekt "Svakog tjedna knjiga jedna". Za vrijeme provođenja projekta učiteljica je učenicima pročitala više od stotinu knjiga.

Projekt "Svakog tjedna knjiga jedna" osmišljen je kao jedan od načina rješavanja problema koji se sve više pojavljuje kod djece, a taj je da učenici čitaju malo i samo ono što je obavezno u školi. Projekt je učiteljica osmislila da bi učenici više čitali i zavoljeli čitanje te učili o sebi i svojoj okolini.

Nakon što bi učiteljica pročitala knjigu, razgovarala je s učenicima i postavljala im pitanja o pročitanoj. Ponekad su učenici trebali nešto nacrtati ili uraditi. Učenici koji su željeli mogli su knjigu odnijeti kući i čitati je sami ili s roditeljima. Neki su počeli čitati braći i sestrama. Oni učenici koji nisu željeli čitati, dobivali su zadatak da pročitaju određenu knjigu čiji su naslov izvukli.

Unutar projekta učiteljica je učenicima čitala raznolike knjige: humoristične, zabavne, poučne, one koje govore o važnim i aktualnim temama vezanima uz njihov svakodnevni život (važnosti razumijevanja tuđih osjećaja, načinima kako se nositi s ljutnjom, o odnosima u obitelji i s prijateljima). Čitala ih je na satovima Hrvatskog jezika, Likovne kulture, Sata razrednika i izvannastavne aktivnosti Mali čitatelji.

Uglavnom su se čitale slikovnice s važnim životnim porukama, a učiteljica je kupovala i stripove koje su učenici voljeli čitati. U učionici 4.a odjela u ormaru se formirala vrijedna knjižnica od tristotinjak knjiga.

Te su knjige učenici mogli posuditi i čitati kod kuće sami ili s roditeljima.

U 3. i 4. razredu učenici dolaze na ideju da potaknu učenike 1. i 2. razreda da zavole čitanje kao i oni te da čitanje postane učenička svakodnevna aktivnost.

U razgovoru s učiteljicom o vlastitim interesima i željama, učenici su došli do ideje o osmišljavanju nastavka projekta "Svakog tjedna knjiga jedna". Desetero učenika iz razreda odlučilo je nastaviti projekt jer ih je to jako zanimalo.

Istraživanje društvene važnosti problema

Učenici su odlučili istražiti problem čitanja (tehnika i vještina) i što knjiga znači za razvoj djeteta.

Na internetu su istražili što piše u Konvenciji o pravima djeteta o čitanju.

Budući da svaka škola ima školsku knjižnicu, odlučili su razgovarati i pitati knjižničarke što učenici čitaju osim lektire.

Odlučili su da će se njihov projekt baviti pitanjima kako da učenici čitaju i zavole knjigu.

Učiteljica im je rekla da danas učenici sve slabije čitaju i sve manje razumiju pročitani tekst. To im je potvrdila i pedagoginja koja mjeri i ispituje brzinu čitanja učenika. Objasnila je da se tehnika čitanja mjeri brzinom pročitanih riječi u minuti, a vještina čitanja brojem bodova ili ocjenom na testu razumijevanja pročitaneog teksta.

Proučili su nekoliko tekstova na internetu koje govore o blagodatima čitanja pa su zapamtili da djeca koja čitaju i slušaju priče postaju ljudi koji misle.

Proučili su i Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta te saznali da neki članci spominju pravo djeteta na spoznavanje i izražavanje svojih misli, a čega ne bi bilo bez unapređivanja čitanja.

Razgovarali su sa školskom knjižničarkom Valentinom i saznali što je knjižnica, zašto je važno čitati i što učenici čitaju osim lektire.

Spoznali su i da knjiga može biti dobar prijatelj svakom djetetu!

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Nakon istraživanja društvene važnosti problema učenici unutar četiriju skupina osmišljavaju četiri pristupa kojima bi razvijali projekt i dobili odgovore na postavljeni cilj projekta, baveći se pitanjem kako da se učenici zainteresiraju za čitanje i zavole knjigu.

1. Skupina predlaže aktivnost: "Svakog tjedna knjiga jedna."

U navedenoj aktivnosti učiteljica čita učenicima po jednu knjigu. Učenici će zavaljeti čitanje tako da će im učiteljica pomoći u čitanju i čitati im slikovnice koje odabere.

2. Skupina predlaže aktivnost: "Čitati volimo mi, hajdmo sada čitati svi. "

U ovoj aktivnosti učenici čitaju jedni drugima u školi i s roditeljima kod kuće.

3. Skupina predlaže aktivnost koja se odnosi na formiranje kutića knjiga i naziva je "U ormaru tom avantura se skriva, u svakoj knjizi priča biva.... "

4. Skupina predlaže aktivnost koja se odnosi na aktivnosti u kojoj stariji učenici čitaju mlađim učenicima; donose se knjige u školu i formira se razredna knjižnica. Četvrta aktivnost se naziva "Uz razrednu knjižnicu čitamo svima, pa čak i malenima!"

Izbor najboljeg rješenja problema

Nakon razmatranja ideja u okviru predloženih aktivnosti, razrade ideja i uočavanja prednosti i nedostataka koja su javno izložena pred projektnom skupinom, učenici su pristupili glasovanju. Najviše im se svidjela četvrta ideja “Uz razrednu knjižnicu čitamo svima, pa čak i malenima!”

Prednosti navedene aktivnosti su: formiranje razredne knjižnice, razvijanje interesa za knjigu, razvijanje vještine čitanja, stariji učenici čitaju mlađima i međusobno se družu te bolje razumiju jedni druge.

Nakon odabira najbolje ideje projektna je skupina pristupila razvoju plana djelovanja.

Razvoj plana djelovanja

Da bi se ostvario cilj projekta, razvijalo zanimanje i ljubav za knjigu i čitanje, učenici predlažu da se svakako ostvare navedene aktivnosti:

Realizirati posjet školskoj i gradskoj knjižnici.

Realizirati posjet Društvu “Naša djeca” Zabok jer imaju “Kutić slikovnica”.

Formiranje razredne knjižnice s učiteljicom.

Dogovoriti suradnju s odjelima učenika mlađe dobi te osmisliti ugovor o suradnji.

Dogovoriti unutar projektne skupine tko će čitati, ovisno o interesu i motivaciji jer se čitanje mlađima realizira prije ili poslije nastave.

Odabrati primjerene knjige za čitanje uz pomoć učiteljice.

Napravit će se raspored čitanja i čitat će se u 1. i 2. razredu.

Ispitivanje mišljenja učenika prvog i drugog razreda o provedenoj aktivnosti čitanja.

Realizirat će se suradnja s Dječjim vrtićem i jaslicama “Zipkica” Zabok. Prilikom posjete starije vrtićke grupe pročitat će se neka slikovnica za doček.

Učenici će s projektom upoznati ravnatelja Škole i zabočkog gradonačelnika.

Na kraju će se provesti anketa u 1. i 2. razredu i tako ispitati što učenici misle o projektu te će se promišljati i iskazati osobni dojmovi o realiziranom.

O rezultatima projekta izvijestit će se učenici i učitelji u školi te javnost.

Predstavljanje projekta široj zajednici

Projekt “Čitam ti, čitam...” bio je predstavljen učenicima i roditeljima u školi, širem građanstvu na internetskim stranicama Škole i Grada Zaboka te u Zagorskom listu. Također su učenici predstavili projekt ravnatelju Škole i gradonačelniku Grada Zaboka.

Ostvareni rezultati

Projekt “Čitam ti, čitam...” bio je predstavljen učenicima i roditeljima u školi i široj javnosti.

Realizirane su planirane aktivnosti:

Učenici su radili u projektnoj skupini Građanskog odgoja i obrazovanja prema koracima Projekta građanin uz pomoć voditeljica učiteljice Ive Rogan i pedagoginje škole.

Pročitali su osnovne članke Konvencije o dječjim pravima i saznali da postoje članci koji se tiču važnosti čitanja za razvoj djeteta.

Posjetili su školsku i gradsku knjižnicu, dječji vrtić i Kutiće slikovnica Društva "Naša djeca" Zabok. Učenike 4.a razreda posjetila su i djeca iz vrtića koja će ići u našu školu pa se i njima čitalo.

Budući da je učiteljica prikupila puno knjiga i slikovnica (više od 360), formirana je razredna knjižnica.

Dogovorena je suradnja s dva razreda, 1.a i 2.b razredom, i potpisan je Ugovor o suradnji koji su učenici sami osmislili.

Redovito se čita učenicima 1.a i 2.b razreda jednom tjedno prije ili nakon nastave.

Osmišljena je i realizirana online anketa u 1.a i 2.b razredu. U anketi je sudjelovalo 42 učenika 1.a i 2.b odjela.

Rezultati ankete pokazali su da su se svim učenicima sviđale slikovnice, većina je učenika nakon provedene projektne aktivnosti čitanja uzelo neku slikovnicu u ruke te bolje, tečnije i brže čita nego prije.

S projektom su učenici upoznali ravnatelja i gradonačelnika, učenike i učitelje škole, roditelje i širu javnost.

Učenici su naučili da djeca koja čitaju i slušaju pročitano postaju ljudi koji misle!

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Na kraju projekta učenici su izmijenili svoja iskustva i zaslužno se pohvalili rezultatima projekta. Do ožujka su organizirali dvadesetak čitanja i zajedničkih druženja s mlađim učenicima.

Razmišljali su i o nastavku projektne aktivnosti te bez obzira što su četvrti razred i što učiteljica naredne godine počinje raditi u prvom razredu, misle da svakako treba nastaviti s projektom. Željeli bi i iskreno se nadaju da će učiteljica pronaći nove učenike koji će čitati svojim vršnjacima ili mlađim učenicima. Da bi se ideja realizirala i postala održiva, odlučili su pomoći učiteljici da se popuni razredna knjižnica novim zanimljivim slikovnicama. Stoga su odlučili aktivno djelovati i gradonačelniku uputiti zamolbu za donacijom slikovnica i knjiga. Zamolbu su sami napisali i poslali te upravo s nestrpljenjem čekaju odgovor.

17. Pod čijom se krošnjom igramo?

Škola

Osnovna škola Ljudevita Gaja; Ljudevita Gaja 2, 10 290 Zaprešić

Telefon: 01 3355655

E-adresa: tajnistvo@os-ljudevita-gaja-zapresic.skole.hr;

Voditeljice

Martina Velikov i Maja Horvatin

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su svi učenici 3.d i 2.e: Luna Avdić, Iskra Blaić, Filip Borošak, Ana Đurić, Jan Galic, Mihael Glavač, Alexander Gabriel Hanić, Antonio Hotko, Jakov Ičitović, Jana Jerneić, Lovro Jurković, Petar Kahrić, Borna Kovač, Tena Kovač, Luka Leto, Vito Mačak, Jakov Perić, Lucija Skender, Ameli Spretnjak, Franko Škrlec, Marija Tadić, Josip Vdović, Lorena Videk, Ema Vukadinović, Marta Bahun – Golub, Josip Bilić, Mara Brestovac, Mihael Bršec, Mara Čarapović, Leon Čujko, Fran Dumbović, Daria Jureša, Jakov Kaurin, Luka Petrušić, Jakov Pinjuh, Leo Prodanović, Luna Runtas, Mika Sulimanović, Adrian Šalamon, Ana Šoštarčić i Vito Zlopaša

Tematsko područje projekta

Ekologija

Cilj

Determinirati koja stabla rastu u školskom dvorištu pored kojih svakodnevno prolazimo te na jednostavan način omogućiti svim drugim učenicima naše škole i ostalim građanima prepoznavanje istih.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

Unaprijediti odnos u timskom radu te postupke istraživanja. Osposobiti učenika kroz suradničko i iskustveno učenje za aktivno i učinkovito obavljanje građanske uloge. Poticati učenika da postanu odgovorni članovi razredne, školske i lokalne zajednice. Sudjelovanje u javnom životu na lokalnoj razini. Pripremiti učenika na život u demokratskom društvu. Upoznati propise i zakone. Iznositi ideje i stavove, uvažavati mišljenja drugih, prihvaćati ideje i dogovore te pokazati interes za ishod zajednički planiranih aktivnosti.

Opis

Izbor problema

Na početku školske godine u razredu, školi i lokalnoj zajednici učenici su uočavali probleme koje žele riješiti te ih zapisivali na razredni pano. Glasovanjem razrednom odjelu odabrali su problem koji žele riješiti, a to je doznati nazive stabala koja su zasađena u školskom dvorištu i kako na jednostavan način omogućiti ostalim učenicima i građanima njihovo prepoznavanje.

Istraživanje društvene važnosti problema

Na razini škole provedena je anketa među učenicima od 3. do 7. razreda. U anketi je sudjelovalo 97 ispitanika. 82 ispitanika izjasnilo se da ne prepoznaje sva stabla u dvorištu škole, a 64 ispitanika izjasnilo se da bi željelo znati nazive stabala koja su posađena u školskom dvorištu. Trećina ispitanika prepoznaje hrast i brezu, petina bor, a vrlo mali broj ispitanika prepoznaje još neka stabla. Prije nego što su učenici krenuli rješavati problem prema naputku i usmjeravanju na izučavanje određenih članaka, učenici su proučili dijelove iz Ustava Republike Hrvatske, Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Konvencije o pravima djeteta i Statuta Osnovne škole Ljudevita Gaja. Iz navedenoga učenici su doznali da imaju pravo iznositi svoja mišljenja i davati prijedloge za rješenje problema, a u Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara doznali su da je zaštita prirode obaveza svake osobe.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Podijeljeni u četiri skupine učenici su raspravljali i oblikovali moguća rješenja problema, a rješenja koja su predložili su: održavanje prezentacija, izrada plakata, izrada novina, natpisi s nazivima stabala na drvenim štapovima. U skupinama su razmatrali dobre i loše strane predloženih rješenja.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Glasnogovornik svake skupine pred cijelim razredom obrazložio je pristup skupine rješavanju problema. Objasnio je koje su jake, a koje slabe strane njihovog ponuđenog rješenja. Cijeli razred raspravljao je o svim prijedlozima i tražio argumente za i protiv ponuđenih rješenja. Nakon razmatranja svih jakih i slabih strana mogućih rješenja problema, odlučili su se za rješenje problema koje ima najviše jakih strana, odnosno za ono kojem mogu pristupiti, a to je natpisi s nazivima stabala na drvenim štapovima.

Razvoj plana akcije

Cijeli razred planirao je aktivnosti koje će poduzeti da bi proveli plan i doveli do realizacije predloženog rješenja problema:

- u projekt uključiti još jedan razred
- sa projektom upoznati ravnatelja škole
- preuzeti aplikaciju PlantNet
- pomoću aplikacije doznati nazive stabala u šk. dvorištu
- izraditi plakat s fotografijama i nazivima stabala
- posjetiti Fakultet šumarstva i drvne tehnologije
- na fakultetu provjeriti točnost aplikacije
- obratiti se učitelju Tehničke kulture radi nabave materijala
- napisati nazive stabala na pločama
- ploče s natpisima postaviti pored nekih stabala u školskom dvorištu
- javno predstaviti projekt.

Ostvareni rezultati

Prateći plan akcije u projekt su uključeni i učenici 2. razreda koji su posijali sjemenke bora. Učenici 2. i 3. razreda pomoću aplikacije PlantNet determinirali su stabla u školskom

dvorištu. Da bi bili sigurni u točnost aplikacije, izradili su plakat s fotografijama stabala iz školskog dvorišta i njihovim nazivima prema spomenutoj aplikaciji te ga pokazali profesorima na Fakultetu šumarstva i drvne tehnologije u Zagrebu tijekom posjeta povodom Dana otvorenih vrata. Na fakultetu su ujedno sudjelovali na različitim radionicama vezanima uz temu projekta kao što su: Izrada razrednog herbarija, Kako prepoznati bolesno stablo iz zraka i Kako odrediti starost stabla prema godovima. Nakon što su profesori potvrdili točnost aplikacije, učenici su se obratili učitelju tehničke kulture, ravnatelju i domaru za pomoć oko nabave materijala. Na drvenim pločama napisali su lak bojom nazive stabala te ploče s natpisima postavili pored nekih stabla u školskom dvorištu.

Predstavljanje projekta

Projekt je objavljen na internetskim stranicama i Facebooku Osnovne škole Ljudevita Gaja. 24. 3. 2025. predstavljen je predstavnicima Gradske uprave (Matiji Teuru, predsjedniku Gradskog vijeća i Sandri Sabol Valenčak, pročelnici UO za obrazovanje i kulturu). Sam događaj snimila je Mreža TV, a grad Zašrešić objavio ga je na svom facebooku i instagramu. Projekt je također 26. 3. predstavljen na Vijeću učenika, a u mjesecu travnju članak o projektu bit će objavljen u gradskom mjesečniku Zaprešić, časopisu za promicanje urbane kulture, sporta i gospodarstva.

Refleksija o stečenom iskustvu

U osvrtu na projekt koji je proveden u pisanom obliku, učenici 3.d i 2.e iskazali su svoje zadovoljstvo odabirom, provedbom i ishodima projekta. U osvrtu na projekt također je većina učenika navela da su za vrijeme provođenja projekta stekli nova saznanja, utvrdili važnost timskog rada te da s veseljem iščekuju novi projekt u idućoj školskoj godini.

18. Svi za jednoga, jedan za sve

Škola

Osnovna škola Antuna Branka Šimića; Krotovica 15, 10040 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 2864000

E-pošta: ured@os-absimic-zg.skole.hr;

Voditeljica

Dubravka Čubrić

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 2.a razreda (Bursić Mia Elena, Dojčinov Dorian, Đurak Eugen, Goreta Ana, Jelić Ena, Knezić Fran, Kovačec Kiara, Marvel Vili, Mašić Mia, Matovina Marko, Miletić Ameli, Patafta Ivan, Premuš Pogačar Neo, Rukavina Ivan, Sinanović Marko, Somogji Erin, Stanić Jure, Šafarić Anđela, Šarić Ivan, Uzun Lucija)

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Mia Elena Bursić, Fran Knezić, Neo Premuš Pogačar, Anđela Šafarić

Tema projekta

Građanski odgoj i obrazovanje; Održivi razvoj; Osobni i socijalni razvoj; Zdravlje.

Razvijanje dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i aktivno zastupanje dječjih prava. Upravljanje emocijama i ponašanjem. Identificiranje nasilja i razvijanje osobnog stava i empatije. Sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu.

Cilj

Osvijestiti važnost problema vršnjačkog nasilja i steći znanja o vrstama i načinima sprečavanja vršnjačkog nasilja. Razvijati dobronamjerno djelovanje prema ljudima i aktivno zastupati ljudska i dječja prava. Naučiti upravljati emocijama i ponašanjem da bi se odgovorno i pravilno ponašalo u slučaju nasilja i svjedočenja nasilju. Aktivno promicati poruke borbe protiv vršnjačkog nasilja, poruke ljubavi i prijateljstva u školi i lokalnoj zajednici. Poticati zdravstvenu pismenost i odgovorno ponašanje prema zdravlju (tjelesnom, mentalnom, emocionalnom, socijalnom) koje mijenja loše zdravstvene navike i stil života.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Učenici uče kako učiti i činiti, kako živjeti i raditi zajedno. Razlikuju primjereno od neprimjerenog ponašanja i ponašaju se prema svojoj procjeni. Opisuju svoju ulogu, prava i obveze. Provede aktivnosti koje doprinose osobnom razvoju. Prepoznaju i uvažavaju različitosti među ljudima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Želja za bezbrižnom i sigurnom školom zaokupljala je učenike 2.a još od prvog razreda. Najviše su ih uznemiravali: sukobi među djecom i kako ih riješiti, vršnjačko nasilje i kako se

zaštititi od nasilnika. Većina učenika pokazala je najveći interes za probleme vezane uz vršnjačko nasilje, stoga su odlučili istražiti upravo taj problem. Odlučili su pokušati, premda tek drugi razred, učiniti svoju školu sretnijim mjestom. Istražujući problem saznali su puno o nasilju među djecom, vrstama nasilja i što se može učiniti. Najvažnije je bilo ta znanja prenijeti na što više učenika škole, stoga su se dogovarali kako to učiniti. Budući da svi u razredu vole smišljati priče i crtati, osmislili su poučne slikovnice i stripove. Tako su na zabavan način, ono što su naučili, prenijeli drugima. Proveli su ankete i intervju s učenicima ostalih razreda da bi saznali kakva su njihova iskustva u školi. Snimili su edukativni video u kojem su predstavili svoj projekt i objavili ga na internetskoj stranici škole. Organizirali su prosvjed na Dan borbe protiv vršnjačkog nasilja noseći transparente s poticajnim porukama. Naučili su kako je komunikacija i mirno rješavanje sukoba jedna od neizbježnih strategija kod rješavanja problema. Otkrivanje komunikacije putem Ja i Ti poruka, uvelike je pomoglo u nošenju s emocijama i kontroliranju svoga ponašanja kojim i mi možemo ponekad rastužiti druge.

Projektom Svi za jednoga, jedan za sve, učenici otkrivaju svoja građanska prava i obveze te nastavljaju borbu protiv vršnjačkog nasilja do daljnjega.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Sljedeći korak bio je promisliti i odlučiti koja su moguća rješenja našeg problema. Imajući na umu jake i slabe strane problema koji nas je zaokupio, zajedničkom raspravom došli smo do nekoliko mogućih rješenja. Jedno rješenje je bilo izrada slikovnice koja bi temom obuhvatila naš projekt i njeno predstavljanje ostalim učenicima. Druga mogućnost bila je osmisliti poučnu brošuru o vršnjačkom nasilju koja bi učenicima omogućila prepoznati i razlikovati vrste nasilja te kako se postaviti ako si žrtva ili svjedok. Ideja je bila i prosvjed na Dan ružičastih majica na kojem bismo nosili transparente s poticajnim porukama. Poučna brošura bila je dobar način jer bi učenici trajno dobili korisne informacije, ali nedovoljno zabavna da bi dobila i zadržala učeničku pažnju. Prosvjed s transparentima, poticajan je i zabavan, ali je kratkotrajan i ne ostavlja nikakav podsjetnik na ono što je važno.

Najbolji pristup rješenju problema

Imajući na umu jake i slabe strane mogućih rješenja, učenici su izradu i podjelu edukativnih slikovnica i stripova prepoznali kao najbolji pristup i rješenje problema i započeli planirati. Imali su na umu ograničenost vremenom pa su proučili raspored da bi pronašli mjesto za aktivnosti. Također su, olujom ideja i pretraživanjem interneta, osmislili niz aktivnosti koje će rasporediti u vremenu kojim raspolažu. Također su odlučili prosvjed, koji je bio jedan od mogućih rješenja, provesti kao jednu od aktivnosti. Mnoge su prednosti ovog rješenja, od timskog rada, neposrednog rješavanja problema do podizanja svijesti o ozbiljnosti problema vršnjačkog nasilja. Nedostatak su uvijek troškovi i vrijeme potrebno za planirane aktivnosti.

Plan djelovanja

Za ostvarenje našeg cilja napravili smo plan sljedećih aktivnosti: izrada i provođenje anketa o iskustvima i osjećajima učenika vezanim uz nasilje, istraživanje problema u medijima, izrada likovnih i literarnih radova, plakata, traženje stručnjaka i ustanova koje bi nam mogle pomoći, radionica školske pedagoginje, dramske improvizacije, izrada i igranje poučne igre Nasilniče,

ne čini to, prosvjed za Dan ružičastih majica, osmišljavanje, izrada i podjela poučne slikovnice, predstavljanje našeg projekta na internetskoj stranici škole, osmišljavanje jumbo plakata porukama našeg projekta.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen: na internetskoj stranici naše škole, učiteljima i stručnoj službi škole, pravobraniteljici za djecu, neki učenicima naše škole. Projekt će biti predstavljen; na Županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema, našim roditeljima, sugrađanima i medijima.

Ostvareni rezultati

Ostvareni su zadani koraci projekta i mnogi ishodi koji razvijaju odgovorno ponašanje prema sebi, svojim bližnjima i zajednici. Provedena je većina planiranih aktivnosti. Učenici postaju odličan tim boreći se za sigurnu školu i sretnu djecu pa tako i za dječja prava. Predstavlja se projekt, upoznaju se ljudi i ustanove koji se žele pridružiti i biti jedan od mušketira u našem projektu Svi za jednoga, jedan za sve.

19. Hrana nije otpad, pomažemo mi, pomognite i vi!

Škola

Osnovna škola Horvati; Horvaćanska 6, 10000 Zagreb

Telefon/telefax: 01 3838870

E-pošta: ured@os-horvati-zg.skole.hr;

Voditeljica

Dubravka Rušnov

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici skupine Mali građani, 1.a razrednog odjela (Anastazija Barušić, Hana Blagojčić, Iva Čurčić, Damian Dević, Marin Krašnjak, Niko Lisičar, Vito Lisičar, Igor Oklobdžija, Frane Opačak, Lucija Šimundić, Paulo Venturini)

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Hana Blagojčić, Iva Čurčić, Marin Krašnjak, Niko Lisičar

Tema projekta

Suradnja i timski rad u istraživanju i rješavanju problema i sprječavanju nastajanja otpada od hrane. Pokrenuti dobre prakse kojima se može osigurati sprečavanje nepotrebnog bacanja hrane.

Cilj

Cilj našeg projekta je ljudima pokazati da svi zajedno možemo spriječiti i smanjiti nastajanje otpada od hrane, a time i utjecati na planiranje troškova kućanstva.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici 1.a razreda Osnovne škole Horvati, polaznici skupine Mali građani su proveli projekt kroz školske radionice. Anketa koju smo proveli nam je pokazala kako velik broj ispitanika ipak na dobar način koristi hranu koja ostaje nakon obroka. Intervjui su nam donijeli niz novih spoznaja o tome kako još poboljšati i spriječiti nastajanje otpada od hrane. Do nekih smo podataka došli prateći tisak i elektroničke medije. Učenje putem našeg projekata trebalo bi biti sastavni dio nastave koja nije samo priprema za život, već život sam. U sve smo uključili našu obitelj i susjede koji su nam s oduševljenjem pomogli. Željeli smo biti kreativni i složiti knjigu recepata od poznatih jelovnika, ali i složiti neke nove jelovnike. Projektu smo dali ime Hrana nije otpad, pomažemo mi, pomognite i vi!

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Podijelili smo se u tri skupine, raspravljali i oblikovali najbolji način rješavanja problema. Razgovarali smo o tome što je dobro, a što loše u našoj odluci. Učenici su razgovarali kako razviti svijest vezano o prekomjernom bacanju hrane, promicanju odgovornosti i kako provesti niz aktivnosti u svrhu promjene navika i ponašanja ljudi prilikom rukovanja hranom.

Došli su do prijedloga mogućih rješenja: druženje s našim roditeljima, pozvati jednog roditelja da nam on kaže kako i što radi od ostataka hrane od nekog obroka i izrada fotoknjige s receptima.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici predstavnici skupina su objasnili koje su jake, a koje slabe strane njihovog ponuđenog rješenja. Nakon razmatranja svih jakih i slabih strana mogućih rješenja problema, odlučili smo se za rješenje problema koji ima najviše jakih strana, odnosno za ono kojim ćemo motivirati okolinu da promijeni svoje navike prilikom rukovanja hranom, a to je izrada foto knjige s receptima.

Plan djelovanja

Za realizaciju cilja projekta planirali smo sljedeće aktivnosti: radionica Hrana nije otpad, izrada foto knjige s receptima, za savjet oko izrade smo zamolili i naše kuharice, slaganje dokumentacijske mape, izrada portfelja i prezentacija projekta u školi i izvan škole.

Ostvareni rezultati

Kroz radionice smo upoznali tehnike, ali i tehnologije koja utječe na poboljšanje kvalitete života čovjeka, ali isto i tako predstavlja opasnost za čovjeka te uzrokuje ovisnost o njoj. Kroz praktični rad smo izrađivali stvari od dostupnih materijala uz korištenje različitih tehnika rada. Okvir je ponekad zapreka kreativnosti i iz njega je ponekad potrebno izaći. Mi smo se usudili izaći i prošetati putevima kojima još do sada nismo išli. Izađimo iz okvira. S ponosom možemo reći kako će se naši recepti naći u domovima mnogih ljudi jer smo bili vrijedni.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili na Učiteljskom vijeću, Stručnom vijeću razredne nastave, knjižnici, videokonferenciji i roditeljskom sastanku. Predstaviti ćemo ga na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema. Zahvaljujemo se svima koji su nam pomogli u realizaciji projekta.

Refleksija o stečenom iskustvu

Zadovoljni smo, sretni, veseli i ispunjeni pozitivnom energijom jer smo potaknuli svijest vezano uz problem prekomjernog bacanja hrane i promjene navika i ponašanja ljudi. Na kraju, što god radili, nastojimo provesti vrijeme veselo i korisno. Fotoknjigu s receptima ćemo staviti u našu školsku knjižnicu.

20. Cilj po cilj do održivosti

Škola

Osnovna škola Josipa Račića
Srednjaci 30, 10000 Zagreb
Telefon/telefax: 01 3844970; 01 3844990
E-pošta: racic@os-jracica-zg.skole.hr;

Voditelji

Dragana Rakonca, učiteljica razredne nastave i Darija Jurič, školska knjižničarka

Učenici

Boršić Borna, Ćirković Noa, Dabac Liam, Galić Duje, Hrnčić Erik, Jakovljević Michael, Košćal Biđovski Ema, Kožulović Matej, Lubinović Aner, Majer Ana, Marušić Jan, Mucavac Stjepan, Sutton Lena, Vidović Vita

Učenici polaznici grupe Građanski odgoj i obrazovanje, 2.a

Bogdanović Rita, Bogdanović Sara, Brnčić Alba, Forjan Pavla, Kampuš Dominik, Karin Rea, Miletković Mak, Roković Aria, Tonc Zubčić Alba, Šilhan Bono

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Brnčić Alba, Forjan Pavla, Karin Rea, Miletković Mak, Tonc Zubčić Alba

Tema projekta

Razvijanje svijesti o važnosti brige za naš planet i zaštiti okoliša. Sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu na temu održivosti.

Cilj

Promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje osobnih odluka vezanih za ciljeve održivog razvoja. Poticanje učenika na odgovorno ponašanje prema okolišu i preuzimanje aktivne uloge u promicanju zaštite okoliša u obitelji, školi i lokalnoj sredini.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Uz podršku učiteljice učenici upoznaju ciljeve održivog razvoja, odabiru pristup učenju te planiraju učenje. Koriste informacija iz različitih izvora koje primjenjuju pri rješavanju problema. Svjesni su da je ljudsko djelovanje, pozitivno ili negativno, ima posljedice na prirodu i okoliš. Opisuje kako pojedinac djeluje na zaštitu prirodnih resursa. Prepoznaju važnost očuvanje okoliša za opću dobrobit. Razlikuju različite vrste otpada i objašnjavaju važnost ispravnog odvajanja otpada i recikliranja.

Opis

Izbor problema

Učenici 2.a razreda Osnovne škole Josipa Račića, ove godine sudjelovali su u Programu Činimo dobro Otiskom srca kroz platformu 'DoGood People'. Svaki dan su trebali ispuniti jedan izazov s platforme. Podijelili su i samoizazove drugim sudionicima. Izazovi i

samoizazovi su održiva djela koja činimo svakodnevno u našem životu. Postigli su najveći broj bodova na rang listi škola sudionica.

Istraživanje problema

Tijekom sudjelovanja u Programu Činimo dobro Otiskom srca kroz platformu 'DoGood People', upoznali su 17 UN-ovih ciljeva održivog razvoja koji obuhvaćaju dimenzije okoliš, gospodarstvo i društvo. Da bi lakše razumjeli ciljeve, učenici su ponovno razgovarali o izazovima koje su prošli i pokušavali odrediti kojem cilju pripadaju. Uočili su u svakom izazovu jedan ili više ciljeva.

Često su spominjali na satovima ciljeve i prava djece tako da su sa zanimanjem istraživali i uvidjeli da se u mnoštvu aktivnosti koje su do sada radili nalaze ciljevi održivog razvoja.

U međuvremenu smo upoznali korake u Projektu građanin. Uvidjeli su da imamo nekoliko realiziranih koraka.

Odlučili su pronaći rješenje kako i na koji način proširiti znanja o važnosti održivosti.

Projekt su nazvati Cilj po cilj do održivosti.

Moguća rješenja

Uporište za moguća rješenja pronašli su u Kurikulumu međupredmetne teme „Održivi razvoj“ gdje su postavljeni odgojno-obrazovni ciljevi. Razgovarajući došli su do prijedloga mogućih rješenja: globalni ciljevi održivog razvoja do 2030., organizirane radionice i ciljevi održivog razvoja u slikovnicama. Razgovarali su o prednostima i nedostacima svakog mogućeg rješenja.

Kod rješenja globalni ciljevi održivog razvoja dobro je to što će učenici upoznati ciljeve održivog razvoja, steći znanja o važnosti održivosti i sudjelovali bi svi učenici. Nedostatak je dosta nepoznatih riječi, tekst nije prilagođen dobi učenika i slabija motiviranost učenika. Kao drugo moguće rješenje problema odabrali su organizirane radionice. Praktično se bolje pamti, educirani predavači i postoje bojanke i brošure za rad. Nedostatak ovog rješenja je nedostatak radionica za njihovu dob, brošure s puno teksta, a ukoliko su radionice izvan škole to zahtijeva dosta vremena i organizaciju prijevoza.

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama ne spominje izravno obrazovanje o održivosti, održivom razvoju i svijesti o klimatskim promjenama. Učenicu su uporište za odabir mogućih rješenja pronašli u članku 2, 13, 17 i 24. iz Konvenciji o dječjim pravima po kojima sva djeca trebaju imati jednaka prava, pravo na pitku vodu, zdravu hranu i čist okoliš kao i pravo dobiti i prenositi informacije koje ne štete drugoj osobi.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolje rješenje projekta vidjeli su u čitanju slikovnica u kojima bi pronalazili ciljeve održivog razvoja. Smatraju da će na ovaj način najlakše prepoznati 17 ciljeva održivog razvoja. Prednosti ovog rješenja je ljubav prema čitanju, sudjelovali bi svi učenici, aktivnosti bi prilagodili sebi i najvažnije naučili bi važnost održivosti. Nedostatak je u samom nedostatku vremena, nedovoljna motiviranost pojedini učenika i nepoštivanje provođenja aktivnosti prema dogovoru.

Na Satovima razrednika i Građanskom odgoju i obrazovanju razgovarali su o ciljevima održivog razvoja u do sada pročitanim slikovnicama i dogovorili se za nove slikovnice koje će čitati i odrediti ciljeve koji obuhvaćaju dimenzije okoliš, gospodarstvo i društvo.

Plan djelovanja

Za realizaciju cilja projekta planirali su sljedeće aktivnosti: razgovor s ravnateljem škole, odabir slikovnica za čitanje, priprema materijala za aktivnosti, slaganje dokumentacijske mape, izrada portfelja i prezentacija projekta u školi i izvan škole.

Javna prezentacija

Projekt su predstavili u školskoj knjižnici. Predstavit će se na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

Ostvareni rezultati

Naučili su korake u realizaciji projekta, strpljivo slušali jedni druge, izražavali svoje mišljenje u rješavanju problema, upoznali ciljeve održivog razvoja i naučili da su važni kao i dječja prava. Naučili su da nijedna aktivnost koju poduzimamo za zaštitu zemlje nije mala, da ponovna upotreba, popravak i recikliranje otpada štede ograničene prirodne resurse i energiju. Kao rezultat aktivnosti nastali su ilustrirani radovi slikovnica i radni listovi. Svaki radni listić je primjer jednog od ciljeva održivog razvoja. Ilustracija nosi i poruku. Slikovnice su učenike motivirale na čitanje i pronalaženje ciljeva održivog razvoja

Zahvaljujemo se ravnatelju Franji Gudelju i knjižničarki Dariji Jurič na podršci tijekom realizacije projekta i učiteljici Dragani što nam je omogućila sudjelovanje u ovom projektu.

21. Priča o obitelji

Škola

Osnovna škola Kajzerica; Žarka Dolinara 9, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 6454780

E-pošta: ured@os-kajzerica.skole.hr;

Voditeljica

Vanessa Golubić

Učenici

21 učenik 2.c razrednoga odjela: Ela Anić, Ani Bačev, Lucija Bulić, Vanesa Cesarec, David Ćosić, Maja Đido, Kristina Eklić, Lucija Eklić, Ante Horak, Vita Jurakić, Val Mandarić, Lukas Muža, Emili Naumoska, Borna Orešković, Rita Pilić, Lovro Radman, Luka Radošević, Ana Srdarević, Aleksandar Stankov, Milo Vlašić, Kiara Vučemilović

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri:

Lucija Bulić, Vita Jurakić, Milo Vlašić, Kiara Vučemilović

Tema projekta

Važnost i uloga obitelji u životu svakog pojedinca.

Cilj

Osvijestiti važnost provođenja vremena s članovima svoje obitelji te poticati učenike na preuzimanje aktivne uloge u njoj. Promicati aktivno uključivanje učenika u osmišljavanje i provođenje obiteljskih aktivnosti.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Uz pomoć učiteljice učenici određuju ciljeve učenja. Zajednički odabiru pristup učenju te planiraju učenje. Provede anketu te prikupljaju i analiziraju dobivene podatke vezane uz temu. Odlučuju koji je pristup rješenju problema najbolji te obrazlažu odabir. Osmišljavaju i planiraju aktivnosti koje će vikendom provoditi sa svojom obitelji. Provede ih i prezentiraju ostalim učenicima. Slušaju i međusobno surađuju.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Priča o obitelji 2.c Osnovne škole Kajzerica započela je na satu Prirode i društva gdje su učili o obitelji. Razgovarali su o svojoj obitelji, tko ju čini i kako se u njoj osjećaju. Pričali su zašto je obitelj važna. Nabrajali su aktivnosti koje provode s obitelji, ali i one koje bi željeli provoditi. Zamislili su se nad pitanjem učiteljice misle li da dovoljno vremena provode sa svojom obitelji. Da bi dobili odgovor na to pitanje, učiteljica im je sastavila anketni upitnik. Nakon ispunjavanja upitnika učenici su samostalno obrađivali podatke te došli do spoznaja koje su ih potaknule na razmišljanje kako provoditi više vremena s obitelji uz zajedničke aktivnosti i što oni kao djeca mogu učiniti u vezi toga.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Prije rasprave o mogućim rješenjima problema učiteljica im je pročitala i dio Konvencije o pravima djeteta na jeziku bliskom djeci koji se odnosi na obitelj. Raspravljali su o mogućim rješenjima problema. Jedan od prijedloga bio je da provode manje vremena u školi, a više doma s obitelji. Drugi prijedlog bio je održavanje humanitarnih radionica i sajмова u kojima bi sudjelovali zajedno s roditeljima. A treći prijedlog da održavaju Večeri obitelji u školi.

Nakon iznošenja ovih prijedloga raspravljali su o njihovim dobrim i lošim stranama. Iako je svaki od ova tri prijedloga imao dobre strane ipak su prevagnule one loše te su odlučili potražiti drugo rješenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Skupina učenika predložila je organizaciju obiteljskog vikenda. Svaki vikend sa svojom obitelji provodili bi uz neku zabavnu, ali i poučnu aktivnost koju bi na Satu razrednog odjela prezentirali u razredu. Aktivnosti bi zajednički dogovorili na Satu razrednog odjela. Zajedno su raspravljali o ovom prijedlogu te potražili njegove dobre i loše strane. Unatoč nekim lošim stranama, prevagnule su dobre. Odlučili su se za organizaciju obiteljskog vikenda. Aktivnosti koje će provoditi dogovoriti će zajedno na Satu razrednog odjela.

Plan djelovanja

Da bi ostvarili cilj projekta, učenici su osmišljavali aktivnosti te svoje roditelje i ostale članove obitelji uključivali u provođenje istih.

Upoznali su zakonski akt primjeren djeci, slagali dokumentacijsku mapu, izradili portfelje i prezentirali projekt u školi.

Ostvareni rezultati

Da bi ostvarili sve korake u ostvarenju cilja projekta, učenici su naučili: uočavati probleme, predlagati rješenja problema, suradnički učiti, uvažavati tuđe mišljenje, istraživati i obrađivati podatke te samostalno izlagati.

Predstavljanje projekta

Projekt su predstavili učenicima 2.b. i 2.a razrednog odjela te Vijeću učenika. Predstavljen je na internetskoj stranicinaše škole te u radioemisiji Osnovne škole Kajzerica – Radio Kajza. Predstavit će se na Županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

22. Bez semafora nije fora

Škola

Osnovna škola Mate Lovraka; Aleja Blaža Jurišića 13, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 299095

E-pošta: ured@os-mlovraka-zg.skole.hr

Voditeljice

Tatjana Farac, Mijana Dujak

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su svi učenici 3.b razreda.

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Lara El-Saleh, Rita Globan, Karla Krajačić, Lucija Marić

Tema projekta

Sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu na temu sigurnosti u prometu.

Cilj

Potaknuti i razvijati kod učenika svijest da se kao aktivni građani moraju uključiti u rješavanje problema zajednice u kojoj žive i rade. Inicirati rješavanje pitanja uređenja dvaju zapuštenih i neadekvatno osiguranih pješačkih prijelaza u blizini škole.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu

Učenici određuju ciljeve učenja, istražuju, odabiru pristup i planiraju učenje. Određuju najbolje strategije za rješavanje problema. Promiču pravila demokratske zajednice. Razvijaju i jačaju komunikacijske kompetencije. Suradnički uče i rade u timu.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenike je privukao problem njihove sigurnosti u prometu. Uputili su se na Ulicu Križnog puta u blizini škole. Promatrali su, mjerili, bilježili gustoću prometa, uočili su i opasnosti. Provjerili su i prometne oznake na raskrižju Ulice Križnog puta s Klekovačkom ulicom i Alejom Blaža Jurišića. Učili su o dječjim pravima. Potvrdu o važnosti uočenoga problema potražili su u pravilnicima i zakonima.

Želeći utjecati na rješenje ovoga problema, učenici su odlučili svoj projekt nazvati Bez semafora nije fora. Žele da se mudrim odlukama, zelenim svjetlom pokrenu različite aktivnosti da bi ceste u blizini njihove škole bile što sigurnije, a crvenim svjetlom poručuju stop neopreznim vozačima koji ugrožavaju njihovu sigurnost.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Postavili su pitanja kako smanjiti opasnosti, a povećati sigurnost u prometu. Njihova rješenja: istraživati sigurnost u prometu (nove spoznaje, ali je potrebno puno vremena i istraživanja),

razvijati prometnu kulturu (edukativno i motivirajuće, ali je upitno koliko bi potrajalo), povećati sigurnost u prometu (najviše rješenja). Zabrinuti su bili hoće li lokalna zajednica imati sluha za njihove prijedloge.

Najbolji pristup rješenju problema

Da bismo naše ceste učinili sigurnijima, potrebno je bolje označavanje ceste, osobito onih dijelova koje vode prema školi. Prijedlog je, osvježiti bojenjem postojeće pješačke prijelaze te postavljanje jače signalizacije na prometnicama. Potrebno je povezivanje s lokalnom zajednicom.

Plan djelovanja

Za realizaciju cilja projekta planirali su sljedeće aktivnosti: razgovor s ravnateljicom škole, pronalaženje smjernica za aktivnosti kroz predmete, slanje elektroničke pošte gradskoj vlasti, policijskoj upravi, pravobraniteljici za djecu, organiziranje predavanja, slaganje dokumentacijske mape, izrada portfelja i prezentacija projekta u školi i izvan škole.

Ostvareni rezultati

Učenici su dobili podršku od ravnateljice škole i Vijeća MO Klaka. Na pješačkom prijelazu postavljen je uspornik.

Samo aktivan građanin može ostvariti ciljeve iako uspjeh nije uvijek zajamčen. Bili su na terenu. Uz različite stavove razvijali su komunikacijske vještine. Upoznali su se sa zakonodavnim okvirom u svezi s prometom. Učili su javno govoriti.

Predstavljanje projekta

Naš je projekt predstavljen u školskoj knjižnici. Projekt ćemo predstaviti na Županijskoj smotri projekata, Učiteljskom vijeću, roditeljima na roditeljskom sastanku, medijima.

23. Moje zvijezde me pokreću

Škola

Osnovna škola Dugopolje; Stepinčeva 4, 21 204 Dugopolje

Telefon: 021 655 102

E– mail: dugopolje@os-dugopolje.skole.hr;

Voditeljica

Mara Balić, mag. prim. educ., učiteljica savjetnica

Učenici

Korina Matić, 4.a, Dolores Plazibat, 4.a, Marta Đolonga, 4.a, Ruža Bosančić, 4.a

Tematsko područje

Osobni i socijalni razvoj

Cilj

Prepoznavanje i kontroliranje emocija, razvijanje pozitivne slike o sebi kroz zahvalnost, promicanje solidarnosti u razredu i školi.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Sjećam se našeg prvoga dana škole u prvom razredu. Jedan dječak, kojem još nisam znala ni ime, ljutio se na svoju mamu koja ga je uporno tjerala na fotografiranje s učiteljicom. Jedan drugi dječak bježao je, a mama ga je dozivala da se vrati i također molila za fotografiju. On se na to nije uopće obazirao. Na licu učiteljice prepoznala sam začuđenost. Već tada sam mislila da su neposlušni i ne poštuju učiteljicu, a i krše školska pravila. Mislila sam da je pravilo da se sva djeca prvi dan u školi trebaju fotografirati. Ipak, ja sam nastojala ostati vesela i biti sretna. Za mene i moju mamu prvi dan škole je bio poseban dan.

Mnogo kasnije, učiteljica nas je posjetila na taj prvi dan škole. Shvatila sam da je i ona primijetila sve što i ja. Rekla nam je da je upravo zbog toga odlučila više pažnje posvetiti empatiji, prepoznavanju i kontroli emocija. Tako smo od prvoga razreda počeli s projektom.

Proučavajući internetske stranice zajedno s učiteljicom, uočili smo da se mnogi stručnjaci bave problemima kod djece vezanih uz empatiju i izražavanje emocija prema drugima. U ove četiri godine zajedno s učiteljicom prepoznavali smo emocije drugih, učili kako sami sebi pomoći te kontrolirati jake emocije kao što je ljutnja, bijes ili prevelika tuga. Učili smo kako biti bolji prijatelji i biti zahvalni. I danas pokušavamo da se naše zvijezde sjaje i da nas pokreću, a ne da se gase.

Radili smo to na satovima izvannastavne aktivnosti Školski volonteri i satovima razrednika. Ove godine sudjelujemo u projektu Abeceda prevencije. Provodimo radionice slične onima koje smo radili prošlih godina. Dokaz je to da stručnjaci zaista misle kako je potrebno što više pažnje posvetiti ovim temama.

S projektom su upoznati ravnatelj i stručna služba naše škole te su nam pružili potpunu podršku.

Moguća rješenja problema

Razmišljajući o svemu što smo do sada radili, zapitali smo se što bi još mogli učiniti da bi u našem razredu prijateljstvo postalo sigurno i stalno. Naime, i nakon svega, poneka djeca vrlo brzo zaboravljaju naučeno i reagiraju bez razmišljanja.

Imali smo različite ideje o provedbi.

Rješenja koja smo navodili kao moguća bila su:

- istaknuti sve naučeno na panoima i po zidovima učionice da bi nas, poput razrednih pravila, stalno podsjećali što je prihvatljivo ponašanje.

Uz navedenu prednost, znali smo da u učionici neće biti dovoljno mjesta za sve izložiti te smo uvidjeli da to i nije najbolje rješenje.

- istaknuti samo najosnovnije, te odabrati EMO-patrolu koja će, po potrebi, pomagati u samokontroli emocija te mirenju i rješavanju sukoba svojih vršnjaka.

Za takav pristup imali bi dovoljno volontera koji bi željeli biti članovi EMO-patrole te bi odgovorno pristupili svakom zadatku. Odlučili smo da bi to bio dobar način vršnjačkoga pomaganja i širenja prijateljstva u razredu.

Proučavajući internetske stranice uvidjeli smo da u školama postoje različite patrole, prometne, eko, čak i book patrole, ali nismo naišli na patrole koje se bave emocijama učenika. Zbog svoje originalnosti bili smo još ponosniji, a uvođenje EMO-patrole postao je naš novi izazov.

Najbolji pristup rješavanju problema

Razmatrajući ideje složili smo se da je osnivanje EMO – patrole dobra ideja te smo prionuli na ponavljanje svega što smo kroz godine naučili, a dobro će doći patroli kao alat za mirenje i rješavanje problema.

Podršku za vršnjačko pomaganje pronašli smo u članku 13. Konvencije o pravima djece koja kaže da djeca imaju pravo dijeliti s drugima ono o čemu uče razgovarajući, crtajući, pišući ili na bilo koji drugi način.

Školski volonteri su uz pomoć učiteljice dodatno istražili mogućnosti za provođenje ideje u djelo. Dogovoreno je da članovi EMO-patrole budu svi školski volonteri iz našega razreda. Vršnjacima će pomagati razgovorom koristeći se naučenim koracima mirenja ili medijacije. Za pomoć u kontroli emocija, ukoliko bude potrebno, služit će se različitim naučenim *mindfulness* vježbama. U pomaganju će se izmjenjivati. Jedan ili dva člana EMO-patrole razgovor će, s vršnjacima koji imaju problem, voditi u tišini na školskom hodniku ili na nekom mirnom mjestu

za vrijeme velikoga odmora. Ako bude potrebna pomoć odraslih, članovi patrole obratit će se učiteljici ili psihologinji naše škole.

Plan djelovanja

Da bi EMO – patrola bila što uspješnija, ponovili smo sve do sada naučeno što bi moglo koristiti u vršnjačkom pomaganju.

Dobar miritelj treba imati na umu:

- **semafor osjećaja** kojim učimo da najprije treba pričekati, zatim promisliti pa na prihvatljiv način riješiti problem
- **korake mirenja** koji su u skladu sa semaforom osjećaja, a uče nas da najprije treba pomoći osobi da se smiri, zatim je potaknuti da kaže što se dogodilo, kako se osjeća i na kraju što želi i što treba.

Znajući da se u trenucima jakih emocija, ljutnje, bijesa ili tuge oni koji traže pomoć trebaju najprije smiriti, ponovili smo vježbe kojima im u tome možemo pomoći.

- **putujući kažiprst** koji pomaže u disanju
- **ljutilište**, kutak u kojem ljutnju mogu prebaciti na gužvanje papira na kojem prethodno treba napisati neugodne misli, a zatim sve baciti u koš
- **listić Termometar osjećaja** koji treba obojiti i tako pokazati jačinu emocije koja prevladava
- **kako napraviti kapicu ugodnih misli** koja pomaže da zamisle sretno mjesto i tako ublaže jake emocije
- **Brigojedac** koji pomaže da se pišući oslobode neugodnih misli i njima ga nahrane
- **listić Blago zahvalnosti** koji pomaže da se prisjete svega na čemu bi trebali biti zahvalni.

Volonteri EMO – patrole, po potrebi biraju odgovarajuću vježbu prije mirenja koju sugeriraju onima koji trebaju njihovu pomoć. Ponekad emocije brzo prođu pa koraci mirenja nisu ni potrebni, a ponekad je sukob veći pa je nakon početnoga smirivanja potreban dulji razgovor da bi se postigao dogovor i mirenje.

Kroz mirenje i mi sami učimo na tuđim pogreškama, izazov je vidjeti hoćemo li uspjeti pomoći drugome da se smiri i pomiri s drugom osobom bez odraslih osoba. Ponekad uspijemo, a ponekad i ne. U razredu je postalo zabavno tražiti našu pomoć. Iako, ima i onih koji pomoć trebaju, ali je ne žele. S njima razgovore vodi učiteljica ili psihologinja škole.

Kroz vršnjačko pomaganje naučili smo da se ne treba brinuti zbog malih stvari koje nas trenutno uznemire, a koje ne možemo promijeniti. Treba brige otpustiti i učiniti sve da se iste greške ne ponove. Možemo koji put reći MA – PIT – NEMA VEZE.

Ostvareni rezultati

Učenici radom na projektu razvijaju svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, mirenja, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnatelju i stručnoj službi škole. Rad na projektu vidljiv je na internetskim stranicama škole.

24. I mi to možemo!

Škola

Osnovna škola kraljice Jelene, Put mira 3, 21210

Telefon/telefaks: 021 683643

E-adresa: ured@os-kraljicejelene-solin.skole.hr;

Voditeljice

Anita Čupić, mag. prim. educ. i Sanja Matić, prof. pedagog

Učenici

Tomislav Lojd (2. b), Petra Miletić (2. b) Patricija Rendić (2. b), Lucija Taraš (2. b).

Tematsko područje

Osobni i socijalni razvoj

Cilj

Prepoznavanje i kontroliranje emocija, razvoj pozitivne slike o sebi kroz poticanje suradničkih odnosa, zahvalnosti i solidarnosti u razredu i školi.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na samom početku ove školske godine na satu Hrvatskog jezika učenici su čitali pripovijetku *Ljetna zadaća*. U njoj se spominje dječak Marko i njegovi prvi dani u drugom razredu. Učenici 2. b razreda su se u mnogočemu mogli poistovjetiti s tim dječakom. Priča ih je potaknula da razmisle o svojim očekivanjima tijekom drugog razreda s naglaskom na ponašanje jer su se prisjetili kako su ponekad u prvom razredu zaboravljali na Kućni red škole i na razredna pravila. Odlučili su da ove školske godine budu pravi primjer ponašanja svim učenicima škole. Pridržavat će se Kućnog reda škole i razrednih pravila. Bit će jedinstvena zajednica u kojoj će svaki od njihovih prijatelja doći do izražaja i pomagat će jedni drugima. Naučit će se nositi sa svojim emocijama, naročito s bijesom i ljutnjom. Odlučili su provesti projekt *I mi to možemo!* koji će zajedno s projektom programom *Abeceda prevencije*, u kojem sudjeluju svi učenici Republike Hrvatske, kod njih potaknuti razvoj ugodnih emocija, zajedništva, tolerancije, empatije, prepoznavanja emocija i nošenja s njima. Također, učiteljica ih je preko europske platforme za učitelje uključila u e-Twinning projekt *Razvoj emocionalne inteligencije* u kojem je zajedno sa svojim kolegama razmjenjivala ideje rada s učenicima na tom području.

Učiteljica je roditeljima na roditeljskom sastanku prenijela planove učenika i oni su joj dali suglasnost za realizaciju projekta. Tako je projekt uvršten u školski kurikulum. S obzirom na to da projektom potiču razrednu suradnju, partnerstvo i empatiju te jačaju svoje odnose, podršku projektu dala je i ravnateljica škole. Svoje su aktivnosti odlučili realizirati ponajviše na satu razrednika, ali i u okviru drugih nastavnih predmeta kao što su Priroda i društvo, Hrvatski jezik, Tjelesna i zdravstvena kultura. Njihov je projekt u skladu s Konvencijom o

pravima djeteta. Članak 12. i 14. Konvencije kaže da svako dijete ima pravo na slobodno izražavanje svojih stavova i slobodu misli, savjesti i vjere.

Moguća rješenja problema

Razmišljali su kako realizirati svoje projektne planove pa su navodili različite mogućnosti:

- gledati TV-emisije takve tematike
- čitati poučne priče na satu Hrvatskog jezika i Satu razrednika
- sudjelovati u radionicama
- razgovarati sa članovima stručne službe
- obilježiti dane važne za djecu kao što su Međunarodni dan dječjih prava, Dan djeteta, Dan zagrljaja, Dan sigurnijeg interneta.

Najbolji pristup rješenju problema

Shvatili smo da su sve ideje jako dobre, ali da pojedinačno svaka daje malo rezultata. Stoga su odlučili da povežu sve navedene ideje i iskoriste ih u svrhu ostvarenja svoga cilja. Pozvali su da u projektu sudjeluje i školska pedagoginja s kojom su već surađivali u prethodnom projektu. Odlučili su uključiti i roditelje.

Plan djelovanja

Sastavili su popis aktivnosti:

- obilježiti Međunarodni Dan prava djece, Dan sigurnijeg interneta, Dan zagrljaja
- priključiti se Festivalu prava djece na kojem se prikazuju filmovi koji su snimali djeca i mladi za svoje vršnjake obrađujući teme koje su im bliske poput nasilja među mladima, školovanja, izbjeglica
- pogledali su film *Šljokice* koji govori o djevojčici koja živi u mnogočlanoj obitelji čiji su članovi različitih generacija
- izradili su razredni kalendar na koji su naročito ponosni (tu im je pomogla mama njihova prijatelja Vita jer je ona profesionalni fotograf, podržali su ih i ostali roditelji u financiranju kalendara)
- na satu Hrvatskog jezika su čitali i analizirali priče u kojima se ističe važnost svakog člana zajednice bez obzira na međusobne razlike
- izradili razredna pravila koja se nalaze na razrednom panou
- na satu razrednika provodili radionice Prevenzije abecede, ali i radionice: Sličnosti i razlike, Svaki problem ima rješenje, Dan sigurnijeg interneta, Moje dobre strane, Osjećaji su važni
- pozvali predstavnike Saveza slijepih i slabovidnih iz Splita u svoj razred koji su ih upoznali sa životnim navikama slijepih osoba i poteškoćama koje imaju pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti
- zajedno s roditeljima sudjelovali u radionici – igraonici Zajedno smo jači u kojoj su se svi slatko smijali i veselili
- izradili adventskih kalendar lijepih želja koje su uputili prijateljima iz 2. razreda Osnovne škole Središće iz Zagreba.

Ostvareni rezultati

Realiziravši projektne aktivnosti, razvili su vještine suradničkog učenja, diskusije, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Svoj rad predstavili su Vijeću učenika škole, ravnateljici i roditeljima. Učiteljica i pedagoginja o projektu su pisale na internetskoj stranici škole i na portalu škole.hr.

25. Sačuvajmo ostavštinu naših starih

Škola

Osnovna škola Neorić-Sutina; Neorić 43; 21247 Neorić

Telefon: 021 666 108

E– mail: neoric@os-neoric-sutina.skole.hr;

Voditeljica

Vesna Šumanac, učiteljica razredne nastave

Učenici

Ivan Galešić (2.a), Frane Jozić (2.a), Leona Stupalo (2.a), Petra Veić (2.a).

Tematsko područje

Osobni i socijalni razvoj

Cilj

Razvijanje nacionalnog i kulturnog identiteta kroz istraživanje kulturnih dobara, starih običaja, igara, pjesama i izradu tradicionalnih ukrasnih predmeta.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na početku drugog razreda na satu Prirode i društva učenici su razgovarali o svojim osobinama, što vole raditi, što ih zanima, što bi željeli postati, kojih se igara rado igraju s prijateljima i prijateljicama. Imali su zadatak istražiti igre svojih djedova i baka. Shvatili su da malo znaju o običajima djedova i baka. Istraživanje ih je potaknulo da istraže više o njihovim običajima i nekadašnjim aktivnostima. Odlučili su ovu školsku godinu provesti projekt *Sačuvajmo ostavštinu naših starih* kojim će istražiti običaje i aktivnosti djedova i baka, istražiti i zapisati vrste igara kojih su se igrali, običi i istražiti stare kulturne građevine, izraditi zavičajni rječnik. Također su željeli kroz radionice naučiti raditi uzice, kite i loptice od vune kojima se već 300 godina ukrašava odjeća mačkara Neorića i Sutine, ali i istražiti tekstove starih pjesama ojkavice.

Učiteljica je na roditeljskom sastanku upoznala roditelje sa sadržajem projekta. Roditelji su se složili i dali suglasnost. S obzirom na to da se projektom potiče očuvanje starih običaja, kulturnog dobra i razvija kulturni identitet, projektu je podršku dala i ravnateljica te je uvršten u školski kurikulum. Da bi realizirali projekt, učenici su svoje aktivnosti realizirati najviše na satu razrednika, ali i na satu hrvatskog jezika, prirode i društva, tjelesne i zdravstvene kulture, glazbene kulture, likovne kulture te na izvanučioničkoj nastavi.

Projekt je u skladu s Konvencijom o pravima djeteta jer članak 12., 13. i 14. Konvencije kaže da svako dijete ima pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, kulturne aktivnosti, slobodu misli, savjesti i vjere te traženja, primanja i širenja obavijesti. Projektom se promiče kulturna baština zavičaja, opisuju običaji i način života u užoj zajednici, razvija nacionalni i kulturni identitet te je u skladu člankom 25. Zakona o zaštiti i čuvanju kulturnih dobara.

Moguća rješenja

Na Satu razrednika povelili su razgovor kako provesti planirane aktivnosti projekta. Nabrajali su različite mogućnosti:

- razgovarati s djedom i bakom o njihovim igrama i predmetima kojima su se igrali
- istražiti i zapisati nazive igara i pravila
- primijeniti neke igre djedova i baka
- izraditi zavičajni rječnik po abecednom redu
- pisati sastave ili opise zavičajnim rječnikom
- razgovarati sa svećenikom o starim građevinama mjesta, njihovu nastanku i obnovi te ih prikazati na likovnim radovima
- istražiti tekstove o ojkavici i naučiti pjevati ojkavicu uz pomoć starijih
- istražiti kako se pletu uzice i rade kite i lopte od vune kojima se kite mačkare Neorića i Sutine
- sudjelovati u radionicama izrade uzica, kita i loptica od vune
- obilježiti dan važan za očuvanje kulturnog dobra – Dan materinskog jezika i Mjesec hrvatskog jezika.

Najbolji pristup problemu

Shvatili su da se sve ideje odnose na kulturno dobro i običaje. Da bi riješili problem odlučili su iskoristiti sve ideje. Također su odlučili u projekt uključiti roditelje i mjesnog svećenika.

Plan djelovanja

Da bi projekt bio što uspješniji, plan djelovanja uključivao je niz aktivnosti:

- razgovarati s djedom i bakom o igrama koje su igrali kad su bili djeca
- zapisati nazive igara i pravila
- sudjelovati u izradi zavičajnog rječnika
- istražiti i posjetiti crkve i kapelicu kao stare kulturne građevine mjesta
- od mjesnog svećenika i iz pisanih knjiga saznati kratku povijest crkava i kapelice, njihovu obnovu i očuvanje
- istražiti postupak izrade uzica, loptica ili kita za ukrašavanje odjeće mačkara
- na radionici izraditi uzice, kite i loptice od vune
- istražiti tekstove tradicijske pjesme ojkavice iz knjiga, na internetu i kod roditelja te učiti samostalno pjevati ojkavicu
- kreativno izražavanje (sastavi i opisi na zavičajnom jeziku, likovni radovi)
- obilježiti Dan materinskog jezika i Mjesec hrvatskog jezika.

Ostvareni rezultati

Učenici su ovim projektom razvili vještine suradničkog učenja, rasprave, komunikacije, izrade plakata i javnog predstavljanja. Istodobno su osvijestili značaj očuvanja običaja kao simbola nacionalnog i kulturnog identiteta.

Predstavljanje projekta

Projekt su predstavili roditeljima, ravnateljici i Vijeću roditelja. Rad na projektu može se vidjeti na internetskoj stranici škole i na portalu škole.hr.

Projekti osnovne šole – predmetna nastava

1. Naša Plitvica

Škola

Treća osnovna škola Varaždin
Trg Ivana Perkovca 35, 42000 Varaždin
Telefon: 042/240545
e-pošta: tajnistvo@os-treca-vz.skole.hr;

Voditelj

Berislav Njegovec

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta su:
Lukas Koačić, Jana Klen, Nika Habek, Tia Šolaja, Tihana Denkmajer, Lorena Črnica
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri:
Lukas Koačić, Lidija Bužić, Sara Križanec, Tia Šolaja,
Svi učenici pohađaju osmi razred

Tematsko područje

Ekološko, kulturalno

Cilj

Potaknuti učenike da više vremena provode u boravku na otvorenom, na obalama Rijeke Plitvice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satu građanskog odgoja raspravljali smo o tome kako učenici provode svoje slobodno vrijeme. Saznali smo da jako mali broj učenika odlazi u prirodu i boravi na otvorenom. Učenici su imali zadatak pitati svoje roditelje, bake i djedove kako su oni provodili vrijeme. Puno roditelja odgovorilo je da su se igrali vani, igrali nogomet i istraživali okolinu oko dvorišta. Odgovorili su i da su se igrali na obalama rijeke Plitvice, lovili ribe i kupali se. Poučeni tim odgovorima, odlučili smo istražiti zašto današnja djeca ne provode svoje vrijeme na rijeci. Odgovor je naravno uvijek bio zbog mobitela i igranja igrice na njima. Naš zadatak je zato postao smisliti načine kako učenicima obale naše rijeke učiniti pristupačnijima, u smislu da zavole tu rijeku i da u svoje slobodno vrijeme rado na nju dolaze.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili nekoliko mogućih rješenja problema:
Možemo zamoliti pedagoginju da održi nekoliko predavanja o važnosti kretanja i boravka na zraku
Možemo napraviti radionice u školi za Dan planeta Zemlje i posjetiti rijeku s učenicima da istražimo njene zanimljivosti

Upoznati obale rijeke, istražiti zašto je bitna, koje životinje žive u njoj i uz nju, istražiti kojim aktivnostima se sve možemo baviti uz obale rijeka, istražiti kako su veliki gradovi kroz koje rijeke teku uredili njihove obale i kako su privukli stanovnike da se rekreiraju i da taj prostor zaživi.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup

Da bi učenici boravili na Plitvici, prvo ju trebaju upoznati. Neki on njih možda nikad nisu šetali uz nju. Kad bi vidjeli koje sve mogućnosti pruža, više bi se zainteresirali Moramo smisliti aktivnost koje će ih potaknuti da se vikendom druže u prirodi.

Plan djelovanja

U tijeku je uređenje obala Plitvice i dizanje nasipa protiv poplava. Grad Varaždin planira urediti šetnicu i stazu za bicikle.

Htjeli bi s Gradom surađivati na uređenju obale. Fotografirat ćemo životinje i biljke uz rijeku, vidjeti zašto su bitne za ekosustav. Od snimljenog materijala i teksta ćemo predložiti izradu poučnih tabela uz rijeku. Planiramo i loviti ribe da vidimo ima li ugroženih i rijetkih vrsta. Napraviti ćemo digitalnu kartu na kojoj ćemo označiti sve bitne stvari koje pronađemo. Kartu ćemo staviti na web stranicu škole i predstaviti je u Gradu Varaždinu. Možemo predložiti i uređenje vježbališta na otvorenom da se dodatno privuku rekreativci na obale Plitvice.

U travnju krećemo s izradom fotografija, opisom biljaka i životinja. Najavljen je posjet Gradu i Muzeju da saznamo više o Rimskom mostu. U travnju organiziramo i druženje na obali rijeke za učenike petih razreda naše škole. U sklopu nastave biologije učenici će uzimati uzorke vode i pecati da vidimo koje sve ribe žive u Plitvici, a u sklopu likovne kulture će slikati na otvorenom.

Ostvareni rezultati

Mjerali smo kvalitetu vode u sklopu Globe programa. Pokazalo se da je kvaliteta vode za sad zadovoljavajuća, da je PH neutralna što pokazuje da je pogodna za život riba i vodozemaca.

Odredili smo program za izradu digitalne karte.

Najavili smo posjet Gradu Varaždinu i Gradskom muzeju.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je bio predstavljen učenicima i razrednicima, biti će predstavljen na Vijeću roditelja, u medijima te na internetskim stranicama škole.

2. „Voda život znači“

Škola

Osnovna škola „Petar Zrinski“ Jalžabet

Varaždinska 32 42203 Jalžabet

Telefon: 042 647 088

E-adresa: ured@os-pzrinski-jalzabet.skole.hr;

Voditelj

Milivoj Dretar, prof. povijesti i geografije

Učenici

Članovi Školske družine „Suhodol“

Učenici koji predstavljaju projekt na Smotri: Klara Pavliček (8.b), Martin Mraz (8.b), Katja Vuković (8.b), Dorja Pernar (8.a).

Ostali učenici koji su pomagali u provođenju projekta: Leon Vuk (8.b), Lovro Bedeković (8.b), Sara Novak (8.b), Florijan Cukor (7.a).

Tematsko područje

Ekološka dimenzija: važnost održivog razvoja i očuvanje vode kao prirodnog bogatstva. Gospodarska dimenzija: promišljanje o radu i ekonomskim aspektima upravljanja vodnim resursima.

Cilj

Ciljevi ovog projekta su istraživanje problematike korištenja voda u jalžabetskom kraju i dostupnost vode svim stanovnicima općine. Učenici su pratili potencijalne opasnosti za vodu kao i pretjerana potrošnja. Učenici su na zanimljiv način, kroz igre, kvizove, likovne radionice, predavanja i pokuse stjecali spoznaje o vodi te se informirali kako ju umjereno trošiti, bez rasipništva. Upoznavanje vlastitog zavičaja kroz aspekt voda i značenje voda u prošlosti.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija

Učenici su na zanimljive načine upoznali kako žitelji jalžabetskog kraja doživljavaju vod kao prirodni resurs i kao je najčešće troše u kućanstvima. Razvijali su metodu anketiranja, pretraživanje i analizu podataka s interneta, izrada samostalnog rada, rad u timu i na projektnim zadacima. Usavršavali su vještinu intervjuiranja, a naučili su kako pronaći odgovornu osobu za pojedino pitanje, kako pronaći kontakt odgovorne osobe te kako poslati službeni dopis putem e-maila. Učenici su se upoznali s vodnom distribucijom u kućanstva, cijenama potrošnje, usporedbom trošenja vode mlađih i starijih osoba, mogućnostima uštede vode. Uz pomoć dostupne literature, usporedili su značenje voda u prošlosti i današnjicom.

Opis projekta

Izbor i istraživanje problema

Članovi Školske družine „Suhodol“ već su početkom školske godine, u rujnu 2024. godine, istaknuli nekoliko problema koje su uočili i željeli detaljnije istražiti: problem dostupnosti vode, aktivnosti tijekom odmora u školi, značajne osobe jalžabetskog kraja. Svaki od problema je zanimljiv i poticajan te vrijedan za istraživanje. Nakon više razgovora, diskusije te izjašnjavanja, učenici su odabrali projekt o vodama. Suhodolci su se sastajali srijedom, 8. sat. Postavili su temelj projekta, izdvojili hipotetsko pitanje te postavili metode istraživanja. Pregledom tiskovina uočava se da se pitanje voda često javlja kroz problem onečišćenja ili pretjeranog trošenja, a naknadno i kroz ekološku prizmu (ubrzano topljenje ledenjaka, podizanje razine mora, poremećaji u riječnim tokovima, nestanak nekih vodenih površina). Pronađene su inicijative koje ističu ustavom zajamčeno pravo na pitku vodu. Pojedine grupe smatraju da je voda univerzalno ljudsko bogatstvo i da stoga ne bi trebala imati cijenu. Suhodolce je zanimalo kakvo je stanje s vodom na razini Općine Jalžabet – imamo li dovoljno pitke vode, imaju li svi jednaki pristup vodi, kakva je kvaliteta naših tekućica i kolika je cijena vode. Svatko je donio 1-2 računa za vodu te je konačna cijenu podijeljena s brojem članova kućanstva. Ustanovljeno je da cijena nije jednaka za sve i da kućanstva s manjim brojem članova u prosjeku plaćaju višu cijenu za nekoliko eura/po članu.

Moguća rješenja problema

Nakon što je izabrana tema ovogodišnjeg projekta, vode – postavili smo hipotetsko pitanje – što voda znači za nas? Na koji se način odnosimo prema njoj i kako je koristimo? Stoga smo razmišljali i diskutirali o tome kako da projekt istražimo i provedemo.

Postavljena su tri moguća rješenja istraživanja:

1. Zamislili smo da sve učenike škole animiramo s barem jednom aktivnošću tijekom školske godine. To je lako uključiti u kurikulum za sve razrede. Pozitivne strane su da je tema o vodi široka i primjenjiva za sve učenike. Voda je dobro poznati medij te se s njom svi svakodnevno susreću. S druge strane, upitno je bilo hoće li samo jedna aktivnost učenika dovoljno prodrijeti do njih i hoće li se svi snaći u tome jednako (mogu li učenici osmih i prvih razreda jednako sudjelovati u aktivnostima?)
2. Razmišljali da aktivnosti oko voda svedemo samo na učenike osmih razreda što nam je lako jer su svi Suhodolci učenici osmih razreda i bilo bi lako provesti aktivnosti kroz npr. satove razrednika. Naše aktivnosti Školske družine lako bi predstavili razrednim kolegama. No, na taj način bi isključili sve ostale učenike koje bi upoznali samo s krajnjim rezultatima što je šteta jer bi nam i mlađi učenici mogli pomoći.
3. Treća opcija je ona za koju se često odlučujemo – da naš projekt iznesu samo članovi Školske družine „Suhodol“ koji bi sporadično informirali ostale učenike o svojim istraživanjima. Prednosti su da bi se tako mogli lakše organizirati i sprovesti aktivnosti poput terenskog obilaska. Manji broj učenika, veća kompaktnost. Negativna strana je to bi bilo previše zahtjevno za Suhodolce. Uz sve obaveze u osmom razredu, da sami sve odradimo bilo bi naporno. A pritom bi zakinuli ostale učenike od kojih bi se neki sigurno zainteresirali za projekt.

Više puta smo diskutirali o mogućim rješenjima.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon što smo ispisali tri mogućnosti na ploču, procjenjivali smo i vagali kako da pristupimo projektnim zadacima. Odlučili smo da u projekt „Voda život znači“ uključimo cijelu školu. Cilj je da svaki učenik prođe barem jednu-dvije aktivnosti, a članovi Školske družine „Suhodol“ bi koordinirali projektom i budu nositelji aktivnosti. Zbog sudjelovanja većeg broja učenika, predvidjeli smo različite aktivnosti poput kvizova, igara, pokusa, prezentacija istraživačkih radova, predavanja, da svatko pronađe nešto zanimljivo i poučno. Naš odabrani pristup je ustvari kombinacija svih rješenja, na optimalnoj razini, s naglaskom na prvi prijedlog.

Plan djelovanja

Prvi zadatak nam je bio kako da u aktivnosti uključimo ostale učenike. Na satovima Geografije, učenici 5., 6. i 7. razreda su dobili male istraživačke projekte koje su potom međusobno prezentirali. Petaši su dobili zadatak da kroz najmanje tri dana prate potrošnju vode u svom kućanstvu, pronađu vodomjer i zajedno s ukućanima izrade troškovnik vode – na što su najviše potrošili vode i koji su razlozi za to te da li imaju prijedloge za uštedu. Zanimljivi su bili prijedlozi za uštedu, npr. gašenje vode tijekom pranja zubi ili kraće tuširanje. Šestaši su dobili zadatak da istraže zaštićene lokacije u Hrvatskoj koje se tiču vode – od nacionalnih parkova na moru, zaštićenih rijeka, nekih stajaćica. Saznali smo da je najkraća rijeka na svijetu – Ombla u Hrvatskoj, kao i da je čak pet (od osam) nacionalnih parkova povezano s vodom (npr. Mljet, Krka, Brijuni). Sedmaši su se bavili europskim rijekama i jezerima – saznali su što su reliktna jezera i kako nastaje vulkansko jezero. Za manje poznate lokacije su sami isticali da im je bilo teže pronaći informacije pa smo posjet Nežiderskom jezeru uvrstili u plan terenske nastave u Austriju. Osim ovih zadataka za mlađe učenike, osmaši su započeli aktivnosti jednostavnom, ali zanimljivom radionicom. Svatko je donio jedan-dva stara računa za vodu te smo usporedili cijene. Suhodolci žive u različitim kućanstvima, neki samo s roditeljima i braćom, a neki u široj obitelji – jedan učenik živi s čak 15 članova obitelji. Potrošnja ovisi o osobnim navikama pojedinaca, ali smo zaključili da višebrojna kućanstva mogu uštediti i nekoliko eura po potrošaču. Potom smo pregledali kalendar obilježavanja – pronašli smo zanimljive datume koje smo željeli obilježiti. Tako smo odabrali 2. veljače (Međunarodni dan močvara) kada smo za učeničke timove pripremili edukativni kviz, a najbolji par smo nagradili čokoladama. Za Svjetski dan voda (22. ožujka) zamolili smo pomoć najmlađih učenika – oni su pripremili likovne radove na zadatak: Što meni znači voda? Pristiglo je 25 radova koje smo pripremili za izložbu u holu škole. I tu smo najbolji rad nagradili. Htjeli smo obilježiti i Međunarodni dan rijeka (14. ožujka) te se pripremili za to, ali smo odgodili za travanj. Za Noć muzeja Suhodolci su posjetili Muzej Međimurja u Čakovcu, ali su prije toga opustili na bazenima. Usporedili su kakva je voda tamo i kod kuće, kako se ljudi ponašaju na javnim bazenima i poštuju li kućni red. Veliku podršku pružila nam je Medicinska škola Varaždin gdje smo imali zajednički sat s učenicima 3.C razreda (laborantima). Mi smo se pripremili za posjet pa smo istraživali što se događa ukoliko unosimo previše/premalo tekućine u organizam ili pretjerujemo u određenoj hrani. Rezultati su bili dojmljivi i zanimljivi Suhodolcima i učenicima Medicinske škole.

U jalžabetskom kraju je nekoliko tekućica, poput rijeke Plitvice i potoka Rakovec i Bistričak. Škola je nabavila set za testiranje kakvoće vode te smo odradili terensko istraživanje, prikupili uzorke i izveli usporedili ih. Zanimala nas je količina kisika, prisustvo amonijaka, nitrata,

bakra, a to su pokazatelji zagađenja. Utvrdili smo da nijedna tekućica nije za piće, ali da se mogu koristiti npr. za natapanje vrtova i polja. Do kraja školske godine zamislili smo još neke aktivnosti, poput posjeta obližnjoj hidroelektrani na Dravi gdje bi se upoznali s vodenim potencijalom te rijeke. Uz pomoć prijatelja rijekagosp. Gorana Šafareka, upoznati moć i značenje rijeke Drave, a planirali smo s njim održati *online* sastanak. Odlučili smo istražiti gdje su sve bunari u našoj općini i u kakvom su stanju te o tome izraditi prigodnu knjižicu u online izdanju. Na suradnju nas je pozvala Pomorska škola iz Bakra da zajedno obilježimo Plavi dan – višegodišnju manifestaciju u kojoj smo već višeput sudjelovali. Ovogodišnja tema je podvodno blago. Mi u školskom dvorištu imamo manju baricu koja će nam dobro poslužiti za to. Zamislili smo i održavanje vodenih igara, ali to ćemo ostaviti za lipanj kada će biti toplije i kad ćemo ih moći održati vani jer su trenutno radovi na našoj školi.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Vijeću učenika na jednom od prvih sastanaka i ravnateljici škole. Kroz aktivnosti za učenike, svi su se upoznali s našim projektom, a veliku pomoć dala nam je i spremačica Ružica koja nas je savjetovala oko bunara u okolici te nam pomagala počistiti nakon naših sastanaka. S projektom smo kroz naše upite upoznali i načelnika Općine Rajka Solara, pročelnicu Ljubicu Božić iz Varaždinske županije, Hrvatske vode, Zavičajni muzej Varaždinske Toplice. Naše aktivnosti redovito predstavljamo putem društvenih mreža. Već nekoliko godina učenici održavaju *facebook* grupu *Suhodol@info* gdje neposredno kontaktiraju s korisnicima društvene mreže (u koordinaciji voditelja). Tu predstavljaju svoje aktivnosti, rezultate provedene ankete te prate reakcije i bilježe prijedloge. Dio vijesti objavljen je i na internetskim stranicama škole, poput posjeta Medicinskoj školi. Po završenoj Županijskoj smotri plan je predstaviti projekt „Voda život znači“ Učiteljskom vijeću škole.

Ostvareni rezultati

Tijekom odvijanja projekta učenici su zadovoljni da prate temu koja nije dio školskog programa, ali je prisutna u više predmeta. Posebno je zanimljivo raditi u parovima i manjim timovima, koristiti znanja i vještine za složenije zadatke. Učenici su izrađivali anketu, u pisanom i online obliku te se koristili rezultatima uz pomoć programa Forms. Izrađivali su kviz, odabirali podatke za kviz i potom pripremili pitanja te ga samostalno vodili. Kod terenskog obilaska koristili su naučena znanja i vještine iz predmeta Kemija, analizirali uzorke te radili usporedbu. Koristili su stare karte dostupne na internetu, uspoređivali okoliš nekad i sad. Samostalno su izrađivali plakate za portfolio, prikupljali materijal za dokumentacijsku mapu, vježbali javno izlaganje i prezentacijske vještine. A usput se dobro zabavili.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Kako je nekim učenicima ovo bio već treći projekt u kojem su sudjelovali, razvili su i neku rutinu izvršavanja zadataka. Pokazali su veliku dozu odgovornosti i brige te često ostajali i nakon nastave da dovrše započeto. Sve svoje dvojbe dijeli su međusobno te ih zajedno rješavali. Zadovoljni su postignutim, shvatili su da se početno zamišljeni plan neki puta ne može izvršiti u potpunosti jer se ovisi i o drugim odgovornim osobama te vremenskim prilikama. Temu vodama učenici smatraju važnom te planiraju nastaviti rad na tome, kako su

i sami rekli – dobro će nam doći u srednjoj školi. Učenici su pohvalili Projekt građanin kao jedan od rijetkih gdje su se pretežit usvajale njihova razmišljanja i prijedlozi i gdje su sami sudjelovali i pomagali drugima. Posebno dojmljiv bio je posjet Medicinskoj školi Varaždin te terenska nastava na tekućicama jalžabetskog kraja.

3. „Zeleni vrtuljak“

Škola

Osnovna škola Petrijanec, Ulica Vladimira Nazora 42, 42206 Petrijanec

Telefon/telefax: 042 714044 / 042 208808

E-adresa: os-petrijanec@os-petrijanec.skole.hr

Voditeljica

Ana-Marija Vincek, mag. prim. educ.

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: Ante Kovačić (8. A), Helena Droždek (8. A), Siniša Horvat (6. B), Doroteja Kalanjoš (6. B), Ana Vinceković (8. C), Tesa Hrnčić (8. B), Domagoj Darabuš (7. A), Petar Zrinski (7. C).

Učenici koji će predstavljati projekt na Smotri: Ante Kovačić (8. A), Helena Droždek (8. A), Ana Vinceković (8. C), Tesa Hrnčić (8. B).

Tematsko područje

Zdrava prehrana, očuvanje okoliša i održivi razvoj.

Cilj

Cilj ovog projekta je osvijestiti učenicima važnost zdrave prehrane te očuvanje okoliša kroz prizmu održivog razvoja. Za ostvarenje ovakvog cilja potreban je adekvatan edukativni prostor u kojem će učenici aktivnim djelovanjem stjecati znanja o vrtlarenju, zdravoj prehrani, reciklaži i korištenju obnovljivih izvora energije. Na temelju toga, u školi će se izgraditi školski vrt koji će služiti upravo za navedeno.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane projektom

Ovim projektom učenici su razvijali ekološku svijest te svijest o brizi za vlastito zdravlje. Bolje razumiju važnost reciklaže, pravilno odvajanje otpada i važnost razlikovanja zdrave i nezdrave hrane. Kroz praktičan rad u školskom vrtu stekli su znanja o uzgoju biljaka i održivim rješenjima. Poboľjšali su analitičke, komunikacijske, poduzetničke i timske vještine te naučili kako voditi projekt od ideje do realizacije. Suradnjom s lokalnom zajednicom razvijali su odgovornost i pregovaračke sposobnosti. Kroz istraživanja, edukacije i iskustveno učenje razvijali su pamćenje i kritičko mišljenje, a javno predstavljanje projekta ojačalo im je samopouzdanje. Ovim projektom učenici nisu samo stjecali nova znanja, već su naučili kako da ih primjenjuju u stvarnom životu, pritom razvijajući odgovornost prema okolišu i zdravijem načinu života.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U našoj je školi uočeno da učenici ne znaju dovoljno o važnosti zdrave prehrane, reciklaže, obnovljivim izvorima energije te ih je potrebno osvijestiti koliko je to važno za održivi razvoj

u školi, ali i u njihovim životima općenito. Brza hrana, nepravilno odvajanje otpada i prekomjerna potrošnja energije problemi su s kojima se svakodnevno susreću, a to sa sobom nosi i određene posljedice. Smanjena svijest učenika o važnosti održivog razvoja ugrožava zdravlje ljudi i ekosustava.

Da bi se spomenuti problem i njegove posljedice detaljnije istražili, učenici su istraživali o tome u školskoj knjižnici i na internetu te su proučavali zakonske regulative vezane uz spomenute probleme (Zakon o zaštiti okoliša; Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji; Konvencija o pravima djeteta). Također, u školi je provedena anketa o razini svijesti učenika o ovoj tematici. Ispitano je i na koji je način učenicima lakše učiti – kroz teorijsko učenje ili kroz praktično djelovanje.

Rezultati anketa pokazali su da učenici u teoriji znaju što je zdrava, a što nezdrava prehrana te koji su to obnovljivi izvori energije i zašto je važno koristiti baš njih, kao i što je reciklaža i zašto je važno reciklirati. No, pokazalo se da se to u praksi baš i ne primjenjuje. Također, rezultati su pokazali da je učenicima lakše učiti kroz praktične aktivnosti te da su na taj način stjecana znanja trajnija.

Moguća rješenja problema

Na temelju postavljenog problema, istraživanja i rezultata anketa, razmatralo se nekoliko prijedloga za rješavanje problema. Jedan od prijedloga bio je da se postave edukativni plakati ili da se naprave edukativne brošure. Također su se razmatrale i povremene akcije sadnje biljaka. Međutim, ovakve metode nisu dugoročne i ne omogućuju učenicima aktivno djelovanje. Sljedeći prijedlog je bio da učenici odlaze na imanja lokalnih poduzetnika te da tamo stječu znanja. Iako bi učenici aktivno djelovali, ovakav bi način edukacije oduzimamo previše vremena, financijski je i organizacijski zahtjevan. Na posljeticu je ipak odlučeno da se u školi izgradi školski vrt od recikliranih materijala u kojem bi učenici stjecali znanja o već spomenutim temama. Prvotni je plan bio da se vrt nalazi na krovu naše školske zgrade, no nakon razgovora s ravnateljicom i načelnikom te nakon istraživanja cijena svega što bi nam bilo potrebno, shvatili smo da to trenutno financijski nije moguće izvesti. Pozitivno je što je takva ideja zainteresirala i oduševila ravnateljicu i načelnika koji su rekli da ovakvo nešto nije nemoguće u budućnosti. Izgradnja školskog vrta predstavlja dugoročno održivo rješenje te je ovo rješenje odabrano da bi se utjecalo na problem ovog projekta. Uz izgradnju školskog vrta, učenici su odlučili provesti i kratke radionice sa svim učenicima naše škole. Na taj su način upoznali sve učenike škole s time što žele napraviti, ali su ih i motivirali da se uključe u radove u školskom vrtu.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Najbolji pristup rješenju problema usmjeren je na izgradnju školskog vrta te na kratke radionice sa svim učenicima škole.

Provedene su edukativne radionice u svim razredima naše škole. Na taj su način svi bili upoznati s planovima učenika koji su pokrenuli ovaj projekt, ali su i svi ponovili teorijski dio koji je također važan za ovaj projekt. Održavajući ove radionice učenici su motivirali svoje prijatelje da razmisle o nekim postupcima, podsjetili su ih što je važno te su ih pozvali na sudjelovanje u ovom projektu.

Školski vrt predstavlja održivi edukativni prostor u školi koji promiče ekološku odgovornost te brigu za vlastito zdravlje. Školski vrt je postao dio učionice na otvorenom koja Osnovnu školu Petrijanec krase već četiri godine. Vrt je izgrađen od recikliranih materijala, a navodnjava se kišnicom pomoću vodene pumpe koju pokreću solarne ploče (obnovljivi izvori energije). Organizirano je nekoliko radionica s roditeljima i lokalnim poljoprivrednicima. Oni su učenicima pomogli pri izgradnji vrta, učili ih o sadnji i sjetvi biljaka te o tome kako se održava vrt. Osim edukativne uloge, vrt će imati i praktičnu primjenu – učenici će saditi i uzgajati biljke koje kasnije mogu i jesti. U planu je također da se ponekad uzgojeno voće i povrće podijeli potrebitima, a na taj će se način podržati školski projekt „Samo se srcem dobro vidi“.

Važno je spomenuti da ovaj projekt doprinosi i lokalnoj zajednici jer potiče ekološku svijest i suradnju škole, roditelja i lokalnih poduzetnika, a pridonosi dugoročnoj promjeni načina razmišljanja učenika i pripremi za odgovorniji odnos prema okolišu, sebi i zajednici.

Plan djelovanja

Da bi se ostvario cilj, najprije su se učenici obratili ravnateljici Valeriji Đurasek koja im je pružila punu podršku u realizaciji ovog projekta. Povezali su se i s načelnikom Općine Petrijanec koji je donacijom uvelike pomogao u realizaciji. Važno je spomenuti da je načelnik u ovome projektu vidio veliki potencijal te je pozvao učenike koji su ga osmislili i njihovu mentoricu da u Općini osnuju Dječje općinsko vijeće koje bi se, prije svega, trebalo baviti „zelenim projektima“ u našoj zajednici. Učenici su sastavili popis potrebnog materijala, napravili tlocrt vrta te napisali popis osoba koje bi im mogle pomoći u izgradnji školskog vrta. Projekt su predstavili svim učenicima škole, roditeljima i učiteljima te su im svi pružili podršku. Lokalne poduzetnike zamolili su za donacije u vidu potrebnog materijala te sjemena i sadnica, ali i za pomoć oko sjetve i sadnje. Prije nego se krenulo sa sadnjom i sjetvom, učenici su prisustvovali na zanimljivoj i dinamičnoj edukaciji u Srednjoj školi Arboretum Opeka u Marčanu te na edukacijama o zdravoj prehrani i solarnoj energiji. Razgovarali su i s pročelnikom Upravnog odjela za poljoprivredu i zaštitu okoliša u Varaždinu koji im je također pomogao svojim savjetima.

Za kraj, svi su učenici i učitelji putem oglasne knjige obaviješteni da je vrt spreman za korištenje te je napravljen raspored kada i ostali učenici naše škole sa svojim učiteljicama mogu doći sudjelovati u održavanju vrta.

Cilj je da vrt postane trajni dio škole, da se prenosi iz generacije u generaciju. Tako će i sadašnje i buduće generacije razvijati ekološke navike, brigu za svoje zdravlje te stjecati praktična znanja i iskustva koja će im koristiti u budućem životu.

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen na Učiteljskom vijeću, Vijeću roditelja, Vijeću učenika i na Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s drugim međupredmetnim temama (Projekt građanin). Predstavljen je i načelniku Općine Petrijanec te pročelniku Upravnog odjela za poljoprivredu i zaštitu okoliša u Varaždinu. O aktivnostima i rezultatima projekta izvijestili su i mediji (Radio Megaton, eVaraždin, Regionalni tjednik). Svi koraci projekta, pa tako i krajnji rezultat, praćeni su na školskoj internetskoj stranici i *facebook* stranici škole te na stranici Općine Petrijanec.

Ostvareni rezultati

Učenici koji su sudjelovali u realizaciji ovog projekta naučili su što je to javna politika i na koji način oni mogu biti aktivni građani. Također, ostvarili su i cilj ovog projekta – uspješno je izgrađen školski vrt u kojem svi učenici naše škole mogu aktivnim djelovanjem stjecati znanja o vrtlarenju, a uz to učiti i o važnosti zdrave prehrane, reciklaži i korištenju obnovljivih izvora energije, odnosno, mogu učiti kako štiti svoje zdravlje i zdravlje našeg okoliša te da, samo ako brinemo i o jednom i o drugom, možemo govoriti o održivom razvoju. Realizacijom ovog projekta učenici su pomogli i budućim generacijama koje će doći u ovu školu, ali i široj zajednici, jer vjeruju da će ovaj pristup učenju mnoge učenike potaknuti da se i sami, u odrasloj dobi, bave vrtlarenjem, i poljoprivredom općenito.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

S obzirom na to da su sami odabrali problem te pronašli adekvatno rješenje za njega, uz koordinaciju i usmjeravanje mentorice, veoma su aktivno, samostalno, zainteresirano, odgovorno i ažurno radili na realizaciji ovog projekta. Iz razgovora s učenicima proizašlo je da su iznimno zadovoljni i ponosni na ostvarene rezultate te da je svaki od njih stekao kvalitetna iskustva koja će im pomagati u budućem životu. Budući da su u projektu sudjelovali učenici različitih znanja i sposobnosti, međusobno su se nadopunjavali, učili jedni od drugih i postali izuzetan tim.

4. Veselo dvorišće

Škola

Osnovna škola „Gustav Krklec“ Maruševac, Čalinec 78, 42243 Maruševac

Telefon: 042 729377

E-adresa: ured@os-gkrklec-calinec.skole.hr;

Voditeljica

Mirjana Trstenjak-Stanisavljević

Učenici

Učenici/ce Povijesne grupe iz 8. razreda

Učenici/ce koji će predstavljati projekt na smotri: Martin Hainž, Fran Hrgarek, Tamara Peharda i Antonija Matijašec, učenici Povijesne grupe, iz 8.b razreda.

Tematsko područje

Društvena dimenzija: promicanje suradnje sa starijim osobama, sudjelovanje u unaprjeđenju života i rada škole

Kulturološka dimenzija: njegovanje ljubavi prema tradiciji i nematerijalnoj kulturnoj baštini te stvaranje pozitivnog odnosa prema vrijednostima naše baštine.

Cilj

Potaknuti učenike da svoje slobodno vrijeme čim više provode u kvalitetnom druženju s vršnjacima na otvorenom bez uporabe digitalne tehnologije. Oživjeti školsko dvorište na način da omogućiti učenicima naše škole, ali i lokalnoj zajednici, povratak u vrijeme kada su se djeca uglavnom družila igrajući jednostavne, ali zabavne tradicijske igre

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na početku ove školske godine na prvom sastanku Vijeća učenika raspravljajući o problemima učenika naše škole, kao važan problem, uočili smo da učenici viših razreda jako malo svojega slobodnog vremena provode vani u kvalitetnom druženju sa svojim vršnjacima, a puno više u kući s IT uređajima. Tražeći uzroke učenog problema, pretpostavljamo da neka djeca dobivaju IT uređaje u preranoj dobi te postaju ovisni o njima. Djeci su društvene mreže i videoigre zanimljivije, a neki misle da su društvene igre previše djetinjaste za njih. Učenici se najčešće ne znaju družiti bez tehnologije i organizirati svoje slobodno vrijeme ili je nekim učenicima ljepše biti unutra samima nego vani. Djeca se također sve manje druže s roditeljima, djedovima i bakama. Zaključili smo da spomenuti uzroci dovode do lošijeg fizičkog zdravlja, slabe koordinacije pokreta, glavobolje, pretilosti, učenici su sve ljeniji, ne izvršavaju svoje obaveze, pati im i mentalno zdravlje s manjkom koncentracije. Imaju slabije razvijen vokabular i učitelji se često žale na njihovo šturo odgovaranje, a posebno na čest gubitak pažnje. Da bismo potvrdili naš problem, proveli smo četiri ankete namijenjene: učenicima predmetne nastave – u virtualnim učionicama, roditeljima – putem e-maila, bakama i djedovima – u tiskanom obliku

ili e-mail, učiteljima naše škole – u virtualnoj zbornici. Analizirajući rezultate svih anketa, uglavnom smo potvrdili postojanje učenih problema, stoga smo odlučili našim projektom to promijeniti i postavili cilj projekta: potaknuti učenike da svoje slobodno vrijeme što više provode u kvalitetnom druženju s vršnjacima na otvorenom bez uporabe digitalne tehnologije. A, da svako dijete mora imati priliku rasti, učiti, razvijati svoje sposobnosti i talente, odrastati u obitelji, biti sigurno i zaštićeno saznali smo iz Konvencije o pravima djeteta koju je 1989. donio UNICEF u želji da se stvara svijet kakav zaslužuju djeca.

Moguća rješenja problema

Olujom ideja došli smo do nekoliko mogućih rješenja. Mogli bismo snimiti dokumentarni film o tradicijskim igrama maruševčkog kraja koji će osvijestiti učenike o kvalitetnom provođenju slobodnog vremena. Kao slabu stranu naveli smo nezainteresiranost mladih za dokumentarce te da nemamo dovoljno znanja i tehnike za snimanje. Održati zanimljive radionice o važnosti druženja na svježem zraku i tjelesnoj aktivnosti te štetnosti pretjerane uporabe digitalne tehnologije, pitali smo se tko bi ih održavao i kako privući učenike na sudjelovanje. Održavati jednom mjesečno večer društvenih igara tijekom koje bi se učenici družili igrajući društvene igre, također smo se pitali tko bi ih vodio i kakav će biti odaziv jer mnogi učenici žive daleko od škole. Ideja koja nas je odmah najviše privukla bila je u krugu školskog dvorišta napraviti igralište namijenjeno tradicijskim igrama kao i istražiti te podučiti koje su tradicijske igre igrali naši stariji mještani.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon što smo dobro razmislili o mogućim rješenjima učenog problema raspravljajući o jakim i slabim stranama, kao najbolje rješenje odabrali smo izgradnju igrališta u dvorištu naše škole koje ćemo namijeniti prije svega igranju tradicijskih igara. Odlučili smo ga nazvati „Veselo dvorišće“ odabравši maruševčki govor.

Nakon prezentacije naše ideje ravnatelju škole, zajedno smo s njim dogovorili veličinu igrališta (10 x 5 m), mjesto gdje ćemo ga smjestiti u krugu školskog dvorišta, materijal za podlogu i postavljanje jednog velikog info pano na kojemu će biti detaljno objašnjena pravila odabranih najučestalijih i najzanimljivijih tradicijskih igara s dimenzijama (90 x 170 cm).

S ciljem da naše igralište uistinu zaživi ravnatelju škole, g. Vinceku smo predložili da jedan dan u drugom polugodištu održimo projektni dan na temu tradicijskih igara i službeno otvorimo naše Veselo dvorišće.

Na taj dan učenici bi igrali tradicionalne igre maruševčkog kraja i natjecali se u tome tko će biti najbolji. Pozvali bismo i starije osobe koje će nam pomoći u ostvarenju našega projekta te bismo njima i ostalim gledateljima pokazali kako se igralo u školskom dvorištu šezdesetih i sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća.

Plan djelovanja

Projektni tim je najprije svoj projekt predstavio aktivu učitelja predmetne nastave da bi se uključili svi učenici od 5. do 8. razreda. Svaki razred dobio je zadatak da na Sat razrednika pozove i ugosti jednu stariju osobu od 60 do 80 godina starosti (baku, djeda, susjedu ili susjeda učenika tog razreda) koji živi u maruševčkom kraju od rođenja te koji bi im ispričao kako je on/ona provodila svoje djetinjstvo u druženju s vršnjacima s naglaskom na tradicijske igre koje

su igrali, a naučili ih od starijih. O druženju i dobivenim spoznajama razred je trebao napraviti prezentaciju i poslati je našem timu. Sve pristigle prezentacije projektni tim je detaljno pregledao i došao do vrijednih spoznaja koje je iskoristio za odabir sedam najučestalijih i najzanimljivijih tradicijskih igara koje će prikazati u „Veselom dvurišću“.

U školu smo pozvali i tajnika KUD-a „Klaruš“ Maruševac Zlatka Pehardu koji je cijeli svoj život proveo u istraživanju kulturne baštine te nam je svojim izlaganjem pomogao da odaberemo i detaljno opišemo pravila odabranih igara (Školjkanje / Črepikuvaje, Školica, Žabikuvaje, Špekulanje, Daš mi care vojsku, Gicanje, Gumi-gumi).

U dogovoru s ravnateljem škole na školskom smo dvorištu najprije označili točnu lokaciju igrališta. Ravnatelj nam je i pomogao oko nabavke potrebnog materijala: gumiranih podloga, boje za iscrtavanje linija i drvene građe za okvir info panoa. Raspravljajući o izgledu i sadržaju infopanoa, došli smo do zaključka da bi ploča trebala sadržavati uvod, kratki opis i pravila sedam odabranih tradicijskih igara te ilustraciju uz svaku igru. Svaki član tima dobio je zadatak detaljno opisati jednu ili dvije igre. Predloške infoploče izrađivali smo u digitalnom alatu *Canva*. Za izradu infopanoa obratili smo se Grafičkom studiju MIMI iz Ivanca. Drveni rustikalni okvir izradit će domari škole i postaviti gumene podloge te nam pomoći u iscrtavanju linija za određene poligone. S izradom ćemo igrališta započeti početkom travnja kada projektni tim planira održati i radionicu za zainteresirane učitelje i učenike na kojoj će predstaviti odabrane tradicijske igre da bi se mogli što bolje pripremiti za natjecanja tijekom projektnog dana.

Za taj dan planiramo nenastavni dan u okviru kojeg ćemo najprije održati kratku prezentaciju o tradicijskim igrama – njihovo značenje, povijest i važnost te svečano otvoriti igralište. Organizirat ćemo poligone sa svih sedam tradicijskih igara u kojima budu sudjelovali unaprijed prijavljeni timovi učenika koji će se natjecati. Na manifestaciju i natjecanje u tradicijskim igrama planiramo pozvati sve starije osobe koji su već bili gosti u školi, ostale djedove i bake učenika naše škole i članove Udruge umirovljenika općine Maruševac.

Ostvareni rezultati

Učenici/ce su radom na projektu razvijali vještine timskog rada, suradničkog učenja, izrade i analize ankete, intervjuiranja, upoznavanja zakonskih odredbi, izrade plakata i javnog predstavljanja. Kao mali aktivni građani uspjeli su isplanirati i nabaviti potreban materijal za postavljanje igrališta, organizirati susrete sa starijim osobama maruševčkog kraja i dobro se zabaviti igrajući tradicijske igre koje su istražili. Izradili su predloške za izradu info panoa u digitalnom alatu *Canva* i tako ponudili svoja idejna rješenja te pokazali vještine rada s digitalnim alatima.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen na mrežnim stranicama OŠ „Gustav Krklec“ Maruševac, ravnatelju škole, svim učiteljima na sjednici aktiva učitelja predmetne nastave, ostalim učenicima od petog do osmog razreda te na UPSHIFT radionici u Ivancu. Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri projekata Građanskog odgoja i obrazovanja predstaviti ćemo ga i Vijeću roditelja. Završna će faza projekta biti realizirana tijekom travnja kada je planirano postavljanje igrališta i njegovo svečano otvaranje povodom projektnog dana 25. 4. 2025. godine, a kada planiramo pozvati i Prvu školsku televiziju.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

„Posebno me se dojmilo kada smo na satu Povijesne grupe probali odigrati tradicijske igre i kada smo zajedno izrađivali dizajn infopanoa u Canvi. Teško je bilo objasniti pravila nekih od igara, ali nakon dovoljno uloženog vremena i taj je zadatak bio uspješno riješen. Dobro sam surađivala sa svima u timu, iznenadila sam se koliko smo bili složni i radili kao jedno. Nitko nije ignorirao rad skupine, svi razredi su nam predali svoje prezentacije, a lokalna zajednica (starije osobe) s radošću su došle u školu i pomogle u ostvarenju ovog projekta. Mislim da smo sve napravili dobro, iako uvijek ima mjesta za napredak“.

5. Što će mi kuća ako nemam pluća?

Škola

Osnovna škola Stoja; Brijunska 5, Pula

Telefon: 052 386 684

E-adresa: ured@os-stoja-pu.skole.hr;

Voditeljica

Amadea Draguzet

Učenici

Marta Červar 7.b, Monika Simetić 7.a, Karla Margetić 7. a, Alan Hadžić 7.a Marko Nikolić 7.a (rezerva)

Tematsko područje

Građanski odgoj i obrazovanje domene: društvena zajednica, ljudska prava, demokracija

Osobni i socijalni razvoj domena: Ja i društvo

Održivi razvoj domene: Povezanost i Djelovanje

Cilj

Razvijati interes za praćenje aktualnih problema zajednice te se aktivno uključiti u njegovo rješavanje posvećujući veliku pažnju prikupljanju činjenica i istraživanju problema iz vjerodostojnih izvora da bi se postigla objektivnost i izbjegle zamke subjektivnosti i neargumentiranih utjecaja raznih pojedinaca i skupina. Razvijati komunikacijske i socijalne vještine potrebne za predstavljanje i rješavanje problema. Prateći tijek razvoja i rješavanja problema onečišćenja zraka na području Pule u blizini tvornice cementa pokušati osmisliti rješenja u vidu edukacija, informiranja i poticanja svih uključenih u rješavanje problema.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Istraživanje problema:

1. Pretraživati problem iz lokalnog tiska i dokumenata nastalih od lokalne samouprave na razini grada i županije.
2. Istraživanje utjecaja proizvodnih produkata na onečišćenje zraka i zdravlje ljudi.
3. Istraživanje zakonske regulative iz područja zaštite okoliša (Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti zraka, Akcijski plan za smanjenje onečišćenja prizemnim ozonom za grad Pulu)
4. Intervjuiranje gradonačelnika – čeka se analiza zraka i ukoliko se utvrdi zagađenje ide tužba i morat će platiti odštetu
5. Praćenje rezultata mobilne mjerne postaje u realnom vremenu koja se nalazi uz tvornicu cementa.

Moguća rješenja problema

Kroz moguća rješenja učenici su istraživali rješenja tijela lokalne samouprave, regionalne uprave, a susreli su se i s amandmanom na državni proračun u Saboru, dakle na svim razinama javne politike pratili su rješavanje navedenog problema. Također su upoznali i načine komuniciranja nezadovoljnih građana te poticanje javne vlasti na učinkovitije rješavanje. U ovom dijelu davali su rješenja koja su im poznata jer žive na području gdje se sve događa te su i njihovi roditelji uključeni u problematiku. Važno je bilo kritički sagledati dosadašnja i poznata rješenja te im pronaći nedostatke.

Najbolji pristup rješavanja problema

U ovom su dijelu učenici imali oluju ideja koje su proizašle upravo iz istraživanja i kritičkog promišljanja o postojećim rješenjima. Kao najbolja rješenja odabrali smo:

1. Usmenu i pisanu suradnju sa svim uključenim tijelima javne vlasti kojima će biti upućeno pismo i simbolični ugovor o suradnji.
2. Pismo i ugovor bit će pročitani i upućeni i najvećim oponentima (tvornici cementa i udruzi za zaštitu okoliša i Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Istarske županije).
3. Prezentacija strukturirana za Smotru bit će prezentirana svim učenicima škole na satima razrednog odjela, roditeljskim sastancima i Školskom odboru te će im biti poklonjeni bedževi i naljepnice s logom projekta i broušra koja će ih poticati da i sami prate kvalitetu zraka i osvjeste važnost ovog problema.
4. Prezentacija projekta bit će održana i na Tehničkom fakultetu u Puli s kojim suradnja već postoji i koji surađuje i s lokalnom tvornicom cementa jer budući inženjeri su upravo oni koji mogu energičnije i kreativnije riješiti ovaj problem uz modernije pristupe i napredniju tehnologiju.
5. Pismo i simbolični ugovor bit će prezentirani i javnosti putem lokalnih obavijesnih mrežnih, tiskanih i radijskih medija.

Plan djelovanja

U ovom dijelu učenici su konkretizirali prethodno navedena rješenja te vremenski okvir ostvarivanja. Razgovor s gradonačelnikom prethodno je ostvaren te je utvrđeno kako je konkretizirao, poslušao i podržao građane kao i savjete nadležnih institucija te je Grad ulagao u mobilnu mjernu postaju, objavu rezultata na mrežnih stranicama da bi ih svi mogli pratiti u realnom vremenu te aktivno prati i potiče rješavanje situacije. Sve ostalo navedeno u planu bit će uskoro realizirano, ali se planira nastaviti s istim aktivnostima i kroz iduću godinu.

Ostvareni rezultati

Učenici su naučili istraživati temu iz vjerodostojnih izvora, upoznati dobro tematiku te kritički promišljati postojeća rješenja i kreativno te kroz što širi krug komunicirati i poticati na ustrajnost te davati što kreativnija rješenja uz prihvaćanje dobronamjerne kritike.

6. Dobravska črna pisanica

Škola

Osnovna škola Donja Dubrava, Krbulja 21, 40 328 Donja Dubrava

Telefon / Telefaks: 040 688 825; 040 689 025

E-adresa: ured@os-donja-dubrava.skole.hr

Voditeljica

Renata Heric, prof.

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta i polaze iz vannastavnu aktivnost Projekt građanin: Zara Horvat (7. razred), Sara Knez (7. razred), Ana Marija Lisjak (7. razred), Patrik Pongrac (7. razred), Bruna Rusak (7. razred), Dina Štefić (7. razred) i Mateja Žinić (7. razred).

Učenice koje će predstavljati projekt na smotri: Zara Horvat (7. razred), Bruna Rusak (7. razred), Dina Štefić (7. razred) i Mateja Žinić (7. razred).

Tema projekta

Razvoj zavičajnog kulturnog identiteta kao dijela hrvatskog domovinskog identiteta i aktivno sudjelovanje u aktivnostima škole i lokalne zajednice.

Cilj

Promocija kulturne baštine zavičaja s naglaskom na nematerijalnu kulturnu baštinu odnosno izradu dobravske črne pisanice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici, uključeni u iz vannastavnu aktivnost Projekt građanin, uočili su problem očuvanja kulturne baštine Međimurja, posebno Donje Dubrave. U Donjoj Dubravi uoči Uskrsa izrađuju se crne pisanice. Pisanice su jedno od najprepoznatljivijih obilježja Uskrsa. Izrađuju se različitim tehnikama i u različitim bojama, a za donje Međimurje karakteristična je črna pisanica koja u Međimurju ima najdužu tradiciju. Na prostoru Donje Dubrave tradicija izrade dobravske črne pisanice može se pratiti od 1860. godine te se zahvaljujući velikom trudu pojedinaca održala do sada.

Tradicija je u crnoj podlozi, a posebnost črne pisanice je i njezina izrada batik tehnikom ili kako kažu u Donjoj Dubravi, pomoću pisaljke – improviziranog štapića s vrhom od bakrene žice. Taj se bakreni vrh ugrije na svijeći, potom se uroni u vosak te se iscrtavaju motivi na tvrdo kuhanom ili ispuhanom jajetu. U Donjoj Dubravi uvijek se crtalo cvijeće koje simbolizira ljepotu i mudrost. Vjerovalo se ako je cvijeće u više boja da pisanica ima jaču snagu. Sastavni dio pisanice je i poruka. Primjerice: „Ovo se jaje za poljubac daje” ili „Ovo se jaje za sreću daje”. Pisanice su se, naime, darovale na Cvjetnu ili Pisanu nedjelju tijekom obreda sestrenja ili bratimljenja.

Učenici smatraju da je ovu tradiciju izrade črnih pisanica potrebno očuvati da ona ne bi bila zaboravljena, a na to obvezuje i činjenica da je umijeće izrade črnih pisanica i običaj sestrenja i bratimljenja u Donjoj Dubravi 2023. godine upisan u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara.

Kod uočavanja problema, učenici su istraživali zakone i dokumente koji se odnose na problem i pronašli njih nekoliko koji se odnose na razvijanje svijesti kod učenika u vidu potrebe čuvanja kulturne baštine.

- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (čl. 4, stavak 2)
- Statut Osnovne škole Donja Dubrava (čl. 20 i čl. 100)

Učenici su anketom prikupili informacije o tome jesu li učenici od petog do osmog razreda čuli za dobravsku črnu pisanicu, znaju li kako se izrađuje, jesu li imali priliku učiti izrađivati pisanicu, smatraju li da je važno čuvati kulturnu baštinu na način da se očuva tradicija u zavičaju i žele li naučiti izrađivati pisanicu.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili sljedeća moguća rješenja:

- istražiti o dobravskoj čornoj pisanici i održati predavanje
- održati radionicu izrade dobravske črne pisanice u suradnji s osobom koja poznaje tehniku izrade.

Nakon razmatranja mogućih rješenja, rasprave o pozitivnim i negativnim stranama svakog od predloženog rješenja, učenici su odabrali rješenje za koje smatraju da će polučiti najbolje rezultate i riješiti uočeni problem.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su odlučili da će najprije istražiti koliko učenici od petog do osmog razreda znaju o dobravskoj čornoj pisanici i jesu li zainteresirani naučiti izrađivati pisanicu. Učenici su u anketi istaknuli da bi željeli sudjelovati u radionici. Jedna radionica provedena je već prošle školske godine na kojoj je sudjelovalo dvadesetak učenika, ali se javila potreba da se radionica održi i ove godine da bi učenici koji su se već upoznali s tehnikom bojanja črne pisanice ponovili svoje znanje, educirali druge i tada svake sljedeće godinom mogli tehniku izrade pisanice pokazati novim generacijama jer jedino će se na ovaj način tradicija očuvati.

Plan djelovanja

U samom početku rada na projektu među učenicima od petog do osmog razreda provedena je anketa. Anketom su se željeli prikupiti podaci o tome jesu li učenici čuli za dobravsku črnu pisanicu, znaju li kako se izrađuje i žele li naučiti izrađivati istu. Rezultati ankete pokazali su da su učenici čuli za dobravsku črnu pisanicu, ali ne znaju kako se izrađuje. Skoro svi anketirani učenici smatraju da je važno čuvati kulturnu baštinu zavičaja. Većina učenika je u anketi izrazila želju da bi htjeli naučiti istraživati črnu pisanicu.

Učenici su razgovarali s osobom koja im najviše može pomoći da saznaju više o dobravskoj čornoj pisanici i o samoj tehnici izrade iste. Posjetili su gđu Biserku Vučenik koja je ujedno i nositeljica upisa dobravske črne pisanice na listu kulturne baštine. Gospođa B. Vučenik je objasnila tehniku izrade pisanice, pokazala najljepše primjerke pisanica i istaknula kako je

važno očuvati ovu tradiciju i umijeće izrade pisanice prenijeti na mlađe generacije kako ona ne bi bila zaboravljena. S gđom. Vučenik dogovorena je radionica na koju će biti pozvani učenici koji žele naučiti izrađivati pisanicu i svoje znanje prenijeti drugima.

Učenici su razgovarali sa školskom knjižničarkom koja je također prepoznala važnost očuvanja izrade črne pisanice. Čuvanje kulturne baštine često je tema koja se provlači u različitim projektima školske knjižnice pa je u međuškolskom projektu naziva Slovastično tulumarajuće društvanice u koji su uz našu školu uključene i Osnovna škola Ivanovec i Osnovna škola Orehovica predviđena radionica na kojoj će učenici iz drugih škola čuti o ovom običaju u Donjoj Dubravi i pokušati izraditi svoj primjerak. I za sve zainteresirane učenike naše škole koji su u anketi izrazili želju da bi sudjelovali u radionici, ovo će biti prilika da nauče tu tehniku.

Razgovarali su i s učiteljicom hrvatskog jezika koja je ujedno tajnica Kulturno umjetničke udruge Seljačka sloga Donja Dubrava. Kulturno umjetnička udruga je uz gđu Vučenik također nositelj upisa umijeća izrade dobravske črne pisanice na Listu kulturne baštine. KUD Seljačka sloga svojim radom najbolje čuva tradiciju Donje Dubrave i osim glazbenog dijela tradicije, uključuje se i u druge aktivnosti.

Učenici su razgovarali s učiteljicom likovne kulture koja također poznaje tehniku izrade črne pisanice. Željeli su saznati više o samom načinu oslikavanja pisanice i izrađuje li se nešto slično u drugim krajevima Hrvatske.

Nakon provedenih razgovora s osobama koje mogu doprinijeti rješenju uočenog problema, učenici će sudjelovati na dogovorenoj radionici u suradnji sa školskom knjižničarkom da bi svoje znanje mogli onda dalje prenijeti drugim učenicima u školi.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali vještine istraživanja, timskog rada, diskusije o problemu, intervju, izrade i analize anketa, izrade plakata i javnog predstavljanja uočenog problema u školi. Pokrenuli su rješavanje problema i uočili da svojim djelovanjem mogu utjecati na očuvanje kulturne baštine. Ostvarenjem planiranih aktivnosti, učenici će svojim projektom doprinijeti čuvanju tradicije izrade črne pisanice i svoje znanje prenositi mlađim generacijama.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima od petog do osmog razreda, gđi Biserki Vučenik, školskoj knjižničarki i učiteljima u školi. Projekt će medijski biti popraćen na stranicama Škole.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Radom na projektu učenici su razvijali vještine suradničkog učenja i timskog rada na rješavanju uočenog problema, vještinu komuniciranja s osobama vezanima uz projekt, javnog govora i prezentiranja rezultata vlastitog rada. Stečeno iskustvo učenici ocjenjuju pozitivnim i vrlo korisnim za njihovo daljnje obrazovanje i svakodnevne životne situacije s kojima će se susresti.

7. Mali turistički vodič(i)

Škola

Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba; Ignaca Svetomartinskog 1, 40 329 Kotoriba

Telefon/telefaks: 040 682124

E-adresa: ured@os-jozehorvata-kotoriba.skole.hr;

Voditeljica

Romina Volar, učiteljica povijesti

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su: Vito Peranec (7. a), Gabrijel Dolenec, Rafael Friščić, Simon Friščić, Dora Kos, Tena Lehki, Mia Rajher, Julijana Žinić (8. a).

Učenice koji će predstavljati projekt na smotri: Dora Kos (8. a), Tena Lehki (8. a), Mia Rajher (8. a) i Julijana Žinić (8. a).

Tematsko područje

Projekt građanin

Kulturološka dimenzija: razvoj osobnoga, zavičajnoga i domovinskoga identiteta

Ljudsko-pravna dimenzija: odgovorno ponašanje svakoga pojedinca u zajednici

Cilj

Upoznati učenike s osnovama za razvoj turizma u zavičaju.

Upoznati učenike i širu zajednicu s kulturnom, povijesnom i prirodnom baštinom Kotoribe.

Potaknuti učenike na aktivno sudjelovanje u životu lokalne zajednice.

Izraditi digitalni i fizički turistički vodič.

Sudjelovati u izradi turističko-informativne ploče Kotoribe.

Osmisliti turističku ponudu Kotoribe.

Razvijati komunikacijske i prezentacijske vještine.

Potaknuti kod učenika marljivost, timski rad, inovativnost i poduzetnost.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Kotoriba ... mjesto na jugoistoku Međimurske županije smješteno uz rijeku Muru i granicu s Mađarskom. Mjesto izrazito bogate povijesti. Mjesto mnogo toga „prvoga“, ne samo u Međimurju nego i u Hrvatskoj. U Kotoribi je u 18. st. rođen Ignac Svetomartinski, prvi hrvatski istraživač rijeke Amazone u Brazilu; kroz Kotoribu je prolazila prva željeznička pruga u Hrvatskoj puštena u promet 1860. godine, a u Kotoribi je rođen i, vjerojatno najpoznatiji Kotoripčanin, Joža Horvat, književnik, ali i prvi Hrvat koji je oplovio svijet sportskim jedrenjakom. Impresivno, zar ne?

Po čemu je još Kotoriba značajna?

U 18. st. Kotoriba je bila trgovište, a važan povijesni izvor za proučavanje povijesti je i *Kotoribski protokol* pisan u razdoblju od 1724. do 1804. godine. Taj vrlo vrijedan zapisnik

govori o tome da je Kotoriba u 18. st. bila mjesto s razvijenom i dobro vođenom samoupravom.

Crkva Sedam Žalosti Blažene Djevice Marije i Svetoga Križa pravno je postala župa 1789. g., a prema dostupnim podacima, to je crkva s najvišim tornjem između Budimpešte i Zagreba.

U dvorištu župnog dvora nalazi se i etnozbirka „Stari farof“ koju uređuju članice Društva žena, a u njoj se nalazi oko 2000 eksponata.

Vrlo vrijedan materijalni povijesni izvor je i Pišpekova kovačnica koja datira iz 1905. te posjeduje nekoliko stotina eksponata.

Kotoriba je nekada bila mjesto košaraštva. Umijeće pletenja proizvoda od vrbove šibe prenosilo se s koljena na koljeno i gotovo da i nije bilo domaćinstva koje se nije bavilo pletenjem. Danas se ovo umijeće nastoji zaštititi kao nematerijalno kulturno dobro.

Osim kulturno-povijesne baštine, Kotoriba ima i Sportski centar Graničar koji je jedan od najvećih, multifunkcionalnih sportskih objekata u Međimurju koji nudi dvorane za squash, cageball, odbojku, badminton, školu sporta,... dječju igraonicu...

Tu su i sportsko-ribolovna društva „Žužička“ i „Som“ sa svojim objektima i prekrasnim okolišem.

Istražili smo i proučili zakone i propise kao što su Ustav Republike Hrvatske, Konvencija o pravima djeteta, Zakon o turizmu i Zakon o pružanju usluga u turizmu.

Kotoripski kraj je bogate povijesti i velikog turističkog potencijala, ali je turistički slabo prepoznat i zastupljen u okviru Međimurske županije. Razmišljali smo kako i na koji način se uključiti u aktivno sudjelovanje u životu lokalne zajednice kao i u turističku promociju svog zavičaja.

Moguća rješenja problema

Olujom ideja razmišljali smo da bismo najbolje promovirali svoj zavičaj te smo došli do nekoliko mogućih rješenja problema:

1. Izraditi digitalni i fizički turistički vodič.

Pozitivna strana ovog rješenja je da bismo na jednome mjestu objedinili sve znamenitosti Kotoribe, a negativna strana je da bi zapisi ostali samo u digitalnom i fizičkom obliku te ne bi bili prezentirani široj javnosti.

2. Osmisliti i izraditi kotoripske suvenire.

Pozitivna strana ovog rješenja je da bismo imali neke prepoznatljive suvenire, a negativna strana su financije, obzirom da bi za izradu suvenira trebalo izdvojiti određenu količinu novaca.

3. Sudjelovati u izradi turističko-informativne ploče Kotoribe.

Pozitivnih strana ima više – upoznali bismo širu javnost s kulturno-povijesnim, sportskim, prirodno-geografskim obilježjima Kotoribe. Negativna strana su financije, no vjerujemo da bismo i za to našli rješenje.

4. Osmisliti turističku ponudu Kotoribe.

Pozitivna strana ovog rješenja je da bismo osmislili sadržaj koji možemo ponuditi pa bismo ga preko Turističke zajednice Međimurske županije pokušali realizirati, dok je negativna strana problem smještaja i prehrane.

5. Otvoriti malu turističku agenciju.

Pozitivna strana ovog rješenja je da bismo imali mjesto gdje bi bilo moguće dogovoriti posjet nekoj od znamenitosti, mogle bi se provoditi i radionice te razne aktivnosti vezane uz turizam. Negativna strana je opseg posla i prethodnih djelatnosti koje bi trebalo napraviti prije nego što se agencija otvori, a i mi se ne smatramo dovoljno kompetentnima za realizaciju ovog rješenja.

Ovo rješenje nas i nije privuklo s obzirom na to da smatramo da prvo trebamo s projektom započeti malim koracima.

Nakon kratkog promišljanja o prednostima i nedostacima svakog od uočenih rješenja našega problema, zaključili smo da ih dio možemo realizirati.

Najbolji pristup rješenju problema

S obzirom na činjenicu da većinu uočenih rješenja našega problema možemo realizirati, a to ne možemo učiniti sami, odlučili smo zatražiti pomoć:

- ravnateljice naše škole, gospođe Snježane Matoš
- načelnika Općine Kotoriba, gospodina Darija Friščića
- direktora Turističke zajednice Međimurske županije, gospodina Rudija Grule
- turističkih vodiča iz Kotoribe, gospođe Blaženke Zvošec i gospodina Franje Zvošeca
- učitelja naše škole.

Putem proučavanja povijesnih izvora, posjeta izvornim lokacijama i prikupljanjem potrebnih informacija produbili bismo svoje znanje o kulturnim, povijesnim i prirodnim znamenitostima Kotoribe. Iz prikupljenih informacija izdvojili bismo najbitnije činjenice te bismo ih saželi za potrebe izrade digitalnog i fizičkog vodiča, a mogli bismo ih koristiti i za turističko-informativnu ploču. Uz pomoć učiteljica engleskog i njemačkog jezika preveli bismo vodič, dok bismo uz pomoć učiteljice informatike izradili digitalni vodič. Prošle godine smo aktivno radili na tradicionalnim jelima našega kraja tako da bismo priču o vanjkovcima mogli iskoristiti za potrebe projekta. Imamo zaista mnogo sadržaja koje bismo mogli pokazati široj javnosti pa bismo, uz pomoć Općine, Turističke zajednice Međimurske županije i lokalnih vodiča, mogli osmisliti turističku ponudu za posjet Kotoribi. Od košaraštva, medarstva preko poznatih ljudi iz Kotoribe kao što su Ignac Svetomartinski i Joža Horvat do vrijednih zapisa iz 18. st., Kotoribskog protokola, kao i činjenice da je kroz Kotoribu prolazila prva željeznička pruga u Hrvatskoj. Tu su još i etnozbirka Stari farof, Kovačnica, naša prekrasna crkva Sedam Žalosti Blažene Djevice Marije i Svetog Križa. Ne zaboravimo spomenuti ni prekrasan sportski centar Graničar, mrtvicu Žužičku, našu Muru...

Pozitivne strane ovog našeg pristupa su mnogobrojne – izradili bismo digitalni i fizički vodič čiji sadržaj bismo mogli integrirati u turističko-informativnu ploču Kotoribe. Kroz razne aktivnosti mogli bismo upoznati namjernike s bogatstvom kulturnih, povijesnih i prirodnih znamenitosti Kotoribe.

Negativne strane su financijske prirode jer turističko-informativna ploča zasigurno nije jeftina, a mali problem nam je i osmišljavanje turističke ponude s obzirom na to da je nikad nismo radili.

Plan djelovanja

S našim projektom upoznali smo ravnateljicu naše škole i učitelje koje smo zamolili za pomoć u provedbi projekta. Osmislili smo tekstove o prirodnoj, povijesnoj i kulturnoj baštini koje

prevodimo na engleski i njemački jezik. Sudjelovali smo u izradi vanjkovaca s učenicima 4.a razreda i njihovom učiteljicom. S učiteljicom informatike radimo na oblikovanju, dizajnu i izradi digitalnog vodiča.

U razgovoru s načelnikom Općine saznali smo da Općina isto razmišlja o turističkoj promociji Kotoribe. Uz pomoć našeg promotivnog letka koji smo izradili prije nekoliko godina za potrebe jednog projekta, Općina je doradila i dala tiskati brošuru s novčićem kao kotoripskim suveniru. Naša ideja da se ispred općinske zgrade postavi turističko-informativna ploča jako se svidjela načelniku, no u razgovoru smo zaključili da bi multimedijalni interaktivni kiosk bio možda bolje rješenje. Načelnik nam je spomenuo da je Kotoriba nekad imala ured Turističke zajednice koji je, nažalost, prestao s radom prije nekih petnaestak godina. Zaključili smo da je najveći problem za razvoj aktivnog turizma našega kraja nedostatak smještajnog kapaciteta. Stoga namjernici većinom dolaze u naš kraj na jednodnevni ili poludnevni izlet. Jedna od većih općinskih manifestacija su „Dani šibe i ribe“ koja se održava prvi vikend u lipnju. Tada udruge pripremaju riblja jela, sve mjesne znamenitosti su otvorene za razgled, a Općina je osigurala i turistički vlakić koji ljude prevozi po Kotoribi. Tu bismo mi mogli preuzeti ulogu malih turističkih vodiča na vlakiću. S obzirom na činjenicu da treba postaviti turističko-informativnu ploču ili multimedijски interaktivni kiosk i da sadržaj mora biti napravljen detaljno i kvalitetno, zaključili smo da bi nam projekt morao trajati dulje od planiranog.

Razgovarali smo i s gospodinom Rudijem Grulom koji nam daje punu podršku u realizaciji našeg projekta. Gospodina R. Grulu raduje činjenica što postoji entuzijazam za promociju naše Kotoribe te nam je, nakon što nas je pomno slušao u predstavljanju projekta, dao mnoge savjete i ideje. S obzirom da je petina naše škole u izviđačkoj družini, gospodin R. Grula nam je dao izvrsnu ideju za turističku ponudu – za početak bismo mogli organizirati izviđački kamp za članove našeg odreda koji bismo kasnije mogli proširiti i na članove drugih odreda. Ideja nam se jako svidjela te ćemo je svakako predstaviti starješini našeg odreda.

Gospođa Blaženka Zvošec i gospodin Franjo Zvošec su nam ispričali kakav mora biti turistički vodič te su nam ponudili svoju pomoć u realizaciji projekta.

Projekt je bio predstavljen

Projekt smo predstavili ravnateljici, općinskom načelniku, predsjedniku Turističke zajednice Međimurske županije, lokalnim turističkim vodičima, učiteljima naše škole, a popraćen je i na internetskoj stranici škole.

Ostvareni rezultati

Radom na projektu stekli smo znanja i vještine kao što su istraživanje, timski rad, kratak i argumentirani govor, javni nastup, komunikacijske vještine. Proučavali smo povijesne izvore, posjetili izvorne lokacije, prikupljali potrebne informacije i produbili svoje znanje o kulturnim, povijesnim i prirodnim znamenitostima Kotoribe. Prevodimo tekstove o znamenitostima na engleski i njemački jezik, izrađujemo digitalni i fizički turistički vodič.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenicima se svidio istraživački rad o kulturnom, povijesnim i prirodnim znamenitostima Kotoribe. Uočili su da je kotoripski kraj bogate prošlosti te bi bilo šteta da to bogatstvo ostane u okvirima općine. Stoga, sačuvajmo vrijedno jučer za bolje sutra!

8. Na svježem zraku

Škola

Osnovna škola Ivanovec; Ulica bana Jelačića 26, Ivanovec, 40000 Čakovec

Telefon: 040 337221

E-adresa: ured@os-ivanovec.skole.hr;

Voditeljica

Palmina Novak, 095 816 3271, palmina.novak@skole.hr

Učenici

Učenici 8.a razreda OŠ Ivanovec: Bono Blažek, Lota Mihaljković, Toni Novaković Toplek, Leonarda Vlahek, Anja Zagorec, Janja Ružman

Projekt će na smotri predstavljati učenici: Bono Blažek, Lota Mihaljković, Toni Novaković Toplek, Leonarda Vlahek

Tematsko područje

Međupredmetne teme: Građanski odgoj – domena Društvena zajednica, Održivi razvoj – domene Povezanost i Djelovanje, Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

Cilj

Cilj je projekta razviti kod učenika aktivan i odgovoran pristup učenju: stvaranje prikladnog fizičkog okruženja za učenje i preuzimanje odgovornosti za svoje učenje da bi postigli bolje rezultate.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Mladi *forum*aši ove godine uče kako poboljšati svoj uspjeh u učenju i kako se izboriti za bolje uvjete u učenju. Smatraju da mogu školsko okruženje za učenje bolje prilagoditi svojim potrebama pa pronalaze načine kako što više boraviti na svježem zraku i učinkovito učiti.

Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na problem:

- Opću deklaraciju o ljudskim pravima (čl. 26, 27)
- Konvenciju o pravima djeteta – Razvojna prava (čl. 8, 28, 29,) i Prava sudjelovanja
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (čl. 19, 19a)
- Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (čl. 38)
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi – sigurnost i zaštita zdravlja u školskim ustanovama (čl. 67, 68)

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili nekoliko mogućnosti rješenja problema:

- obnoviti postojeću učionicu na otvorenom za održavanje nastave

- iznad učionice na otvorenom u školskom vrtu izgraditi krov
- očistiti školski park
- anketirati učitelje i učenike o održavanju nastave u učionici u prirodi
- izraditi raspored održavanja nastave na otvorenom i prezentirati ga učiteljima
- motivirati ostale razrede za održavanje nastave na otvorenom
- označiti i imenovati skulpture u školskom parku
- obilježiti stabla u vrtu QR kodovima i odabrati najljepše stablo u školskom vrtu
- zasaditi još stabala u vrtu.

Nakon proučavanja i razgovora o svakom pojedinom mogućem rješenju, učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

1. Provesti proljetnu čistku u školskom vrtu.
2. Provesti natječaj među učenicima i odabrati naziv za svaku skulpturu.
3. Obilježiti skulpture i stabla u školskom vrtu.
4. Predstaviti plan rada učionice na otvorenom učiteljima i učenicima.

Plan djelovanja

Sastavljene su aktivnosti u čije smo se aktivnosti svi uključili:

1. Razgovor s ravnateljicom škole o načinu realizacije projekta.
2. Razgovor s predsjednicom VMO Ivanovec o pomoći u izgradnji natkrivenog prostora.
3. Anketiranje učenika i učitelja škole o održavanju nastave u učionici na otvorenom.
4. Uređenje klupa i stolova u učionici na otvorenom.
5. Odabir naziva za skulpture u vrtu.
6. Izbor najljepšeg stabla.
7. Sadnja novih stabala u vrtu.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili ravnateljici škole Kseniji Korent, predsjednici VMO Ivanovec Meliti Kraljić i na satu razrednog odjela. Na sljedećem Učiteljskom vijeću ćemo projekt prezentirati učiteljima. Projektne aktivnosti ćemo prezentirati i na internetskoj stranici škole te u lokalnim medijima. Rezultati projekta će biti predstavljeni povodom Dana škole te uz Dane mjesta, a nakon završetka projekta ostati će obilježene i imenovane skulpture u vrtu te zasađena nova stabla.

Ostvareni rezultati

Od ove školske godine u našoj školi zabranjena je upotreba mobitela. Kao jedan od razloga za to navedeni su slabija pažnja na satu, izostanak komunikacije među učenicima i pasivnost u učenju. Unatoč tome nema pozitivnih pomaka u učenju. Kao jedan od prijedloga za poboljšanje uspjeha u učenju i poticaj za motivaciju učenici su izrazili želju za češćim korištenjem učionice na otvorenom. Prijedlog su predstavili ravnateljici koja ih je podržala u njihovu planu i pohvalila poduzete aktivnosti za ostvarenje plana. Dogovorena je radna akcija

čišćenja školskog parka i nabava opreme za obnovu stolova i klupa u parku. Poduzete aktivnosti zainteresirale su i ostale učenike za naš projekt. Trenutno traje anketa i prikupljanje podataka o načinima učenja i oblicima rada koji najviše motiviraju učenike na aktivno učenje. Fotografirane su skulpture u vrtu i pripremamo natječaj za odabir imena svakoj skulpturi.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici aktivno sudjeluju u svim etapama projekta: od pripreme plana i rasporeda aktivnosti, prezentacije plana ravnateljici do praktičnog rada u vrtu. Ponosni su na to što se čuje i njihov glas i što je prihvaćen njihov prijedlog za održavanje nastave na otvorenom. To ih je još više motiviralo za uključivanje u projektne aktivnosti. Povezuje ih zajedništvo i suradnja, kreativan pristup i suradničko učenje.

Ističu jačanje samopouzdanja prilikom prezentacije projekta i osjećaj ponosa jer su učinili nešto vrijedno za svoj razred i školu. Veseli ih što su uspjeli u onome o čemu su na početku mislili da je preteško i neizvedivo za njih.

Radeći na projektu još su se više povezali kao grupa i motivirali jedni druge na rad.

9. Ne bih, hvala!

Škola

OŠ Štrigova; Štrigova 126a, 40312 Štrigova

Telefon/ telefaks: 040 851 005

E-adresa: os-strigova@ck.t-com.hr; os-strigova@os-strigova.skole.hr;

Voditeljice

Klaudija Kežman, učiteljica njemačkog jezika, uč. savjetnica

Jasmina Tuksar, učiteljica njemačkog jezika, prof.

Učenici

Učenici polaznici Građanskog odgoja i obrazovanja

Učenici koji će predstaviti projekt: Florijan Antolašić (5.a), Marija Paula Bogdan (5.a), Šimun Mesić Mikec (6.b) i Azra Žibek (6.b)

Cilj

Upoznavanje učenika s reklamom i njezinim utjecajem na potrošača.

Pravo na očuvanje zdravlja.

Tematsko područje

Prava potrošača/ Zdravlje

Opis

Izbor i istraživanje problema:

Jedan od problema koji nam se ove godine nametnuo jest medijska pismenost mladih osnovnoškolske dobi te kritičko promišljanje o ponudi robe na tržištu te stvarnoj potrebi potrošača za posjedovanjem te robe. Osobiti naglasak smo željeli staviti na ponudu grickalica i sokova te brze hrane jer smo uočili da u razredima vlada pomama za novim vrstama sokova i grickalica. Ujedno smo uočili da je osobito teško sačuvati vrećicu nove slatke ili slane delicije pred naježdom svih ruka i ustiju u razredu. U trenutku kada se uoči nova ponuda svi moraju probati deliciju koja se pojavila na razrednom tržištu. Shvatili smo da dobra reklama čini čuda u prodaji nekog proizvoda, odnosno lako nas je uvjeriti da upravo taj proizvod baš trebamo i moramo imati. I tako smo krenuli u istraživanje koliko to reklame utječu na naš svakodnevni život. Istražujući reklame intervjuima, anketama i čitajući zakone koji se odnose na reklamiranje došli smo do toga da potrošači imaju jako puno prava samo ih trebaju znati koristiti.

Moguća rješenja problema:

Jedno od mogućih rješenja problema nam se nametnulo da ispitamo učenike naše škole koliko gledaju reklame i saznamo koliko one utječu na njih. Ovaj način nam daje premalo uvida u situaciju te smo ga djelomično odbacili. Zatim smo odlučili sami pratiti reklame na televiziji i na internetu, zabilježiti ih za koju su dob, ali na ovaj način dobivamo samo uvid koje reklame

su trenutno aktualne, a ne i koliko one utječu na djecu. Treća metoda je istraživanje reklama na utjecaj potrošača po mišljenju različitih stručnjaka. Četvrta ideja bila je krenuti od zakona koji govore o potrošačima prema vlastitim iskustvima nas kao potrošača i na kraju saznati mišljenja stručnjaka.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, odlučili smo se za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema:

Kako je ovo vrlo složena tema odlučili smo problemu pristupiti s više strana i kombinirati pozitivne strane svake politike jer nam ni jedan pristup ne daje dovoljno dobar uvid u situaciju. Tako smo se najprije upoznali sa zakonskim aktima tj. Ustavom, Konvencijom o pravima djeteta i Zakonom o zaštiti potrošača. Zatim smo iznosili svoja mišljenja i iskustva o reklamama i njihovu utjecaju na nas. Istražili smo mišljenja i iskustva učenika prvog razreda te odraslih osoba iz naše okoline koliko reklame utječu na njihove navike kod kupovine. Kako smo uočili da se najteže oduprijeti reklamama s hranom i to konkretno grickalicama, odlučili smo se informirati kod stručnjakinje za prehranu, nutricionistice Monike Novak kako ti proizvodi utječu na naše zdravlje. Iskušali smo i različite radionice da bismo najprije sebe osnažili kao potrošača.

Plan djelovanja

Na satovima Građanskog odgoja ubuduće redovito izvještavati o novim reklamama da bismo djelovali jedni na druge i kritički promislili o novom proizvodu. Izraditi letke koji će osvijestiti naša prava kao potrošača.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na ovom projektu razvijali vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, intervju, izrade plakata i javnog predstavljanja i socijalne vještine, posebno komunikaciju sa suučenicima škole.

Roditelji se na roditeljskom sastanku upozorilo da su i oni odgovorni za djecu potrošače.

Učenici su upoznati sa svojim pravima.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima naše škole na Vijeću učenika i učiteljima.

Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri projekt će biti predstavljan na roditeljskim sastancima, a bit će objavljen i na mrežnim stranicama škole.

10. Prevencija ovisnosti o društvenim mrežama i videoigrama

Škola

Osnovna škola Hodošan, Braće Radića 2/A, 40320, Hodošan

Telefon: 040 679 451

E-adresa: osh@os-hodosan.skole.hr

Voditeljica

Sanja Rašan, učiteljica razredne nastave, savjetnica

Učenici

Učenici koji polaze izvannastavnu aktivnost za Građanski odgoj i obrazovanja „Mladi građani“.

Učenici koji će predstaviti projekt

Nika Dovečer, 5. razr., Hana Horvat, 5. razr., Tin Sabol, 5.r i Erika Miklaužić, 6.b

Tema projekta

- informacijske i komunikacijske tehnologije
- ovisnost o društvenim mrežama i videoigrama

Cilj

Proučiti štetnost ovisnosti o društvenim mrežama i videoigrama za naše zdravlje te kako spriječiti tu ovisnost.

Istražiti najbolje načine prevencije ovisnosti o društvenim mrežama i videoigrama.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Prošle školske godine članovi izvannastavne aktivnosti za Građanski odgoj i obrazovanje „Mladi građani“, provodili su projekt građanin pod nazivom „Što se krije iza društvenih mreža?“ Projekt su predstavili na Državnoj smotri projekata s područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema. Na početku ove školske godine projekt su predstavili i nama. Detaljno su nam ispričali kako i što su sve radili na projektu, koje su rezultate dobili, što su sve naučili i do kakvih su zaključaka došli.

Saznali su da su prednosti društvenih mreža: brza dostupnost informacija, brza komunikacija, povezanost na svjetskoj razini, oglašavanje i organizacija javnih okupljanja. Negativnosti su razne opasnosti koje se kriju iza društvenih mreža kao što su: nasilje na društvenim mrežama (*cyberbulling*), internetski predatori i ovisnost o internetu. Rezultatima ankete „Percepcija učenika predmetne nastave OŠ Hodošan o *cyberbullingu*“ saznali su da je 13 učenika naše škole doživjelo *cyberbulling* vrijeđanjem i prijetnjama, a jednoj su učenici dijelili njezine fotografije bez dozvole. Od njih samo petero povjerilo se o tome prijateljima, a neki i roditeljima. Nitko se nije obratio učiteljima, pedagoginji i ravnatelju. Srećom uspjeli su riješiti taj problem. Šestero učenika vršilo je *cyberbulling* vrijeđanjem, a poslije im je bilo žao. Učenici su dobro informirani o *cyberbullingu* i srećom dosad ga nije bilo puno među našim

učenicima. Nadamo se da će se i taj postotak smanjiti. Prema rezultatima ankete saznali su da od 97 učenika predmetne nastave naše škole 65 učenika dnevno provodi 3 i više sati na internetu, a to je 67% učenika. Zaključili su da previše vremena provodimo na internetu, samim time imamo premalo vremena za druženje s vršnjacima uživo, za učenje, za bavljenje fizičkim aktivnostima i dr. Sve to ugrožava naše fizičko, psihičko i mentalno zdravlje.

To nas je zabrinulo pa smo ove školske godine odlučili napraviti nastavak ovog projekta u kojem ćemo proučiti štetnost te ovisnosti za naše zdravlje te kako spriječiti tu ovisnost kod učenika naše škole. Istražiti ćemo najbolje načine prevencije ovisnosti o društvenim mrežama i videoigrama. Projekt smo nazvali „Prevencija ovisnosti o društvenim mrežama i videoigrama“.

Moguća rješenja problema

Nakon dubljeg promišljanja o problemu, predložili smo tri moguća rješenja problema. Istaknuli smo njihove pozitivne i negativne strane.

1. rješenje: Istraživati na internetu o toj ovisnosti i načinima prevencije te ovisnosti

Pozitivna strana ovog rješenja je brza dostupnost informacija na različitim internetskim stranicama čiji se članovi bave tom problematikom i objavljuju istražene i provjerene sadržaje. Nećemo koristiti Wikipediju.

Negativna strana ovog rješenja je što ćemo opet vrijeme provoditi pred ekranima.

Međutim, internet ćemo koristiti u svrhu istraživanja tijekom provođenja projekta pa nećemo u jednom danu biti nekoliko sati na internetu.

2. rješenje: Raspitati se o tom problemu kod liječnika Djelatnosti školske i adolescentne medicine u Zavodu za javno zdravstvo Međimurske županije

Pozitivna strana ovog rješenja je što bi nam ti liječnici navedene probleme objasnili na nama razumljiv način. Mogli bi ih pitati razna pitanja u vezi toga, što na internetskim stranicama ne možemo. Osim toga sigurno bi nam bilo interesantnije nego samo čitati na internetskim stranicama.

Negativna strana ovog rješenja je što liječnici imaju puno posla pa bi teže odvojili vrijeme da dođu u našu školu i održe nam predavanje, a u ambulanti imaju svoje pacijente. Osim toga teže bi uskladili naš raspored sati s njihovim dolaskom.

3. rješenje: Istražiti percepciju učenika naše škole o štetnosti društvenih mreža i videoigara za naše zdravlje te prevenciju ovisnosti o njima.

Pozitivna strana ovog rješenja je što bi saznali:

- koliko učenici znaju o tom problemu
- koliko vremena dnevno provode na društvenim mrežama i videoigrama i zašto
- kontroliraju li njihovi roditelji sadržaje koje gledaju i čitaju na društvenim mrežama,
- koje videoigre igraju i koliko vremena provode na njima
- smatraju li da su ovisni o društvenim mrežama i videoigrama
- što im čini veće zadovoljstvo – društvene mreže i videoigre ili druženje uživo
- koje prijedloge daju za prevenciju ovisnosti o društvenim mrežama i videoigrama

Negativne strane ovog rješenja nismo uočili.

Razmišljali smo koja je metoda najbolja za istraživanje percepcije učenika o navedenim problemima.

Predložili smo dvije metode:

a) anketu

Pozitivna strana ankete je što u kraćem vremenu možemo ispitati sve učenike predmetne nastave naše škole.

Negativna strana je da ne bi dobili detaljniji uvid u njihovu percepciju štetnosti predugog korištenja društvenih mreža i videoigara te o toj ovisnosti koji možemo dobiti razgovorom te njihovim mimikama i gestama tijekom razgovora.

b) Intervju

Zbog negativnih strana ankete jednoglasno smo se odlučili za intervju. Dogovorili smo se da ćemo intervjuirati 20 učenika od 5. do 8. razreda koji će dobrovoljno sudjelovati u ispitivanju. Intervju ćemo provoditi na satu Izvannastavne aktivnosti za Građanski odgoj i nakon nastave. Zajednički ćemo sastaviti pitanja za intervju.

Prema navedenim idejama napravili smo detaljan plan djelovanja po kojem smo dalje radili na našem projektu.

Najbolji pristup rješenju problema

Proučili smo Konvenciju o pravima djeteta i saznali da svako dijete na svijetu ima pravo na informacije, ali da one moraju biti primjerene njihovoj dob. Imaju pravo na igru pa i na igranje videoigri primjerene njihovoj dobi. Sukladno pravima djeca imaju i dužnosti i odgovornosti. Trebaju redovito učiti i obavljati školske obaveze, trebaju poštivati pravila ponašanja u društvu pa tako i na internetu. Zbog svog zdravlja, ne bi smjeli dnevno predugo provoditi vrijeme na internetu.

Na internetu smo našli i proučili puno sadržaja o štetnosti ovisnosti o društvenim mrežama i videoigrama te o prevencije te ovisnosti. O tome smo gledali i videe na Youtubeu.

Saznali smo da Svjetska zdravstvene organizacije preporuča ovakvo vremensko ograničenje korištenja ekrana za djecu i mlade:

- do 2. godine – dijete ne treba biti izloženo ekranima
- od 2. do 5. godine – manje od 1 sat dnevno uz prisutnost roditelja
- od 6. do 9. godine – 1 sat dnevno
- od 10. do 12. godine – 1 sat i 30 minuta dnevno
- od 13. do 18. godine – 2 sata dnevno.

Međutim, to ovisi i o školskim obavezama koje učenici imaju vezao uz internet.

Na stranicama Centra za sigurniji internet saznali smo da su znakovi pretjerane izloženosti djece ekranima kod školske djece: poremećaji spavanja (na internetu su dugo u noć), česta buđenja noću (strah od propuštanja nečega na društvenim mrežama...), slabiji školski uspjeh od njihovih mogućnosti, ne obavljanje školskih obaveza, nedostatak vremena i volje za učenje i druge važne aktivnosti za njihov razvoj, nervoza pa čak i agresivnost.

Roditelji imaju veliku važnost u prevenciji ovisnosti o internetu kod svoje djece. Dužni su kontrolirati: gdje su im djeca kada su online (na kojim društvenim mrežama i kojim videoigrama), koje i kakve sadržaje čitaju i gledaju, s kim se dopisuju, kako se ponašaju, koliko vremena provode na internetu...

Centar za sigurniji internet preporuča roditeljima:

- instaliranje aplikacije za praćenje djeteta na internetu (Family link i sl.)

– sklapanje s djetetom Obiteljskog ugovora u kojem se zajednički dogovaraju: koliko dugo će dnevno koristiti internet, u koju svrhu (učenje, zabava), koje sadržaje, društvene mreže i videoigre mogu koristiti, koje su posljedice nepridržavanja ugovora, gdje će ga izložiti u kući. Tim ugovorom djeca dobivaju osjećaj važnosti i lakše se pridržavaju određenih pravila.

Liječnica Djelatnosti školske i adolescentne medicine u Zavodu za javno zdravstvo Međimurske županije Diane Uvodić-Đurić dala nam je poveznicu za edukativni i informativni časopis Zavoda za javno zdravstvo pod nazivom „Nove staze“. U tom časopisu objavila je stručni rad „Izazovi u bespućima interneta“ iz kojeg smo jako puno naučili o ovisnosti o internetu, a i o prevenciji te ovisnosti te kome se možemo obratiti ukoliko imamo takvih problema.

U školama se već godinama od 4. do 7. razreda provodi preventivni program „Trening životnih vještina“, a od ove školske godine „Abeceda prevencije“ od 1. do 8. razreda. Ti programi provode se na satovima razrednika, a između ostalog učenici uče i o opasnostima na internetu te da za njihovo fizičko, psihičko i mentalno zdravlje nije dobro na njemu provoditi puno vremena.

Zajednički smo sastavili pitanja za intervju te smo ih dali na uvid ravnatelju i pedagoginji. Složili su se s našim pitanjima i odobrili nam provedbu intervjua. Dobrovoljno nam se javilo dosta učenika, ali smo izabrali samo dvadeset radi lakše provedbe i analize intervjua. Svakom učeniku koji je sudjelovao u intervjuu roditelji su potpisali suglasnost. Neke učenike smo intervjuirali na satovima izvannastavne aktivnosti, a neke prije i poslije nastave. Na satovima izvannastavnih aktivnosti u parovima smo analizirali intervjue.

Ostvareni rezultati

Svi ispitanici imaju nekoliko društvenih mreža. Prijatelje koje imaju na društvenim mrežama poznaju i uživo. Primijetili su da društvene mreže utječu na raspoloženje ovisno o sadržajima koje u tom trenutku prate (smijeh, veselje, tuga, nervoza, bijes...), a nakon dužeg vremena na internetu osjećaju nervozu, glavobolju, umor... Od 20 učenika 17 ih igra razne videoigre pa i one koje nisu primjerene njihovoj dobi. Petnaest učenika više vremena provodi na društvenim mrežama nego na videoigramama. Dnevno na internetu provode: 1 sat 2 učenika, do 2 i 3 sata 5 učenika, do 4 i 5 sati 2 učenika, a više od 5 sati 4 učenika. Family link ima instalirano samo 5 učenika, 4 učenika iz 5. razreda i jedna učenica iz 6. razreda. Koje sadržaje gledaju na internetu i koje videoigre igraju redovito roditelji kontroliraju samo trojici učenika. Povremeno kontroliraju kod osmero učenika, a kod ostalih uopće ne kontroliraju. Roditelji su odredili i kontroliraju vrijeme provedeno na internetu samo kod četvero učenika. Petnaest učenika se izjasnilo da se ne sjeća većine sadržaja koje su vidjeli ili pročitali na društvenim mrežama nakon dnevno provedenog vremena na internetu. Osamnaest učenika naučilo je nešto korisno na društvenim mrežama i zahvaljujućim tim korisnim sadržajima stekli su neke vještine kao što su: kuhanje, pečenje kolača, šminkanje, razne sportske vježbe na TikToku. Gledali su korisni videe na kojima su naučili da do željenog uspjeha ima puno uspona i padova, da u životu trebamo biti uporni i da ne smijemo lako i brzo odustati, da ne smijemo vjerovati svemu što vidimo i čujemo na internetu... Svi su čuli o ovisni o internetu na satovima razrednika i na satovima informatike. Neki su čuli i na Izvannastavnoj aktivnosti „Mladi građani“, neki od prijatelja i roditelja, a neki su pročitali na internetu. Navodili su neke simptome te ovisnosti kao što su: nervoza, pospanost, dekoncentracija,

slabiji uspjeh u školi, smanjena potreba za druženjem uživo i sl. Da su ovisni o internetu, smatra 5 učenika. Izjasnili su se da im je bolje i ljepše provoditi vrijeme s prijateljima uživo nego online te da treba napraviti balans između interneta i provođenja vremena uživo.

Kao najučinkovitije načine u prevenciji ovisnosti o internetu 4 učenika navodi zabranu i kaznu jer smatraju da oni sami ne mogu prestati ili smanjiti upotrebu interneta. Šesnaest učenika smatra da bi im predavanja i radionice stručnih osoba pomogla u boljoj spoznaji štetnosti predugog dnevnog korištenja interneta na njihovo fizičko, psihičko i mentalno zdravlje pa bi tada lakše donijeli vlastitu odluku o kraćem vremenu na internetu i lakše bi vršili samokontrolu. Dali su ove prijedloge za prevenciju ovisnosti o internetu:

- roditeljski nadzor i instalirati aplikaciju da se mobitel zablokira nakon nekog vremena
- planiranje i organizacija obaveza i slobodnog vremena u danu
- više se družiti uživo, pozivati jedni druge na druženje bez mobitela, baviti se sportom
- da se društvene mreže plaćaju pa čak da se neke i zabrane

Zaključak

Internet je postao dio našeg svakodnevnog života pa nije dobro zabraniti ga djeci. Važno je napraviti balans između igre na otvorenom ili drugih igara i provođenja vremena pred ekranima. Učenici su svjesni opasnosti na internetu i da mogu postati ovisni o internetu. Međutim, premladi su da bi vršili samokontrolu u vezi sadržaja na internetu i vremena povedenog pred ekranima. Stoga im je potrebna pomoć roditelja u vidu postavljanja granica i kontrole, a za to postoje aplikacija kao što je Family link. Potpisivanje Obiteljskog ugovora između roditelja i djeteta u vezi interneta kojeg preporuča Centar za sigurniji internet jako je dobra opcija i važna za djecu jer djeca imaju osjećaj važnosti i zadovoljstva što su sudjelovali u donošenju obiteljskih odluka pa će se tih odluka i lakše pridržavati. Roditelji su važan čimbenik u prevenciji ovisnosti o internetu, stoga je jako važno da budu primjer djeci, da i oni smanje upotrebu interneta te da više vremena aktivno provode u igri i druženju s djecom pa i u zajedničkom obavljanju kućanskih i drugih poslova u obitelji koje djeca mogu raditi. Roditelji bi se također trebali educirati o tome. Smatramo da je to najbolji način prevencije ovisnosti o internetu kod djece.

Plan daljnje akcije

- prezentirati projekt na Učiteljskom vijeću, na Vijeću učenika i na Vijeću roditelja
- svojim djelovanjem nastojat ćemo razvijati svijest kod djece i odraslih o opasnostima na društvenim mrežama te da zbog svog fizičkog, psihičkog i mentalnog zdravlja manje vremena provode na njima.

Poruka svima

Smanjimo vrijeme na internetu, izađimo iz virtualnog svijeta i živimo više u realnom svijetu.

Projekt je bio predstavljen

ravnatelju, pedagoginji, roditeljima, učiteljima i učenicima naše škole

11. Promjena počinje s tobom

Škola

Osnovna škola Belica; dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica

Telefon/telefaks: 040 845220

E-adresa: ured@os-belica.skole.hr;

Voditeljice

Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj savjetnik

Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta:

učenici predmetne nastave OŠ Belica (6. – 8. razred), učenici 4.a razreda

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Bianca Kolar (7. razr.), Iva Braniša (7. razr.), Antonia Požgaj (7. razr.), Tia Šarkanj (7. razr.)

Tematsko područje

Građanski odgoj i obrazovanje; Održivi razvoj; Učiti kako učiti; Osobni i socijalni razvoj; Ekologija.

Cilj

Promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje osobnih odluka vezanih za ekologiju i održivost, a jednako tako promicanje ideja održivog razvoja među svim učenicima i djelatnicima škole.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Naša je Općina Belica već dvije godine za redom najuspješnija općina po razvrstavanju otpada. Također su naši učenici prošle godine bili najuspješniji u Eko kvizu o gospodarenju otpadom koje provodi komunalno poduzeće PRE-KOM. Osviješteni jesmo po pitanju razvrstavanja otpada, međutim nameće se pitanje: Zašto imamo tako mnogo otpada. Što možemo učiniti da bi smanjili količinu otpada.

Svatko od nas, različitim načinima života, ostavlja svoje tragove na Zemlji. Digitalne tragove smo proučavali u sklopu obilježavanja Dana sigurnijeg Interneta. I moramo reći da su nam i digitalni tragovi poprilično bogati. Ono što nas je iznenadilo da i digitalni i elektronički otpad štetno utječu na našu planetu.

Na Erasmus mobilnosti s prijateljima iz Njemačke istraživali smo ekološki otisak. Prvi smo se put susreli s tim pojmom i shvatili da ni mi, ni naši roditelji baš ne znamo puno o tome. Zapitali smo se Što je to ekološki otisak? Kako se izračunava? I naravno, što mi možemo učiniti da bi upoznali naše prijatelje iz škole o ekološkom otisku i kao izraditi kalkulator za izračun ekološkog otiska. Ekološki otisak je mjera potrošnje prirodnih resursa svakog pojedinca, svake države i čovječanstva općenito Često ljudi misle kako oni sami ne mogu

utjecati na smanjenje onečišćenja okoliša. Svi mi činimo čovječanstvo i svi smo jednako odgovorni za naš okoliš. Planet Zemlja jedini je koji imamo! Ne čuvamo li ga učinit ćemo i sebi i svim budućim stanovnicima nepovratnu štetu. Zato ćemo se voditi poznatom uzrečicom: Misli globalno, djeluj lokalno!

Moguća rješenja problema

Postavili smo mnogo pitanja pred nas. Odakle krenuti? Odlučili smo okupiti učenike koji su spremni istraživati i surađivati. Podijelili smo se u skupine. Odlučili smo istražiti što više mogućnosti kako saznati što je ekološki otisak i kako ga smanjiti. Zapitali smo se, što mi možemo napraviti? Shvatili smo da je to vrlo opsežno područje istraživanja.

Proučili smo Konvenciju o pravima djeteta. Saznali smo da dijete ima pravo izraziti svoje mišljenje, a odrasli ga trebaju poslušati i ozbiljno razmotriti. Također, dijete ima pravo istraživati različite stvari i dijeliti svoje mišljenje s drugima kroz igru, priču, crtež, pisanje ili na bilo koji drugi način koji nije štetan ili uvredljiv za druge ljude.

Pretraživanjem internetskih stranica naišli smo na zanimljiv podatak. Istraživanja govore da današnja populacija prosječno troši resurse 1,6 planeta Zemlja, odnosno da trošimo više prirodnih resursa negoli ih planet Zemlja može obnoviti. Razumijevanje i smanjenje ekološkog otiska ključno je za očuvanje planeta. Svaki pojedinac može doprinijeti – kroz manje korištenje plastike, štednju energije, reciklažu i održiviji način života. Ruralna smo sredina, mnogo hrane sami proizvodimo, ali i mnogo hrane bacamo. Možemo li smanjiti bacanje hrane?

Veliki problem za okoliš je mikroplastika, ali ne samo za okoliš već i za ljudski organizam. Znamo li gdje se sve krije mikroplastika i kako ona utječe na kvalitetu života, ali i na okoliš? Koristimo li plastične vrećice previše?

Anketirati ćemo naše vršnjake i pitati li ih znaju li što je ekološki otisak, što utječe na njegovo smanjenje ili povećanje i žele li se uključiti u radionice koje bi za njih održali naši učitelji, stručni suradnici ili članovi udruga koje bismo pozvali. Uvidjeli smo da naš problem možemo rješavati kroz dvije politike: organizirati aktivnosti za učenike ili organizirati aktivnosti za roditelje i mještane. Analizirali smo prednosti i nedostatke predloženih ideja i odabrali ono što smatramo najboljim rješenjima. Odlučili smo osmisliti aktivnosti za učenike. U naš projekt osim učenika predmetne nastave uključiti ćemo i učenike nižih razreda. Ravnateljica i pedagoginja škole podržali su nas u našem naumu i ponudile pomoć oko održavanja radionica ili kontaktiranja stručnjaka ili udruga.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup rješavanju problema odabrali smo niz aktivnosti za učenike uz pomoć naših učitelja i stručnjaka koji su nam voljni pomoći i održati radionice. Učenici su pokazali da su vrlo motivirani i znatiželjni za sudjelovanje u projektu. Radionice ćemo održavati u školi da bismo okupili što više učenika. Došli smo na ideju da na satovima informatike napravimo vlastiti kalkulator ekološkog otiska i plakate s korisnim savjetima kako djelovati aktivno i čuvati naš planet Zemlju. Cilj nam je kod što više učenika probuditi ekološku svijest i da o našoj planeti moramo razmišljati svakodnevno, a ne samo u travnju, kada se obilježava Dan planete Zemlje. Najteže je početi od sebe i mijenjati svoje navike i postupke, ali svaka

promjena počinje s malim koracima. Tijekom projekta jačali smo timski rad, učenici su međusobno surađivali i uvažavali mišljenja drugih učenika.

Plan djelovanja

Nakon provedene ankete i vrlo zanimljivih odgovora i prijedloga naših prijatelja spremni smo bili osmisliti naš plan djelovanja koji je uključivao je niz različitih aktivnosti:

1. Izraditi vlastiti kalkulator ekološkog otiska
2. Razgovarati sa članovima obitelji što mi kao obitelj možemo napraviti za smanjenje ekološkog otiska u našem kućanstvu
3. Organizirati predavanje naših učiteljica koje su bile na međunarodnom tečaju s temom Save the World u sklopu Erasmus akreditacije
4. Kontaktirati eko udruge i čuti njihove primjere dobre prakse
5. Osmisliti nekoliko zanimljivih aktivnosti, izazova i radionica za učenike (digitalna čistka, radionica recikliranja, projektni dan)
6. Izraditi poučne plakate i brošure
7. Napraviti izložbu naših radova

Kroz aktivnosti za učenike cilj nam je osvijestiti kako olako shvaćamo sve što imamo, postali smo potrošačko društvo, a premalo se okrećemo prirodi i sebi.

Projekt je bio predstavljen

Vijeću učenika, Učiteljskom vijeću, učenicima škole, roditeljima. Aktivnosti projekta predstavljene su na mrežnim stranicama škole. Članak o Projektu građanin bit će objavljen u lipnju u školskom časopisu Osmoškolac. Lokalnim medijima također ćemo poslati izvješće o realizaciji projekta.

Ostvareni rezultati

Izabrali smo problem, sustavno ga istraživali, dokumentirali i oblikovali plan rješavanja problema u više koraka. Sve koje smo zamolili za pomoć aktivno su se uključili u realizaciju projekta skupljajući potrebne materijale te pomažući u organizaciji i ostvarivanju različitih aktivnosti. Pojedinci i udruge spremno su s nama podijelili svoja znanja. Učenici naše škole postali su aktivni čuvari našeg planeta, promišljali su o svojim navikama, navikama svojih ukućana. Živimo užurbanim tempom, ali to nam ne treba biti izgovor da ostavljamo što veći ekološki otisak i trošimo prirodne resurse od generacija koje tek dolaze. Iako puno o tome čujemo i čitamo, najteže je početi od sebe. Stoga nam je glavni moto radionica i aktivnosti bio Budi promjena koju želiš! Možeš ti to! I doista, možemo mi puno toga kada kritički promišljamo, opreznije čitamo ambalažu proizvoda koji kupujemo i promišljamo što kupujemo. Kada osvijestimo da na ekološki otisak ne utječe samo smeće koje ne bacamo, već i naše navike, digitalni otpad i pretjerana kupovina nepotrebne odjeće ili proizvoda u neadekvatnoj ambalaži.

Zagreblji smo površinu velikog problema koji se neće riješiti kroz noć ili par tjedana, mjeseci..., ali vjerujemo da malim koracima možemo puno učiniti za naš jedini planet na kojem živimo.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Sudjelovanje u ovom projektu obogatilo nas je na više načina. Naučili smo nešto novo, ali još više o sebi i svojim navikama. Također smo naučili kako je važno slušati tuđe mišljenje, raditi u timu, ali kako je važno iznositi i svoje mišljenje. Sve faze projekta su bile izazovne, svaka na svoj način, ali smo s velikim entuzijazmom sudjelovali u njima. Svatko od nas dao je svoj doprinos projektu. Razmjenjivali smo iskustva, razgovarali s stručnjacima, izražavali svoje stavove i uvjerenja, poticali druge na suradnju i unapređivanje sredine u kojoj živimo.

12. Zdravi navijač, zdravo navijanje!

Škola

Osnovna škola Višnjevac, Crni put 41, 31220 Višnjevac

Telefon/telefaks: 031 310180, 031 352416

E-adresa: ured@os-visnjevaca.skole.hr, os.visnjevaca017@gmail.com;

Voditeljica

Silvija Vukašinović, mag.prim.educ.

Tematsko područje

Ljudsko-pravna i društvena dimenzija GOO-a.

Učenici

Luka Boban, 8.b, Jan Čurik, 8.b Ivan Bulić, 8.b, Lovro Iljkić, 8.b

Suradnici projekta

Učenice i učenici izbornog predmeta Građanskog odgoja i obrazovanja 8.b razreda, učenici navijači 4.b razreda razredne nastave i učiteljica Senka Lončar, učitelji tjelesno-zdravstvene kulture, Vijeće učenika škole, učenici predmetne nastave 5. – 8. razreda; Dane Končar, ravnatelj škole, profesor TZK-a, Melita Krstić, prof. pedagogije, Biljana Mrdović – Varevac, dipl. psiholog, Vesna Klir, vjeroučiteljica i voditeljica grupe za Znakovni jezik, tehničko osoblje škole – domari škole, Učenička zadruga Višnja, Vijeće roditelja, Školski odbor, Mjesni odbor Višnjevaca, Grad Osijek, Osječko-baranjska županija, Fakultet za odgojno i obrazovne znanosti; Vlatka Kaladija, mr.sc,dipl.oec, Ante Bogdan, predstavnik škole u Dječjem gradskom Vijeću Grada Osijeka, pravobraniteljica za djecu, srednja škola, navijački klubovi Višnjevaca i Osijeka, sportski klubovi iz Višnjevca i njihovi predsjednici.

Cilj

Kroz osnovnoškolski odgoj i obrazovanje možemo mnogo učiniti za mentalno zdravlje učenika i izgrađivati svakoga kao kvalitetnu osobu punu samopouzdanja i prihvatanja novih izazova. Sve naučeno možemo primijeniti i na našim natjecanjima, posebno sportskim. Cilj nam je pokazati i naučiti naše učenike novim metodama – kako se zdravim navijanjem može postati ponosan, kulturni i zdrav navijač – budući aktivni građanin. Cilj je da budemo navijači zdravog tijela i zdravog duha, istrenirani poput pravih sportaša: vježbama, pravilnom prehranom, sportskim bontonom i izgrađenog pozitivnog stava prema svima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2024/2025. učenici OŠ Višnjevaca uočili su veliki problem. Analizirali su ponašanje sportskih navijača na školskoj i lokalnoj razini. Shvatili su da učenici nisu educirani o pravilnom ponašanju i navijanju na sportskim terenima. Također, uočili su da tijekom sportskih utakmica, osobito nogometnih, učenici koriste energetska pića i nezdravu

hranu. Primijetili su i uporabu zabranjenih pirotehničkih sredstava. Detektirali su i međusobno vrijeđanje navijačkih skupina. Učenici-sportaši doživjeli su verbalne napade vlastitih i suparničkih navijačkih skupina. Napravljena je anketa po svim razredima koja je potvrdila uočeni problem i potaknula na razmišljanje o događajima u navijanju na utakmicama.

Većina učenika prati sportska natjecanja. Vrijeđanje protivnika i upotrebu pirotehničkih sredstava uočilo je 45% učenika. Na pitanje jesu li vidjeli naguravanje ili tučnjavu na školskim i sportskim stadionima, pozitivno je odgovorilo više od 30%, a upotrebu energetskih pića i alkohola 40% učenika. Istražili smo kako se naši učenici ponašaju na stadionima kao navijači. Saznali smo da učenici najčešće idu na utakmice s prijateljima iz razreda ili mjesta, s roditeljima, a kada idu na stadione u navijanju sudjeluju nošenjem navijačkih oznaka i glasnim navijanjem.

Na pitanja: Kakav je tvoj stav o konzumiranju alkohola za vrijeme i poslije utakmice? Kakav je tvoj stav o upotrebi pirotehlike na utakmicama? Kakav je tvoj stav o vrijeđanju protivnika za vrijeme utakmice? Učenici nisu odgovarali ili su imali neozbiljne odgovore. Proučavajući medije učenici su uočili mnogobrojne članke i priloge o sportskim događajima, susretima i natjecanjima, osobito neredima na stadionima, ali nisu uočili medijske napise niti emisije o educiranju i pravilnom ponašanju navijača za vrijeme utakmica. Sport, a posebno nogomet, kod nas učenika, obilježio je i oblikovao naš život. Sport potiče druženje u školi i sklapanje prijateljstava od najranijeg djetinjstva, no on nas, također, obrazuje i odgaja da poštujemo pravila i uvažamo druge te nas uči vrijednostima poput borbenosti, truda i ustrajnosti. U sportu svaki naš učenik i učenica maštaju kako će postati važne osobe u klubu. Sportaši su, za nas, heroji s kojima se poistovjećujemo i koje imitiramo. Promatrajući naše poznate sportaše, i mi neumorno uvijek bavimo Modrićevo driblanje, no, na sportskim terenima, sport je predstava koja budi strasti i emocije o kojoj se burno raspravlja i cijela nacija je ujedinjena u pobjedi. Tada sport predstavlja temelj društva. Zašto onda na stadionima činimo tako loše stvari i povremeno pribjegavamo huliganskom načinu ponašanja koji dovodi često do ozljeda pa čak i do smrti pojedinih navijača?

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenici su predložili dva moguća (alternativna) rješenja. Jednoglasno su predložili da se organiziraju edukacije na satu razrednika te vršnjačko učenje. Iznijeli su pozitivne i negativne strane predložene politike.

1. Pozitivne strane su na edukacijama tijekom nastave sata razrednika su da će stručne osobe škole (razrednici, nastavnici biologije, psiholog i pedagog škole, nastavnici tjelesnog, policajci u zajednici, treneri sportskih klubova) svojim savjetima ukazati na probleme ponašanja. Negativna strana može biti to da učenici često imaju predavanja o prevenciji rizičnog ponašanja što može dovesti do zasićenosti sadržajima, može se pojaviti i nedostatak vremena.

2. Pozitivne strane u provođenju vršnjačkog učenja su da novim pristupom učenike okrenemo nečemu kreativnom i pozitivnom u kojem će osobnim iskustvom doći do rješenja i tako bolje primijeniti naučeno, a nedostatak moguće neprihvatanje novih ideja i neshvaćanja smisla novih metoda koje bi mogle promijeniti puno toga na sportskim terenima, čak i u društvu.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je shvatio da samo iskustveno i suradničko učenje donosi rezultate te je kao najbolje rješenje predložio edukacije i radionice na kojima bi se učilo o pravilnom ponašanju i navijanju na sportskim terenima. Edukacije bi se održavale na satu predmeta Građanski odgoj i obrazovanje, Tjelesna i zdravstvena kultura, Biologija i Sat razrednika. Pomoć bi pružili nastavnici, treneri, stručno-pedagoška služba škole i policajci u zajednici. Proučen je Ustav Republike Hrvatske, Zakon o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima, članak 4. Protupravnim ponašanjem u smislu ovoga Zakona smatra se: posjedovanje ili konzumiranje alkoholnih pića ...te posjedovanje pirotehničkih sredstava, maskiranje lica ... radi prikrivanja identiteta, ... unošenje i isticanje transparenta ... pjevanje pjesama ... kojima se iskazuje ili potiče mržnja ili nasilje na temelju rase, nacionalne, regionalne ili vjerske pripadnosti. Također, Zakon o navijačima, članak 1. Zakon o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima je svrha osiguravanje sigurnosti gledatelja, natjecatelja i drugih sudionika sportskog natjecanja da sprječava, suzbija i sankcionira nedolično ponašanje, nered, te nasilje, štiti gledatelje koji se dolično ponašaju, štiti druge građane, te stvara uvjete da sportsko natjecanje ili sportska priredba što više pridonosi kvaliteti života građana, osobito mladeži. Saznali smo kako svako negativno ponašanje na sportskim terenima donosi velike sankcije članak 31. Sankcije za prekršaje propisane ovim Zakonom su: novčana kazna, kazna zatvora i zaštitne mjere, a za maloljetne prekršitelje i odgojne mjere. U istraživanjima zakona i pravila najčešće se pribjegava kaznama i represivnim metodama. Neki navijači pribjegavaju negativnostima i ekstremima kao što su upotrebe baklji, pirotehnike, vrijeđanja, jako puno ponižavajućih parola, nošenje majica koje izazivaju i vrijeđaju druge s nedoličnim fotografijama, natpisima, nedoličnim, diskriminirajućim, rasističkim, transparentima, zabranjenim grbovima i zastavama i sl. Odlučili smo uvesti inovaciju! Kakvu?! Tako što ćemo provoditi zdrave treninge kao što to rade sportaši. Proučit ćemo život jednog sportaša, npr. Luke Modrića, njegove navike od vježbi do prehrane pa i zabave. Proučit ćemo kako navijaju klubovi u drugim zemljama. Tu smo saznali da se za vrijeme jedne utakmice između Finske i Danske srušio nogometaš Cristian Eriksen iz Danske reprezentacije. Svi su bili u šoku, sat vremena slijedilo je oživljavanje na terenu. Nakon što su ga prevezli u bolnicu, zabilježena je scena koju će nogometni svijet dugo pamtiti. Naime, navijači obje zemlje, u jednom su trenutku zajedno počeli navijati za podršku unesrećenom nogometašu. Dok su Fini izgovarali „Christian“, Danci su uzvraćali s „Eriksen“. Odlučili smo krenuti putem koji spaja navijače, a ne da se sportski suparnici uništavaju kao neprijatelji u nekom ratnom sukobu. Proučavali smo navijačke rekvizite i pronašli najviše odjevnih predmeta, a najmanje instrumente, uglavnom udaraljke i slično. Razmišljali smo i o opasnostima na stadionima i kako se zaštititi u određenom trenutku. Na kraju smo organizirali edukaciju i predavanje članova navijačkih skupina, trenera i poznatih nogometaša našeg kraja.

Plan djelovanja

Slijedio je naš plan akcije u kojem ćemo napraviti program kako navijati i zvat će se Inovacija – Navijači. Cilj programa bi bio učiti kako navijati.

1. Vježbanje prije utakmice na stadionu!

Razgibavanje 15 min., vrsta treninga u skladu sa sposobnostima. Trčanje, dodavanje lopte (napraviti program jednostavnih vježbi zagrijavanja). Razlog tome je što se u životu radi selekcija pa se često ljudi koji su isključeni iz sportskih aktivnosti zbog zdravstvenih tegoba –

invalidnosti ili slabijih fizičkih sposobnosti, postanu frustrirani i potencijalno agresivni sudionici i inicijatori nereda. Od selektirane i isključene djece može nastati huligan. Pet do petnaest minuta razgibavanja tjelesno i misaono (podsjećanje na pravila pristojnog navijanja) jer mozgu treba cirkulacija i uvježbavanje.

2. Zdrava hrana na stadionima

Odabiremo zdravu i kvalitetnu prehranu prije i za vrijeme utakmice. Recimo – Da– kokicama, niskokaloričnim, sjemenkama, voću, zdravom soku, energetske-vitaminskim pločicama, a - Ne– svemu onom što iritira mozak (napici-stimulansi, alkohol).

3. Istrenirani sportski navijač

Sportaša, istreniranog navijača, zadužit ćemo za edukaciju (koji zna borilačke vještine) jer su stadioni potencijalno opasna mjesta zbog gužve, guranja, padanja, stampe pa i namjernih napadanja. Naći ćemo jednog učenika da naše navijače nauči tehnikama obrambenih vještina.

4. Psihološki postupak – pozitivno navijanje!

U psihološkom pogledu, navijanje služi za ispuhivanje / ventiliranje pa mnogi jako i agresivno galame, crno odjeveni, ponekad sa maskama. To svakako nije zdravo. Mi ćemo naše navijače učiti pozitivnom i pristojnom navijanju, a što glasnije to bolje: „Naprijed naši rukometaši“, „Osijek je najbolji“, „Osmi be – super je“, „Višnjevac prvaci“ itd. (osmisliti stihove poticaja, pjesme navijača, pronaći koji bi izrazi bili zdravi, pristojni, motivirajući, širiti pozitivne emocije i sportsku podršku – afirmativni).

5. Pozitivan poštujući fer-plej

Mnogi vole Luku Modrića jer je pokazao veliku vještinu. Naučimo i mi pljeskati protivniku kada napravi nešto lijepo kao što aplaudiraju njemu. U navijanju ne vrijeđati protivnike po rasnoj i nacionalnoj pripadnosti nego afirmirati i navijati za svoje, ali, ako je lijep dribling, akcija ili zaista izvanredan gol, trebamo pljeskati i drugim natjecateljima – to je fer plej.

Ne smijemo druge sportaše zvati neprijateljem, suparnikom i ne smijemo vikati „skrljaj ga, sruši ga“ i ne smijemo odobravati tzv. grube i pogibeljne startove. Sve je to opasno za zdravlje.

Navijanje uz instrumente (osmislimo neke naše instrumente) npr. bubnjevi, činele, trube, vuvuzele, čegrtaljke, doboš i sl.

6. Navijačka prva pomoć

Na školskim utakmicama i stadionima ponekad se dogode i ozljede i među igračima i navijačima. Kako su se učenici osmaši naše škole izvrsno educirani u pružanju prve pomoći, uključili smo ih u navijački program stvarajući sigurno okruženje na sportskim terenima škole.

Druge natjecatelje trebamo poštivati zato što su to naši prijatelji iz drugih razreda ili iz Višnjevca, naši Osječani ili naši građani Hrvatske, pa to su sve ljudi kao i mi!

Napravimo navijački tim u školi! Prikažimo našu navijačku skupinu za Dan škole i sportsku priredbu Višnjevački višebojac!

Demonstrirat ćemo kako to izgleda i jako nas zanima kako će drugi reagirati na naš program.

Ostvareni rezultati

Ostvarene su sve planirane aktivnosti: Vježbanje prije utakmice na stadionu, Zdrava hrana na stadionima, Istrenirani sportski navijač, Psihološki postupak – pozitivno navijanje, Pozitivan poštujući fer-plej i Navijačka prva pomoć. Ovakvim načinom edukacije i treninga navijanja

još od osnovnoškolske dobi, kroz elemente tjelesnih vježbi, zdrave prehrane, pozitivnog navijanja u obliku skandiranja poticajnih riječi, afirmativnih transparenata i rekvizita, želimo pokazati zdravo, pozitivno navijanje i ponašanje na sportskim susretima. Promovirati i odgajati navijačke skupine u konstruktivne, kreativne i pozitivno priznate navijače kojima ćemo se ponositi i tada reći – stvorili smo generaciju zdravih navijača za zdravo navijanje! Svi smo dobri, svi smo jači, bodrite nas navijači, nek se svuda čuje odjek – Osijek – Osijek – Osijek!!!

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili učiteljici četvrtog razreda navijačke skupine koju smo trenirali, učiteljima TZK-a i na sportskim aktivnostima, satovima razrednika, Vijeću učenika, sportskim klubovima u Višnjevcu i njihovim navijačkim skupinama, navijačkom klubu NK Osijek, Vijeću MO Višnjevac.

13. Volontiranje – jednom volonter, uvijek volonter

Škola

OŠ Hinka Juhna Podgorač

Adresa: Hinka Juhna 8, 31433 Podgorač

Telefon: 031/698-009

Voditeljica

Kristina Marinković, prof.

Mobitel: 091/525-7484

E-mail: kristin3110marinkovic@gmail.com;

Tematsko područje

Ljudsko-pravna dimenzija; društvena dimenzija

Cilj

Međuvršnjačko pomaganje uključivanjem što većeg broja učenika u volonterske akcije. Razvoj empatije prema drugima i prema sebi. Poticati učenike na odgovorno ponašanje i preuzimanje aktivne uloge u rješavanju problema lokalne zajednice.

Učenici

Lana Földi, Ena Franjković, Paula Riger, Dunja Todorčić

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2024/2025. učenice šestih razreda OŠ Hinka Juhna Podgorač, na satima prirode, ali i ostalim satima uočile su zabrinjavajuće ponašanje učenika. Shvatile su da učenici ne pokazuju empatično ponašanje prema problemima drugih, a za svoje probleme gotovo i ne mare. Vođeni misle da se suosjećanje može razvijati samo u interakciji s drugim ljudima, odlučile su nešto poduzeti po tom pitanju. Najveći je dar kada nekome poklonite svoje vrijeme jer tako daješ dio života koji se nikada neće vratiti. Da bi dobili odgovore na svoje pretpostavke i pitanja proveli su anketu među svojim vršnjacima i shvatili da većina učenika zna objasniti što je volontiranje, ali većina učenika nije imala priliku sudjelovati u volonterskim akcijama iako bi to većina učenika željela. Većina učenika se složila da je volontiranje dobra stvar te da je volontiranje važno zato što možemo pomoći drugima. Njih osam smatra da je volontiranje važno zato što činimo dobro djelo i deset učenika je odgovorilo da je volontiranje važno da bi bili sretni i da bi drugi bili sretni. To nas je motiviralo da nastavimo sa svojom idejom. Za potrebe projekta učenice su proučile Zakon o volontiranju. Proučavajući tiskane medije pronašli smo tek vrlo malo članaka koji govore o volontiranju. Najvrijednije podatke dobili smo kontaktirajući Volonterski centar Zagreb.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenice su predložile dva moguća (alternativna) rješenja. Jedno od rješenja, predložile su da se uvede izvannastavna aktivnost „Mali volonteri velikog srca“. Iznijeli su pozitivne i negativne strane predložene politike. Pozitivne strane su da bi učenici razvijali socijalne i građanske kompetencije (Empatija, Odgovornost, Timski rad i Građanska svijest); mogućnost utjecanja na društvene promjene; nova poznanstva s različitim društvenim skupinama; osjećaj korisnosti i pripadnosti; prva profesionalna iskustva; korisno provođenje slobodnog vremena; novi školski kurikulum obogaćen novim vrijednostima i vještinama, povećanu kvalitetu rada; povećanu kvalitetu odnosa između nastavnika i učenika; bolju povezanost s lokalnom zajednicom; korisnu mrežu suradničkih organizacija u zajednici; veći ugled u zajednici; povećan interes za učenje; bolju socijalnu uključenost mladih i djece u društvo te razvijanje kreativnosti i tolerancije. Kao negativnost ovoga rješenja bio bi manjak motivacije kod djece; poteškoće pri izradi volonterskog programa; ne pronalazak adekvatnih suradnika; nedostatak vremena; nemogućnost sudjelovanja učenika putnika; nedostatak nastavničkog kadra; nedostatak materijala i nedostatak adekvatnog prostora. Drugo moguće rješenje bi bilo osnivanje Školskog volonterskog kluba Veliko srce. Pozitivne i negativne strane ovoga rješenja su identične onima pri osnivanju izvannastavne aktivnosti.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je promatrao volontiranje kao sastavni dio sadržaja Građanskog odgoja i obrazovanja, ali i kao jedan od alata i mehanizama za provedbu pojedinih elemenata i sadržaja GOO-a. Projektni tim je shvatio da samo iskustveno i suradničko učenje donosi rezultate te je kao najbolje rješenje predložio edukacije – uključivanje djece u obrazovanje o volontiranju; volonterske aktivnosti – primarni cilj je svestrani socijalni razvoj mlade osobe. Isto tako uključivanje u projekte – na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini te prijavljivanje na natječe koje kojima bi prikazali proizvode izrađene volonterskim radom.

Plan djelovanja

Neki od ciljeva koji su učenice postavile bilo bi upoznati učenike s konceptom i prednostima školskog volontiranja.; potaknuti sudionike na promišljanje o ulozi škole i nastavnika u organizaciji i vođenju volonterskih aktivnosti. Upoznati učenike s primjerima volonterskim aktivnostima u školama kao što su: vršnjačka pomoć pri učenju; pomoć učenicima koji su bili odsutni u nadoknadi gradiva; kreiranje info oglasnika za učenike, nastavnike i roditelje; akcije zaštite okoliša i briga o ekologiji; humanitarne volonterske akcije; organiziranje radionica/tribina te posjet domovima za starije, vrtićima itd. Prikazati svojim primjerom praktične primjere provedbe volonterskih aktivnosti.

Ostvareni rezultati

Projektni tim krenuo je u obližnji vrtić raditi s odgojnom skupinom mješovitog uzrasta. Pomagali su u svakodnevnim aktivnostima. Djeca vrtićke dobi mnogo su naučila od nas, ali i mi od njih. Našim primjerom povelu su se učenici osmih razreda koji su volontirali u četvrtom razredu pri obradi novog gradiva iz pojedinih predmeta. Budući da učenici koji pohađaju nastavu po primjerenom načinu obrazovanja nemaju dodijeljenih asistenata volonterska pomoć starijih učenika je dobro došla. Isto tako projektni tim uključio se u humanitarnu Uskršnju akciju gdje se prodajom proizvoda prikupljala sredstva za obnovu staračkog doma.

U dogovoru je suradnja s Udrugom slijepih gdje bi izrađivali proizvode koje bi dalje poklanjali Udruzi. U dogovoru je i još nekoliko aktivnosti gdje će se primijeniti vršnjačka pomoć pri učenju. U sklopu volonterskog djelovanja ostvarene su sve međupredmetne teme te pravilna primjena IKT-alata.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satima predmeta Priroda, na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u RH, 21. ožujka 2025.) te na roditeljskom sastanku učenika osmih razreda (7. 4. 2025.)

14. Za sve nas voda je spas

Škola

Osnovna škola „Eugen Kumičić“; Franje Čandeka 40, 51 000 Rijeka

Telefon: 051 642129

E-adresa: ek@os-ekumicic-ri.skole.hr;

Voditeljica

Ingrid Šlosar, prof.

Učenici

U projektu su sudjelovali učenici 7. razr.: Neli Brusić, Anika Mihaljević, Laura Radan, Nola Vujaklija

Tematsko područje

Ekologija i kvaliteta života u lokalnoj zajednici

Cilj

Osposobiti učenike za razumijevanje i kritičko promišljanje o važnosti vode za život i opstanak čovjeka i cijeloga planeta. Poticati učenike na preuzimanje odgovornosti za svoje ponašanje i odnos prema vodi

Opis

Izbor i istraživanje problema

S obzirom na to da smo ovu školsku godinu u našoj školi posvetili vodi, odlučili smo i mi istražiti pitku vodu. Procjenjuje se da je samo 1% slatke vode od ukupne količine vode na planetu Zemlji moguće rabiti za sve potrebe čovječanstva.

Čovjeku je voda potrebna za piće, higijenu, čišćenje. Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO) upozorila je da bi sve veća nestašica vode mogla potaknuti sukobe diljem svijeta.

Na važnost vode ukazano je već 1968. godine u Strasburgu donošenjem Europske povelje o vodi. Godine 2010. Glavna skupština Ujedinjenih naroda jasno je prepoznala ljudsko pravo na vodu i sanitarije. Ustav RH propisuje da Hrvatski sabor odlučuje o očuvanju prirodnoga i kulturnoga bogatstva i korištenju njime. Država je obvezna osigurati uvjete za zdrav okoliš, a svaki je pojedinac obvezan, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskoga okoliša. Iako postoje različite zakonske direktive kojima se štite zalihe vode, svjedoci smo sve većega onečišćenja. Klimatske promjene ne doprinose vodenim resursima, a osobna potrošnja vode sve je veća. U razvijenim zemljama dnevna potrošnja pitke vode po stanovniku iznosi od 120 do 300 litara. Iz svega navedenoga jasno je da bez vode nema života, ali koliko smo toga uistinu svjesni? Među našim učenicima proveli smo anketu želeći provjeriti troše li vodu pretjerano.

Zanimalo nas je kako se učenici ponašaju u školi, preciznije što čine ako vide da teče voda iz slavine. Većina učenika, 92% vodu zatvara, ali nemali postotak, njih 8%, pušta vodu da teče. Očigledno da dobar dio učenika nije svjestan situacije s vodom u svijetu.

Razmišljajući o svemu navedenom te o činjenici da čovjek, ovisno o uvjetima, bez vode ne može preživjeti dulje od tjedan dana, poželjeli smo bar djelomično utjecati na potrebu za očuvanjem čiste i pitke vode. Odlučili smo svoj projekt nazvati *Za sve nas voda je spas* ukazujući na taj način na važnost vode za svakoga pojedinca. Boje naših plakata prilagodili smo temi. Odabrali smo svjetliju i tamniju plavu boju hamera jer nas podsjeća na plavetnilo voda.

Moguća rješenja problema

Utvrdili smo da bismo i mi mogli doprinijeti očuvanju vode. Kako? Nastojeći paziti na svoj odnos prema vodi i prirodi te djelujući pozitivno u svojoj okolini. Svakodnevno upotrebljavamo vodu za osobnu higijenu. Dosta vode trošimo prilikom tuširanja i kupanja u kadi. Između ova dva izbora, bilo bi dobro odabrati tuširanje.

U kućanstvu možemo iskoristiti vodu ne samo jedanput. Vrlo je važno pravilno odlagati otpad i paziti da ulje, sredstvo za čišćenje i sl. ne dospiju u zemlju jer time onečišćujemo vode.

Često puštamo da voda slobodno teče da bi bila što hladnija. Pritom ne razmišljamo koliko je vode nepotrebno isteklo. Mogli bismo vodu staviti u boce i čuvati u hladnjaku. Bilo bi dobro imati vodokotliće s dvostrukim ispiranjem. Čuli smo i da postoji tzv. pametni vodokotlić koji vodu, koja se koristi za pranje ruku, čuva tako da kad se sljedeći put ispire toalet, za ispiranje se koristi upravo ta voda u kojoj je netko oprao ruke.

I vodomjeri nam mogu pomoći u štednji vode. Uz njihovu pomoć možemo otkriti curi li negdje voda, treba li zamijeniti neki dio koji ne funkcionira kako treba (npr. neke gumice, slavinu, možda i cijev).

Energetski učinkovite perilice troše manje vode nego ručno pranje. Dobro je za pranje automobila koristiti se praonicama u kojima se otpadna voda većinom može ponovno koristiti uz minimalnu potrošnju svježe vode. Posljednjih godina razvijana su sredstva za čišćenje bazirana na nanotehnologiji koja omogućuju pranje vozila bez vode.

Za uštedu vode postoji jednostavan način. Ne treba nikad mlaz vode okrenuti na najjače, a osim toga, bilo bi dobro zatvarati slavinu za vrijeme pranja zuba, brijanja, pranja lica ili ruku (dok temeljito sapunate ruke).

U svemu nam tomu mogu pomoći perlatori koji štede potrošnju vode. Jedno od rješenja za očuvanje i štednju vodenoga blaga je i kažnjavanje neovlaštenoga korištenja pitke vode i nadziranje svih korisnike da bismo što dulje mogli uživati u vodi.

Da bismo mogli provesti sve ove mjere i više, mislimo da je izuzetno važna edukacija.

Najbolji pristup rješavanju problema

Nakon rasprave o ponuđenim rješenjima zaključili smo da su sva dobra, ali da bi se mogla ostvariti, potrebno je poznavanje i razumijevanje problema, spremnost na preuzimanje odgovornosti, tj. moramo ostvariti ispravan odnos prema vodi. Kako to postići? Rješenje se samo nametnulo – edukacija.

Dijete svoja prva iskustva i doživljaj svijeta ostvaruje u obitelji. Edukacija se nastavlja u vrtićima i školama. Osobito važnu ulogu imaju predmeti: Priroda, Geografija, Biologija,

Kemija. Vrlo je važno da djeca shvate da pitka voda nije nepresušna i da bismo je morali čuvati. Da bismo to ostvarili, možemo organizirati informativne radionice i slikovne prikaze. U školi se mogu organizirati različite izložbe, a učenike se može i voditi na izložbe. Može se organizirati terenska nastava s ciljem otkrivanja značaja vode za Rijeku i njezine stanovnike. Edukacije se mogu provoditi i u suradnji s različitim udrugama i ustanovama, npr. Prirodoslovnim muzejom, Muzejom grada Rijeke, *Pomorskim i povijesnim muzejom Hrvatskog primorja*, Nastavnim zavodom za javno zdravstvo.

Udruga „Spasimo Ričinu“ uči o važnosti Rječine i prirode oko nje. U dogovoru s učiteljicom Biologije učenici mogu posjetiti Komunalno poduzeće Vodovod i kanalizacija koje je isporučitelj vodnih usluga. Svoj doživljaj i razmišljanje o vodi mogu izražavati stvaralački u obliku likovnih i literarnih radova.

Za sve što naučimo, važna je primjena. Nije dovoljno znati teoretski da moramo imati ispravan odnos prema vodi, već je važno da usvojimo navike i da svojim postupcima i ponašanjem utječemo na očuvanje i potrošnju vode.

Plan djelovanja

Ove smo se godine dosta brzo odlučili za problem istraživanja. Naime, odlučili smo se uklopiti u cjelogodišnji školski projekt o vodi. Upoznali smo ravnateljicu s temom kojom se želimo baviti.

Počeli smo istraživati. Odabrali smo naslov za svoj *Za sve nas voda je spas*.

Proveli smo anketu među učenicima da bismo utvrdili njihovu potrošnju vode u kući i u školi. Razgovarali smo s domarom škole. Proučavajući problem potrošnje vode, tražili smo i razmišljali o rješenjima. Naveli smo niz rješenja koja mogu pomoći, ali smo utvrdili da ako ih ne poznajemo, ne možemo ih ni primijeniti. Zaključili smo još jedanput da je edukacija najbitnija. I naš se domar složio da s učenicima treba razgovarati, upozoravati ih i educirati.

Budući da se naša škola ove godine bavi projektom u vezi s vodom, već je u listopadu provedena terenska nastava, a održan je i projektni dan

Želeći doprinijeti edukaciji suučenika, predložili smo tri nove aktivnosti:

1. kratka informativna emisija o vodi putem školskoga razglasa u kojoj bismo zanimljivostima upozoravali na potrebu ispravnoga odnosa prema vodi, na kraju emisije postavljali bismo pitanja na temelju slušanja i najuspješnije nagrađivali
2. priprema materijala i organizacija međurazrednoga kviza u kojemu bismo poticali učenike na usvajanje znanja o ispravnom odnosu prema vodi, ali i na stjecanje pozitivnih navika u vezi s osobnom potrošnjom
3. organizirati fotonatječaj koji bi rezultirao fotoizložbom u vezi s vodom i njezinim očuvanjem.

S ovim smo prijedlozima upoznali ravnateljicu koja se složila da aktivnosti i provedemo.

Ostvareni rezultati

Radom na projektu razvijali smo komunikacijske vještine. Pretraživali smo internet u potrazi za informacijama. Razgovarali smo s ravnateljicom i domarom škole. Međusobno smo se bolje upoznali, stjecali smo vještine suradničkoga učenja. Izradili smo anketu, proveli ju te obradili rezultate i grafički ih prikazali. Nastojali smo argumentirano raspravljati. Upoznali smo i dijelove zakona u svezi s vodom. Izradili smo plakate i učili javno govoriti.

Predstavljanje projekta

S projektom smo upoznali ravnateljicu, nekoliko razrednih odjela u našoj školi. Projekt je predstavljen i na županijskoj Smotri, a planiramo ga predstaviti i svim ostalim učenicima, Vijeću roditelja, Vijeću učenika te na roditeljskom sastanku.

15. Od špilje do špine

Škola

Osnovna škola Nikola Tesla; Trg Ivana Klobučarića 1, 51000 Rijeka

Telefon/telefaks: 051 315226

E-adresa: ured@os-ntesla-ri.skole.hr;

Voditeljica

mr.sc. Orjana Marušić Štimac, prof. psihologije

Učenici

Leonardo Bajraj, Nika Brković, Roko Čurin, David Golubović, Leona Kralj, Adrian Maršanić, Pandurić Midžaiti Lora, Petrov Lobo Elinda, Pozzecco Paola, Prekadini Ramadan, Rumora Vito, Tisa Štefanić, Zorba Zurovac (šesti razred)

Učenici koji će Projekt predstaviti na Smotri: Nika Brković, Tisa Štefanić, Adrian Maršanić, Zorba Zurovac (David Golubović i Vito Rumora)

Tematsko područje

Nastava iz područja građanskog odgoja i obrazovanja – Projekt građanin

Ekološka dimenzija, obrazovanje za održivu budućnost, razvijanje svijesti odgovornog i ekološki osviještenog građanina, pravo na čist okoliš i pitku vodu.

Cilj

Osvještavanjem i educiranjem sugrađana unaprijediti čistoću krških objekata, podzemnih i pitkih voda. Sudjelovanjem u projektu razvijamo svoje građanske kompetencije, prihvaćamo osobnu odgovornost i promičemo prava na čist okoliš i pitku vodu. Iniciramo suradnju u lokalnoj zajednici. Kroz timski rad razvijamo kritičko mišljenje, vještine argumentiranja i komunikacijske vještine nužne za aktivno sudjelovanje u društvenoj zajednici. Prepoznajemo i istražujemo problem u lokalnoj zajednici te iznalazimo moguće načine rješavanja problema. Samostalno pokrećemo i realiziramo akciju rješavanja problema.

Očekivani ishodi učenja i stečene kompetencije

Učenici promišljaju pravo na čist okoliš i pitku vodu. Prepoznaju nepoštivanje zakonske regulative u svezi načina odlaganja i zbrinjavanja otpada. Razlikuju pozitivne i negativne utjecaje čovjeka na prirodu i okoliš. Promiču ekološki odgovorno ponašanje građana. Prihvaćaju osobnu odgovornost i promiču potrebu za očuvanjem prirodnih resursa. Suradnički uče i rade u timu. Planiraju, iniciraju i upravljaju aktivnostima te uspostavljaju suradnju s institucijama u lokalnoj zajednici. Učenici prepoznaju značaj politike u donošenju odluka u svakodnevnom životu, upoznaju zakonodavstvo i djeluju sukladno postojećim zakonskim okvirima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Terenska istraživanja speleologa pokazuju da je 10% od 10.000 špilja i jama u Hrvatskoj onečišćeno. Složeni sustav krškog podzemlja izvor je pitke vode. Nezakonito odlaganje otpada najčešći je uzrok onečišćenja.

Najveće crpilište pitke vode za Grad Rijeku jest izvor Rječine, dok je drugi po veličini i značaju izvor Zvir 1, koji se nalazi u neposrednoj blizini naše škole, u samom centru grada. Naša je voda poznata po kakvoći i izuzetnom okusu.

Znaju li naši sugrađani dovoljno o neposrednoj vezi odlaganja otpada u špilje i jame kojima naš kraj obiluje i čistoće njihove pitke vode, ispitali smo anketiranjem građana. Većina građana ne zna imenovati tri špilje i/ili jame u Primorsko-goranskoj županiji. Građani navode kako su upoznati s činjenicom da su neki podzemni objekti onečišćeni. Većina navodi kako zna o povezanosti čistoće špilja i jama te podzemnih i pitkih voda, iako većina ne zna tu vezu objasniti. Također većina građana kaže da su spremni sudjelovati u akcijama čišćenja podzemnih objekata, dok je samo jedan sudionik ankete u takvoj akciji i sudjelovao. Uočavamo da postoji neslaganje između izjava građana i stanja na terenu iz čega zaključujemo da su sudionici ankete moguće davali i socijalno poželjne odgovore, što problem čini moguće još i većim.

Istraživanje društvene važnosti problema

Proučili smo zakonsku regulativu kao i ustanove koje se su zadužene brinuti se za očuvanje podzemnih objekata, podzemnih i pitkih voda. Zbog obima, upoznali smo dio ustanova i stručnjaka koji analiziraju čistoću, obrađuju i izvješćuju o dobivenim rezultatima, pomno prate izvore pitke vode Republike Hrvatske. O špiljama, jamama i podzemnim vodama pisali su i mnogi autori još u 18. stoljeću, a njihove smo zapise sa zanimanjem pročitali i priložili u dokumentacijsku mapu.

Mogući načini rješavanja problema

Problem se može rješavati prepuštanjem aktivnosti nadležnim institucijama (Ministarstvo gospodarstva, Hrvatske vode, komunalna društva). Prednosti navedene politike su stručnost i financijska sredstva, a nedostaci slabije poznavanje potreba “na terenu”, manjak resursa za aktivnosti informiranja i educiranja građana.

Sljedeći mogući način je prepuštanje rješavanje problema nevladinim organizacijama (udruge speleologa, planinarske udruge i sl.). Prednosti te politike su što spomenute organizacije poznaju lokalne potrebe, stručni su, imaju potrebnu opremu te neposrednu komunikaciju s građanima. Nedostaci ove politike su izdvajanje i mogući nedostatak osobnih kapaciteta (vremena, financija).

Jedan od mogućih načina rješavanja problema je informiranje i educiranje građana. Prednosti te politike su što je pristupačna i praktična, npr. edukativni sadržaji u medijima (radio, televizija, portali, mrežne stranice i sl.), distribucija edukativnih letaka, predavanja, itd. Nedostaci ove politike su financijski troškovi (troškovi tiskanja edukativnih materijala), poteškoće odaziva građana na predavanja ili okrugle stolove i sl., troškovi objave edukativnih sadržaja u medijima, dostupnost medija (suradnja s novinarima), dostupnost medija građanima, interes građana.

Četvrti mogući način rješavanja problema je samostalno uključivanje u rješavanje problema. Prednosti navedene politike su to što smo mi učenici motivirani, lako se mobiliziramo,

uspješno uspostavljamo suradnju te imamo i uspješno stječemo potrebna znanja i vještine. Nedostaci su: preopterećenost učenika, nedostatak financijskih sredstava i nedovoljna stručnost.

Najbolji pristup rješavanju problema

Za rješavanje problema naše teme odabrali smo samostalno uključivanje u akciju jer promjena počinje od nas samih. Uspostavili smo suradnju sa Speleološkom udrugom Estavela iz Kastva.

Odabranom politikom ćemo istraživati i učiti da bi educirali druge te se prema mogućnosti uključiti u akcije čišćenja uz potrebne mjere sigurnosti.

Prednost odabrane politike je visoka motiviranost nas učenika – građana.

Timski rad, raspodjela zadataka većeg broja nas učenika – građana doprinosi uspješnoj realizaciji ideje i rješavanja problema. otvoreni razgovori, prevladavanje poteškoća timskoga rada, tolerancija, suradnja, kritičko promišljanje, prihvaćanje kritike, uvelike će doprinijeti razvoju naše građanske svijesti. Utvrdili smo da će mogući problem predstavljati školska satnica, školske i izvanškolske obveze učenika i prethodno planirane obveze mogućih suradnika.

Odabrana politika je u potpunosti sukladna postojećoj zakonskoj regulativi.

Plan djelovanja

Nakon početnog istraživanja problema uspostavili smo suradnju sa Speleološkom udrugom Estavela. Oni su nas upoznali sa svojim radom, s kontinuiranim akcijama čišćenja špilja i jama, te činjenicom da nažalost, neposredno nakon njihovih iscrpljujućih akcija čišćenja (iz podzemnih objekata sav se otpad vadi ručno, u teškim uvjetima) objekti budu ponovno puni otpada (krupni otpad, biološki otpad, eksplozivna sredstva, teško razgradivi plastični otpad itd.). Slijedila je terenska akcija kod Jame kod mosta za Žakalj da bi se upoznali s uvjetima u kojima speleolozi dobrovoljno rade.

Speleolozi su nam spremno ustupili dio prikupljenih uzoraka tla iz Zametske pećine i Jame na Saršonima. Nažalost te objekte nismo mogli posjetiti zbog naše sigurnosti. Uzorke tla analizirao je veći broj učenika naše škole koje smo uključili u ovaj dio projekta. Namjera nam je bila na taj način svoja saznanja podijeliti s drugima. Analiza tla pokazala je da je onečišćenje veće na dnu nego li na ulazima u špilje i jame, te da otpad čini od 30% do gotovo 50% izuzetih uzoraka. Uzmemo li u obzir da su to i putovi protoka podzemnih i pitkih voda, imamo razloga za zabrinutost.

Da bi se još bolje upoznali s temom posjetili smo crpilište Zvir gdje smo razgovarali sa stručnjacima komunalnog društva VIK.

Ostvareni rezultati

Uspostavljenom suradnjom u lokalnoj zajednici i stečenim znanjima, svoja znanja dijelimo s vršnjacima i građanima Rijeke sa ciljem podizanja svijesti građana o opasnosti od onečišćenja špilja i jama i posljedično pitke vode.

Predstavljanje projekta

O projektu i uočenim problemima razgovarali smo u Mjesnom odboru Školjić-Stari grad s predsjednikom i tajnikom. O svojim saznanjima razgovarali smo s gradonačelnikom Grada Rijeke i pročelnicom odjela za odgoj, obrazovanje, sport, kulturu i mlade Grad Rijeke. Stečena znanja dijelimo na našim mrežnim stranicama i putem društvenih mreža te na roditeljskim sastancima.

16. „Planiraj, štedi, ulaži!“

Škola

Osnovna škola Đure Prejca Desinić; Ratkajeva 8, 49216 Desinić

E – pošta: ured@os-djure-prejca-desinic.skole.hr

Voditeljica

Danijela Antolić, mag. rehab. educ.

Učenici

Edi Miklenić 6.b, Mateo Bračun 6.b, Nika Dvoršak 6.b, Nina Antolić 6.b, Nina Ivšak 6.b, Noa Fiket 6.b, Marcela Kroflin 6.a, Leona Boršić 6.a, Nikola Hlupić 7.a, Lara Herceg 7.a, Patrik Leušteć 8.b, Boris Kolarec 8.b, Borna Fiket 6.b, Iris Žnidarec 6.b, Patricija Petrović 8.a

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri: Marko Antolić 6.b, Erik Kundih 6.a, Eva Lenić 6.a i Renata Jurak 6.a

Tema projekta

Velik broj učenika u našoj školi nije u mogućnosti ići na terenske nastave i školske izlete. Razlog tome je nemogućnost roditelja da podmire troškove putovanja. Isto tako među učenicima i odraslima uočena je neosviještenost i slaba informiranost na temu „Financijska pismenost“.

Cilj

Osnažiti mlade i zajednicu za donošenje odgovornih, informiranih i održivih financijskih odluka kroz život.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene u projektu;

Učenici aktivno raspravljaju o pitanjima važnima za život i rad u školi i zajednici. Istražuju i koriste se s više izvora informiranja, uspoređuju informacije i kritički promišljaju. Objašnjavaju prednosti sudjelovanja i rada na projektima za doprinos lokalnoj zajednici, pokazuju privrženost uzajamnom razumijevanju, poštovanju, suradnji i solidarnosti na razini razreda, škole, obitelji i društva u cjelini. Stječu nova znanja i vještine. Razvijaju financijske i poduzetničke sposobnosti. Razvijaju odgovorni odnos prema novcu, uče osnovne financijske pojmove. Prihvaćaju da pojedinci u razredu mogu imati različite uloge i odgovornosti, ali i zajednički cilj. Zalažu se za grupni i individualni doprinos kroz volontiranje.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Uočili smo problem sve većeg broja učenika (obitelji) slabijeg imovinskog statusa u zajednici. Saznali smo da sve veći broj obitelji ima teškoće s financijama te da nisu u mogućnosti platiti učenicima odlaske na terenske nastave i školske izlete. Nažalost kod ljudi još uvijek nije razvijena svijest o financijskoj pismenosti. Upravo zato smo ovaj problem odabrali za projekt.

Učenici su proveli anketu na temelju koje su saznali da mještani nemaju razvijenu svijest o financijskoj pismenosti te da se sve teže nose s poskupljenjima koja su nas zadesila. Da bismo saznali stvarno stanje proveli smo intervju s načelnikom općine i anketu za roditelje i učenike. Intervjuom i anketama dobili smo saznanja da je u našoj općini velik broj obitelji slabijeg socijalno-ekonomskog statusa te obitelji koje primaju socijalnu pomoć.

Moguća rješenja problema

Učenici su dali četiri prijedloga da bi riješili problem.

Ignoriranje problema

Prikupljanje donacija

Financijska pismenost – edukacija učenika i odraslih

Izborni predmet „Financijska pismenost“

Najbolji pristup

Odlukom većine učenici su kao najbolje rješenje odabrali edukaciju učenika i odraslih na temu „Financijska pismenost“. Prednosti ovog prijedloga su bolje upravljanje novcem (povećana kontrola nad osobnim financijama, povećanje štednje, izbjegavanje dugova, bolje donošenje financijskih odluka, smanjenje socijalnih nejednakosti te povećanje kvalitete životnog standarda).

Kao nedostatke navodimo ograničene resurse, premali broj zainteresiranih učenika, neozbiljno shvaćanje odraslih.

Plan djelovanja

Proučavanje Zakona

Analiza trenutne situacije

Prikupljanje podataka

Ankete

Intervjui

Partnerstvo i suradnja

Radionice na satovima razrednika

Diskusije

Arhiviranje

Implementacija obrazovnih programa

Izrada plakata i Powerpoint prezentacije

Izrada edukativnog letka

Izrada dokumentacijske mape

Evaluacija

Predstavljanje projekta

Projekt će biti predstavljen ravnateljici, svim učenicima škole, Učiteljskom vijeću te Vijeću roditelja. Isto tako projekt ćemo predstaviti načelniku općine Desinić, kao i široj javnosti putem web stranice škole i društvenih mreža (Facebook).

Ostvareni rezultati

Ovim projektom ostvarili smo sve planirane aktivnosti. Provedene su ankete s roditeljima sudionika u kojima dobivamo potvrdu o manjku razvijene svijesti na temu financijske pismenosti.

Edukativnim radionicama na satovima razrednika učenici stječu nova znanja i vještine te pokazuju bolje razumijevanje osnovnih financijskih pojmova.

Roditelji na temelju novih saznanja donose informiranije odluke o štednji, troškovima i investiranju.

Predstavljanjem projekta osvijestili smo učenike i lokalnu zajednicu o osnovama financijske pismenosti, stekli smo financijske i poduzetničke kompetencije kao i plasirali koristan i edukativan letak na temu financijska pismenost sa savjetima o načinima štednje te stvorili veliki interes i potražnju mještana, učenika i učitelja.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici koji su sudjelovali u projektu daju pozitivne dojmove vezane uz cijeli projekt. Od samog početka pokazuju velik interes, želju i motivaciju za temu vezanu uz financijsku pismenost. Pokazuju zabrinutost zbog neosvijешtenosti i neznanja mještana i zajednice te želju da to promjene. Navode da je bio lijep osjećaj raditi intervjue i predavanja na satovima razrednika.

Isto tako kažu da im je bilo lijepo kada su surađivali sa učenicima iz Zadruga i Školskog volonterskog kluba, svidjela im se međusobna razmjena iskustva i dogovor za buduću suradnju.

„Projekt mi se jako sviđa zato što je poučan i zanimljiv. Projekt je važan za našu budućnost i za razvijanje našeg znanja o novcu. U ovom mi se projektu najviše sviđaju radionice koje provodimo, igra Desitudo i sve vezano uz projekt.“

Eva Lenić

„Projekt mi se sviđa jer smo naučili nove pojmove i nove vještine. Najviše mi se sviđa naš zajednički trud i rad oko projekta. Najbolja aktivnost mi je bila naša izrada prezentacije u timskom radu za naš projekt i naravno igra Desitudo koja je jako poučna i zabavna.“

Renata Jurak

„Projekt mi je odličan zato što radimo stvari koje su stvarno bitne za našu budućnost i za razvijanje što bolje budućnosti. Najbolja mi je aktivnost igra o financijama Desitudo – sviđa mi se što na zabavan, ali u isto vrijeme na edukativan način vježbamo te razvijamo znanje i sposobnosti o financijama te bolje razlikujemo želje i potrebe.“

Marko Antolić

„Meni se ovaj projekt jako sviđa jer učimo o korisnim stvarima koje će nas pripremiti za budućnost. U projektu mi se najviše sviđa naš timski rad. Najbolja aktivnost koju smo radili na satu GOO je bila igra Desitudo jer smo tamo vidjeli da novac ne trošimo na besmislene stvari. Naučili smo kako štedjeti i ulagati.“

Erik Kundih

17. BON za dobar TON

Škola

Osnovna škola Veliko Trgovišće; Stjepana Radića 27, 49214 Veliko Trgovišće

Telefon: 049 236290

E-pošta: ured@os-veliko-trgovisce.skole.hr;

Voditeljica

Natalija Huić

Učenici

Petra Kompesak 8.a, Nina Muselin 8.a, Lana Jug 8.b, Nika Šćukanec 8.b, Lana Šimunić 8.b, Katja Kuš 7.a

Učenici koji će predstavljati projekt: Petra Kompesak 8.a, Lana Jug 8.b, Nika Šćukanec 8.b i Lana Šimunić 8.b

Tema

Kultura ponašanja

Cilj

Razvijanje građanske kompetencije koja učenicima, kao informiranim, aktivnim i odgovornim članovima društvene zajednice, omogućuje učinkovito obavljanje građanske uloge na svim razinama.

Izbor i istraživanje problema

Na uvodnim smo satima izvannastavne aktivnosti koja se bavi područjem Građanskog odgoja i obrazovanja te srodnih međupredmetnih tema pokušali zajednički prepoznati probleme suvremenog doba kako u školi tako i u našoj lokalnoj zajednici. Iako smo uočili niz problema jedan nam se nametnuo u svojoj svojoj kompleksnosti. Primijetili smo da je u ljudskim odnosima sve veća neposrednost u ponašanju i obraćanju, tj. da je uljudno ponašanje svedeno na minimum u bezbroj svakodnevnih situacija. Sagledamo li taj problem iz gledišta građanskoga odgoja te osobnog i socijalnog razvoja, a kroz prizmu demokratizacije i liberalizacije, ljudi bez obzira na dob imaju pravo sudjelovati u donošenju odluka i izražavati svoje mišljenje. No, oslobađanjem društva od strogih pravila imaju više slobode u ponašanju i izražavanju. Usljed više slobode, ljudi često gube osjećaj za bonton. To može biti dvosjekli mač za djecu koja uče po modelu, tj. oponašanjem. Smatramo da im trebaju pozitivni uzori i sigurnost u jasno zadanim i dosljedno provedenim okvirima kao i pozitivna potkrepljenja poželjnog ponašanja. Djeca moraju znati što se od njih očekuje.

Kao članovi civilnoga društva, tj. školske zajednice, te budući odgovorni građani koji će educirano utjecati na javne politike sami smo morali naučiti da je bonton skup dogovorenih normi uljudnog ponašanja ali smo potražili i njegovo uporište u Ustavu Republike Hrvatske. Znamo da zakoni poput *Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira*, pravilnici kao *Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera* pa i *Kućni red Škole* moraju biti u skladu s Ustavom. Svi ti pravovaljani dokumenti opisuju nepoželjna ponašanja te propisuju

protokole i mjere u njihovu slučaju. U školama je u tijeku provedba ABCEDE PREVENCIJE s ciljem da „osigura svoj djeci usvajanje osnovnih znanja i vještina potrebnih za uspješno svakodnevno funkcioniranje i razvoj pozitivnog mentalnog zdravlja“ a o čemu se debatira i u medijima, na roditeljskim sastancima i u školskim zbornicama.

Zaključili smo da su svi zakoni, pravilnici i pravni akti efikasni onoliko koliko su ljudi s njima upoznati i sami ih se pridržavaju. Dokazali smo da veliki dio problema nije neupućenost školske populacije, tj. učenika, roditelja i djelatnika obrazovnih ustanova u okvire zakona i pravilnika već svjesno iznalaženje načina kako da se pravila zaobiđu ili interpretiraju kroz rupe u zakonu. Na osnovi provedene ankete nasumce izabranih učenika trećih, četvrtih, petih, šestih i sedmih razreda uočili smo da svi jako dobro znaju teoriju koju svjesno krše na dnevnoj bazi. S obzirom da Kućni red nalaže da se mobiteli ne smiju koristiti u školi, učenici su postali iznimno kreativni u provođenju svog slobodnog vremena za vrijeme odmora.

Nakon prikupljenih rezultata ankete i provjere danih nam podataka razmotrili smo na koji bismo način mogle djeci te odraslima približiti aktualan problem nedostatka uljudnog ponašanja temeljenog na poštivanju sebe samih i različitosti u društvu, tj. kako ih indirektno senzibilizirati i potaknuti na lijepo ponašanje koje je u današnjem društvu ubrzanog tempa važnije nego ikad.

Moguća rješenja problema

Kao moguća rješenja problema predložili smo sljedeće:

Uvođenje radnog dežurstva za učenike koji su prekršili pravila bontona.

Uvođenje obaveznog sata dopunske nastave poslije redovne nastave po američkom modelu pedagoških mjera.

Izrada plastificiranih znakova – podsjetnika na poželjne oblike ponašanja.

Izrada kutije prigovora pod nazivom SMETULJA.

Aktivno praćenje i evidentiranje ponašanja učenika poslije edukacije o bontonu uz pozitivno potkrepljenje poželjnog ponašanja bonovima te prigodnim nagradama.

Uočivši navedeni problem, ponudili smo moguća rješenja istog. Poštujući načela demokracije, raspravili smo o prednostima i nedostacima svakog prijedloga:

Prvi je prijedlog bio uvođenje radnog dežurstva za učenike koji su prekršili pravila bontona a da bi ih se potaknulo na preuzimanje odgovornosti i usvajanje pozitivnog odnosa prema sebi i drugima. Na primjer, uđe li učenik u knjižnicu bez pozdrava te ne poštujući pravilo o obraćanju tihim tonom, tjedan dana će pomagati knjižničarki u knjižnici opominjući druge. Ukoliko učenik ne nosi papuče, cijeli će se dan kretati školom sa šuškvim navlakama za cipele te će iste dijeliti i drugim prekršiteljima. Taj smo prijedlog odbacili jer bi djeca bila u fokusu i postali bi metom poruge čime bi bila narušena njihova temeljna prava.

Drugi je prijedlog bio uvođenje obaveznog sata dopunske nastave poslije redovne nastave po američkom modelu pedagoških mjera, tzv. *detention*. Taj bismo prijedlog morali uznijeti Učiteljskom vijeću, Vijeću učenika, Vijeću roditelja te Školskom odboru, no svjesni smo da bi to zahtijevalo dodatna zaduženja učitelja i stručne službe što nije u financijskom planu Škole i Ministarstva a i zaštitnički nastrojeni roditelji se sigurno ne bi složili s tim.

Treći je prijedlog zasnovan na poticajnim mjerama – izradi simpatičnih ali edukativnih i upozoravajućih znakova istaknutih na ključnim zidovima škole. Oni bi poput *zakrpa*,

Ziherunga, osigurača, iz romana *Pošta za Li* defektologinje pri OŠ Veliko Trgovišće Elizabete Končić bili konstantnim podsjetnikom na okvire unutar kojih se učenici mogu sigurno kretati. Plastificirana sličica puža s natpisom HODAJ POLAKO! na hodniku škole, KORISTI PAPIRNE RUČNIKE ŠTEDLJIVO! ili PITI VIŠE VODE! uz ogledalo iznad umivaonika u školskom toaletu bila bi brižan i ponavljajući podsjetnik na sigurnost i konstantu koje pružaju pravila bontona.

Četvrti bi prijedlog odgovorio na potrebu učenika da ukažu na nepoželjna ponašanja ali ne tužakanjem već u pisanom obliku. Učenici Volonterskog kluba bi postavili u hol kutiju označenu natpisom SMETULJA u kojoj bi učenici mogli opisati što ih žulja, poput kamenčića u cipeli, tj. što im je smet u oku, što ih smeta. Učenici koji vole dramski izričaj bi improvizacijom, tj. dramsko-pedagoškom metodom uprizorili opisanu situaciju te je prikazali tijekom školskog odmora ili na satu razrednika u obliku performansa poput onog kojeg smo mi izvele na početku prezentacije. Njima bismo pokušale potaknuti učenike da kroz komične situacije uoče nepoželjna ponašanja te ih i sami improvizacijskom igrom pokušaju ispraviti.

Peti je prijedlog bio osvješćivanje učenika od trećeg do šestog razreda o projektu istraživanja poštivanja pravila lijepog ponašanja u našoj školi svojevrsnim nagrađivanjem poželjnih ponašanja bonovima. Npr., naši bi volonteri posjetili Centar za kulturu dr. Franjo Tuđman tijekom projekcije filma za učenike razredne nastave te bi promatrali njihovo ponašanje. One bi učenike ili razredne odjele koji se ponašaju u skladu s normama na koje smo ih upozorili uoči dolaska u Centar nagradili bonovima. Učenike i odjele koji sakupe najviše bonova počastili bismo na kraju školske godine utakmicom graničara, piknikom u školskom dvorištu ili kazališnom predstavom u atriju škole. Nešto poput pozitivnog potkrepljenja poželjnog ponašanja.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup rješenju javnim glasanjem odlučili smo objediniti treći, četvrti i peti prijedlog rješenja na najbolji način, način po mjeri djeteta jer u konačnici najbolje stvari dolaze u paketu. Dakle izradili bismo i izložili Ziherunge kao podsjetnike o pravilima ponašanja za svaki dan prema učenim obrascima neprimjerenog ponašanja i pisanih prigovora iz SMETULJE te prikazali iste dramsko – pedagoškom metodom na edukativnim radionicama za vrtićku djecu i učenike razredne nastave.

Plan djelovanja

Zajedno smo razgovarali kako izraditi plan akcije i podijelili zaduženja. Dogovorili smo se tko nam sve može pomoći u provedbi našeg prijedloga:

- izrada plana djelovanja i podjela zadataka
- istraživanje i evidentiranje problema na terenu uz pomoć članova DND-a te voditeljica izvanškolske aktivnosti Domaćinstvo, Petre Vuković i Biserke Fruk
- istraživanje o zakonskim okvirima prihvaćenih normi ponašanja
- dogovor o suradnji sa školskim djelatnicima, osobljem dječjeg vrtića, voditeljima kulturnog programa Centra za kulturu dr. Franjo Tuđman, članovima DND-a i Volonterskog kluba „Košnica“ te Dječjeg općinskog vijeća, našim partnerima
- selekcija i obrada materijala za Ziherunge te postavljanje istih u školi
- izrada kutije prigovora pod nazivom SMETULJA

- provođenje radionica dramsko – pedagoškog karaktera koji bi uključivao pisanje scenarija i osmišljavanje dramskih improvizacija na temelju prijavljenih prigovora iz SMETULJE a pod redateljском palicom Magde Henok, učiteljice, lutkarice i dramske pedagoginje
- izrada bonova za nagrađivanje poželjnog ponašanja
- intervjuiranje odraslih osoba o bontonu danas
- osmišljavanje načina informiranja učenika o problemu uz najavu predstave *Svi činite kao ja, to me vrlo zabavlja!* koja se bavi crticama iz svakodnevnog života učenika s naglaskom na (ne)poželjna ponašanja (plakat u službi javnog poziva, izrada pamfleta za zainteresirane učenike)
- snimanje videomaterijala za potrebe radionica.

Predstavljanje projekta

Projekt smo etapno predstavile ravnateljici škole Diani Duk-Petek, stručnim suradnicima škole: Petri Vuković, pedagoginji, Elizabeti Končić, defektologiji, psihologinji Marti Pongrac te knjižničarki Vlatki Habulin. Ravnateljica nam je dopustila postavljanje korektivnih Ziherunga da bi uputile učenike u pravila ali i ulile osjećaj sigurnosti postavljanjem jasnih granica. Pedagoginja nam je pomogla uključivanjem u rad Domaćinstva koji pretpostavlja red, rad i disciplinu. Zahvaljujući knjižničarki i njenoj potpori, knjižica je mjesto uzajamnog poštovanja i uvažavanja različitosti. U projekt smo aktivno uključile i učenike Vijeća učenika i Dječjeg općinskog vijeća, te članove Društva „Naša djeca“ Veliko Trgovišće. Pozivu na suradnju odazvali su se i djelatnici Centra za kulturu dr. Franjo Tuđman čiju smo pozornicu koristili kao prostor nepresušne inspiracije tijekom vježbi improvizacije.

Za učenike razredne nastave te odgajateljice Dječjeg vrtića Rožica ćemo upriličiti njima prilagođene predstave na tu temu za Dan škole i Općine, 14. svibnja 2025. te dogovoriti daljnju suradnju. Predstaviti ćemo projekt i načelniku Općine Robertu Grebličkom uoči početka školske godine 2025/2026. da bismo ostvarili i potporu jedinice lokalne samouprave.

Ostvareni rezultati

Kao jedan od ostvarenih rezultata naveli bismo uspostavljanje suradnje između članica Tima Pčelice i učenika uključenih u rad Volonterskog kluba „Košnica“ te vijećnika Dječjeg općinskog vijeća.

Time smo neposredno umrežili učenike voljne mijenjati okolnosti svoga odrastanja na razini škole i lokalne zajednice. Tu inicijativu prepoznali su i članovi lokalnog Društva „Naša djeca“ te predstavnici jedinice lokalne samouprave s kojima surađuju te će razmisliti o financiranju projekta kojim bi proširili inicijativu i izvan okvira škole.

Proučili smo Kućni red škole, Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera te Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira kao i prateće zbornike bontona namijenjenih djeci. Zbog dobrog odaziva učenika svih obrazovnih profila a tijekom provedbe ankete i istraživanja u školi i oko nje organizirali smo praktične, kreativne i poučne dramske radionice. Učili smo ih razvijati nove stavove, sposobnosti i vještine kao i metode učenja i poučavanja u svezi problema. Nadamo se da smo time zajedno razvijali empatiju i međugeneracijsku solidarnost. Time smo započeli projekt koji će rasti tijekom cijele 2025. s godinu te ćemo i dalje graditi volonterski klub i osmišljavati akcije za sljedeću školsku godinu.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Projektom BON za dobar TON zaista smo spoznali da rastemo odgovornim stvaranjem novih i pozitivnih pravila koja postavljanjem ograničenja pružaju sigurnost. Istraživali smo, a potom i nastojali potaknuti djecu na primjenu pravila bontona kao oslonca u svakodnevnim situacijama. Smatramo da je važno da u ovim vremenima, kad bi svatko po svom, trebaju postojati univerzalni oslonci posebice za djecu. Bilo nam je zabavno, poučno i zanimljivo osmišljavati radionice te bismo voljeli ponoviti ovakvo istraživačko iskustvo kao članovi DND-a jer smatramo da će nam biti korisno i poučno u daljnjem životu.

18. Školsku imovinu čuvaj ti, ostale generacije će ti se zahvaliti!

Škola

Osnovna škola Zlatar Bistrica; Vladimira Nazora 10; 49247 Zlatar Bistrica

Telefon: 049 461749

E-pošta: ured@os-zlatar-bistrica.skole.hr;

Voditeljica

Melita Špoljar

Učenici

Agata Gorički 7. razr., Ida Kerep 7. razr., Klara Jakušić 7. razr., , Manuela Puklin 7. razr., Klara Tomić 7.r i Lana Neseck 8.a

Učenici koji će predstavljati projekt: Agata Gorički 7. razr., Manuela Puklin 7. razr., Klara Tomić 7. razr. i Lana Neseck 8. razr.

Tema

Čuvanje javnog dobra.

Cilj

Promicati socijalne vještine, nenasilnu komunikaciju i mirotvorstvo, prihvaćanje odgovornosti za čuvanje imovine i javnog dobra, ukazati na važnost teme o mentalnom zdravlju.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satu Građanskog odgoja i obrazovanja učenice su razgovarale o problemima unutar škole, od ponekad neprimjerenih odnosa među učenicima do uništavanja školske imovine. O svakom problemu iznijele su svoja zapažanja i iskustva. Kao najčešći problem u školi uočile su oštećenje školske imovine, od klupa, taburea, zidova do vrata u wc-u i ostalog inventara.

Odlučile su saznati jesu li učenici naše škole svjesni navedenog problema stoga su napravile anketni upitnik kojeg su podijelile učenicima predmetne nastave da ispune. Željele su dobiti informaciju koliko je učenika osobno oštetilo određeni inventar škole, iz kojeg razloga, jesu li vidjeli nekog drugog učenika da oštećuje imovinu, misle li da učenici premalo vode brigu o školskoj imovini te na koji bi način učenici riješili problem oštećivanja imovine.

Rezultati koje su putem anketnog upitnika prikupile bili su sljedeći: od 81 ispitanika 84% je odgovorilo da nikad nije oštetilo imovinu dok preostalih 16% kao razlog oštećivanja navodi slučajno, zbog ljutnje i dosade. 65% ispitanika vidjelo je druge učenike da uništavaju imovinu, a čak 80% njih smatra da učenici premalo brinu o imovini. Prijedlozi koje su naveli u svrhu rješavanja problema bili su uvođenje strožih pedagoških mjera, postavljanje kamera, plaćanje štete, a neki ispitanici su napisali da ne znaju kako riješiti problem.

Proučavale su Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera, Pravilnik o kućnom redu škole, Zakon o odgoju i obrazovanju da bi saznale koje su točno kazne predviđene za pojedina neprihvatljiva ponašanja.

Razgovarale su jesu li pedagoške mjere rješenje problema ili bi trebalo raditi na prevenciji neprihvatljivih ponašanja.

Analizom prikupljenih podataka povele su razgovor na koji bi način mogle osvijestiti učenike da treba čuvati školsku imovinu jer ona je naš zajednički inventar, a i za buduće generacije.

Moguća rješenja problema

Pokrenule su raspravu na koji način pristupiti rješavanju problema. Zapisale su moguća rješenja problema, a to su bili izraditi plakat, održati radionicu i organizirati predavanje za učenike. Postavilo se pitanje tko bi sve i na koji način mogao pomoći u rješavanju problema.

U razgovoru su iznijele prijedloge tko bi mogao pomoći u rješavanju problema.

Došle su do zaključka da bi potrebne informacije mogle dobiti od ravnateljice škole koja je upućena u troškove oštećivanja školskog inventara. Također s obzirom da vodi školu mogle bi ju upitati koji je njezin prijedlog u rješavanju navedenog problema.

S obzirom da su neki učenici u anketi naveli da je razlog oštećivanja imovine bila ljutnja i dosada razgovarale su koju bi stručnu osobu mogle kontaktirati da im detaljnije objasni koji je razlog navedenih ponašanja.

Najbolji pristup rješenju problema

Uočivši navedeni problem ponudile su moguća rješenja problema:

Prvi prijedlog bio je izraditi plakat u kojem će poslati poruku učenicima o važnosti očuvanja školske imovine, a s tim u vezi i potaknuti temu o mentalnom zdravlju. Postavilo se pitanje može li plakat poslati dublju poruku učenicima.

Drugi prijedlog bio je održati radionice za učenike na Satu razrednog odjela i prezentirati učenicima važnost teme. Kao potencijalni problem postavilo se pitanje na koji način aktivno uključiti učenike u radioničku aktivnost.

Treći prijedlog koji su iznijele bio je predavanje o oštećivanju školske imovine i mentalnom zdravlju. Na prvi pogled to se činilo kao vrlo jednostavan prijedlog, no postavilo se pitanje kojeg predavača pozvati i kako obuhvatiti sve učenike.

Kada su iznijeti svi argumenti za i protiv učenice su odabrale najbolji pristup rješavanju problema, a to je održavanje radionice za učenike na Satu razrednog odjela.

Cilj nam je bio osvijestiti učenike o važnosti brige za zajedničko dobro i potaknuti učenike da razgovaraju o svojim osjećajima.

Plan djelovanja

Razgovarale su kako izraditi plan akcije i podijelile zaduženja. Dogovorile su tko im sve može pomoći u provedbi prijedloga.

Osmislile su pitanja za ravnateljicu škole. Iz intervjuu su saznale što je po mišljenju ravnateljice razlog oštećivanja školske imovine, koliko koštaju klupe, stolci i taburei, koji su njezini prijedlozi kako učenici više ne bi uništavali školsku imovinu.

Na temelju intervjuu osmislile su radionice u kojima su kroz dvije priče sa zadacima nastojale osvijestiti učenike koliko košta oštećena imovina koja se mora kupiti te što bi škola za navedeni iznos mogla umjesto toga kupiti učenicima za slobodne aktivnosti.

Na kraju radionice učenici su trebali napisati slogan kojim će potaknuti učenike da čuvaju školsku imovinu.

Potom su osmislile aktivnosti za učenike razredne nastave. Nakon prikupljenih poticajnih poruka o očuvanju školske imovine zadatak za učenike razredne nastave bio je pronaći skrivene poruke po školi, pročitati i dati razrednoj učiteljici. S razrednom učiteljicom razgovarali su o zadatku i važnosti očuvanja zajedničkog dobra. Učenici koji su pronašli najviše poruka bili su prigodno nagrađeni.

Sljedeći korak bio je postaviti pitanja psihologinji o razlozima uništavanja školske imovine. Zamolile su za pomoć i potrebne informacije psihologinju Tamaru Bešenić koja radi u Zavodu za javno zdravstvo Zabok i surađuje s našom školom. U zanimljivom intervjuu koji je proveden elektroničkim putem dobile su potrebne informacije. Saznale su da je uništavanje školske imovine povezano s različitim osjećajima i mentalnim zdravlje. Stoga su odlučile produbiti temu o mentalnom zdravlju.

Zanimljive i poučne informacije potaknule su učenice da naprave pano s porukama vezanim uz mentalno zdravlje jer je važno razgovarati o osjećajima. Cilj osmišljavanja poruka i uređivanje panoa je prevencija.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnateljici škole Jasni Kokot Pelko, učenicima, stručnim suradnicama i na mrežnoj stranici škole.

Projekt ćemo predstaviti svim prisutnima prilikom Dana škole 30. travnja 2025.

Ostvareni rezultati

Kao ostvareni rezultat naveli bismo osmišljavanje i provedba radionica za učenike predmetne nastave, zabavno poučna aktivnost za učenike razredne nastave, izrada plakata i poruka, osmišljavanje i izrada preventivnog programa.

No, naš projekt tu ne staje. U daljnjim aktivnostima planiramo se još više baviti temom mentalnog zdravlja djece te uključiti što više dionika u naše buduće aktivnosti.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Projekt, „Školsku imovinu čuvaj ti, ostale generacije će ti se zahvaliti!“ nam je predočio vrijednost zajedničkog inventara. Istraživali smo, razgovarali i učili. Bilo nam je zabavno, poučno i zanimljivo osmišljavati aktivnosti za učenike. Voljeli bismo ponoviti ovakvo iskustvo zato što će nam kasnije koristiti u životu. Planiramo produbiti temu o mentalnom zdravlju jer je mentalno zdravlje važno za pozitivan razvoj djece i društva.

19. Jednaki u različitosti

Škola

Osnovna škola Ljudevita Gaja; Ljudevita Gaja 2, 10 290 Zaprešić

Telefon: 01 3355655

E-adresa: tajnistvo@os-ljudevita-gaja-zapresic.skole.hr;

Voditeljice

Martina Velikov i Lidija Kapetanović

Učenici

U projektu su sudjelovali svi učenici 7.d razreda: Alan Abrashi, Ema Abrashi, Julia Berger, El Barq Ryan, Leon Gnječ, Bono Grebenar, Ivor Hamzić, Amelia Jurilj, Nina Klanac, Tino Kolman, Jakov Krešić, Vita Kuzman, Manuela Marić, Barbara Martinko, Toma Matanović, Marko Mihalić, Rita Mihalić, Joseph Branimir Mlinarić, Thomas Edward Mlinarić, Marina Osrečki, Leon Piškor, Leona Ralić, Ivan Starčević, Karla Stipić, Ema Škoda i Rea Tenžera.

Učenice koje predstavljaju projekt: Ema Abrashi, Julia Berger, Amelia Jurilj i Vita Kuzman.

Tema

Integracija nacionalnih manjina

Cilj

Upoznavanjem, poštivanjem i uvažavanjem nacionalnih manjina i različitih vjera utjecati na povećanje inkluzije u razredu i školi.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

Suradničko i iskustveno učenje omogućit će učenicima aktivno prihvaćanje i ispunjavanje građanske uloge. Stvaranje i njegovanje ugodnog razrednog i školskog ozračja te prijateljskih odnosa među učenicima. Jačanje svijesti da smo svi dio zajednice te da poštujemo i uvažavamo različitosti. Razvijanje socijalnih vještina. Poticanje suradničkog učenja i unapređivanje odnosa u timskom radu. Upoznavanje propisa i zakona. Razvijanje vještine istraživanja. Pronalaženje i odabir podataka iz različitih izvora. Uočavanje važnosti promicanja ljudskih prava i kulture ponašanja prema svakoj osobi bez obzira na vjersku ili nacionalnu pripadnost te sprečavanje bilo kojeg oblik diskriminacije. Upoznavanjem, poštivanjem i uvažavanjem nacionalnih manjina i različitih vjera utjecati na povećanje inkluzije.

Opis

Izbor problema

Učenici su tijekom rujna u svom razredu, školi i lokalnoj zajednici uočavali probleme koje žele riješiti te ih zapisivali na razredni pano. Nakon razgovora o uočenim i istaknutim problemima, glasovanjem u razrednom odjelu odabran je problem koji će pokušati riješiti, a to

je povećati inkluziju pripadnika nacionalnih manjina i pripadnika drugih vjeroispovijedi u školi.

Istraživanje društvene važnosti problema

Među učenicima od 1. do 8. razreda provedena je anonimna anketa da bi se utvrdio broj učenika koji pripadaju nacionalnoj i/ili vjerskoj manjini. U anketi je sudjelovalo oko 900 ispitanika. Anketom je utvrđeno da u našoj školi imamo pripadnike različitih manjina (Albance, Bošnjake, Kongoanace, Nijemce i Kanadane) te učenike drugih vjeroispovijedi kao što su islam i judaizam. Učenici su uz usmjeravanje učiteljica proučavali unaprijed dogovorene članke Ustava Republike Hrvatske, Zakona o odgoju i obrazovanju, Konvencije UN-a o pravima djeteta te Statuta škole.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenici su u skupinama raspravljali o mogućim načinima rješavanja problema. Skupine su predložile četiri javne politike: istraživački projekti u grupama, pisanje rječnika, upoznavanje kroz izvanškolske aktivnosti te izradu plakata.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Svaka skupina iznijela je svoj pristup rješenju problema. Učenici su raspravljali o dobrim i lošim stranama svih pristupa, a glasovanjem je odabrana izrada plakata kao najbolja javna politika za rješenje odabranog problema.

Razvoj plana akcije

Svi učenici razrednog odjela sudjelovali su u zajedničkom osmišljavanju plana djelovanja, odnosno aktivnosti kojima bi pridonijeli kvalitetnom rješenju problema:

- upoznati ravnatelja s projektom
- podijeliti se u skupine prema interesu
- istražiti informacije o odabranoj temi te pripremiti fotografije i materijale
- izraditi plakate
- izraditi dio plakata u 1. polugodištu, a drugi dio u 2. polugodištu
- izložiti plakate na vidljivom mjestu u prostorima škole
- provesti igre/aktivnosti u svom razredu radi boljeg razumijevanja različitosti
- provesti te igre i među drugim učenicima i učiteljima u školi
- javno predstaviti projekt.

Ostvareni rezultati

Teme za plakate učenici su odabrali prema rezultatima ankete koju su proveli među učenicima od 1. do 8. razreda. Budući da su trebali izraditi više plakata, dio su izradili u 1. polugodištu, a drugi dio će izraditi u 2. polugodištu. Materijale i podatke za plakate potražili su u različitim izvorima informacija. Prema planu izradili su plakate o islamu, judaizmu, Bošnjacima, Bosni i Hercegovini, Engleskoj i Sloveniji, te ih izložili na vidljivom mjestu u školi. Pristupačni i vidljivi svim učenicima i djelatnicima škole, plakati su omogućili brzo i jednostavno upoznavanje činjenica o vjerama spomenutim u provedenoj anketi, drugim nacionalnostima i običajima koji učenicima nisu toliko bliski i poznati. Do kraja 2. polugodišta učenici će

izraditi plakate o Kanadi, Albaniji, Kongu, Njemačkoj, ali i o Ukrajini jer su početkom ožujka u školu upisana i djeca iz Ukrajine. Da bi se povećalo razumijevanje, uvažavanje i poštivanje različitosti, učenici su pod vodstvom učiteljica u svom razrednom odjelu proveli dvije igre – Barngu i Zajedno u različitosti. Te su igre na posebnoj radionici provedene i među učiteljima, ali i među drugim učenicima tijekom Erasmus dana u školi.

Predstavljanje projekta

Projekt je objavljen na internetskim stranicama i Facebook stranici Osnovne škole Ljudevit Gaj. Predstavnici zaprešićke Gradske uprave (Matija Teur, predsjednik Gradskog vijeća, i Sandra Sabol Valenčak, pročelnica UO za obrazovanje i kulturu) upoznati su s projektom 14. ožujka 2025. Predstavljanje je snimala Mreža TV, a Grad Zaprešić pisao je o projektu na svojoj Facebook stranici i instagramu. Također, projekt je 26. ožujka predstavljen na Vijeću učenika, a u travnju će u gradskom mjesečniku Zaprešić, časopisu za promicanje urbane kulture, sporta i gospodarstva, biti objavljen članak o projektu.

Refleksija o stečenom iskustvu

U osvrtu na provedeni projekt sudjelovali su svi učenici 7.d razreda. Većina učenika bila je zadovoljna odabranom temom projekta, svojim doprinosom projektu i radom svoje skupine. Također, većina učenika ne bi ništa promijenila u provedenom projektu, stekli su nova saznanja o nacionalnim i vjerskim manjinama te su zadovoljni što su u tome pomogli i drugim učenicima škole. Smatraju da će drugi učenici imati koristi od njihovog projekta. Međutim, samo 10 učenika smatra da će provedeni projekt pridonijeti povećanju inkluzije u školi. Ostali učenici, iako zadovoljni rezultatima projekta i svojim doprinosom povećanju inkluzije u školi, vjeruju da je to samo jedan od koraka do postizanja krajnjeg cilja projekta.

20. Ruku pruži, prirodi služi

Škola

Osnovna škola Milana Langa, Langova 2, 10432, Bregana

Telefon: 01 3375396

E-pošta: ured@osmilanalanga.hr;

Voditeljica

Andreja Vlahović Gabriša

Učenici

Učenice 8.a, b i c razreda razreda: Paula Jug, Lucija Paić, Eva Rozijan, Iva Vrančić, Lucija Fresl, Ema Mia Martinček, Tara Vitas, Leda Debeljak, Josipa Matijaščić, Dolores Vrbančić.

Projekt će predstavljati učenice: Dolores Vrbančić, Ema Mia Martinček, Eva Rozijan, Tara Vitas i Lucija Fresl

Tema

Održivi razvoj i ekologija

Cilj

Cilj projekta „Ruku pruži, prirodi služi“ jest ojačati ekološku dimenziju naše škole, uključiti učenike u aktivno sudjelovanje u radu na očuvanju okoliša i razviti svijest o ponovnoj upotrebi stvari da bi se smanjilo nepotrebno gomilanje i kupovanje novoga dok predmeti koje već posjedujemo još služe.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenice osmih razreda u sklopu sudjelovanja u izvannastavnoj aktivnosti istražile su koliko je učenika i učitelja naše škole upoznato s činjenicom da smo eko škola i što to znači za nas. Rezultati su potvrdili potrebu za boljom edukacijom učenika i jačanjem eko dimenzije naše škole. Osim anketa, provedeni su i intervjui s ravnateljem škole, pedagoginjom i socijalnom pedagoginjom, kuharicama i čistačicama. Svi su naveli aktivnosti koje se već provode u sklopu aktivnosti eko škole i napomenuli su koja područja rada bi trebalo ojačati i na čemu treba raditi. Uočena je potreba većeg uključivanja učenika u rad na jačanju ekološke svijesti, uočeni su nedostaci u razvrstavanju otpada te bacanje kuhane hrane i ostavljanje odjeće.

Moguća rješenja problema

Analizirali smo dobivene prijedloge u anketama, uočili glavne nedostatke u školi i zaključili da je glavni problem kojeg treba riješiti nerazvrstavanje otpada u školi i nepostojanje odgovarajućih spremnika za to. Osim toga, uočen je i problem hrane u školskoj kuhinji, nevoljkosti učenika da probaju kuhana jela i bacanje viška hrane. Uočena je i ostavljena obuća i odjeća koja stoji u kutovima škole i gomila se u podrumu, a često nitko za nju ne pita.

Moguća rješenja problema su postavljanje spremnika za razvrstavanje otpada, edukacija učenika, mijenjanje prehrambenih navika i zbrinjavanje viška odjeće.

Najbolji pristup rješavanju problema

Osnovni cilj našeg projekta je razviti ekološku svijest naših učenika i tako ostvariti pozitivne promjene u izgledu i djelovanju naše škole. Cilj je i utjecati na lokalnu zajednicu i prenijeti svijest o potrebi očuvanja okoliša i na roditelje naših učenika – glavne aktere u lokalnoj zajednici. U obilju prijedloga trebalo je izabrati nekoliko ključnih i ostvarivih u određenom vremenskom razdoblju te smo se odlučili na djelovanje u školi putem razdvajanja otpada i edukacije učenika i na razmjene robe koje uključuju i sudjelovanje lokalne zajednice.

Plan djelovanja

Projekt smo odlučili podijeliti u nekoliko etapa i krenuti u realizaciju čim prije. Stupili smo u kontakt s lokalnim komunalnim poduzećem Komunalac koji se spremno odazvao našem pozivu i dostavio školi spremnike za odvajanje papira i plastike za sve učionice naše škole. Također smo čvrstu, drvenu kutiju za pisma Djedu Božićnjaku uredili i prenamijenili u spremnik za skupljanje baterija uz pomoć našeg domara. Prvotno smo planirali četiri akcije razmjene robe i odjeće tijekom školske godine – dvije u prvom polugodištu i dvije u drugom. Ideja je bila da ih povežemo s prigodnim datumima darivanja – Sveti Nikola i Božić. Za Svetog Nikolu organizirali smo razmjenu igračaka, torbi i školskog pribora, a za Božić – uoči zimskih praznika razmjenu zimske odjeće i obuće.

U drugom polugodištu prva razmjena je bila za Valentinovo – simbolično razmjenjivanje od srca i druga se planira prije proljetnih praznika. S obzirom na odaziv i uspjeh razmjena rodila se i ideja za razmjenom asortimana za plažu uoči ljetnih praznika.

O planu rada informirana je i gradonačelnica kojoj želimo predstaviti mogućnost organiziranja razmjena rabljene robe na području Grada Samobora u koju bi uključili zainteresirane građane.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili učenicima naše škole, ravnatelju i školskoj pedagoginji, učiteljima i široj javnosti putem školske mrežne i Facebook stranice i u emisiji “Škola života” Radija Samobor.

Ostvareni rezultati

Spremnici u svakoj učionici svjedoče o promjeni u razdvajanju otpada. Na ulazu škole vidljiv je spremnik za odlaganje baterija koji se redovito puni i prazni čime jačamo svijest o odlaganju posebnog otpada. Provedene su tri uspješne razmjene robe i odjeće u kojima je svatko mogao sudjelovati svojom donacijom, naći nešto za sebe, a sva roba koja je ostala nakon razmjena donirana je sigurnoj kući u Samoboru čime je još jedanput ojačana društvena dimenzija našeg djelovanja, a ne samo ekološka. Pripremaju se nove razmjene i edukacije učenika i projektne aktivnosti se nastavljaju.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenice su ponosne na vidljive promjene u školi kojima se jača ekološka svijest. Prilikom razmjena naučile su se boljoj organizaciji radnog prostora i vremena. Kao najstarije predstavnice naše škole svojim primjerom uzor su mlađim učenicima i tu zadaću su ozbiljno shvatile.

Rad na projektu ojačao je njihove organizacijske, govorničke, izlagačke i istraživačke vještine. Uz to prilikom razmjena učenice imaju ključnu ulogu u poticanju učenika na sudjelovanje što razvija i njihove društvene vještine. Sudjelovanje u grupnim raspravama razvilo je njihovu sposobnost uvažavanja tuđeg mišljenja i kritičkog promišljanja te smatraju da im je stečeno iskustvo vrijedno za njihovo daljnje školovanje i njihovu buduću ulogu aktivnih građanina.

21. Cvijeće s grba Grada za cvijeće Grada

Škola

Osnovna škola Đure Deželića Ivanić-Grad; Park hrvatskih branitelja 4, 10 310 Ivanić-Grad

Tel: 012881695

E-pošta: ured@os-gjdezeliica-ivanicgrad.skole.hr;

Voditelj

Ivica Gregurec, mag. educ. math. et phys., izvrstan savjetnik; ivica.gregurec@skole.hr;

Učenici

U projektu su sudjelovali učenici 6,c razreda, skupinu u nazvali „Đureki“:

Leona Barilić, Benjamin Bartolić, Eda Dasović, Lara Dermišek, Lota Dianić, Adam Duž, Iva Ivanček, Lucija Ivanček, Tena Jagodić, Mia Jurina, Helena Konjug, Pavel Tovernić

Tema

Ekologija. Dimenzija Građanskog odgoja i obrazovanja: građanska participacija (Zagovaračke inicijative javno zagovaranje označava utjecanje društvenih skupina na oblikovanje socijalnih i političkih ishoda u vlasti i društvu.)

Cilj

Educirati građanstvo grada Ivanić-Grada i poticanje sadnje lukovica ljiljana oko škole uz važne građevine i okućnice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Dok smo se šetali nismo bili sigurni koje je cvijeće na grbu grada (slika 1). Stoga smo se o tome raspitali kod Turističke zajednice Grada Ivanić-Grada.

Upućeni smo da je na grbu grada ljiljan. Objašnjeno se radi o barskom ljiljanu jer je oko Tvrđe, današnji centar Grada, bilo močvarno područje. Pretpostavili smo da većina građana ne zna točan podatak te se pojavila ideja za novi projekt „Cvijeće s grba Grada za cvijeće Grada“. Projekt je zamišljen kao edukacija građanstva i poticanje na sadnju ljiljana kao prepoznatljivog simbola grada Ivanić-Grada.

Istraživanje društvene važnosti problema

S projektom upoznati: Ravnatelj škole, Školski odbor, Učenike na satovima razrednog odjela, Poglavarstvo grada Ivanić-Grada, Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, Stanovnike šireg područja grada Ivanić-Grada preko medija.

Svoju potrebu i želju za doprinos očuvanja hrvatskog domovinskog identiteta preko pravilne upotrebe hrvatskog jezika temeljimo na:

Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (članak 17, članak 29), Kurikulumu za međupredmetnu temu građanski odgoj i obrazovanje za osnovne i srednje škole u Republici

Hrvatskoj, Kurikulumu za međupredmetnu temu osobni i socijalni razvoj, Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama.

Oblikovanje mogućih rješenja

Sam projekt dogovorno smo podijelili u više faza:

- a) Sakupiti informacije o grbu Grada Ivanić-Grada
- b) Ostvariti korelaciju između predmeta u školi s temom „Ljiljan“
- c) Educirati građanstvo
- d) Upoznati Turističku zajednicu, Poglavarstvo grada Ivanić-Grada, ravnatelja škole i školski odbor s projektom
- e) Izrada privjeska s logom projekta
- f) Izrađivanje papirnatih ljiljana
- g) Izrada promotivnih materijala
- h) Izrada majica i platnenih torbi s logom projekta
- i) Poticati sadnju ljiljana od strane građanstva
- j) Sadnja ljiljana uz našu brigu na površini koji odredi Grad i uz OŠ Đure Deželića Ivanić-Grad
- k) Javno prezentirati projekt i ostavština projekta.

Izbor najboljeg pristupa rješenju

Za sve su nam potrebna financijska sredstva da bi projekt zaživio te smo uvidjeli da nismo najbolje razradili faze u ostvarivanju projekta. Same faze će se najvjerojatnije međusobno ispreplitati, a prvo trebamo krenuti od prikupljanja financijski sredstava. Na Projektu će učenici provesti više od 60 školskih sati. Odlučili smo se za navedene faze bez obzira što neke ne možemo odraditi zbog nenadanih problema. Za sada sve od h) do k) ne ovisi o nama već o Turističkoj zajednici grada Ivanić-Grada.

Razvoj plana akcije

Zajednički smo dogovorili aktivnosti koje ćemo poduzeti kako smo već ranije objasnili. Za naš projekt koji još uvijek traje koristimo kanal na Teamsu u koji pohranjujemo prikupljenu građu. Gledajući faze rješavanja problema od a) do g) odradit će se dogovorno uz sugestije jedni drugima što treba doraditi da bi rješenja bila što bolja. Poticanje građana za sadnju ljiljana odraditi na navedeni način. Upoznati poglavarstvo grada Ivanić-Grada o problemu i tamo saznati kome se obratiti da bi se problem riješio uz njihovo sufinanciranje.

Ostvareni rezultati

Gledano po fazama sve smo odradili do Županijske smotre, kako smo planirali, a na što nisu utjecala financijska sredstva, faze od a) do f). Financijska sredstva je odobrio gradonačelnik i prebačena su na TZ Ivanić-Grad. Napravili smo predloške i poslali TZ Ivanić-Grad, faze g) i h).

Prosljedili smo TZ Ivanić-Grad predračun na kojem je vidljivo gdje se što i po kojoj cijeni može nabaviti. Tu je sve stalo. Ostale faze, od i) do j) nismo mogli još odraditi, Turistička zajednica nije nabavila lukovice ni ostalo za što su osigurana sredstva. Nadamo se da ćemo do Državne smotre uspjeti i to odraditi.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Projekt smo predstavili u školi učenicima na satu razrednog odjela, ravnatelju i izložili plakate u predvorju škole da bi i ostali učenici mogli pogledati naš projekt i što smo sve odradili. Učenicima predstaviti naš projekt na satovima razrednika. Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema kod sata na Trgu Vladimira Nazora u Ivanić-Gradu uz edukaciju i poticaj građana o ljljanu kao simbolu grada. Planiramo ga predstaviti preko službene stranice škole i Obiteljskog radija Ivanić građanima.

22. Plastično srce

Škola

Osnovna škola Grigora Viteza; Kruga 46, 10000 Zagreb

Telefon/telefax: 01 5599680

E-pošta: tajnistvo@os-gviteza-zg.skole.hr

Voditeljica

Lidija Ribić

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici grupe Građanski odgoj i obrazovanje, 8. razreda (Lara Augustin, Sara Ivanišević Bosanac, Leda Svetina, Ivana Kalčić, Eva Kalčić i Tea Jurašić)

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Leda Svetina, Ivana Kalčić, Eva Kalčić i Tea Jurašić

Tema projekta

Održivo gospodarenje otpadom i razvoj solidarnosti u školskoj zajednici

Cilj

Cilj projekta je smanjiti količinu plastičnog otpada u školi te razviti svijest o važnosti recikliranja i održivog razvoja. Istovremeno, projekt promiče solidarnost kroz podršku osobama koje prikupljaju povratnu ambalažu te potiče učenike na aktivno sudjelovanje u oblikovanju bolje zajednice.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu

Razumijevanje problema otpada i ekološke održivosti; Razvoj građanske odgovornosti i svijesti o ljudskim pravima; Kritičko promišljanje i istraživačke vještine; Komunikacijske i pregovaračke vještine; Suradnja i timski rad; Organizacijske vještine i provedba projekata

Opis

Projekt je nastao kao odgovor na problem povećane količine plastičnog otpada u školi i zajednici. Učenici su kroz istraživanje, rasprave i suradnju osmislili konkretne korake za njegovo rješavanje. Kroz projekt su upoznali načine na koje mogu doprinijeti zaštiti okoliša, razvijali su solidarnost te su sudjelovali u organizaciji i provedbi ekološke inicijative.

Izbor i istraživanje problema

Projekt je započeo analizom trenutne situacije u školi i širem društvu. Učenici su istražili kako se u njihovoj školi provode demokracija, ljudska prava i održivi razvoj. Intervjuirali su školske djelatnike te saznali da postoje određene inicijative poput ueničkog vijeća, školskog podcasta o ljudskim pravima i Erasmus projekata posvećenih održivosti. No, uočili su da je potrebno dodatno unaprijediti sustav razvrstavanja otpada i recikliranja. Inspirirani školskom

akcijom prikupljanja povratne ambalaže, odlučili su pronaći dugoročno održivo rješenje koje bi potaknulo solidarnost i ekološku osviještenost.

Istraživanje mogućih rješenja problema

Da bi pronašli najbolje moguće rješenje, učenici su istražili različite organizacije i inicijative koje se bave održivim gospodarenjem otpadom. Primjeri poput Zero Waste Hrvatska, Greenpeace Hrvatska i Zelene akcije pokazali su im kako se recikliranje i smanjenje plastičnog otpada provode na široj društvenoj razini. Također su istražili kako susjedne škole rješavaju ovaj problem – od uvođenja spremnika za recikliranje do pretvaranja plastičnih predmeta u ukrase i nakit. Na temelju prikupljenih informacija, učenici su osmislili tri potencijalna rješenja: izradu ukrasa od recikliranih materijala, postavljanje više spremnika za recikliranje ili postavljanje kontejnera ispred škole isključivo za boce.

Odabir najboljeg rješenja problema

Nakon analize prednosti i nedostataka svakog rješenja, učenici su se odlučili za postavljanje kontejnera isključivo za boce ispred škole. Ovo rješenje je imalo najviše prednosti: boce bi bile pravilno razvrstane, postupak recikliranja bio bi olakšan, a prikupljene boce mogle bi se prodati te time koristiti u daljnjim ekološkim i društvenim aktivnostima. Također, projektom se razvija solidarnost jer se prepoznala potreba gospodina Đure, koji svakodnevno prikuplja boce iz kontejnera ispred škole. Ovim rješenjem osigurano je da boce budu pravilno odložene, a istovremeno se pruža pomoć osobama koje ih prikupljaju.

Plan djelovanja

Nabava kontejnera za boce – kontaktiranje Zagrebačkog holdinga i ispunjavanje potrebne dokumentacije uz pomoć školske tajnice i ravnateljice.

Informiranje učenika i nastavnika – kroz učeničko i učiteljsko vijeće, te putem školskog podcasta i plakata u školi.

Informiranje građana – postavljanje plakata i obavijesti u kvartu da bi se šira zajednica uključila u projekt.

Angažiranje učenika s posebnim potrebama – uključivanje u kreativno oslikavanje kontejnera da bi bio vidljiv i privlačan.

Evaluacija – praćenje uspješnosti projekta kroz anketiranje učenika i susjeda te analiziranje količine prikupljenih boca.

Ostvareni rezultati

Projekt je povećao svijest o važnosti recikliranja i održivog razvoja među učenicima i građanima. Osigurano je pravilno razvrstavanje plastičnih boca, čime se smanjuje ekološki otisak škole. Učenici su razvili niz ključnih kompetencija: kritičko razmišljanje, istraživačke i komunikacijske vještine, timski rad i organizacijske sposobnosti. Također, projekt je potaknuo solidarnost i pružio konkretnu pomoć osobi iz lokalne zajednice koja skuplja boce za reciklažu.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen putem školskog podcasta u bit će predstavljen na županijskoj smotri građanskog odgoja i obrazovanja putem prezentacije postera. Učenici će prikazati tijekom projekta, podijeliti svoja iskustva i predstaviti ostvarene rezultate. Kroz diskusiju i evaluaciju, sudionici će moći postavljati pitanja i razmjenjivati ideje o mogućim budućim aktivnostima u ovom području. Cilj predstavljanja je inspirirati druge škole i zajednice da provode slične inicijative te potaknuti daljnji razvoj ekološke i društvene osviještenosti.

23. Umjetnošću protiv vandalizma

Škola

Osnovna škola Pavleka Miškine; Sveti Duh 24, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 6454960, 01 6457703

E-pošta: pavlekica@os-pmiskine-zg.skole.hr;

Voditeljica

Natalija Stipetić Čus

Učenici

U izradi i realizaciji projekta sudjelovali su učenici 7. i 8. razreda: Olja Ščekić, Marinela Paligorić, Tonka Pavić, Nina Leko, Ema Jureša, Magdalena Meštović, Nora Bižić, Dora Drčec, Katarina Čepo, Jana Lukić, Vita Predović, Eva Smoljanović i Mija Katić.

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Olja Ščekić, Marinela Paligorić, Tonka Pavić, Jana Lukić, Vita Predović

Tema projekta

Umjetnošću protiv vandalizma: Poticanje učenika na čuvanje školske imovine i stvaranje poticajnog okruženja za učenje.

Cilj

Stjecanje znanja o uzrocima uništavanja školske imovine. Poticanje učenika na odgovorno ponašanje prema školskoj imovini i preuzimanje aktivne uloge u stvaranju poticajnog okruženja za učenje i boravak u školi. Uočavanje posljedica neadekvatnog odnosa prema javnom dobru u zajednici, promicanje i unapređivanje kvalitete uvjeta u školi.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Uz podršku učiteljice učenici određuju ciljeve djelovanja, odabiru pristup rješavanju problema te planiraju akcije. Istraživanje i upotreba informacija iz različitih izvora i uspješno primjenjivanje pri rješavanju problema. Razvijanje svijesti da pozitivan ili negativan odnos prema školskoj imovini postaju dio obrasca koji će se nastaviti i odlaskom iz škole kao odnos prema javnom dobru u zajednici. Uočavanje i povezivanje utjecaja postupanja prema javnom dobru na kvalitetu života u školi. Prihvatanje odgovornosti za postupanje prema privatnoj imovini i javnom dobru. Razvijanje vještina potrebnih za stvaranje prikladnog fizičkog okruženja za učenje i boravak u školi. Promicanje primjerenog postupanja prema privatnoj imovini i javnom dobru.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenice 6. razreda Osnovne škole Pavleka Miškine u školskoj godini 2023/2024. uočavaju problem pošaranih zidova u učionici likovne kulture. Natpise nalaze i u drugim učionicama, hodnicima i toaletima. Saznaju da domar svake školske godine boji zidove u učionicama i

hodnicima i primjećuju kako je na nekim dijelovima boja namjerno oguljena. U Zakonu o odgoju i obrazovanju nalaze kako je obaveza učenika pridržavanje Kućnog reda škole. Saznaju da u Kućnom redu škole piše kako su učenici dužni održavati prostor škole urednim, a da je pisanje po zidovima i školskom namještaju zabranjeno. U Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera nalaze da se oštećivanje imovine u prostorima škole ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad nanošenjem manje štete (npr. šaranje, urezivanje u namještaj) smatra lakšim neprihvatljivim ponašanjem. Istražuju načine kao same mogu utjecati na fizičko okruženje u školi. U kurikulumu međupredmetne teme Građanski odgoj i obrazovanje pronalaze domenu Civilno društvo u kojoj se potiče promicanje kvalitete života u školi te odgovornosti za postupanje prema privatnoj imovini i javnom dobru. Uočavaju kako zid na kojem je mural koji je izradio Slaven Kosanović Lunar nema puno oštećenja i potpisa. Na školskom dvorištu također nalaze murale koje su izradili učenici i koji nisu oštećeni i pošarani. Uočavaju kako učenici često u školi čekaju izborne predmete i to vrijeme koriste za učenje i pisanje zadaća. Takvi prostori trebali bi biti uredni i ugodni da bi učenici imali prikladno fizičko okruženje za boravak i učenje u školi.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Neka od mogućih rješenja problema su: kažnjavanje učenika zbog oštećivanja školske imovine, educiranje učenika kao bi se odgovornije odnosili prema školskoj imovini i plaćanje umjetnika koji bi oslikali zidove u školi. U Pravilniku o pedagoškim mjerama šaranje po zidovima definirano je kao manja šteta i kažnjava se opomenom, a teško je i pronaći one koji šaraju jer dio škole nije pokriven nadzornim kamerama. Učenicima se Kućni red i Pravilnik o pedagoškim mjerama čita svake godine na prvom satu razrednika, no na neke učenike to nema nikakav utjecaj. Radovi umjetnika oplemenili bi školski prostor, ali iziskuju veće troškove koje škola nije spremna platiti.

Najbolji pristup rješenju problema

Uporište za najbolje rješenje pronašle su u kurikulumu međupredmetne teme Građanski odgoj i obrazovanje, u domeni civilno društvo. Odlučuju izraditi i izvesti projekt oslikavanja zidova u školi i na taj način potaknuti ostale učenike da čuvaju prostor škole. Prednosti ovog rješenja je mogućnost uključivanja velikog broja učenika. Uočeno je da učenici cijene radove i trud svojih kolega u procesu stvaranja kvalitetnog okruženja za boravak u školi. Traže učiteljicu likovne kulture da im dozvoli obojati stupove u učionici za likovnu kulturu da bi pokrile natpise i mrlje, a nakon toga svoj rad prezentiraju ravnateljici. Nakon nekoliko mjeseci uočeno je da se šaranje po zidovima svelo na najmanju mjeru što im je dalo poticaj da nastave s projektom.

Plan djelovanja

Za realizaciju cilja projekta planirane su sljedeće aktivnosti: oslikavanje prostora u potkrovlju i oslikavanje prostora u podrumu škole pronalaženje smjernica za aktivnosti, slaganje dokumentacijske mape, izrada portfelja i prezentacija projekta u školi i izvan škole. Istovremeno učenice sedmih razreda počinju oslikavati učionicu za klasične jezike koja je također imala neuredne zidove oštećene od stolaca. Učenice udružuju snage i počinju s realizacijom projekta.

Ostvareni rezultati

U ožujku 2024. oslikano je potkrovlje, a do kraja školske godine učionica za klasične jezike u podrumu. Započelo je i oslikavanje prostora za boravak učenika u podrumu. Projekt je nastavljen i ove školske godine kada je u najvećem dijelu oslikan prostor u podrumu, oslikava se zavjesa za kutak za izgubljene stvari. Sudionici u projektu naučili su korake u realizaciji projekta, kako preuzeti odgovornost prema javnom dobru i kako sami mogu utjecati na kvalitetu života u školi. Potaknuto je međuvršnjačko druženje i suradnja, stvoren je ugodan ambijent za boravak učenika i drastično smanjeno šaranje po zidovima.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima i učiteljskom vijeću, a javno je predstavljen na Danu otvorenih vrata 2024. i Božićnom humanitarnom sajmu ove školske godine. Bit će predstavljen i na Županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema kao i na Danu otvorenih vrata u svibnju 2025. do kad očekujemo završetak ovog dijela projekta.

24. Biciklistička pustolovina-sigurnost i vještine

Škola

Osnovna škola Središće; Savezne Republike Njemačke 2a, 10000 Zagreb

Telefon/telefax: 01 5999550

E-pošta: ured@os-sredisce-zg.skole.hr

Voditeljice

Nera Batina, Božena Ukić, Katarina Dogančić

Učenici

Polaznici izvannastavnih aktivnosti Teslići, ZAG-Zajednica aktivnih građana i RO-PO Robotika programiranje

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Ena Čavrak, Heda Fresl, Nina Mazalović, Sara Primorac i Mia Domjančić

Tematsko područje

Zdrav život i sigurnost u prometu.

Cilj

Potaknuti učenike na promišljanje o održivim načinima kretanja u urbanim sredinama, istražiti prednosti biciklističkog prometa te ih osposobiti za analizu prometnih uvjeta u Zagrebu. Kroz projekt, učenici će razvijati zelene vještine, STEM kompetencije i društvenu odgovornost, dok će istovremeno promovirati održivu mobilnost i zdrav način života.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U našoj školi svake godine biramo neku temu koja je važna za naš grad i pokušavamo pronaći rješenja za poboljšanje života u zajednici. Ove godine odlučili smo se baviti problemom biciklizma u Zagrebu jer smo shvatili da promet i održivi razvoj moraju ići zajedno.

Kad smo birali temu, razmišljali smo o nekoliko problema u našem gradu. Razmatrali smo kako poboljšati sigurnost u školskim zonama, gdje je promet često kaotičan, zatim smo razgovarali o potrebi za više zelenih površina i boljem zbrinjavanju otpada. Na kraju smo se složili da je biciklizam ključan jer donosi brojne prednosti – manje zagađenja, zdraviji način života i brže kretanje po gradu. No, biciklisti u Zagrebu imaju puno problema, od loše povezanih staza do nesigurnih uvjeta u prometu.

Kako smo istraživali problem?

Da bismo bolje razumjeli situaciju, krenuli smo s istraživanjem na više načina:

Istražili smo gdje u Zagrebu postoje biciklističke staze i otkrili da su mnoge nepovezane, prekinute ili loše održavane.

Čitali smo zakone koji se odnose na biciklistički promet, poput Zakona o cestama, Pravilnika o biciklističkoj infrastrukturi i Nacionalnog plana razvoja biciklističkog prometa 2023.-2027., koji govori o budućim ulaganjima u biciklističke staze.

Proveli smo anketu među učenicima i građanima da bismo saznali što misle o bicikliranju u Zagrebu i koji su im glavni problemi.

Čitali smo vijesti o nesrećama biciklista i shvatili koliko je promet opasan za one koji se voze biciklom.

Napravili smo terenski obilazak našeg kvarta i bilježili sve probleme koje smo primijetili – loše oznake, rupe na stazama, nedostatak parkirališta za bicikle i automobile parkirane na biciklističkim stazama.

Što smo otkrili?

Nakon istraživanja, zaključili smo da biciklisti u Zagrebu imaju mnogo problema:

Biciklističke staze su nepovezane – mnoge staze naglo završavaju i biciklisti moraju ići na cestu među automobile.

Loše održavanje – na nekim dijelovima asfalt je ispucao i pun rupa, što može biti jako opasno. Parkirani automobili na biciklističkim stazama – često smo vidjeli aute koji blokiraju biciklističke staze, pa biciklisti moraju voziti po pločniku ili cesti.

Nedostatak stalaka za bicikle – u blizini škole i drugih važnih mjesta nema dovoljno prostora za sigurno parkiranje bicikala.

Slaba prometna kultura – vozači automobila ne paze dovoljno na bicikliste, a pješaci često hodaju po biciklističkim stazama.

Na temelju svega ovoga, odlučili smo osmisliti rješenja koja će poboljšati sigurnost biciklista i potaknuti više ljudi da koriste bicikle kao prijevozno sredstvo.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Nakon istraživanja biciklističkih problema u Zagrebu, osmislili smo nekoliko rješenja koja bi poboljšala sigurnost i potaknula korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva.

Zona ograničenog prometa – u određenim dijelovima grada biciklisti i pješaci imali bi prednost, a automobili bi imali ograničen pristup.

Prednosti – manje nesreća, manje gužvi, čišći zrak.

Nedostaci – vozači bi negodovali, dostavna vozila trebala bi posebne dozvole.

Strože kazne za parkiranje na biciklističkim stazama – vozači koji blokiraju staze plaćali bi veće kazne, a policija bi pojačala nadzor.

Prednosti – Sigurnije staze, manje nesreća.

Nedostaci – Manjak parkirališta mogao bi izazvati probleme.

Više biciklističkih traka na kolnicima – biciklisti bi imali svoje označene trake na cestama, umjesto na pločnicima.

Prednosti – Brža vožnja, bolja povezanost staza.

Nedostaci – Vozači automobila trebali bi se prilagoditi, u nekim ulicama nema dovoljno prostora.

Poticaaji za bicikliranje – grad bi nagrađivao građane koji često koriste bicikl, npr. popustima na javni prijevoz.

Prednosti – Više biciklista, manje zagađenja.

Nedostaci – Financijski trošak za grad, moguće pritužbe građana koji ne bicikliraju.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon detaljnog istraživanja problema biciklističkog prometa u Zagrebu, odabrali smo dva ključna rješenja koja mogu značajno poboljšati sigurnost i uvjete za bicikliste: izgradnju odvojenih biciklističkih staza na kolniku i Pametni biciklistički putokaz s aplikacijom Biciklist.

Odvojene biciklističke staze na kolniku

Ideju odvojenih biciklističkih staza osmislila je skupina Teslići, s ciljem da se biciklisti više ne moraju voziti po pločnicima među pješacima ili dijeliti cestu s automobilima. Staze bi bile jasno odvojene zaštitnim zonama, čime bi se osigurala njihova sigurnost i bolja organizacija prometa.

Ovakav sustav biciklističkih staza već se uspješno koristi u mnogim europskim gradovima poput Kopenhagena i Amsterdama, gdje biciklizam nije samo rekreacija, već svakodnevni način prijevoza. Odvojenim stazama povećala bi se sigurnost, a više građana bilo bi potaknuto da koristi bicikl umjesto automobila. To bi smanjilo prometne gužve, poboljšalo kvalitetu zraka i pridonijelo održivom razvoju grada.

Pametni biciklistički putokaz s aplikacijom Biciklist

Da bismo biciklistima omogućili bolje snalaženje i sigurniju vožnju, osmislili smo Pametni biciklistički putokaz koji bi bio postavljen uz biciklističke staze te povezan s aplikacijom Biciklist.

Putokaz bi pružao informacije o sigurnim biciklističkim rutama, upozoravao na potencijalne opasnosti poput oštećenih staza i raskrižja te omogućio biciklistima da u stvarnom vremenu dobiju preporuke za najbrže i najsigurnije rute. Osim toga, koristio bi solarnu energiju za napajanje i imao QR kod pomoću kojeg bi biciklisti mogli brzo prijaviti probleme s infrastrukturom ili prometnim uvjetima.

Aplikacija Biciklist omogućila bi bolju povezanost između biciklista i lokalnih vlasti, koje bi na temelju prijavljenih podataka mogle brže reagirati na probleme i poboljšati biciklističku infrastrukturu.

Oba rješenja osiguravaju trajno poboljšanje biciklističke infrastrukture i potiču veći broj građana na korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva. Odvojene biciklističke staze stvaraju sigurno prometno okruženje u kojem biciklisti nisu ugroženi, dok Pametni biciklistički putokaz i aplikacija Biciklist omogućuju bolje planiranje biciklističkih ruta i brže rješavanje problema u infrastrukturi.

Primjenom ovih rješenja Zagreb bi postao sigurniji i funkcionalniji grad za bicikliste, smanjujući prometne gužve, zagađenje i nesreće, a istovremeno potičući zdraviji i održiviji način kretanja.

Plan djelovanja

Da bismo poboljšali biciklističku infrastrukturu, provest ćemo niz aktivnosti:

Izrada prototipa Pametnog biciklističkog putokaza – koristit ćemo 3D pisač, Arduino mikrokontrolere i solarne panele za testiranje modela.

GIS mapiranje – napraviti ćemo digitalnu kartu biciklističkih staza s označenim problematičnim dijelovima.

Testiranje prototipa – prvi putokaz postaviti ćemo ispred škole i pratiti reakcije biciklista.

Promocija projekta – izraditi ćemo plakate, brošure i video, te ih objaviti na društvenim mrežama i predstaviti učenicima, roditeljima i lokalnoj zajednici.

Suradnja s lokalnim vlastima – predložit ćemo postavljanje pametnih putokaza i izgradnju odvojenih biciklističkih staza.

Medijska promocija – kontaktirat ćemo lokalne novine, radio i TV da bismo širili svijest o projektu.

Daljnji razvoj – prikupit ćemo povratne informacije i prilagoditi rješenja, uz moguće prijave na natječaje za održivi razvoj.

Cilj nam je sigurnije i povezane biciklističke staze te bolja navigacija uz pomoć pametnih putokaza.

Ostvareni rezultati

Sudjelovanjem u projektu Biciklistička pustolovina stekli smo važne vještine i znanja o biciklizmu, prometnoj sigurnosti i održivom razvoju.

Naučili smo kako analizirati stanje biciklističkih staza, identificirati ključne probleme i predložiti rješenja koja bi poboljšala sigurnost u prometu.

Radili smo s GIS alatima za mapiranje biciklističkih ruta, koristili 3D pisalice i Arduino mikrokontrolere za izradu prototipa Pametnog biciklističkog putokaza te istraživali načine korištenja solarne energije.

Naučili smo kako timski surađivati, raspodijeliti zadatke i prezentirati svoja rješenja. Shvatili smo koliko je važno aktivno sudjelovati u zajednici i surađivati s lokalnim vlastima da bismo potaknuli pozitivne promjene.

Kroz izradu plakata, brošura i videa razvili smo vještine učinkovite komunikacije. Također smo naučili kako koristiti društvene mreže i medije za promociju ideja i projekata.

Shvatili smo koliko biciklizam može smanjiti prometne gužve, poboljšati kvalitetu zraka i utjecati na zdraviji način života.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na stranicama škole, učenicima, učiteljima, ravnateljici te stručnoj službi. Projekt smo predstavili udruzi lokalnoj vlasti i lokalnoj zajednici te medijima.

Projekt planiramo predstaviti i na javnoj raspravi koju ćemo organizirati u svibnju.

Projekti – srednje škole

1. „Prvi razred na čekanju“

Škola

Gimnazija Bjelovar, Matice hrvatske 17, 4300 Bjelovar

Telefon/telefaks: 043 241 088 (ravnateljica), 043 220 176 (tajništvo)

E-adresa: ravnatelj@gimnazijabjelovar.hr;

Mrežne stranice: <https://gimnazijabjelovar.hr/>

Voditeljice

Željka Holjević, prof. izvrsna savjetnica, Biljana Barišić Mudri, prof.

Učenici

Učenika/ca (14) učenici/ce 2. i 4. razreda

Projekt će predstavljati: Iva Pogledić, Mia Milovanović, Mia Bezjak, Nina Vicić (Luna Bunčić, Stela Balenović)

Tematsko područje

Društveno: Promiče kvalitetu života u zajednici rješavanja problema lokalne zajednice, društvene komunikacijske vještine, timski rad

Političko:Istraživanje i rješavanje problema lokalne, nacionalne zajednice.

Ljudsko-pravno: Odgovorno ponašanje u zajednici uz uočavanje i primjenu prava i odgovornosti u domeni zaštite svojih i tuđih prava općeprihvaćena pravila i pravne norme kao instrumenti zaštite prava učenika

Cilj

Potaknuti učenike da promišljanju o perspektivama i mogućnostima budućih generacija. Potaknuti mlade ljude da promijene (naslijeđene) navike te da na osobnoj razini promišljaju o budućoj dobrobiti društva/države u globalu kao i o važnosti zdravih, poticajnih odgojnih metoda. Pokušati pokazati kako razviti otpornost, samopouzdanje i samostalnost u odgoju mladih naraštaja. Pokazati kako se suočiti s izazovima, a da se pritom izbjegne osjećaj tjeskobe, lažnog samopouzdanja, ali i nesigurnosti. Pokazati kako se stječe znanje iz vlastitih pogrešaka učeći životne vještine kroz iskustvo.

Ishodi

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu:

Potaknuti na promišljanje cijelog društva na problem odgode upisa djece u prvi razred osnovne škole. Sukladno tome, pravodobno detektiranje problema i adekvatna reakcija tj. postupanje sukladno detektiranoj teškoći.

Pravodobno i pravovremeno postupanje po napucima stručnih osoba u svrhu smanjenja poteškoća koja se mogu prevenirati u ranijoj fazi razvoja djeteta.

Svrha je smanjenje broja djece koja imaju odgodu upisa u prvi razred osnovne škole, a time i smanjenje broja asistenata u gradu Bjelovaru i u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, ali i široj zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

„Porazni podaci pokazuju da je više od 4000 djece u Hrvatskoj ove godine odgodilo upis u prvi razred osnovne škole. Prema prof. prim. dr. sc. Katarini Dodig Ćurković, specijalistici dječje i adolescentne psihijatrije te forenzičke psihijatrije, to je ozbiljan problem s dubokim korijenima u emocionalnoj i psihofizičkoj nepripremljenosti djece za školu“.

1. listopada 2024., DRUŠTVO, Piše Branka Sobodić

Tijekom proučavanja zakona i pravilnika (članak 20. stavka 4. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj 87/2008, 86/2009, 92/2010, 105/2010. – ispravak, 90/2011, 16/2012, 86/2012. i 94/2013). Pravilnik o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika te sastavu stručnih povjerenstava), potom, materijala, medijskih sadržaja razgovora i rasprave učenici koji su sudjelovali u izvedbi ovog projekta došli su do zaključka da danas u 21. stoljeću više nego ikada ima pojave odgoda upisa djece u prvi razred u Republici Hrvatskoj. U Bjelovarsko -bilogorskoj županiji o tome govore statistički podaci dobiveni od tijela Županije koja su za taj dio posla zadužena. Isto kao i pregršt novinskih članaka koji potvrđuju istu situaciju.

Istraživanje društvene važnosti problema

Proučavanjem zakona, pravilnika, Internet materijala tj. članaka, razgovora s osobama iz institucija na županijskoj razini (Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije – Školska medicina, Bjelovarsko-bilogorska županija, Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar) o pojavi odgode upisa djece u prvi razred osnovne škole zaključujemo da je u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, ali u cijeloj Republici Hrvatskoj ove godine bio znakovit broj odgode upisa u prvi razred osnovne škole.

I. Sukladno gore izrečenom proučavajući Internet članke (neke navodimo)

Split

<https://slobodnadalmacija.hr/split-i-zupanija/split/doktorica-otkrila-razloge-rekordnih-odgoda-upisa-djece-u-prvi-razred-u-splitu-i-okolici-nespretna-su-lose-govore-1419722>

Zadar

<https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/sve-je-vise-djece-s-odgodom-za-upis-u-prvi-razred-osnovne-skole-11603266>

Bjelovar

<https://bjelovar.info/drustvo/vise-od-4000-djece-dobilo-odgodu-upisa-u-prvi-razred-koji-su-razlozi/>

Istraživanje Hrvatska /Slovenija – vrtići

<https://www.novolist.hr/rijeka-regija/uznemirujuci-rezultati-istrazivanja-iz-petnaest-vrtica-samo-jedno-od-desetero-djece-ima-dobru-motoriku/>

dr. Ranko Rajović

<https://www.dalmacijadanas.hr/dr-ranko-rajovic-o-izazovima-danasnjeg-roditeljstva-strucnjaci-preporucuju-da-djeca-mlada-od-dvije-godine-uopce-ne-koriste-ekrane>

II. Razgovor s odgovornim osobama na razini Bjelovarsko-bilogorske županije

a) Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko – bilogorske županije

Razgovor s dr. Antinom Dadić – Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije, Služba za školsku medicinu.

Dr. A. Dadić navodi da je najčešće je riječ o kašnjenju u jezično-govornom razvoju, teškoćama grafomotorike i socioemocionalnoj nezrelosti djeteta.

Sporadično ima i slučajeva koji su kontinuirano prisutni tijekom vremena, a to su da pojedini roditelji inzistiraju na odgodi. Razlog koji navode je najčešće emocionalna nezrelost i zaigranost djeteta tj. želja roditelja da produže djetetu period prije škole u igranju.

Dr. A. Dadić navodi da ona pokriva samo dio mjesta u Županiji, te da točnije informacije ima Upravni odjel za društvene djelatnosti i obrazovanje Bjelovarsko-bilogorske županije.

b) Upravni odjel za društvene djelatnosti i obrazovanje Bjelovarsko-bilogorske županije

Pročelnici odjela Andrei Prugovečki Klepac, nakon razgovora, 26.prosinca 2024. uputili smo mail s pitanjima:

1. Koji je ukupan broj djece koji su pristupili testiranju za prvi razred proteklih pet godina (2020/2021, 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025)?
2. Koliko je odgoda upisa potencijalnih učenika/ca bilo za isti period?
3. Koji su najčešći razlozi odgode upisa djece u prvi razred?

Odgovore koje smo dobili su sljedeći:

- u 2024. godini odgođen je upis u prvi razred osnovne škole za 141 dijete što je 12% više u odnosu na prethodni period.
- u 2019. godini odgođen je upis za 127 djece,
- u 2020. godini odgođen je upis za 113 djece,
- u 2021. godini odgođen je upis za 111 djece,
- u 2022. godini odgođen je upis za 112 djece,
- u 2023. godini odgođen je upis za 117 djece.

Možemo zaključiti da je iz priloženih podataka vidljivo je da je ove školske godine 2024/2025. najveći broj odgoda u odnosu na proteklih pet godina te je nažalost može govoriti o rastu trenda odgoda.

Razlozi, kako pročelnica navodi, za odgodu upisa su kompleksni, a najčešće se radi o stvarnim poteškoćama djece.

c) Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar – ravnateljica Jasmina Vuković, prof. def.

Ravnateljici Jasmini Vuković nakon razgovora upućen je 11. siječnja 2025. sljedeći e-mail s pitanjima:

1. Koji je ukupan broj djece koji su upisani kod vas u školu u proteklih pet godina? (2020/2021, 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025)?

Koje su najčešći razlozi zbog kojih su djeca upisana kod vas u školu u proteklih pet godina?

Ravnateljica u razgovoru navodi da svake godine imaju sve veće upite i potrebu za obrazovanjem u ustanovi, ali da nam ne može točno reći podatke jer bi trebala napraviti statistiku kroz godine, a to trenutno nije u mogućnosti. Navodi da su razlozi upisa različiti,

uglavnom su kompleksnije prirode. (Do trenutka pisanja izvješća nismo dobili detaljniji odgovor na mail).

Iz navedenih podataka vidljivo je da u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, ali u cijeloj Republici Hrvatskoj svake godine ima sve veći broj odgoda upisa djece u prvi razred osnovne škole. Razlozi su raznovrsni i kompleksni od za razvoja motorike, govora, socijalnih vještina do kognitivnih sposobnosti.

Što bi bili uzroci razlozima (razvoj motorike, govora, socijalnih vještina, kognitivnih sposobnosti) koji se navode kao otegotna okolnost i odgoda upisa u prvi razred ?

S obzirom na materijale koje smo proučavali i na navedene odgovore relevantnih institucija koje se bave ovom problematikom, skloni smo se prikloniti mišljenju dr. Ranka Rajovića (šef Katedre za neuroznanost u odgoju i obrazovanju na Pedagoškom fakultetu u Kopru te autor međunarodnog NTC programa) koji dovodi u korelaciju fizičku aktivnost s razvojem neuralnih veza u mozgu, ali i *prezaštićivanje* roditelja u odnosu na vlastito/u dijete/cu što dovodi do sve slabijih i manje sposobnih generacija.

Dr. R. Rajović:

„Mozak djeteta najintenzivnije se razvija do sedme godine života, a posebno u prvim godinama. To je ključno razdoblje za razvoj motorike, govora, socijalnih vještina i kognitivnih sposobnosti. Roditelji bi trebali omogućiti djeci puno slobodne igre, kretanja, interakcije s vršnjacima te aktivnosti poput crtanja, slaganja *puzzli* i igre na otvorenom. Poticanje znatiželje i istraživanja okoliša ključni su za razvoj neuralnih mreža.

Djeca sve više vremena provode pred ekranima, što negativno utječe na razvoj motoričkih sposobnosti i koordinacije. Smanjena fizička aktivnost povezana je i s usporenim razvojem neuralnih veza u mozgu, što može rezultirati kognitivnim kašnjenjima. Pored toga, *prezaštićivanje* roditelja i izbjegavanje situacija koje zahtijevaju samostalno razmišljanje također pridonose slabijim generacijama.“ (Tonka Ćurin / foto: pixabay, screenshot 19. veljače 2025. 09:06)

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenice su zaključile da prvenstveno da su danas djeca u ranom djetinjstvu dosta izložena upotrebi tehnologije, već od prvih mjeseci života. Prije polaska u osnovnu školu djeca se sve manje kreću, sve više provode vrijeme sjedeći uz TV ili igrice. Djeca se sve manje igraju na otvorenome, trče. S druge strane roditelji (uključujući bake i djedove) djeci sve serviraju na gotovo, tako a djeca i nemaju potrebu za nešto se potruditi, nešto napraviti jer su naučena sve dobiti.

U promišljanju mogućih rješenja bilo je dosta ideja, ali učenice su se odlučile za dva alternativna rješenja:

1. Alternativno rješenje

Pohađanje vrtića

Djeca koja su u vrtiću s njima se radi, ali već se i tu uviđaju problemi. Moramo uzeti u obzir da u Republici Hrvatskoj nema dovoljno mjesta u vrtićima, ako da i ona djeca koja bi htjela ići u vrtić to ne mogu, a ima i obitelji koja si vrtić ne može priuštiti.

Ima slučajeva da i odgajatelji/ce u vrtiću uoče određene problem i na to ukažu roditeljima, ali pitanje je hoće li roditelji to prihvatiti i sukladno tome postupiti.

„Hrvatska i Slovenija

Znanstveni skup je organizirao Centar za istraživanje djetinjstva Sveučilišta u Rijeci, a iznoseći rezultate istraživanja izv. prof. dr. Vilko Petrić sa Sveučilišta u Rijeci kazao je da dobiveni rezultati nisu dobri.

Mjerenja su rađena od travnja prošle godine (2024) u petnaest dječjih vrtića u Rijeci, Zagrebu, Kopru i Ljubljani, a sve u suradnji s Kineziološkim fakultetom koji je omogućio pouzdanu dijagnostiku. Podatak da samo jedno od desetero djece može odraditi neki motorički obrazac nije dobra, jer oni koji to rade loše narušavaju svoje zdravlje, jer kada se nešto ne radi motorički dobro, to ima posljedice. Na tome moramo puno raditi. U posljednjih 60 godina općenito su djeca u motoričkim sposobnostima nazadovala 52 posto. To znači da su današnje generacije djece u odnosu na 1960. godinu za 50 posto manje snažne, manje brze, koordinirane, manje precizne. Iz godine u godinu dobivamo generacije motorički sve lošije generacije, upozorio je izv. prof. dr. sc. Petrić.“ (Ingrid Šestan Kučić 14. siječnja 2025.)

2. Alternativno rješenje

Organiziranje edukacija i radionica za odrasle

Djeca se sve manje kreću kao što smo vidjeli u ranijoj fazi odrastanja. Smanjena fizička aktivnost povezana je i s usporenim razvojem neuralnih veza u mozgu, što može rezultirati kognitivnim kašnjenjima. Tako da bi organiziranje radionica za roditelje bilo poželjno. Postoji dosta praktičnih otegotnih razloga kao iste organizirati. U ruralnijim sredinama postoje društveni domovi gdje bi se takve aktivnosti mogle odvijati, ali pitanje je, s obzirom da bi to bilo dobrovoljno, bi li se građani odazvali. Drugo pitanje koje se postavlja je tko bi ista organizirao i tko bi plaćao stručnjake da provedu navedene edukacije i radionice, za koje smatramo da bi trebale biti kontinuirano provedene, a ne sporadično samo da se zadovolji forma.

Iz gore navedenog vidljivo je da su učenice za jedno i za drugo rješenje pronašle više negativnih nego pozitivnih strana, te su od navedenih mogućih rješenja odustali.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Nakon argumentiranog debatiranja učenice dolaze do zaključka da usprkos pisanju u medijima o problemu odgode upisa u prvi razred, uputama i smjernicama dr. Rajovića, kao i ostalih relevantnih stručnjaka i psihologa, koje se mogu naći na internetskim stranicama pa i u videoobliku kao predavanja, do sada se nije dogodio pozitivan pomak.

Kao jedno od efikasnih rješenja čini nam se da bi trebalo biti više govorenja u javnom prostoru o razlozima odgode upisa u prvi razred upravo na tragu povezanosti fizičke aktivnosti djece i razvoja kognitivnih procesa, ali ne samo u periodu nakon ili neposredno prije upisa djece u prvi razred osnovne škole, nego kontinuirano, i to na svim razinama u državi.

Zatim smatramo da bi trebalo uvesti i obavezan postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta u dobi od četiri (4) godine, kao što se provodi prije upisa u prvi razred osnovne škole. Nužno je, s obzirom na dobivene rezultate, obavezno postupanje roditelja po napatku stručnih osoba.

Razvoj plana akcije i ostvareni rezultati

Provedene aktivnosti:

- učenice su proučile zakon i pravilnik (članak 20. stavka 4. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, 87/2008, 86/2009, 92/2010, 105/2010. – ispravak, 90/2011, 16/2012, 86/2012. i 94/2013). Pravilnik o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika te sastavu stručnih povjerenstava)
- učenice su ostvarile kontakt s relevantnim ustanovama
- provođenje aktivnosti u suradnji s dječjim vrtićem (motoričko–kognitivne vježbe)
- učenice su predstavile projekt učenicima Gimnazije Bjelovar
- učenice su predstavile projekt Vijeću učenika Gimnazije Bjelovar
- projekt je objavljen na mrežnim stranicama škole.

Planirane aktivnosti:

predstavljanje projekta Nastavničkom vijeću Gimnazije Bjelovar

predstavljanje predstavnicima Grada i Županije

predstavljanje u lokalnim novinama i promoviranje na lokalnom radiju

izrada podcasta.

Ostvareni rezultati

Budući da je naš projekt još u realizaciji, smatramo da smo do sada potaknuli određena promišljanja u domeni boljeg osvještavanja svih dionika društava, a posebno mladih osoba – potencijalno budućih roditelja.

Već i samo javno govorenje i apeliranje na sve sudionike u društvu koji mogu puno napraviti u ovoj domeni nadamo se da će buduće generacije biti, educiranije i svjesnije vlastitih postupaka za dobrobit mladih generacija, a samim time i za dobrobit svijeta općenito.

2. „Relax zona“

Škola

Druga gimnazija Varaždin, Hallerova aleja 6a, 42 000 Varaždin

Telefon: 042 444 450

E-adresa: info@gimnazija-druga-vz.skole.hr

Voditeljica

Lucija Radmanić, mag. educ. ped. i soc.

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u projektu: Patrik Jakopec (3.E), Ivan Sokač (2.A), Hrvoje Pavičić (4.C), Dalija Vidaček (3.A), Tara Mihin (1.D), Fran Mičuda (2.E), Lucija Vidranski (4.A), Karlo Slunjski (1.A)

Učenici koji će predstavljati projekt na Smotri: Patrik Jakopec (3.E), Hrvoje Pavičić (4.C), Dalija Vidaček (3.A), Tara Mihin (1.D)

Tematsko područje

Društvena; ljudsko pravna, politička

Cilj projekta

Učenici su kao veliki školski problem ispostavili nepostojanje prostora u školi koji bi omogućio zadovoljavanje njihovih potreba za druženjem, učenjem i odmorom. Naime, škola kao odgojno – obrazovna ustanova ima manjak prostora i učionica te učenici nemaju gdje provoditi slobodno vrijeme, sat ili se pripremati za nastavu. Škola nema ni adekvatnu knjižnicu, stoga su se učenici odlučili za preuređenje hola škole. Na taj način bi im se omogućio prostor za opuštanje, smanjenje stresa, čekanje autobusa, provođenje omiljenih aktivnosti te suzbijanje rizičnog i neželjenog ponašanja dok nisu u nastavnom procesu (smanjen odlazak izvan škole u kafiće i parkove). Jedan od motiva bila je i smanjena socijalna interakcija između učenika, poticanje kreativnosti te smo željeli stvoriti inkluzivno okruženje koje je ugodno za sve učenike.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane projektom

Istraživanja pokazuju da je aktivno provođenje slobodnog vremena povezano s pozitivnim razvojnim ishodima, npr. s boljim školskim uspjehom, prilagodljivošću, boljim mentalnim zdravljem. Osim toga, provedbom ovog projekta učenici će rukovoditi socijalnim vještinama koje su nužne za smanjenje stresa i bolji uspjeh u školi, bolju suradnju s kolegama i poštivanje osobnog prostora. Kroz realizaciju samog projekta unaprijedili su komunikacijske, poduzetničke, timske vještine te vještine za analiziranje i rješavanje konkretnih problema. Naučili su što je sve potrebno napraviti da bi se određene stvari realizirale, od razgovora s administracijom i školskom upravom, izrada troškovnika i slično.

Opis

Izbor problema

Učenici su najprije na vijeću učenika proveli anketu postojećih problema na školi, tj. birali su temu koju bi istraživali na trodnevnoj Upshift radionici. Naveli su različite probleme s kojima se škola kao ustanova suočava, poput nedostatka prostora, garderobnih ormarića, vanjske učionice, menze, lošeg mentalnog zdravlja učenika, volontiranja. Najveći postotak učenika izglasao je za prostor u kojem bi učenici provodili slobodno vrijeme, tzv. relax zona u školi te smo krenuli s realizacijom.

Istraživanje društvene važnosti problema

Učenici su detaljnije istraživali problem kroz navedenu radionicu, ispostavljali uzroke i posljedice, anketirali izravne i neizravne korisnike – u našem slučaju nastavnike, roditelje i same učenike. Dizajnirali su pitanja, izrađivali ankete, plakate, mapirali dionike, kreirali persone, istraživali tržište te navedeno prezentirali. Jedan od uzroka je nedovoljno ulaganje u infrastrukturu, manjak financijskih sredstava, pasivnost učenika te slaba interakcija svih sudionika. Dok su posljedice – veći stres učenika, više vremena za ekranom, provođenje vremena u ugostiteljskim objektima, izloženost vremenskim neprilikama učenika putnika te zabrinutost roditelja i školskih djelatnika. Rezultati ankete pokazali su kako je učenicima potreban prostor za opuštanje i smanjenje stresa, neformalne susrete i socijalizaciju. Učenici su proučavali različite zakone i propise, kao što je Konvencija o pravima djeteta gdje se svakom djetetu prizna pravo na odmor i slobodno vrijeme, Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, što se tiče minimalnih prostornih standarde i normativa te Kućni red škole.

Moguća rješenja problema

Kao što smo već naveli, predstavnici svakog razreda ispostavili su većinske probleme s kojima se škola susreće. Kao alternativne politike naveli su podršku i predavanja o mentalnom zdravlju, školsku kantu te izgradnju ormarića za odlaganje stvari. Za svaku od navedenih politika naveli su pozitivne i negativne strane. Prevladale su negativne, kao što je veliki financijski i logistički izazov, isto tako zahtjeva stručno vodstvo te novo osoblje, što je dovelo do prihvatanja „Relax zone“ kao ključnog izvedbenog projekta. Učenici su u međuvremenu utvrdili načine, pristup koji mogu pomoći u rješavanju problema.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Odabrana petorka učenika pažljivo je razmatrala potrebe i interese svih učenika škole, dostupnog prostora i resursa, kao i dugoročne održivosti. Jedan od razloga za pokretanje projekta bio je nedostatak adekvatno opremljenog prostora za provođenje slobodnog vremena i izvannastavnih aktivnosti, ali i sama neiskorištenost školskog prostora koji bi služio za grupna druženja i socijalnu interakciju učenika u dobi od 15 do 18 godina. Razmatrale su se različite ideje, od samog mjesta u školi do opreme. Neka od mogućih rješenja uključuju prostor za opuštanje s udobnim namještajem, poput sofa i ležaljki za tihe aktivnosti poput čitanja ili slušanja muzike. Prostor može biti obogaćen i biljkama koje stvaraju ugodnu atmosferu. Ovisno o potrebama učenika, prostor može biti dizajniran tako da se namještaj lako premješta te može omogućiti različite aktivnosti poput grupnih razgovora ili kreativnih radionica. U tome nam mogu pomoći lokalni proizvođači, županija kao osnivač škole te javne

osobe za promociju. Važno je osigurati da relax zona bude sigurna i pristupačna svim učenicima. Aktivno uključivanje učenika u proces planiranja pomogao nam je u stvaranju prostora koji će im zaista odgovarati i biti od koristi. Jedan od preduvjeta za ostvarivanje željene održivosti je kontinuirano praćenje bitnih faktora projekta, a to je formiranje tima koji će biti odgovoran za održavanje relax zone. Tim može biti rotirajući da bi svi učenici imali priliku sudjelovati. Škola može predvidjeti određena sredstva za samo održavanje, poput kupovine novih jastuka, stolica ili biljaka. To mogu biti i donacije te suradnja s lokalnom zajednicom za donacije materijala. Prostor se može redovito unapređivati novim elementima, poput umjetničkih radova, novih namještaja ili tehnologije koja doprinosi opuštanju te kvaliteti bivanja u školi. Željeli bismo da projekt ostane relevantan i koristan za sve daljnje generacije.

Razvoj plana akcije

Nakon provedene ankete učenika koja je sadržavala pitanja poput „što bi željeli imati u relax zoni, kakav prostor vam je potreban“ te ankete roditelja i nastavnika s pitanjima „kako zamišljate idealan prostor za druženje, na koji način bi učenici prosperirali da imaju navedeni prostor za slobodno vrijeme“ članovi tima sastali su se u mjesecu prosincu i siječnju da bi provjerili dostupnost proizvoda te odabrali najisplativije i najfunkcionalnije. Projekta skupina je pritom izrađivala svoj portfelj i dokumentacijsku mapu koja im je poslužila kao putokaz za daljnje realizacije. Učenici su morali razmisliti o dostupnom prostoru i resursima te se konzultirati sa školskom upravom. Napravili su prototip prostora te zatražili odobrenje ravnateljice, Višnje Horvat i zajedno sa računovodstvom izradili troškovnik kako ne bi premašili dobivena sredstva. Učenici su sastavili popis potrebne opreme i materijala, koji uključuje dva trosjeda, 10 tabura, 4 stolića, ploču, police za knjige, TV te stolni nogomet. Sudjelovali su u svim segmentima – od narudžbe do postavljanja opreme. U tome su im pomogli školski domari. Suradnja je uspostavljena sa srednjom školom Arboretum Opeka Marčan, koja nam je donirala sobno bilje za dekoraciju našeg prostora, što je doprinijelo opuštanju i stvaranju ugodnog ambijenta. Dodatne mogućnosti su uvođenje društvenih igara, postavljanje male biblioteke sa knjigama, omogućiti prostor za tihe svirke i muzičke aktivnosti. Cilj je da taj prostor postane trajni dio škole, da se prenosi iz generacije u generaciju. Nakon formalnog završetka i financijske pomoći, željeli bismo da se projekt nastavi u vidu organizacije, angažmana učenika, održavanju prostora i osiguravanju resursa.

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen na Vijeću učenika, satovima razrednika, Vijeću roditelja, roditeljskim sastancima i na Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja. Svi koraci projekta, pa tako i krajnji rezultat praćeni su na Facebook stranici škole. Na Upshift radionici, svoje ideje predstavili su pročelniku za odgoj i obrazovanje Varaždinske županije te varaždinskom županu. Željeli bismo upravo njima, kao osnivačima škole uputiti apel za nedostatkom prostora i opreme.

Ostvareni rezultati

Učenici su dobili prostor za opuštanje, mjesto za neformalne susrete i socijalizaciju, učenje, poticanje kreativnost i različite aktivnosti tokom slobodnog vremena. Provedbom ovog

projekta omogućeno je stvaranje prostora koji ne samo da podržava mentalno zdravlje, već potiče kreativnost, suradnju i održivost. Očekivani utjecaj odnosno pozitivna promjena vidljiva je već u samom startu. Učenici svaki odmor i svako slobodno vrijeme provode u holi škole, igrajući stolni nogomet, opušajući se na trosjedu te razgovarajući. Isto tako, učenici su na taj način pomogli i budućim generacijama koje dolaze, da u školi imaju mjesto gdje se mogu družiti, odmoriti ili pričekati autobus.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Uz koordinaciju i usmjeravanje mentorice, učenici su veoma aktivno pristupili problemu te su odgovorno i ažurno radili na realizaciji projekta. Povratne informacije su izrazito pozitivne, od svih učenika, ali i djelatnika škole. Učenici više ne muče muku gdje provesti slobodno vrijeme te možemo reći da se promijenila i klima škole. Jedan od izazova bio je kako sa relativno malim budžetom obuhvatiti sve što „relax zona“ mora imati, tj. sadržavati. Jedna od prednosti bila je kupnja za vrijeme zimskog sniženja, tako da je većina robe bila na 50% od realne cijene. Isto tako, analiza postojećih resursa. Učenici su morali dobro razmisliti o dostupnom prostoru u školi koji se može preurediti, kao i spomenutom budžetu kojeg imaju na raspolaganju. U konačnici, prostori za opuštanje i aktivnosti mogu donijeti brojne koristi, ne samo za fizičko i mentalno zdravlje učenika, već i za samu dinamiku škole, čineći je prostorom koji potiče rast, učenje i zajedništvo. Već sada razmišljaju o ostalim školskim prostorima koji bi se mogli preurediti.

3. Budi i ti nečije svjetlo

Škola

Hotelijsko-turistička i ugostiteljska škola, A.G. Matoša 40, 23 000 Zadar

Telefon: 023/ 335-295

E-adresa: htus@htus.htnet.hr;

Voditelj

Ivan Čoso

Učenici

Učenici koji sudjeluju u projektu: Petra Habuš, Anđela Rapan, Gea Vuksanić, Nina Čuković, Mate Brajković, Dorian Jusup, Dominik Karaban, Lana Krnetić, Luka Šunić, Marta Vidas

Domene

Građanski odgoj i obrazovanje, domena Društvena zajednica (doprinos građana za zajedničko dobro)

Cilj

Podići svijest mladih u školama i građana grada Zadra o postojanju problema socijalno ugroženih osoba te razvijanje empatije mladih prema prije spomenutim ljudima. Isto tako, cilj je upoznati srednjoškolce i širu javnost s časopisom "Ulične svjetiljke" preko kojeg se pruža mogućnost socijalnog zapošljavanja beskućnika i drugih socijalno ugroženih osoba. U konačnici, krajnji cilj projekta je pružiti konkretnu financijsku pomoć ljudima koji sudjeluju u prodaji časopisa "Ulične svjetiljke".

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici su se ove godine pozabavili konkretnim problemom o kojemu malo tko priča, a koji je prisutan svugdje oko nas. Pozabavili su se s velikim problemom suvremenog svijeta, a to su socijalno ugrožene osobe koje su u današnjem "lažnom virtualnom" životu u potpunosti zanemarene i "nevidljive".

Analizom medijskog sadržaja o siromaštvu učenici su naišli na tekstove o Franjevačkom svjetovnom redu u Rijeci. Franjevci su u Rijeci pokrenuli prihvatilište za beskućnike "Ruže sv. Franje". Ne samo da su pokrenuli prihvatilište i pružali im osnovne stvari potrebne za svaki dan, nego su osmislili i način na koji im se može pomoći da se ponovno osamostale. Pokrenuli su časopis "Ulične svjetiljke" preko kojega su se prodavači istog (štićenici prihvatilišta) s vremenom u potpunosti osamostalili i otišli iz prihvatilišta.

Učenici su htjeli istražiti koliko je mladih čulo za časopis "Ulične svjetiljke" i da li znaju koja je ideja i cilj toga projekta. Cilj je upoznati mlade s idejom "Uličnih svjetiljki" da bi se proširila i sama prodaja. Zatim, daljnji cilj je izazvati empatiju kod mladih te u konačnici i konkretno im pomoći.

Moguća rješenja problema

Nakon donošenja odluke o problemu kojim se učenici žele baviti, krenuli su sa davanjem prijedloga o najboljem rješenju. Učenici su imali nekoliko prijedloga. To su:

- pomoć pri zapošljavanju socijalno ugroženih ljudi
- izrada i dijeljenje letaka o problemu socijalno ugroženih ljudi
- životne priče socijalno ugroženih ljudi
- jednokratna pomoć
- edukacija mladih
- prodaja časopisa.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup, učenici su izabrali edukaciju mladih, jednokratnu pomoć te prodaju časopisa “Ulične svjetiljke” u školi i na ulicama grada Zadra.

Plan djelovanja

- analiza medijskog sadržaja
- provesti anketu među učenicima da bismo saznali da li oni znaju i koliko znaju o časopisu “Ulične svjetiljke”
- analiza ankete
- organizacija predavanja u školi o problemu socijalno ugroženih osoba uz projekciju dokumentarnog filma “Ulične svjetiljke”
- nakon što upoznamo učenike s projektom uličnih svjetiljki organizirati prodaju časopisa u školi
- dogovoriti, organizirati i realizirati prodaju časopisa “Ulične svjetiljke” na ulicama grada Zadra zajedno sa prodavačima tog časopisa sa područja grada te distributerkom zaduženom za prodavače na području grada

Ostvareni rezultati

Učenici su proveli anketu među srednjoškolskom populacijom o poznavanju projekta “Uličnih svjetiljki”. Imali su uzorak od 180 ispitanika. Gotovo 90% učenika nikad nije čulo za projekt. Nešto više od 10% koliko ih je čulo za njega, nije dovoljno dobro upoznato sa idejom samog projekta.

Prva faza našeg projekta je realizirana. Učenici su u dogovoru s ravnateljicom u školskom restoranu odradili prezentaciju koju su pripremili o socijalno ugroženim osobama. Prezentacija/edukacija je odrađena u dvije smijene gdje su pozvani svi učenici trećih i četvrtih razreda. Učenici su napravili PPT prezentaciju o socijalno ugroženim osobama, upoznali ih s konceptom “Uličnih svjetiljki” te napravili projekciju filma “Ulične svjetiljke”. Film su dobili izravno od glavne urednice časopisa, jer nije dostupan nigdje, pa ni na internetu, a do sada je prikazan samo dva puta. Jednom u Kino Artu u Rijeci, zatim u Kneževoj palači u Zadru i u konačnici kod nas u školi. Učenicima koji nisu bili na prezentaciji u restoranu (zbog manjka mjesta) održana je prezentacija u učionicama na njihovim satovima razrednika. Tom metodom upoznali smo oko 300 učenika o problemu socijalno ugroženih osoba te smatramo kako smo kod određenog broja zasigurno izazvali empatiju.

Druga faza našeg projekta koja je dogovorena i biti će realizirana (kada dođe novi broj časopisa) je prodaja časopisa koju ćemo odraditi u prvoj polovici travnja. Naime, učenici će skupa sa prodavačima na ulicama grada Zadra sudjelovati u prodaji i promociji novog broja časopisa. Isto tako, organizirat će se i prodaja među učenicima i djelatnicima u školi. Sva zarada od prodaje časopisa podijeliti će se na 5 prodavača sa područja grada Zadra. Na taj način pružiti ćemo im konkretnu financijsku pomoć, preko medija proširiti svijest o postojanju problema socijalno ugroženih osoba i na kraju, upoznat ćemo ljude s časopisom "Ulične svjetiljke". Na taj način smatramo da ćemo doprinijeti daljnoj i većoj prodaji časopisa.

U konačnici, učenici će povodom Uskrsa pripremiti i prigodne poklone za prodavače "Uličnih svjetiljki" kao znak da nisu zaboravljeni.

4. OPS, eksplozivni blagdanski mir

Škola

Gimnazija Franje Petrića Zadar Obala kneza Trpimira 26, Zadar Tel. 023 331 015

E-adresa: ured@gimnazija-fpetrica-zd.skole.hr;

Voditeljice

Hajdi Škarica, prof., dipl. knjiž. Vera Motušić, prof.

Učenici

Marino Vranić, Karlo Tuta, Ana Ivković, Lucija Fuzul

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti Umijeće rješavanja problema lokalne zajednice

Cilj

Osvijestiti učenike, roditelje i ostale građane o negativnim posljedicama korištenja pirotehničkih sredstava, posebno petardi. Potaknuti učenike da izbjegavaju koristiti navedena sredstva.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Zbog korištenja petardi i ostalih pirotehničkih sredstava svake godine u blagdansko vrijeme u Republici Hrvatskoj stradaju deseci osoba, među kojima u velikom postotku djeca. Novine i portali puni su članaka o teškim tjelesnim ozljedama prouzročenim korištenjem navedenih sredstva. Primijetili smo kako pirotehnička sredstva jako uznemiruju naše sugrađane, posebno najranjivije skupine ljudi, te životinje. Legalna uporaba petardi nije uvijek kontrolirana. Uočavamo da petarde koriste i mlađa djeca, najčešće uz roditeljsko odobravanje, čime ne samo da krše zakone, nego i ugrožavaju sigurnost vlastitog djeteta. Zanimalo nas je kakva je situacija u Zadru po pitanju korištenja pirotehlike. Istražili smo tko se bavi ovim problemom te koje su mogućnosti nama na raspolaganju da bismo pomogli u njegovu rješavanju.

Istražili smo zakonsku regulativu koja se odnosi na ovu tematiku i saznali za *Zakon o eksplozivnim tvarima te proizvodnji i prometu oružja*. Proučivši ga naučili smo da su, prema razini opasnosti i namjeni, pirotehnička sredstva podijeljena u nekoliko kategorija: kategorija F1 te kategorije F2 i F3.

Išitali smo i *Pravilnik o sigurnosnim zahtjevima za pirotehnička sredstva te uvjetima za njihovu podjelu* kao i *Pravilnik o izvođenju javnog vatrometa*.

Obiteljski zakon upućuje na prava djeteta na sigurnost i obavezu roditelja da mu pruži sigurnost.

Zanimao nas je i *Zakon o zaštiti životinja* jer smo naišli na podatak da je nevladina udruga *Prijatelji životinja* nizom svojim akcijama prethodnih godina utjecala na pooštrenje navedenih zakona, a početkom 2025. godine apelirala na hitne izmjene zakona, kojima bi se u potpunosti zabranilo korištenje pirotehničkih sredstava. Anketirali smo učenike naše škole. Tražili smo

odgovore na pitanja koriste li petarde u vrijeme blagdana, jesu li se ikada ozlijedili koristeći pirotehnička sredstva ili bili svjedocima ozljeđivanja te što misle o potpunoj zabrani pirotehničkih sredstava.

Da bismo dobili cjelovitu sliku i temeljito istražili naš problem, odlučili smo razgovarati s kirurgom, vatrogascem, policijskim službenikom i veterinarom.

Moguća rješenja problema

Jedan od načina na koji bi se mogao pokušati riješiti, ili barem ublažiti ovaj problem, jest predložiti strože zakonske mjere koje bi policijski službenici provodili u slučaju nezakonitog korištenja pirotehničkih sredstva. Primjerice, kada petarde koriste djeca mlađa od 14 godina ili se pirotehnika koristi izvan dopuštenog razdoblja. Jedan od argumenata za ovaj prijedlog je da bi se korisnici pirotehničkih sredstva odgovornije pridržavati zakonskih okvira ukoliko bi morali platiti visoku novčanu kaznu (npr. 4 000 eura). Time bi se smanjio broj ozljeda te ublažio stres koji doživljavaju stariji sugrađani, djeca i životinje.

Ipak, glasanjem smo došli do zaključka kako stroge mjere kod ljudi, posebno mlađih koji su najčešći korisnici pirotehničkih sredstava, uglavnom izazivaju otpor i nezadovoljstvo, zbog čega smatramo da ne bi bile učinkovite.

Dugo moguće rješenje problema je ograničavanje korištenja pirotehnikе na određene dane i lokacije te zabrana prodaje navedenih sredstva putem interneta. Istraživanjem saznajemo da je njihovo korištenje već vremenski ograničeno, a ograničiti mjesta na kojima bi bilo dopušteno korištenje petardi nema puno smisla jer bi kontrola provedbe ovoga rješenja bila složena i zahtijevala dodatne akcije policije i inspekcije.

Zabrana *online* kupnje onemogućila bi mlađu djecu da nabavljaju visokorizične petarde, no vjerojatno bi još više potaknula razvoj ilegalnog tržišta preprodaje. U tom bi slučaju bilo gotovo nemoguće kontrolirati tko su krajnji korisnici pirotehničkih sredstava.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon rasprave o prednostima i nedostacima predloženih rješenja, odlučili smo se za pristup usmjeren na edukaciju i podizanje svijesti o posljedicama neodgovorne upotrebe pirotehnikе. Vjerujemo da je ključna dugoročna promjena stavova, koju je moguće postići upravo edukacijom.

Smatramo da bi djeca vrtićke dobi i najmlađi učenici pokazali manji interes za korištenje petardi kada bi im se čitanjem ilustrirane priče opisale i objasnile negativne posljedice koje buka pirotehnikе ima na ljude i životinje. Na radionicama bismo ih mogli potaknuti na razmišljanje te im pomoći da bolje razumiju kako uporaba pirotehnikе utječe na ljude, životinje i okoliš.

Suradnjom s policijskim službenicima, njihovim edukativnim predavanjima koje bismo proveli na satovima razredne zajednice, apelirali bismo na učenike starije dobi te ih upoznali s ozbiljnošću kršenja zakona kao i težinama tjelesnih ozljeda uzrokovanih neodgovornim korištenjem petardi i ostale pirotehnikе.

Vjerujemo da je nenasilan pristup rješavanju učinkovitiji od zabrana i novčanih kazni. Stoga bismo se uključili u akcije koje organizira MUP s ciljem informiranja građana i poticanja njihovog odgovornog ponašanja. U tu bismo svrhu izradili edukativni letak te snimili kratak video.

Vjerujemo da ovakav pristup smanjuje potrebu za represivnim mjerama i omogućuje postepeno smanjenje uporabe pirotehničkih sredstava na temelju svjesnog odabira građana.

Plan djelovanja

- istraživanje postojećih zakonskih okvira kojima se definiraju kategorije pirotehničkih sredstava, dozvoljene dobne granice za korištenje istih kao i vremenski period korištenja
- istraživanje statističkih podataka o povezanosti teških tjelesnih ozljeda s korištenjem pirotehnike
- usporedba hrvatskih zakonskih okvira s europskim
- istraživanje mišljenja stručnih osoba (neuroznanstvenika i psihijatar) o posljedicama korištenja petardi na djecu i odrasle
- izrada ankete koju smo proveli među učenicima naše škole da bismo ispitali koriste li petarde, jesu li ikada bili ozlijeđeni uporabom istih i što misle o potpunoj zabrani pirotehnike
- intervjuiranje veterinara da bismo saznali kako životinje reagiraju na zvukove i svjetla pirotehnike
- intervjuiranje kirurga radi uvida u težinu tjelesnih ozljeda nastalih korištenjem petardi
- intervjuiranje vatrogasnog službenika s ciljem utvrđivanja postotka požara izazvanih pirotehničkim sredstvima
- intervjuiranje policijskog službenika da bismo dobili informacije o učestalosti kontrole poštivanja zakonske regulative
- pisanje ilustrirane priče sa svrhom educiranja djece predškolske i niže školske dobi te vršnjaka koji pohađaju OŠ *Voštarnica*
- suradnja s policijskim službenicima s ciljem provedbe radionica na satovima razredne zajednice
- izrada promotivnog videa i edukativnog letka kojima bismo ukazali na važnost odgovornog ponašanja i poštivanja zakonskih regulativa

Predstavljanje projekta

- sat razredne zajednice
- prezentacije nastavnicima škole, ravnateljici, roditeljima učenika
- mrežne stranice škole, društvene mreže (Facebook, Instagram)
- predstavljanje projekta djeci vrtićke dobi i mlađim učenicima u osnovnim školama
- suradnja s medijima
- suradnja s drugim školama i Policijskom upravom zadarskom

Ostvareni rezultati

Tijekom istraživanja saznali smo da su pirotehnička sredstva podijeljena u nekoliko kategorija prema razini opasnosti i namjeni: kategorija F1 te kategorije F2 i F3. Zakonski je regulirano i vrijeme korištenja pirotehničkih sredstava kao i dozvoljena dobna granica.

Sznali smo da na razini Europske Unije ne postoje usklađeni zakoni, već su definirani samo kategorija pirotehnike i dobna granica. Usporedili smo hrvatske zakone s europskim zakonima i došli do zanimljivog podatka kako primjerice Irska ima najstrože zakone prema kojima je dopuštena samo F1 kategorija pirotehničkih sredstava, dok posjedovanje jačih kategorija podliježe kazni zatvora ili visokoj novčanoj kazni.

U našoj smo školi proveli anketu, na uzorku od 200 učenika. Saznali smo da 21% njih koristi petarde tijekom blagdana, 12% ih koristi redovito, čak i izvan dopuštenog razdoblja, dok 58% nikada nije koristilo pirotehnička sredstva.

Na pitanje o ozljedama, saznali smo da se sedmero naših učenika (4%) ozlijedilo zbog nepravilne uporabe, 10% je svjedočilo ozljedama svojih prijatelja, dok čak 87% nije imalo takva iskustva.

U posljednjem su pitanju, učenici iznijeli svoje stavove o pirotehničkim sredstvima: 38% učenika smatra da se ta sredstva mogu koristiti odgovorno, 31% smatra da je potrebno vremenski ograničiti njihovu uporabu i kontrolirati prodaju, dok 25% učenika misli da bi ih trebalo zabraniti zbog njihove opasnosti. Mišljenje o ovom pitanju nije imalo 7% učenika.

Posjetili smo veterinarsku ambulantu gdje nam je dr. med. vet. Marino Mirčeta objasnio vrste ozljeda i poremećaje u ponašanju životinja do kojih dolazi tijekom blagdana, kada je buka pirotehničkih sredstava najjača. Također nam je dao korisne savjete o tome kako pomoći ljubimcima.

Intervjuirali smo i izv. prof. dr. sc. Roberta Karla, dječjeg kirurga, da bismo više saznali o najčešćim ozljedama izazvanim nepravilnim korištenjem pirotehnikе te usporedili statističke podatke o stradavanju na razini države s podacima iz naše županije.

U vatrogasnoj postaji razgovarali smo s vatrogascem Marinom Musulinom o nepredvidivosti i opasnostima požara uzrokovanih pirotehničkim sredstvima i o učestalosti intervencija vatrogasaca tijekom blagdana. Saznali smo da vatrogasne službe usko surađuju s policijom i drugim institucijama da bi osigurale sigurnost i nadzor, ali i djelovale preventivno i edukativno.

Razgovarali smo i s policijskim službenicima o restriktivnim i represivnim aktivnostima policije, ali i o preventivnim i edukativnim akcijama koje se provode s ciljem podizanja opće sigurnosti građana i povećanja svijesti o opasnostima zlouporabe pirotehničkih sredstava. Dogovorili smo suradnju kojom bismo, održavanjem radionica na satovima razredne zajednice, educirali učenike o ovoj temi.

Pripremili smo ilustriranu priču koju bismo, u suradnji s vrtićima, nižim razredima osnovnih škola i posebno sa svojim vršnjacima, učenicima OŠ Voštarnica, iskoristili za prevenciju i kao podršku promotivnim akcijama javnih službi.

Isto tako, snimili smo kratak promotivni video i izradili edukativni letak koje želimo ponuditi učenicima drugih škola i široj javnosti.

5. Hrana (ni)je mana?

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina,

Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina

Telefon / Telefaks: 033 551 449 / 033 551 577; 092 316 08 43; 098 188 18 55

E– pošta: ss.marka.marulica@gmail.com; [ksenija.rastija@skole.hr](mailto:kсенija.rastija@skole.hr); zeljka.orban@skole.hr;

Voditeljice

Ksenija Rastija, dipl. inf. i Željka Orban, prof. savjetnica

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta su: Lana Fotez (3. a), Iva Lovčanin (3. a), Karlo Martinović (3. a), Lukas Vesel (2. b), Anja Kosijer (3. a) i Iva Drokan (3.a)

Učenici koji će predstavljati projekt na Smotri su Lana Fotez (3. a), Iva Lovčanin (3. a), Karlo Martinović (3. a) i Lukas Vesel (2. b)

Tematsko područje

Održivi razvoj

Zdravlje i zdrav život

Ciljevi projekta

- osvijestiti mlade o problemu održivog razvoja prehrane
- pomoći učenicima da postanu informirani i svjesni potrošači budućnosti
- potaknuti učenike na usvajanje održivih životnih stilova i zdravih prehrambenih navika.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na početku nastavne godine učenici 2. a razreda opće gimnazije naše škole obilježili su na Satu razrednika 30. rujna 2024. sa svojom razrednicom Međunarodni dan svijesti o gubitku hrane i otpadu od hrane. Cilj ovog obilježavanja bio je povećati razumijevanje učenika o problemima gubitka i otpada hrane te istražiti praktične ideje za njihovo smanjenje. Učenici su tijekom rasprave i istraživanja problema predložili da bi bilo poželjno pokrenuti neke aktivnosti u školi da bi se svi više usmjerili na održivi razvoj prehrane. U raspravi smo se dotaknuli i evidentnog učestalog poskupljenja hrane, kao i straha od moguće nestašice u budućnosti i zaključili kako je ova problematika ozbiljna i svakako zaslužuje veću pozornost. Odlučili smo provesti anketu s učenicima naše škole i došli do saznanja da ne samo da bacamo hranu, već se često i loše hranimo, naročito kada je u pitanju raspored dnevnih obroka. Anketa je pokazala sljedeće (pročitati s panoa).

Iz razgovora s učenicima otkriveno je kako većina njih nije bila svjesna da bacanjem hrane zapravo bacaju novac te da prethodno nisu razmišljali o svojim navikama u vezi s hranom. Ova spoznaja dodatno je potaknula ozbiljnije promišljanje o odgovornijem pristupu hrani.

Svaki oblik otpada od hrane treba spriječiti koliko god je moguće – zbog velikog broja ljudi u riziku od siromaštva i zbog ekoloških razloga. Proizvodnja hrane jedan je od najvećih uzročnika emisija stakleničkih plinova, a bačena hrana svojom razgradnjom također utječe na klimu. Proizvodnjom usklađenom s potražnjom, smanjio bi se i broj životinja koje se uzgajaju za hranu, a time i unos nitrata u tlo te površina potrebnih za uzgoj krmnog bilja.

Svatko od nas trebao bi se zapitati kako može doprinijeti smanjenju bacanja upotrebljive hrane i namirnica, odnosno doprinijeti oblikovanju bolje i održivije budućnosti.

Potaknuti ovom problematikom istražili smo koje politike provodi država. Saznali smo da je na temelju članka 81. stavka 7. Zakona o poljoprivredi donesen *Plan sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane Republike Hrvatske za razdoblje od 2023. do 2028. g.* Cilj je plana poticati doniranje hrane, prikladno zbrinuti otpade od hrane preradom u neprehrambene proizvode, podići razinu osviještenosti o problemu otpada od hrane i organizirati edukativne aktivnosti koje bi spriječile i smanjile otpad od hrane.

Na temelju prikupljenih informacija, zaključili smo da je mlade potrebno educirati o hrani, osvijestiti ih o gubitku i otpadu od hrane, potaknuti ih na istraživanje i ideje da bi se isti smanjio te ih pokrenuti na pametnu i planiranu kupovinu hrane, ali i osmišljavanje kako višak pripremljene hrane ponovo iskoristiti u novom obroku.

Moguća rješenja problema

Nakon istraživanja i raspravljanja o hrani na Satu razrednika te analizom provedene ankete u našoj školi odlučili smo nešto poduzeti da bismo učenike osvijestili o problemu održivog razvoja prehrane, pomoći im da postanu informirani i svjesni potrošači budućnosti te ih potaknuti na usvajanje održivih životnih stilova i zdravih prehrambenih navika.

Predložili smo nekoliko mogućih rješenja:

1. Moguće rješenje: djelovati na školskoj razini kroz izvannastavnu aktivnost za koju smo predložili naziv *Hrana nije otpad*. Zamišljenim aktivnostima u ovoj politici nastavnici i stručni suradnici (pedagog i psiholog) educirali bi učenike o važnosti hrane za život, važnosti zdrave prehrane za zdravlje i energiju pri izvršavanju svakodnevnih obveza te planiranju obroka da bi se kupovalo ono što će se i potrošiti, te da bismo izbjegli ili bar smanjili bacanje hrane. Međutim, svijest o tome da su brojni naši učenici putnici koji ne bi bili u mogućnosti pohađati izvannastavnu aktivnost, počeli smo ovu predloženu politiku odmah preispitivati. Ako uz već navedeni problem pridodamo još i preopterećenost učenika u redovnom nastavnom procesu i činjenicu proizvoljnosti pri odabiru, definitivno smo odbacili prvu moguću politiku.
2. Moguće rješenje: kreirati na društvenim mrežama grupu koja će okupljati naše učenike te ih informirati i educirati o važnosti hrane, održivosti prehrane, zdravih prehrambenih navika i životnih stilova. Redovito bismo objavljivali edukacijske materijale, poveznice na web stranice s podrškom o navedenoj tematici, tražili bismo mišljenje učenika, provodili ankete, te razmjenjivali recepte za kreiranje novih obroka od ostataka hrane. Iako nam se na prvu učinilo kao odlična ideja, ova javna politika nije odabrana jer smo ipak svjesni da iako će se učenici uključiti u grupu, ne znači da će aktivno pratiti objave jer upravo naša stalna prisutnost na mrežama daje nam slobodu odabira sadržaja prema vlastitom interesu, a ova grupa neće sigurno biti

dovoljno primamljiva da bi je svi pratili aktivno, a i pitanje je hoće li poruke i objave grupe biti prihvaćene.

3. Moguće rješenje: osmisлити međupredmetni projekt koji će u sklopu određenih nastavnih predmeta provoditi nastavnici na nastavi, u okviru predmetnih kurikuluma, a stručna služba škole na satovima razrednika. Kroz projekt nastavnici ne samo da bi realizirali odgojno-obrazovne ishode iz predmetnih kurikula, nego bi osnažili i suradnju, komunikaciju naših učenika, ostvarili korelaciju među predmetima, ali i aktualizirali nastavno gradivo u neposrednoj stvarnosti. Projekt bi se provodio tijekom školske godine kroz različite aktivnosti s učenicima na nastavi i u suradnji sa stručnjacima iz tvrtke Smion EIT Food, vodeće europske inicijative za inovacije u hrani, posvećenoj tome da prehrambeni sustav učini održivijim i zdravijim. Uz inovacije i poduzetništvo Smion-u je fokus na obrazovanju, području prehrambene pismenosti i karijera u prehrambenoj industriji. Ova javna politika najbolji je pristup rješenju problema, stoga smo nju i odabrali.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon analize i proučavanja predloženih rješenja odbacili smo 1. i 2. prijedlog i odlučili se za 3. moguće rješenje, a to je međupredmetni školski projekt Hrana (ni)je mana?

Zajednički smo s predmetnim nastavnicima i stručnom službom škole predlagali i planirali niz aktivnosti, radionice i edukacije u školi. Neke aktivnosti planirane su na samom početku, a neke su se nametnule s vremenom i nakon ostvarenog kontakta s gđom Helenom Habdijom iz tvrtke Smion koja je pozdravila našu projektnu ideju i pristala sudjelovati u njemu. Podrška stručnjaka pokazala se kao neophodna i u konačnici dobra. Provođenje aktivnosti započelo je 29. rujna 2024. na Međunarodni dan svijesti o gubitku hrane i otpadu od hrane, a završetak planiramo 18. lipnja 2025. na Dan održive gastronomije koji bismo obilježili u posljednjem nastavnom tjednu u lipnju.

Do sada smo:

- obilježili Međunarodni dan svijesti o gubitku hrane i otpadu od hrane te kroz prezentacijski materijal i kviz osvijestili saznanja o ovom globalnom problemu (rujan)
- sastavili smo i proveli s učenicima u digitalnom obliku Anketu (listopad)
- obilježili smo Svjetski dan hrane, Dane kruha i Dane zahvalnosti za plodove zemlje te dodatno naglasili svijest o važnosti proizvodnje vlastite hrane, ekološke proizvodnje, očuvanja prirode i važnosti zdrave prehrane (listopad)
- sudjelovali smo na likovnom natječaju koji je objavio Gradski Muzej Virovitica na temu gladi na kojem je naša učenica 1. razreda gimnazije, Lucija Heniz, osvojila 1. nagradu (listopad)
- na nastavi Informatike kreirali smo Stop Motion videe s prikazom problematike bacanja hrane, pretjeranog kupovanja hrane bez planiranja, nezdravom prehranom i njezinim posljedicama te problemom gladi (studeni)
- organizirali smo na nastavi Hrvatskoga jezika gledanje filma Soyent Green kojim smo potaknuli učenike da promišljaju o hrani u budućnosti i očuvanju Zemlje (studeni)
- u suradnji sa školskom knjižničarkom organizirali smo „kušanje knjiga“ u knjižnici u sklopu projekta Hrana u književnosti (prosinac)

- proveli smo radionicu *Hedonizam u književnosti* s naglaskom na psihološku podlogu odabira određene hrane koju konzumiramo (prosinac)
- na terenskoj nastavi u Zagrebu posjetili smo Muzej čokolade i posvetili se istraživanju ponude hrane s naglaskom na cijene te se osvijestili da zapravo bacanjem viška hrane bacamo novac (prosinac)
- u suradnji sa školskim pedagogom proveli smo radionicu na temu *Hrana kao simbol zdravog načina življenja* istaknuvši važnost planiranja prehrane u skladu s nutritivnim vrijednostima uzimajući u obzir dnevni unos kalorija primjeren spolu, dobi, tjelesnoj masi i fizičkoj aktivnosti (siječanj)
- na nastavi Kemije u radionici određivali smo količine šećera u bezalkoholnim napicima koje konzumiraju srednjoškolci te smo spoznali kako su napici u velikoj mjeri zašećerani (veljača)
- sastavili smo i proveli intervju s vlasnikom bistroa brze hrane da bismo se informirali koju hranu najviše konzumiraju mladi, te kako oni rješavaju problem hrane koja je pripremljena, ali nije prodana (veljača)
- sastavili smo i proveli intervju s vlasnikom poznatog restorana u gradu i s djelatnicom prodajnog odjela gotove hrane u jednom trgovačkom centru da bismo saznali kuda s viškom hrane koja ostane neprodana na kraju radnog dana (veljača)
- kreirali smo *Rječnik frazema sa sastavnicom iz semantičkog polja hrane* na nastavi Hrvatskoga jezika (ožujak)
- kreirali smo web stranicu našeg projekta koja kronološki prati sve provedene aktivnosti, opisuje problematiku održive prehrane te apelira na potrebu za većom brigom o hrani i od proizvođača i od potrošača (ožujak)
- kreirali smo, na nastavi Informatike, digitalnu knjigu recepata reciklirane hrane, kako iskoristiti ostatke hrane u novom obroku (ožujak)
- sudjelovali na online predavanju gđe Helene Habdije iz Smion-a koja nas je informirala o ekološkim, ekonomskim i društvenim posljedicama hrane te poduzetničkim inovacijama u sektoru prehrane

Plan djelovanja

Osim provedenih aktivnosti, svjesni činjenice da bi trebali nastaviti s djelovanjem, odabrali smo sljedeći plan i aktivnosti:

- na nastavi Tjelesne i zdravstvene kulture provesti edukaciju i radionice o važnosti zdrave i uravnotežene prehrane pri izvršavanju svakodnevnih obveza (travanj)
- na nastavi Psihologije kroz radionicu i edukaciju osvrnuti se na psihološke poremećaje prehrane koji su učestali kod mladih te izraditi digitalne materijale na zadanu temu (travanj)
- izraditi web stranice na nastavi Informatike s edukacijskim materijalima o hrani, psihičkim poremećajima prehrane te njezinoj održivosti (travanj)
- provesti edukaciju i radionice na nastavi Biologije o udjelima masti, ugljikohidrata, soli i bjelancevina u svakodnevnoj prehrani u proizvodima koje učenici najčešće konzumiraju (travanj)

- održati radionice uživo stručnjaka iz Smiona, EIT Food, spomenute tvrtke za inovacije u hrani, posvećenoj tome da prehrambeni sustav učini održivijim i zdravijim (svibanj)
- provesti završnu anketu na kraju projekta da bismo dobili povratnu informaciju o njegovoj uspješnosti (svibanj)
- obilježiti Dan održive gastronomije s ciljem osvještavanja učenika o tome kako „pametnije“ birati hranu koju jedu ili namirnice koje koriste te kako hranu što bolje iskoristiti, a što napraviti s eventualnim ostacima. Ovdje planiramo promovirati lokalna starinska jela, poglavito jelo bošpor iz Sopja, sela u okolini Slatine i šterc (lipanj)
- intervjuirati kuharice slatinskih osnovnih škola
- provesti radionice na satu razrednika u svim razredima naše škole u suradnji sa psihologinjom i pedagogom škole
- naše materijale na internetskim stranicama ponuditi razrednicima na korištenje na satovima razrednika
- održati radionicu u IOŠ Slatina u suradnji s pedagoginjom i psihologinjom njihove škole
- provesti edukacije u osnovnim školama našeg grada
- razviti suradnju s Dječjim Gradskim vijećem Grada Slatine koje će surađivati u realizaciji aktivnosti u osnovnim školama

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu istraživali i prikupljali informacije iz raznih izvora, razmjenjivali su iskustva o problemu, razvijali suradnju s drugim učenicima, kreirali, proveli i analizirali anketu, intervjuirali djelatnike koji se bave hranom, sudjelovali su na radionicama, te su kreirali razne digitalne materijale, plakate, prezentacije, videe, digitalnu knjigu i web stranicu. Također su, potaknuti predavanjem i radionicom stručnjaka iz Smion-a, promišljali inovacije i poduzetničke ideje kojim bi se smanjila količina otpada od hrane i stavila u ponovnu upotrebu u različitim oblicima/proizvodima.

Projekt je bio predstavljen

Sve provedene aktivnosti u projektu priložene su na mrežnim stranicama škole (materijali su dostupni široj javnosti). Roditelji su informirani o projektu na roditeljskim sastancima, te upoznati s ovom problematikom, ali i aktivnostima koje provodimo, te su educirani o problemu konzumerizma hrane bez planiranja obroka koji za posljedicu ima bacanje hrane koja se pokvari ili se priprema bez plana pa ostaje previše hrane koja se baca. O aktivnostima u našem projektu upoznata je stručna služba škole, psihologinja i pedagog te ravnatelj škole.

6. Slatki kao med

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina

Trg Ruđera Boškovića 16, Slatina

Telefon/telefaks: 033/551-449

e-adresa: matijagosler2002@yahoo.com; ss.marka.marulica@gmail.com;

Voditelj

Matija Gosler, prof. geografije i povijesti

Učenici

Luka Jurlina (1. razred), Marko Skovračin (1. razred), Rea Puhanić (1. razred), Ružica Nerovčić (2. razred), Lana Čordaš (3. razred), Katarina Terek (3. razred), Eva Grahovac (4. razred), Iva Butorac 4. razred)

Tematsko područje

Poduzetništvo

Cilj projekta

Istraživanjem problema lokalne zajednice pomoći u rješavanju nacionalnog društveno – odgovornog ponašanja u iskorištavanju prirodnih resursa u poduzetništvu uz razvijanje demokratske procedure. Kreativnim primjerima razviti pluralizam mogućih rješenja i izbor najboljeg za lokalni i regionalni problem.

Obrazovni ishodi

- navesti problem lokalne zajednice kao dio regionalne problematike
- provesti anketu o konzumiranju meda i mednih proizvoda učenika Srednje škole Marka Marulića Slatina
- istražiti pravnu osnovu za donošenje prijedloga o upotrebi meda u ugostiteljstvu
- predložiti plan realizacije projekta pri predstavljanju nadležnim institucijama

Opis

Izbor i istraživanje problema

Svjesni potrebe razvoja ruralnog prostora na satu razrednika pričali smo o mogućnostima prirodne sredine našega kraja u razvoju poduzetništva. Naša mala grupa iz Građanskog odgoja prepoznala je ovu temu vrlo interesantnom u promicanju građanske kulture i poduzetništva. Zanimalo nas je koliko prostor grada Slatine iskorištava svoje prirodne resurse u 21. stoljeću. Cilj projekta je istražiti gospodarske mogućnosti Virovitičko-podravske županije i Slatine, predstaviti uspješne gospodarstvenike kao primjer te predložiti mjere razvoja poduzetništva na lokalnoj, a možda regionalnoj i nacionalnoj razini. Pri tome smo željeli upoznati politički sustav na lokalnoj razini u želji predlaganja političkih mjera važnih za lokalnu zajednicu ili školu. Istražujući poduzetništvo na području grada otkrili smo brojne male poljoprivredne

obiteljske gospodarstvenike. Razvijajući monokulturni uzgoj visokodohodovnih kultura, obiteljska poljoprivredna gospodarstva dominiraju i na području Virovitičko-podravске županije. Sve smo podatke uzeli iz Zavoda za zapošljavanje i službenog statističkog ljetopisa za 2023. godinu Državnog zavoda za statistiku. U provedenoj anketi među učenicima naše škole otkrili smo da najviše maturanata također poduzetništvo u gradu i županiji vidi na prostoru poljoprivrede. Uz biljni uzgoj, spominje se i razvoj pčelarstva. Zapitali smo se što je razvijeno od pčelarskog uzgoja u gradu i županiji. Prema istraživanju najvećim su dijelom zastupljena obiteljska poljoprivredna gospodarstva za uzgoj pčela. Za primjer uspješnog razvoja uzeli smo razvoj pčelarskih udruga na prostoru Virovitičko-podravске županije.

Problem razvoja poduzetništva pokušati ćemo demokratskim procedurama predstaviti lokalnoj zajednici. U analizi naše ankete i provedenim istraživanjem nedostaje povezanosti poljoprivrednog uzgoja i poljoprivredne proizvodnje u gradu i županiji. Uz pomoć razvoja gospodarskih inkubatora ideja želja nam je povezati uzgoj pčela s razvojem malog i srednjeg poduzetništva pri preradi meda i procesa razvoja dodatnih vrijednosti od meda.

Moguća rješenja problema

Prema provedenom istraživanju predlažemo nekoliko mogućih rješenja problema:

a) Razvoj inkubatora gospodarskog razvoja i ideja poduzetništva na području županije. S razvijenom strategijom obrazovanja stukovnih zanimanja, potreba i mogućnosti prirodne sredine otvoriti razvojne inkubatore za mlade poduzetnike na područjima diljem županije. Postojeći inkubatori na području Virovitice i Slatine nisu dostatni zbog raznovrsnosti poduzetničke aktivnosti na području županije. Inkubatori bi trebali pružiti logističku, materijalnu, obrazovnu pomoć mladim poduzetnicima u razvoju njihove ideje na temelju mogućnosti prirodne sredine, potreba u lokalnom prostoru i s ciljem razvoja pokrenutih djelatnosti.

b) Donositi političke i gospodarske mjere unutar grada ili županije koje potiču povezanost uzgoja pčela i otvaranja malih ili srednjih tvrtki koje se bave obradom ili distribucijom meda na regionalna, državna ili međunarodna tržišta. Na ovom tragu razvijaju se Udruge već postojećih poljoprivredno obiteljskih gospodarstava te potiče razvoj i otvaranje novih Zadruga kao pogona za obradu, proizvodnju ili distribuciju meda. Naglasak ovih mjera bila bi na industrijskoj proizvodnji gotovog proizvoda na temelju meda iz uže lokalne zajednice. Primjer toga vidimo u otvaranju sirana i klaonica na prosotru Čađavice za razvoj stočarskih poljoprivrednih gospodarstava.

c) Poticaj stručnog usavršavanja svih segmenata poduzetničke ideje. Gospodarski inkubatori organiziraju obrazovne tribine, nadzore uz savjetodavnu ulogu ili sajamske posjete i stručna putovanja za uključene u poduzetničku ideju proizvodnje na temelju uzgoja pčela i prikupljanja meda. Političke strukture zajedničkim mjerama podupiru projekte unapređenja proizvodnje s ciljem otvaranja radnih mjesta i poticanja konkurentnosti na tržištu. Primjer vidimo u proizvodnji pčelinjih prouzvoda na Sajmovima gospodarstva i poduzetništva. Lokalna zajednica može tome pridonjeti prilagođavajući strukturu obrazovnih institucija potrebama tržišta radne snage. Kvalificirana i stručna radna snaga na tom polju, put su razvoja industrijske proizvodnje koja je kvalitetna i konkurentna na tržištu.

Najbolji pristup rješenju problema

Gospodarski inkubatori poduzetničkih ideja je najbolji pristup rješavanju problema. Mladi poduzetnici, možda i imaju ideju kako poreniti vlastitu proizvodnju, ali nedostaje im potpora u materijalnom, političkom (razni zakonski akti) ili informativnom smislu. Povezati inkubatore s potencijalnim mladim poduzetnicima nije dovoljno. Inkubatore treba povezati s obrazovnim institucijama, stručnjacima, sveučilišnim profesorima ili ljudima iz „prakse“. Organizacija obrazovnih tribina, savjetodavnih posjeta, kako poljoprivrednim uzgajivačima pčela tako i industrijskoj proizvodnji pčelinjih proizvoda te stručna putovanja do „praktičara“ neke poduzetne ideje.

Obrazovne tribine nude poduzetnicima uvid u moderne tehnologije u proizvodnji i/ili uzgoju pčela. Modernizacija u tom sektoru označava tržišnu prednost i konkurentnost. Ovaj segment se posebice odnosi na tržišni uzgoj pčela i pčelinjih proizvoda. Primjer za to imamo u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji gdje se uzgajaju borovnice za englesko tržište. Obrazovne tribine organiziraju obrazovne institucije u suradnji s potrebama gospodarske komore županije, grada ili općine. Suradnja može biti na srednjoškolskoj razini, sveučilišnoj ili međunarodnoj jer u razvoju poduzetničke ideje sudjeluju svi segmenti radne snage.

Savjetnički posjeti u nadzoru uzgajivačima pčela i/ili industrijskim pogonima za obradu, proizvodnju ili distribuciju pčelinjih proizvoda za cilj ima podizanje kvalitete konačnog proizvoda. Kvaliteta proizvoda je najbolje reklama proizvodu. Ekološki prihvatljiv uzgoj, gospodarenje uz održivi razvoj te upotreba strojeva visoke ekološke kvalitete i proizvod čini kvalitetnim i konkurentnim na tržištu. Savjetničke posjete organizira Gospodarska komora županije, grada. Sastoji se od timova ljudi stručnog, pravnog i tehničkog profila. Svi s ciljem održavanja kvalitete proizvodnje i/ili uzgoja.

Sajamske posjete i stručna putovanja služe makretingu prostora u kojem se odvija poduzetnička ideja. Promocija poduzetničkog potencijala je važan segment u gospodarskom razvoju regije, županije ili lokalne zajednice. Nosioci ovog segmenta je lokalna zajednica. Grad ili županija prepoznaje svoje potencijale u poduzetništvu i promovira ih na sajamskim manifestacijama ili postaje nositelj stručnih putovanja na temelju vlastitih uspjeha. Stručna putovanja se ne održavaju „tamo negdje“ nego lokalna zajednica i poduzetnička ideja postaju primatelj stručnih putovanja iz drugih prostora. To otvara mogućnosti razvoja novih sadržaja uslužnog sektora, obrazovnog sektora te novih poduzetničkih ideja.

Uloga učenika i školskih institucija jest predstaviti ove mogućnosti kroz razvoj strukovnih obrazovanja, sudjelovati u savjetničkim timovima za održavanje kvalitete proizvodnje te promovirati uspješne poduzetničke ideje u lokalnoj zajednici.

Plan djelovanja

U razgovoru s predstavnicima obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava za proizvodnju pčelinjih proizvoda u Slatini saznali smo puno o razvoju poduzetničke ideje na području grada i županije. Grad i županija su prepoznali ovaj brand kao primjer povezivanja uzgoja pčela i proizvodnje pčelinjih proizvoda.

Promoviramo ovaj projekt na lokalnoj razini, u gradu Slatini, ali i na županijskoj razini.

U sklopu sajamske promocije ViroExpo sudjelovali smo u promociji uspješne poduzetničke ideje.

7. SlikA budućnostI

Škola

Srednja škola Čakovec; Jakova Gotovca 2, 40 000 Čakovec

Telefon: 040 314 108

e-mail: ured@ss-cakovec.skole.hr;

Voditelj

Paula Baksa, nastavnica psihologije

Katarina Škvorc, nastavnica njemačkog jezika i sociologije

Učenici

Učenici 2.a razreda: Karlo Batisweiler, Jana Blažeka, Ria Flajpan, Miša Haček Lučić, Luka Huljak, Vita Petek, Vito Peti, Leon Resman, Viktoria Vrbanc,

Učenice 4.a razreda: Nika Baumgartner, Katarina Blažić, Lana Glavina, Laura Hranilović, Magdalena Jepure

Učenice 4.b razreda: Melani Husić, Leonie Žvorc Bojko

Tematsko područje

Tehničko i informatičko područje: umjetna inteligencija

Cilj

Projekt „SlikA budućnostI“, nastavak je prošlogodišnjeg projekta „SlikA sadašnjostI“. Odlučili smo nastaviti s istim projektom jer smatramo da je tema izrazito aktualna i da prošlogodišnjim projektom nismo uspjeli ostvariti sve zadane ishode.

Želja nam je osvijestiti učenike o važnosti prilagodbe novim tehnološkim i informatičkim novitetima koje susrećemo u svakodnevnom životu, što smo započeli projektom „SlikA sadašnjostI“. Prošlogodišnjim radom potaknuli smo učenike na promišljanje o važnoj ulozi umjetne inteligencije u našoj svakodnevici, istaknuvši njezine prednosti i potencijalne opasnosti.

Projekt „SlikA budućnostI“ logičan je nastavak projekta usmjeren na daljnje istraživanje utjecaja umjetne inteligencije i tehnoloških inovacija na društvo. Dok smo se u prethodnom projektu bavili prisutnošću umjetne inteligencije u sadašnjem trenutku, sada želimo istražiti njezinu budućnost te potencijalne smjerove razvoja.

Cilj projekta je potaknuti učenike na razmišljanje o tome kako će umjetna inteligencija oblikovati obrazovanje, tržište rada i društvene interakcije u godinama koje dolaze. Kroz istraživanje i praktične aktivnosti, učenici će analizirati prednosti i izazove buduće primjene umjetne inteligencije te raspraviti etičke dileme koje ona donosi.

Također, ove godine ćemo u projekt uključiti učenike s teškoćama u razvoju koji se u našoj školi školuju za zanimanje njegovatelj. Smatramo da je njima, uz mogućnosti koje umjetna inteligencija nudi, posebno važno naglasiti probleme koje ona donosi ukoliko se o njoj ne promišlja kritički.

Projekt će uključivati anketna istraživanja među različitim dobnim skupinama, radionice kritičkog promišljanja te kreativne zadatke u kojima će učenici zamišljati i oblikovati

potencijalne scenarije budućnosti pod utjecajem tehnologija umjetne inteligencije. Također, istražiti ćemo kako se različite generacije pripremaju za tehnološke promjene i na koji način obrazovni sustav može podržati razvoj ključnih vještina za budućnost.

Projekt „Slika sadašnjosti“ obuhvaća sve generacije, od najmlađih do najstarijih. Cilj projekta je istražiti kako različite dobne skupine – djeca u vrtićima, osnovnoškolci, srednjoškolci, zaposleni i umirovljenici – doživljavaju i koriste umjetnu inteligenciju te kako se prilagođavaju tehnološkim promjenama. Dok je prethodni projekt bio usmjeren na osvještavanje učenika o prisutnosti umjetne inteligencije u svakodnevnom životu, sada želimo proširiti istraživanje i potaknuti međugeneracijski dijalog o izazovima i mogućnostima koje umjetna inteligencija donosi.

Opis

Izbor i istraživanje problema:

Odabrali smo istu temu za novi projekt jer umjetna inteligencija i tehnološke inovacije i dalje imaju snažan i rastući utjecaj na naše društvo. U sklopu projektu „Slika sadašnjosti“ osvijestili smo učenike o važnosti prilagodbe novim tehnologijama, no tehnološki napredak donosi nove izazove i prilike koje je ključno razumjeti..

Smatramo da umjetna inteligencije ne utječe samo na mlade, već na sve dobne skupine – od djece u vrtiću do umirovljenika – stoga je ključno istražiti kako različite generacije doživljavaju i koriste umjetnu inteligenciju te kako im možemo pomoći u prilagodbi. Uz rad sa ljudima različitih dobnih skupina, istražiti ćemo kako učenici s teškoćama u razvoju gledaju na razvoj umjetne inteligencije, koriste li je te vide li njene negativne strane.

S učenicima smo porazgovarali o njihovoj školskoj svakodnevici i proveli smo s njima radionice u kojima su učenici istaknuli probleme s kojima se svakodnevno susreću. Učenici su na tim radionicama istaknuli da imaju previše nastavnih obaveza koje moraju obaviti, a uopće ih ne zanimaju ili ne vide svrhu u njima. Upravo takve povratne informacije naših učenika pokazale su nam da smo i dalje na dobrom tragu s našom idejom za Projekt građanin.

Zajedno smo došli do zaključka da ćemo nastaviti naš projekt. Smatramo da je još puno toga nedovoljno istraženo.

Moguća rješenja problema

Edukacija i informiranje – izrada edukativnih sadržaja (online tečajevi, vodiči, tutorijali).

Izrada i distribucija letaka – promicanje informacija kroz vizualno atraktivne materijale.

Organiziranje radionica – u vrtićima, školi, domovima za starije.

Organiziranje radionica u Srednjoj školi Čakovec – s fokusom na različite dobne skupine.

Razrada rješenja:

Edukacija i informiranje, izrada edukativnih sadržaja (online tečajevi, tutorijali, vodiči)

Prednosti rješenja:

Razviti prilagođene obrazovne programe za sve dobne skupine, zanimljivost sadržaja, kulturno uzdizanje, stvaranje resursa za kontinuiranu edukaciju odraslih i umirovljenika koji će im pomoći da se snađu u digitalnom svijetu.

Nedostaci rješenja:

Problemi organizacije, potreba za kvalificiranim edukatorima, pristup resursima, nedostupnost svim ljudima, ograničenost projekta samo na učenike Srednje škole Čakovec, različiti nivoi predznanja među korisnicima, nedostatak motivacije i rizik od preopterećenja informacijama.

Izrada i dijeljenje letaka

Prednosti rješenja: kreativnost učenika, socijalizacija učenika, brzo i jednostavno širenje informacija, niska cijena, vizualna privlačnost, pristupačnost za sve dobne skupine, osnaživanje lokalne zajednice i jednostavna distribucija.

Nedostaci rješenja: problem nesudjelovanja svih učenika, slaba interakcija i angažman, nedostatna aktivnost svih učenika i nastavnika (osim učenika uključenih u projekt), ograničen doseg informacija, mogući loš doseg kod određenih generacija, ovisnost o fizičkom materijalu, rizik od niske učinkovitosti i nedostatak personalizacije.

Organiziranje radionica u vrtićima, školi, staračkom domu

Prednosti rješenja: interaktivno učenje, osnaživanje socijalne interakcije, praktična primjena znanja, nova znanja i iskustva, zabava, uključenost velikog broja ljudi (vrtić, učenici Srednje škole Čakovec, umirovljenici), prilagodba specifičnim potrebama i razvijanje kritičkog razmišljanja.

Nedostaci: izazovi tijekom izrade/programiranja, ulaganje slobodnog vremena učenika i nastavnika, ograničena dostupnost resursa.

Vrijeme i logistika

Organiziranje radionica u Srednjoj školi Čakovec za pojedine skupine

Prednosti: prilagodba različitim dobnim skupinama, prilagodba učenicima s teškoćama u razvoju, povećanje povjerenja u nove tehnologije, interaktivno i praktično učenje, osnaživanje zajedništva i socijalne interakcije, razvijanje kritičkog razmišljanja, prilika za profesionalni razvoj za nastavnike.

Nedostaci: potrebni resursi i logistika, različite razine znanja među sudionicima, tehnička pitanja i nedostaci opreme i mogući visoki troškovi organizacije

Najbolji pristup rješavanju problema

Prva ideja bila je izrada različitih edukativnih materijala za učenike Srednje škole Čakovec i njenih nastavnika. Odmah smo se složili da je ovo rješenje dobro, no i da nije najbolje jer je provedivo samo jednom, a smatramo da samo s jednim predavanjem ne možemo ostvariti sve ciljeve našeg projekta.

Drugu ideju smo odbacili jer je to rješenje već iskorišteno u mnogo projekata i učenici ne reagiraju dobro na takav promotivni sadržaj. Učenici često bace letke bez da ih pogledaju i kritički promisle o njima.

Treće rješenje jest ono koje smo odabrali u prošlogodišnjem projektu, ali smo kritičkom analizom ustanovili njene nedostatke i to ćemo u ovom projektu pokušati poboljšati. Održavanjem radionica u vrtiću, staračkom domu ograničavamo se na samo pojedine institucije, dok smo ovaj puta htjeli uključiti širu zajednicu, a to želimo postići četvrtim rješenjem.

Odlučili smo se četvrto rješenje – organiziranje radionica u Srednjoj školi Čakovec, s posebnim fokusom na različite ciljne skupine (vrtičarce, školarce, nastavnike, roditelje i umirovljenike), jer smatramo da je to najefikasniji način za stvaranje međugeneracijskog dijaloga i podizanje svijesti o važnosti novih tehnologija, posebno umjetne inteligencije (AI), u svakodnevnom životu. Smatramo da se nećemo ograničiti samo na jedan vrtić ili dom za starije, već ćemo naše radionice/sastanke reklamirati u cijeloj zajednici da bi svi pojedinci pojedinih uzrasta imali priliku sudjelovati.

Plan djelovanja

Nakon što smo odabrali temu našeg projekta, dogovorili smo da ćemo za njega koristiti naziv „SlikA budućnostI“. Ovim naslovom htjeli smo naglasiti jedan od glavnih ciljeva ovog projekta – istražiti našu realnu sadašnjost i budućnost, a pritom uključiti umjetnu inteligenciju kao sastavni dio te svakodnevice.

Izradili smo i proveli anketu u kojoj smo ispitali koliko često i u koju svrhu ljudi koriste umjetnu inteligenciju. Anketu smo proveli u našoj školi, ali smo uključili i nastavnike, roditelje, bake i djedove. Anketa nam je dala realnu sliku toga koliko je tema našeg projekta zapravo aktualna i bitna.

Razradili smo različite vrste inteligencija. Učenici su istraživali i saznali da postoje razne vrste umjetne inteligencije: *artificial Narrow Intelligence (ANI)*, *Artificial General Intelligence (AGI)*, *Artificial Super Intelligence (ASI)*, *Softver*. Analizirali smo pozitivne i negativne strane svake vrste.

Istražili smo koju vrstu umjetne inteligencije koristimo u našoj svakodnevici. Pratili smo različite dobne skupine i njihove navike, promatrali smo u kojim aktivnostima ljudi koriste najviše takve alate.

Održali smo okrugli stol o tome što bi moglo biti za nekoliko desetaka godina. Zamišljali smo kakva će nam biti budućnost, a zaključci su bili vrlo kreativni, zanimljivi, ali i zastrašujući.

Istražili smo zakone kojima se u RH regulira korištenje novih vrsta umjetne inteligencije.

Osmislili smo radionice za četiri dobne skupine: vrtičarce, školarce, nastavnike, umirovljenike

Ostvareni rezultati

Učenici su istraživanjem, analizom zakona, izradom ankete i pripremanjem radionica razvijali svoje komunikacijske i prezentacijske vještine te su na inovativne načine mogli iskazati svoju kreativnost. Aktivno su se uključili u odabir rješenja za odabrani problem, razvijajući pritom svoje debatne vještine (vještina argumentacije, formuliranja povezanih rečenica...).

Nadamo se da će na kraju provedenog projekta učenici, ali i ostali građani našeg kraja, osvijestiti važnost kritičkog promišljanja pri korištenja svih dostupnih alata koje nam svijet umjetne inteligencije nudi.

Predstavljanje projekta

Projekt je/će biti predstavljen:

U holu Srednje škole Čakovec

Na internetskim stranicama Srednje škole Čakovec

Učenicima naše škole

Ravnateljici Srednje škole Čakovec Gordani Ramušćak, pedagoginjama Leoni Posavec i
Antoniji Vnućec te edukacijskom rehabilitatoru Marku Štefanu
U lokalnim medijima.

8. Zeleni život

Škola

Gospodarska škola Čakovec, Vladimira Nazora 38, 40000 Čakovec

Telefon/Telefaks: 040 395302

E-adresa: gospodarska@gospodarskaskola.hr;

Voditelj

Patricija Kozar, prof. hrvatskog jezika i književnosti

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: polaznici fakultativne nastave Građanski odgoj i obrazovanje – Ilona Gavez (3. razr.), Saša Dodlek (4. razr.), Lana Rajnović (4. razr.), Nika Vabec (4. razr.), Dina Novak (4. razr.), Elena Vurušić (4. razr.), Dora Babić (1. razr.), Dolores Čutanec (1. razr.), Gabrijela Tišljar (1. razr.), Vladimir Maksimović (1. razr.)

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Ilona Gavez (4. razr.), Nika Vabec (4. razr.), Dina Novak (4. razr.), Elena Vurušić (4. razr.)

Tematsko područje

Osobni i socijalni razvoj (Ja i društvo)

Građanski odgoj i obrazovanje (domena društvena zajednica)

Cilj

Potaknuti učenike kroz edukacije i praktične aktivnosti da postanu aktivni članovi zajednice u kojoj žive.

Upoznati učenike s prednostima biljne prehrane kroz interaktivne radionice i praktične primjere.

Implementirati smjernice stručnjaka za pravilnu, uravnoteženu prehranu u vrtićkom jelovniku.

Poboljšati postojeći meni uvođenjem nutritivno bogatih biljnih obroka prilagođenih djeci.

Potaknuti djecu na konzumaciju raznovrsnog voća, povrća, cjelovitih žitarica i mahunarki.

Istaknuti ekološke prednosti biljne prehrane i smanjiti prehrambeni otpad u vrtićima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom prošle školske godine učenice naše škole požalile su se na lošu prehranu u školi. Naime, jedina hrana koja se učenicima nudi jesu pekarski proizvodi (peciva, sendviči) i zaslađeni sokovi. Učenici polaznici fakultativne nastave Građanski odgoj i obrazovanje proveli anketu kojom su obuhvatili 140 učenika naše škole i potvrdili navedeni problem. Također su ispitali koliko je rašireno znanje i dobrobitima biljne prehrane. Rezultati su pokazali da većina učenika ne razmišlja o biljnoj prehrani, o dobrobitima raznovrsne prehrane te da nisu svjesni koliko prehrane utječe na stanje njihovog organizma. Popularizacija biljne prehrane je posljednjih godina sve češća, iako u našim krajevima ta činjenica ne stoji. Razmišljajući o prehrambenim navikama, polaznici fakultativne nastave jednoglasno su

zaključili da se upravo one stječu u najranijoj dobi pa je su kao ciljanu skupinu izabrali vrtićku djecu.

Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na uočeni problem:

Ustav RH, Konvencija o pravima djeteta, Nacionalni program „živjeti zdravo“, Zakon o prehranbenim i zdravstvenim tvrdnjama te hrani obogaćenoj nutrijentima, Program zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima.

Nakon prikupljenih podataka razmotrili smo na koji način možemo utjecati na to da učenici postanu aktivniji u zajednici u kojoj žive.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili tri moguća rješenja problema:

- edukacija svih učenika i nastavnika naše Škole
- edukacija ravnatelja, kuharica i odgajatelja vrtića na području Međimurske županije te roditelja vrtićke djece
- edukacija ravnatelja, kuharica i odgajatelja jednog vrtića na području Međimurske županije kao pilot projekt.

Najbolji pristup rješenju problema

Razmotrivši pozitivne i negativne strane svakog mogućeg rješenja detektiranog problema, učenici su odlučili uspostaviti suradnju s DV Dječja mašta. Budući da je ovaj vrtić proglašen eko vrtićem te su od 2013. godine uključeni u međunarodni program Eko škole, dobitnici su zelene zastave i posjeduju certifikat International Eco-schools, bili su idealni za predstojeći projekt.

Plan djelovanja

Učenici su isplanirali aktivnosti za uspješnu provedbu predloženog rješenja. Razgovarali smo s ravnateljicom vrtića, predstavili joj svoje ideje što je ona oduševljeno saslušala i odlučila svoj vrtić uključiti u projekt. Nakon toga kontaktirali smo koautoricu knjige *Zeleni život, vege mama* Ivu Janeš te nutricionisticu i njenu kolegicu Maju Ljubas koje su isto, nakon što su nas pažljivo saslušale, pristale sudjelovati u projektu. U suradnji s njima napravili smo plan akcije. Pri tome smo se savjetovali s gradonačelnicom Čakovca, Ljerkom Cividini. Dogovorili smo edukaciju na temu pravilne prehrane, s naglaskom na biljnu prehranu za djelatnike DV Dječja mašta, zainteresirane roditelje, učenike završnih razreda naše škole te zainteresirane nastavnike. Nakon edukacije, isplanirana je i radionica na kojoj su prisutni mogli naučiti kako napraviti zdravu varijantu slastice ili sendviča. Nakon edukacije, Maja Ljubas i Iva Janes napravile su prijedlog izmjene postojećeg jelovnika DV Dječja mašta.

Napravljena je edukacija i za učenike završnih razreda naše škole, s posebnim naglaskom na pekarske proizvode, energetska pića i procesuiranu hranu.

Polaznici fakultativne nastave napravili su prezentaciju za satove razrednika učenika naše škole da bi svi imali priliku upoznati se s nekim do tada njima nepoznatim činjenicama vezanim za biljnu prehranu.

Sve odrađene edukacije i praktične aktivnosti financirane su od strane Grada Čakovca temeljem prijave projekta na javni poziv za financiranje programa i projekata namijenjenih mladima iz proračuna Grada Čakovca za 2024. godinu.

Ostvareni rezultati

Broj educiranih učenika, nastavnika, ravnateljice i ostalih djelatnika DV Dječja mašta te zainteresiranih roditelja vrtićke djece na edukaciji o pravilnoj prehrani

Poboljšani meni vrtićke djece

Učenici su radom na projektu stekli nova znanja, razvijali vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja te stjecali nove životne navike.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Nastavničkom vijeću Gospodarske škole Čakovec, u razredu na satovima razrednika te široj javnosti preko *Facebook* stranice škole i Internetskih stranica lokalnih medija (eMedjimurje, Medjimurski.hr).

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici koji su bili uključeni u projekt stekli su nova znanja i praktične vještine u domeni važnosti volontiranja, očuvanja okoliša te prakticiranja zdravog načina života. Sudjelovanjem u projektu naučili su kako raditi u timu, surađivati, stjecati zdrave životne navike, doprinosti zajednici u kojoj žive kroz plemeniti rad te kako održavati ekološki način življenja.

Rado su se uključivali u sve aktivnosti.

Nakon završenih aktivnosti, učenici su izrazili želju i volju za uključivanjem u neke buduće zajedničke aktivnosti. Stečeno iskustvo učenici ocjenjuju pozitivnim i vrlo korisnim za razvijanje društveno odgovornog aktivizma.

9. Jesmo li rekli „NE“?

Škola

Srednja škola Prelog; Čakovečka 1, 40323 Prelog

Telefon/telefaks: 040 645 400

e– mail: ssp@ss-prelog.skole.hr;

Voditeljice

Mirela Petković, prof. savjetnica ekonomske grupe predmeta

Tanja Gregur, prof. savjetnica ekonomske grupe predmeta

Učenici

Polaznici grupe Mladi građani.

Učenici koji će predstavljati projekt:

Ema Gizdavec (3. EK), Marta Gregur (3. G), Paula Ilijaš (3. EK), Eva Petković (4. G)

Tijana Barlović (3. EK), Antonia Martinković (3. G) – zamjene

Tematsko područje

Zaštita okoliša

Cilj

Prikupljanje podataka i analiza rezultata projekta Recite „NE“ plastičnim vrećicama od 2016. do 2025. godine. Daljnje smanjenje uporabe plastičnih vrećica u Prelogu. Poticanje učenika, profesora, roditelja i šire društvene zajednice na razmišljanje o štetnom utjecaju plastike na okoliš. Poboljšanje komunikacijskih vještina učenika te razvijanje njihove kreativnosti.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije

Učenici će:

- metodom anketiranja provesti istraživanje tržišta
- obraditi/analizirati podatke iz ankete
- usporediti rezultate ankete iz 2016. godine s rezultatima iz 2025.
- donijeti zaključke o uspješnosti projekta u navedenom razdoblju
- izraditi plakate za prezentiranje
- prezentirati projekt
- izraditi dokumentacijsku mapu
- izraditi eko-vrećice
- izložiti radove na prigodnom štandu
- prodavati izrađene eko-vrećice

Opis

Izbor i istraživanje problema

Školske godine 2016/2017. započeli smo projekt „Recite NE plastičnim vrećicama“ kojemu je bio cilj smanjiti uporabu plastičnih vrećica u Gradu Prelogu. Uočili smo

prekomjernu uporabu plastičnih vrećica u Prelogu i okolici. Proveli smo anketu na gradskoj tržnici u Prelogu te smo došli do spoznaje da se čak i u malom gradu kao što je Prelog jedne subote na tržnici podijeli više od 1000 plastičnih vrećica. Rezultati ankete pokazali su da su građani svjesni štetnosti plastičnih vrećica, ali usprkos tome potražnja za njima je velika i građani su nezadovoljni ukoliko im trgovac ne ponudi besplatnu plastičnu vrećicu iako je to značajna stavka u njihovim troškovima.

Sve navedeno potaklo nas je da započnemo projekt „Recite NE plastičnim vrećicama“. Svjesni smo bili da je ekološku svijest ljudi teško promijeniti i da će borba protiv korištenja plastičnih vrećica biti dugotrajna. Bili smo u pravu. Projekt „Recite NE plastičnim vrećicama“ aktualan je i danas.

Moguća rješenja problema:

Razgovorom smo došli do sljedećih ideja:

Jedna od ideja bila je da promatramo ponašanje potrošača na tržnici i u Gradu. To je subjektivna metoda koja ne daje odgovor na pitanje zašto se potrošač ponaša na određeni način. Tako dobivene podatke ne možemo usporediti s konkretnim odgovorima na pitanja (pasivna metoda istraživanja tržišta).

Druga ideja bila je da provodimo individualne ili skupne razgovore s prodavačima na tržnici te nastavnicima i učenicima u školi. Ta metoda zahtijeva puno vremena i logistički je neprovediva zbog dvosmjenske nastave i individualnih zaduženja nastavnika i učenika.

Treća ideja bila je provesti anketu među trgovcima na tržnici i nastavnicima i učenicima te rezultate usporediti s rezultatima iz 2016. godine i donijeti zaključke o uspjehu projekta.

Najbolji pristup

Najboljom idejom se pokazala posljednja ideja jer je najjednostavnija, najjeftinija i najbrža.

Provest ćemo anketu među trgovcima na tržnici u Prelogu o uporabi plastičnih vrećica, provest ćemo anketu u školi među učenicima i nastavnicima, usporedit ćemo rezultate ankete iz 2016. godine s rezultatima iz 2025. godine. Na temelju tih aktivnosti donijet ćemo zaključke o uspješnosti projekta, nastaviti ćemo nabavljati platnene vrećice, oslikavati ih ekomotivima i logom škole, te predstaviti uratke ravnatelju i pedagoginji te direktoru Turističke zajednice Grada Preloga i gradonačelniku.

Plan djelovanja

Od 2016. godine do danas kontinuirano nabavljamo platnene vrećice, boje za tkaninu i ostali repromaterijal te učenici na radionicama oslikavaju platnene vrećice. Tako smo i kreativnu stranu učenika uključili u projekt.

Radionice se provode uoči Božića, Uskrsa, Valentinova, Halloweena, Dana planeta Zemlje, Dana zaštite okoliša i Dana Erasmusa. Vrećice također oslikavamo i prigodnim jesenskim i proljetnim motivima. Vrećice izrađujemo i kao poslovne poklone za našu školu i vanjske klijente (Grad Prelog, gosti predavači, poslovni partneri škole, privatne narudžbe kolega i građana Preloga). Svojim radovima smo posebno obilježili i doprinijeli proslavi 25. godišnjice škole. Organizirali smo nekoliko izložbi platnenih vrećica otvorenih za javnost u školi i Muzeju Croata Insulanus u Prelogu. Radionice oslikavanja platnenih vrećica provodimo i

okviru profesionalne orijentacije, međuškolskih suradnji, manifestacija u organizaciji Grada Preloga, grada Čakovca, HOK-a Čakovec i Srednje škole Prelog.

Vrećice kontinuirano prodajemo i izlažemo na štandovima školske učeničke zadruge „Drava“ te na taj način utječemo na svijest građana o nužnosti očuvanja planeta.

Sve aktivnosti popraćene su na internetskoj stranici projekta, Facebook stranici Srednje škole Prelog, Instagram profilu škole te lokalnim medijima.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen:

- ravnatelju i pedagoginji
- gradonačelniku Grada Preloga
- direktoru Turističke zajednice Grada Preloga
- na Županijskoj smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih temama

Ostvareni rezultati

Cilj projekta je ostvaren. Uporaba plastičnih vrećica u Prelogu se smanjila, a svijest građana i učenika o štetnosti plastike se polako mijenja. Učenici, nastavnici i građani Preloga su potaknuti na razmišljanje o štetnom utjecaju prekomjerne uporabe plastike na okoliš.

I na državnoj razini došlo je do mnoštva akcija i zabrana vezanih za korištenje plastike.

Prilikom istraživanja i kasnije, prilikom prezentiranja uradaka javnosti, učenici su razvijali svoje komunikacijsko-prezentacijske vještine. Uspješno su prevladali tremu od javnog nastupa te timskim radom animirali građane i zainteresirali ih za nove proizvode.

Osvrt učenika

Učenici su shvatili da prečestom uporabom plastike štete i sebi i našem planetu.

Projekt je zanimljiv i potiče sudjelovanje učenika u timu (tolerantnost, druženje, poštivanje tuđih mišljenja, mirno rješavanje sukoba itd.).

10. Stari konac, novi život

Škola

Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec; Vladimira Nazora 34, 40000 Čakovec

Telefon / Telefaks: 040 314900; 040 314911

E-mail: gimnazija-cakovec@ck.t-com.hr

Voditelj projekta

Helena Zečar Lajtman, prof. mentor

Telefon: 091 596 4472

E-mail: helena.zecar@skole.hr

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: polaznici fakultativne nastave Građanski odgoj i ljudska prava.

Učenici koji predstavljaju projekt na smotri: Ana Božić (2.d), Kaja Topličanec (2.d), Morena Martinjaš (3.e) i Mihaela Gadanec (3.e).

Tematsko područje

Zaštita okoliša i rješavanje društvenih problema.

Cilj

Podići svijest o utjecaju proizvodnje tekstila na okoliš i o mogućnostima pravilnog načina zbrinjavanja tekstilnog otpada.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tekstilni otpad ozbiljan je globalni problem o kojem se vrlo malo govori, a koji ima značajne ekološke i društvene posljedice. Tekstilna industrija troši ogromne količine resursa, uključujući pitku vodu i energiju, a proizvodnja odjeće u svijetu raste iz godine u godinu pa se, samo u razdoblju od 2000. do 2015. godine, gotovo udvostručila.

Model 'brze mode' podrazumijeva stalnu proizvodnju novih odjevnih predmeta po vrlo niskim cijenama. Za proizvodnju tekstila potrebne su velike količine vode, ali i zemljišta za uzgoj pamuka i drugih vlakana. Za proizvodnju jedne pamučne majice, prema procjenama, potrebno je 2 700 litara pitke vode, a to je količina koju jedna osoba popije u dvije i pol godine. Tekstilni sektor treći je najveći izvor degradacije vode i korištenja zemljišta u 2020. godini kada je u prosjeku za proizvodnju odjeće i obuće po građaninu EU-a bilo potrebno devet kubičnih metara vode, 400 četvornih metara zemlje i 391 kilogram sirovina. Promijenio se i način rješavanja neželjene odjeće. Odjevni se predmeti ne doniraju, već bacaju. Europljani godišnje u prosjeku koriste gotovo 26 kg i bacaju oko 11 kg tekstila.

Da bi istražili navike učenika naše škole po pitanju tekstilnih predmeta, polaznici fakultativne nastave Građanski odgoj i ljudska prava proveli su anketu na uzorku od 242 ispitanika. Gotovo polovica učenika odjevne predmete kupuje jednom mjesečno, dok njih više od 30%

kupuje jednom u tri mjeseca. Tri četvrtine učenika, točnije 76,9%, najmanje su jednom kupili odjevni predmet koji nikad nisu obukli. Većina učenika nosi naslijeđenu ili poklonjenu odjeću, no samo 36% njih kupuje rabljenju odjeću online ili u second hand trgovinama. Više od polovice učenika radi sezonsko čišćenje ormara. Odjeću koju ne nosi, dio učenika poklanja, dok velikom broju ispitanika takva odjeća stoji u ormaru.

Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na navedeni problem, a to su:

Pravilnik o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom

Utjecaj proizvodnje tekstila i tekstilnog otpada na okoliš (infografika)

Akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo

Direktive i uredbe EU-a: Direktiva 2008/98/EZ o otpadu (Okvirna direktiva o otpadu)

EU akcijski plan za kružno gospodarstvo (2020)

Strategija EU za tekstilnu industriju (2023)

Zakon o otpadu Republike Hrvatske (NN 84/21, 94/22)

Nacionalni plan gospodarenja otpadom (2020–2025)

Zakon o tržištu rada i standardima zaštite okoliša u tekstilnoj industriji

Akcijski plan za kružno gospodarstvo Republike Hrvatske (2021)

Strategija za zelenu i održivu tekstilnu industriju

Prikupljene informacije ukazuju na to da je tekstilni otpad zaista velik ekološki problem te da je vrlo važno djelovati u smjeru prevencije nastanka tekstilnog otpada.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili tri moguća rješenja problema:

1. prikupljanje tekstila u školi i doniranje lokalnom Crvenom križu za potrebite
2. prikupljanje nosive odjeće i organiziranje Swap partyja u školi te prikupljanje nenosivog tekstila i doniranje socijalnoj zadruzi Humana Nova
3. organiziranje edukacija i predavanja da bi se podigla svijest među učenicima o problemu tekstilnog otpada

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinoga rješenja učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Istražujući ovu temu, učenici su zaključili da bi prikupljanje nosive odjeće i organiziranje Swap partyja u školi te prikupljanje nenosivog tekstila i doniranje socijalnoj zadruzi Humana Nova bilo najbolje rješenje za ovaj globalni problem. Organizacija Swap partyja ima brojne prednosti, od ekoloških i ekonomskih do društvenih. Organiziranjem *Swap partyja* smanjuje se količina otpada jer učenici razmjenjuju odjeću umjesto da ju bacaju. To smanjuje potrebu za novom proizvodnjom odjeće koja negativno utječe na okoliš. Sudjelovanjem u Swap partyjima učenici mogu obnoviti svoju garderobu bez trošenja novca. *Swap partyji* također mogu potaknuti učenike da preispitaju svoje navike vezane uz kupovinu odjevnih predmeta što može dovesti do smanjenja prekomjerne potrošnje i veće osviještenosti o nužnosti odgovornog kupovanja odjevnih predmeta. Prikupljanje tekstila koji više nije nosiv i doniranje socijalnoj zadruzi Humana Nova također ima brojne prednosti jer se time potiče njihov rad. Riječ je o društvenom poduzeće koje potiče zapošljavanje osoba s invaliditetom i

marginaliziranih skupina proizvodnjom i prodajom kvalitetnih i inovativnih tekstilnih proizvoda od ekoloških i recikliranih materijala.

Plan djelovanja

Učenici su odlučili istražiti problem tekstilnog otpada te anketom ispitati učenike škole o njihovim kupovnim navikama kada je riječ o odjevnim predmetima. Zaključili su da je najbolje rješenje organizacija Swap partyja kojim su pozvali učenike da se pridruže ekološkom trendu promoviranja održivosti, kulture ponovne uporabe i smanjenja tekstilnog otpada. Nadalje, odlučili su se priključiti akciji socijalne zadruge Humana Nova pod nazivom Proljetna čistka. Riječ je o velikoj akciji skupljanja tekstila koja će se ove godine održati od 22. travnja do 2. svibnja. Humana Nova svojim djelovanjem aktivno i izravno doprinosi izgradnji društva tolerancije i suradnje te pomaže društveno isključenim osobama i njihovim obiteljima unaprijediti njihovo samopouzdanje i kvalitetu života. Također, aktivno doprinosi održivom razvoju lokalne zajednice, smanjenju siromaštva i očuvanju prirode što je dodatno motiviralo učenike da bi odabrali ovo rješenje.

Ostvareni rezultati

U sklopu projekta pod nazivom Stari konac, novi život učenici su samostalno osmislili i proveli anketu kojom su istražili navike ostalih učenika škole po pitanju kupovine i nošenja odjevnih predmeta. Rezultate su obradili i uklopili u projekt. Također, uspješno su organizirali i proveli Swap party koji je okupio velik broj učenika i nastavnika. Sudionici su prije održane razmjene donirali očuvanu odjeću koju više ne nose. Organizacijom događaja razmjene odjeće učenici su promovirali vrijednosti poput (samo)održivosti, kulture popravaka i ponovne uporabe te se aktivno suprotstavili konzumerizmu i kulturi bacanja. Izradili su plakate za Swap party te letke kojima su osvijestili učenike o postojanju problema s tekstilnim otpadom. Preostale odjevne predmete nakon održanog Swap partyja odlučili su donirati lokalnoj Sigurnoj kući. Isto tako, odlučili su saznati više o socijalnoj zadruzi Humana Nova te su proveli intervju s Karolinom Kraljić, voditeljicom ljudskih resursa. Nakon toga, odlučili su se priključiti akciji Proljetna čistka u organizaciji Humane Nove kojom će poduprijeti rad ove socijalne zadruge.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Vijeću učenika i Nastavničkom vijeću Gimnazije Josipa Slavenskog Čakovec te široj javnosti preko facebook stranice i *internetske stranice* škole i putem portala *emedjimurje.hr* i *medjimurski.hr*, Hrvatskog radija Čakovec te lista Međimurje.

11. Vukovar, grad heroj

Škola

Prosvjetno-kulturni centar Mađara u RH; Drinska 12a, 31000 Osijek

Telefon: 031/ 274 339

E-mail: mirela.berlancic@gmail.com;

Voditeljica

Mirela Berlančić, prof.

Tematsko područje

Kulturološka i društvena dimenzija

Cilj

Informiranje i senzibiliziranje javnosti o održavanju sjećanja na Domovinski rat, edukaciji učenika i nastavnika o povijesnoj važnosti Domovinskog rata, očuvanju memorijalnih lokacija, čuvanju kulturno-povijesne baštine kao osnovi društvenog razvoja i opstanka, stjecanje spoznaja o Vukovaru, gradu heroju.

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 6

Tamara Orbán, Zoltan Ello, Alexandra Nađ, Veronika Pec, Valerijan Čapai, Ester Anđal

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri: Tamara Orbán, Zoltan Ello, Alexandra Nađ i Veronika Pec

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2024/2025. učenici Prosvjetno-kulturnog centra Mađara u RH, Osijek suočili su se s velikim problemom. Otkrili su da većina učenika trećih i četvrtih razreda srednje škole nikad nije bila u Vukovaru, gradu heroju. Iako je grad Vukovar udaljen od Osijeka samo 35 kilometara, učenici nisu posjetili najvažnija spomen-obilježja iz Domovinskog rata: Mjesto sjećanja – Vukovarska bolnica, Spomen dom Ovčara, Vukovarski vodotoranj – simbol hrvatskog zajedništva i Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata. Učenici su učili o Domovinskom ratu i ulozi Vukovara u obrani domovine, ali ga nisu iskustveno doživjeli. Uzrok je bila pandemija Covid 19 te online nastava. Tijekom učenja od kuće bile su prekinute sve aktivnosti te učenici nisu sudjelovali u projektu *Posjet učenika osmih razreda Vukovaru* koji organizira Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar na temelju odobrenja Ministarstava znanosti, obrazovanja i mladih Republike Hrvatske. Učenicima su poznati događaji iz Domovinskog rata te značaj Vukovara u obrani domovine, ali je izostalo iskustveno učenje kao najbolja metoda učenja i aktivnog sudjelovanja. Na temelju ankete dobiveni su relevantni podaci koji su u potpunosti potvrdili detektirani problem. Anketu su popunili učenici koji su bili online generacija i koji nisu doživjeli refleksivnu opservaciju i konkretno iskustvo u Vukovaru, gradu heroju. Proučivši medije,

zaključeno je da se o Vukovaru piše i govori samo tijekom obljetnice, 18. studenoga. Učenici su razgovarali s ravnateljem matične ustanove, nadležnim institucijama u Vukovaru koje održavanju sjećanja na Domovinski rat, bivšom pacijenticom u vukovarskoj ratnoj bolnici, nastavnicima predmeta Povijest, Filozofija, Sociologija, Povijest umjetnosti i kulturna baština i Hrvatski jezik. Prosljedili su elektroničku poštu nadležnim institucijama u Vukovaru, a brojne informacije prikupili su iz različitih medija (internet, TV, časopisi).

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenici su predložili dva moguća (alternativna) rješenja:

1. Sudjelovanje u projektu *Posjet učenika osmih razreda Vukovaru* koji organizira Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar na temelju odobrenja Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih Republike Hrvatske. Pozitivne strane su: učenje o povijesti i Domovinskom ratu na temelju vlastitog iskustva, besplatan posjet Vukovaru i kulturno-povijesnim znamenitostima te stručno vodstvo. Negativne strane su: projekt je osmišljen samo za učenike osmih razreda, ovakvih projekata nema za učenike srednjih škola i to na višoj razini.

2. Terenska nastava u Vukovar (organizirana na razini škole, svake godine za nove generacije srednjoškolaca). Pozitivne strane: iskustveno učenje, posjet mjestima na kojima se uči o kulturno-povijesnim znamenitostima grada Vukovara, osobito o mjestima vezanim za Domovinski rat, samostalno i skupno istraživanje, suradničko učenje, razvijanje socijalnih vještina, građanskih vrijednosti, odgovornosti i poštovanja. Negativna strana ovog alternativnog rješenja je nedostatak materijalnih sredstava za organiziranje terenske nastave.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je shvatio da iskustveno učenje donosi najbolje rezultate te je kao najbolje rješenje predložio edukacije na različitim predmetima, radionice i terensku nastavu na kojoj bi se aktivnim sudjelovanjem učilo o povijesnoj važnosti Domovinskog rata (posjet i očuvanje memorijalnih lokacija). Edukacije bi se održavale na predmetima Hrvatski jezik, Sociologija, Filozofija, Povijest, Povijest umjetnosti i kulturna baština. Učenici su zaključili da bi se o Domovinskom ratu trebalo više govoriti i učiti. Informacije o ovom dijelu hrvatske povijesti uglavnom se dobivaju u završnim razredima srednje škole, a iskustveno i suradničko učenje na samim povijesnim lokacijama, donijelo bi najbolje rezultate. Najbolji pristup problemu uključuje i mnogobrojne radionice kao preduvjet za kvalitetno provođenje terenske nastave te je tim osmislio brojne aktivnosti. Za potrebe projekta učenici su proučili Ustav Republike Hrvatske, Zakon o muzejima, Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Plan djelovanja

Učenici su shvatili da je učenje o povijesti i Domovinskom ratu važan zadatak svakog pojedinca i zajednice. Povijest kao učiteljica života pruža vrijedne podatke i lekcije te usmjerava na neponavljanje istih pogrešaka u sadašnjosti i budućnosti. Također, važna je u razvijanju kritičkog razmišljanja i djelovanja. Plan djelovanja uključivao je angažiranje Vijeća učenika te ostalih dionika odgojno-obrazovnog procesa. Ravnatelj i roditelji pružili su potporu i financijsku pomoć. Odobrena je terenska nastava u Vukovar. Matična ustanova odobrila je

financiranje prijevoza i vijenaca, a roditelji su izdvojili sredstva za ulaznice. Osmišljene su edukacije i radionice na predmetima Hrvatski jezik, Povijest, Povijest umjetnosti i kulturna baština, Sociologija i Filozofija. Svi dionici odgojno-obrazovnog procesa pružili su maksimalnu potporu, pomoć i logistiku.

Ostvareni rezultati

Formiran je tim srednjoškolaca koji je iskustvenim i suradničkim učenjem istražio ulogu grada Vukovara u Domovinskom ratu. Istražene su memorijalne lokacije i dobiven je uvid u važnost očuvanja svih lokacija. Kontaktirane su sve relevantne institucije u gradu Vukovaru. Na predmetu Hrvatski jezik napisani su službeni dopisi memorijalnim lokacijama i dogovoreni posjeti. Na predmetima Povijest, Sociologija, Filozofija, Povijest umjetnosti i kulturne baštine govorilo se o ulozi Vukovara u obrani domovine, o slobodi, borbi za slobodu i neovisnost, povijesnim lokacijama kao trajnim podsjetnicima i mjestima sjećanja. Dana 31. listopada 2024. realizirana je terenska nastava u Vukovar, grad heroj. Učenici su posjetili najvažnija spomen-obilježja iz Domovinskog rata: Mjesto sjećanja –Vukovarska bolnica, Spomen dom Ovčara, Vukovarski vodotoranj – simbol hrvatskog zajedništva i Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata. U sklopu terenske nastave ostvarene su sve međupredmetne teme te pravilna primjena IKT alata. Kao trajni podsjetnik na terensku nastavu, napravljena su brojna novinska izvješća i plakati. O cijelom projektu informirana je cjelokupna hrvatsko-mađarska zajednica.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satima predmeta Hrvatski jezik, na zajedničkim susretima svih srednjoškolaca PKCM-a (veljača, ožujak i travanj 2025.), tijekom susreta s učenicima Ugostiteljsko-turističke škole Osijek (PKC Mađara, 14. ožujka 2025.), na radionici sa psihologinjom Dorom Vondrak iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Osijek (PKC Mađara, 20. ožujka 2025.), na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u RH, 21. ožujka 2025.).

12. Mathilda Gillming Hengl – znamenita Osječanka

Škola

Ugostiteljsko-turistička škola, Osijek; Ulica Matije Gupca 61, 31000 Osijek

Telefon: 031 211 095

E-mail: ured@ss-ugostiteljsko-turisticka-os.skole.hr

Voditeljica

Monika Gusić, mag. educ. hist et hist. art.

Tematsko područje

Kulturološka i društvena dimenzija

Cilj

Istraživanje, predstavljanje i popularizacija života i djela znamenitih osoba grada Osijeka, edukacija o njihovom doprinosu lokalnoj zajednici, podizanje svijesti o važnosti očuvanja kulturno-povijesne baštine kao čuvara nacionalnog identiteta te razvoj poštovanja i interesa za zavičajnu baštinu.

Učenici

Dorian Kiš, Mauro Martan, Maja Damjanović, Daria Nezhurbida, Ema Popovčić

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2024/2025. učenici Ugostiteljsko-turističke škole, Osijek otkrili su da većina učenika ne poznaje život i djelo znamenitih Osječana te da je kulturno-povijesna baština koju vežemo uz njih nedovoljno popularizirana i očuvana. Iako je kulturno-povijesna baština važna za izgradnju identiteta i povezivanja s lokalnom zajednicom, učenici smjera konobar, kuhar, slastičar i hotelijersko-turistički tehničar uče o kulturnoj baštini tek na završnoj godini školovanja kroz samo 64 sata kulturne baštine u jednoj školskoj godini. Proučili su Nastavne planove i okvirne programe za ugostiteljstvo i turizam iz 1998. godine te su uvidjeli da reforme strukovnog obrazovanja nije bilo više od 26 godina. Također, zaključili su da dodatna znanja o baštini ne mogu steći ni kroz izborne predmete, jer im se nude samo vjeronauk i etika. Neravnomjerno učenje o kulturnoj baštini u sektoru ugostiteljstva i turizma kao i ograničen broj nastavnih sati onemogućuju učenicima dublje znanje i razumijevanje o važnosti poznavanja znamenitih osoba i očuvanja baštine te razvoj pozitivnog odnosa prema kulturnom nasljeđu vlastite sredine. Rezultati ankete provedene među učenicima trećih i četvrtih razreda srednje škole potvrdili su otkriveni problem. Istraživanjem medija, učenici su otkrili da znamenite osobe na lokalnoj razini dobivaju najmanje medijskog prostora. Poslali su upite o statusu predmeta u budućnoj reformi strukovnog obrazovanja te procesu uvođenja novog izbornog predmeta osobama koje su zaposlene u nadležnim institucijama (Agencija za strukovno obrazovanje i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih), a brojne informacije prikupili su iz različitih medija (novine, internet, TV).

Moguća rješenja problema

Razgovarajući o problemu, učenici su predložili tri moguća (alternativna) rješenja:

1. Izborni predmet koji bi se zvao Baština

Pozitivne strane: proširenje ponude izbornih predmeta, pluralizam predmeta, više nastavnih sadržaja o lokalnim znamenitim osobama i kulturno-povijesnoj baštini, suradnja s učenicima iz drugih razreda

Negativne strane: nejasan koncept modularne nastave i upitan status izbornog predmeta u budućoj reformi

2. Dan aktivnosti

Pozitivne strane: mogućnost sudjelovanja u dodatnoj i dopunskoj nastavi te različitim aktivnostima, učenje dodatnih nastavnih sadržaja, rad na projektima, pripremanje za natjecanja, upoznavanje i suradnja s učenicima različitih dobnih skupina, timski rad, korelacija više nastavnih predmeta i međupredmetnih tema

Negativne strane: neiskorištenost (nije obaveza ni za nastavnike ni za učenike), dodatni sati za nastavnike, potreba za resursima

3. Modularna nastava

Pozitivne strane: reforma strukovnog obrazovanja (naglasak na aktivnom učenju)

Negativne strane: gubitak statusa samostalnog predmeta, moduli o kulturnoj baštini samo u dva od pet zanimanja (konobar i hotelijersko-turistički tehničar), nedefiniran koncept izbornih modula, promjena naziva zanimanja, nedostatak opće kulture, neznanje o lokalnoj i svjetskoj baštini, niska razina obrazovanja.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim zaključio je da dodatne aktivnosti donose najbolje rezultate te je kao najbolje rješenje predložio obilježavanje važnih datuma, dan aktivnosti i vanjske projekte koji bi potaknuli učenike na dodatno učenje o znamenitim osobama i njihovu doprinosu kulturno-povijesnoj baštini. Prilikom obilježavanja važnijih datuma poput Međunarodnoga dana kulturne baštine i Dana europske baštine, Dana grada Osijeka, Dana hrvatske glagoljice i glagoljaštva, Međunarodnog dana žena, Noći muzeja učenici bi izrađivali prigodne plakate i druge uratke. Na danu aktivnosti odlazili bi u obilasku kulturno-povijesne baštine grada Osijeka, posjećivali bi kulturne institucije, sudjelovali na radionicama te bi surađivali s ostalim nastavnicima i stručnim suradnicima. Najbolje rezultate donijeli bi vanjski projekti koji bi učenicima omogućili da bolje razumiju i vrednuju kulturnu baštinu kroz direktnu interakciju sa svim dionicima lokalne zajednice te ih dodatno motiviraju na osmišljavanje originalnih pristupa rješavanju problema i organizacijskim vještinama. Za potrebe projekta učenici su proučili Ustav Republike Hrvatske, Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakon o muzejima, Zakon o knjižnicama, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Plan djelovanja

Učenici su zaključili da je očuvanje spomena na znamenite osobe grada Osijeka i njihovog doprinosa za buduće generacije važan zadatak svakog pojedinca lokalne zajednice. Također, važan je element u kreiranju turističke ponude budući da je Republika Hrvatska uspješna

turistička destinacija. Plan djelovanja uključivao je sve dionike odgojno-obrazovnog procesa te pomoć kulturnih institucija. Edukativne radionice nastale su u sklopu projekta Pokreni s(v)e! sufinanciranog sredstvima Europske unije kroz program Erasmus+, a prijavu na natječaj *Istraži i predstavi – Znamenite žene moga kraja* omogućila je nakladnička kuća Alfa.

Ostvareni rezultati

Formiran je tim srednjoškolaca timskim radom istražio je znamenite osobe grada Osijeka i kulturno-povijesnu baštinu. Posjet izložbi u Muzeju Slavonije dao je dodatnu inspiraciju oko odabira znamenite osobe. Kustosice Muzeja Slavonije educirale su učenike o materijalnoj baštini Mathilde Gillming Hengl te su pružile pomoć oko sakupljanja podataka i nabavi kostima. Preduvjet istraživanju knjižne građe dala je stručna suradnica knjižničarka upoznavši učenike s očuvanjem knjižne građe. Snimanje kulturno-povijesnog i medijskog videouratka odvijalo se na nekoliko lokacija u Osijeku, a to su: Ulica Europske avenije, Perivoj kralja Tomislava, Muzej Slavonije Osijek te Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek. Pod mentorstvom nastavnice Monike Gusić, istraživački rad je prijavljen na natječaj „Znamenite žene moga kraja“ u organizaciji nakladničke kuće Alfa te je osvojio prvo mjesto u kategoriji srednjih škola. Rad je predstavljen na Alfinoj internetskoj stranicikao i na društvenim mrežama Alfe i naše škole. Projekt je realiziran uz korelaciju više nastavnih predmeta i međupredmetnih tema. Kao trajni podsjetnik, uz postojeći videouradak, učenici su izradili brošure o životu i djelu Mathilde Gillmig Hengl. O projektu informirani su i ostali učenici te njihovi nastavnici.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satima predmeta Povijest hrvatske kulturne baštine, tijekom susreta s učenicima PKCM-a (PKC Mađara u RH, 14. ožujka 2025.), na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u RH, 21. ožujka 2025.) te na društvenim mrežama naše škole.

13. Zdrav izbor danas, bolje sutra

Škola

Srednja škola Bedekovčina, Ljudevita Gaja 1, 49221 Bedekovčina

E-mail: sskola-bedekovcina@kr.t-com.hr;

tel: 049 213-514, 049 213-994

Voditeljica

Janja Roginić, prof.

Učenici

Aralica Bruna 2.Gb, Barlović Martin 2.Gb, Bručić-Pavuk Dario 2.Gb, Crnković Mark 2.Gb, Hanžek Karlo 2.Gb, Jadek Ana 2.Gb, Kotarski Lana 2.Gb, Krsnik Vanessa 2.Gb, Očić Patrik 2.Gb, Prančić Doroteja 2.Gb, Štehec Lorena, 2.Gb Vorel Nika 2.Gb, Vorih Jana 2.Gb

Učenici koji će predstavljati projekt: Aralica Bruna 2.Gb, Hanžek Karlo 2.Gb, Krsnik Vanessa 2.Gb, Vorih Jana 2.Gb

Tema

Problem pretilosti kod mladih i njihove prehrambene navike.

Cilj

Podizati svijest o problemu debljine i prekomjerne tjelesne mase među mladima, usvajanje zdravih prehrambenih navika, naučiti pripremati zdrave obroke

Opis

Izbor i istraživanje problema

Debljina, tj. pretilost jedan od najvećih javnozdravstvenih izazova na globalnoj razini. Ona je klasificirana kao složena multifaktorska bolest koju određuje prekomjerno nakupljanje masnog tkiva što predstavlja rizik za zdravlje. Također, predstavlja i čimbenik rizika za razvoj drugih kroničnih nezaraznih bolesti poput šećerne bolesti tipa 2, kardiovaskularnih bolesti i nekih oblika tumora. Uz narušeno tjelesno zdravlje, osobe s debljinom često se suočavaju sa stigmatizacijom i imaju narušeno mentalno zdravlje, a debljina može biti povezana i s lošijim obrazovnim ishodima i ograničenim mogućnostima zapošljavanja. Prekomjerna tjelesna masa i debljina često počinju od najranije životne dobi te je pravodobno djelovanje ključno za njihovu prevenciju. 65% odraslih u Hrvatskoj ima indeks tjelesne mase veći od 25 te su Hrvati, prema službenim podacima Eurostata iz 2023. godine najdeblji narod u EU. Prema podacima Europske inicijative praćenja debljine u djece u Hrvatskoj za 2021/2022. godinu, 36,1% djece u Hrvatskoj u dobi od 8 do 9 godina ima prekomjernu tjelesnu masu i debljinu (svako treće dijete). Anketu o prehrambenim navikama i problemu pretilost među mladima proveli smo i među učenicima Srednje škole Bedekovčina. Na 24 pitanja ankete odgovorilo je 257 učenika (166 Ž, 91 M). Čak 40% učenika rijetko ili nikad ne jede doručak, 51% učenika više puta tjedno jede grickalice ili slatkiše, samo 20% ih jede povrće ili voće svaki dan, 20% ih pije zaslađena pića svaki dan, a 45% nekoliko puta tjedno. 87% učenika smatra da je

pretilost problem među mladima, 76% ih smatra da su glavni uzrok pretilosti među mladima loše prehrambene navike, a 78% učenika bi voljelo naučiti pripremati zdrave obroke i edicirati se o zdravoj prehrani.

Moguća rješenja problema

Nakon odabira teme, učenici su razgovarali o tri moguća pristupa ovom problemu:

1. uvođenje strožih zakona o prehrani u školama i poboljšanje školske prehrane
2. povećanje poreza na nezdravu hranu i subvencioniranje zdrave hrane
3. edukacija i radionice o zdravoj prehrani za mlade te uvođenje više sportskih i rekreacijskih programa za mlade

Za svaku od ovih mogućnosti analizirali smo prednosti i nedostatke te smo izabrali treću opciju.

Najbolji pristup

Cilj ovog projekta je utjecati na svijest učenika ali djelatnika o važnosti zdrave i uravnotežene prehrane te o mogućim zdravstvenim problema koji mogu nastati kao posljedica debljine. Osim toga, cilj je naučiti učenike kako pripremiti zdrave obroke kod kuće i zdrave užine koje se mogu ponijeti u školu.

Plan djelovanja

Što smo ostvarili i kakav je rezultat našeg rada?

Proučavali smo dokumente: Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Europska inicijativa praćenja debljine u djece u Hrvatskoj za 2021/2022. godinu, Normativi za prehranu učenika u osnovnoj školi, Nacionalne smjernice za prehranu učenika u osnovnim školama, Nacionalna strategija za provedbu Školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda od školske godine 2023/2024. do školske godine 2028/2029.

Proveli smo anketu u školi.

Izradili smo plakate o skrivenim šećerima, zdravim grickalicama, hidrataciji, zdravim obrocima i zdravom doručku.

Obilježili smo hrvatski dan osviještenosti o debljini postavljanjem prigodnog panoa u školi.

Izradili smo digitalnu kuharicu s receptima koje su radili i snimali učenici.

Intervju sa školskom liječnicom.

Intervju sa fitness trenerom i nutricionistom.

Sudjelovali smo događaju Sajam zdravlja u Zlataru te smo izradili informativne letke

Bili smo na radionici izrade zdravih obroka u Srednjoj školi Zabok.

Organizirali smo zdravi dan u školi u suradnji s Učeničkim domom – promocija zdravih obroka.

Razgovarali smo s voditeljem Učeničkog doma te dogovorili neke izmjene u ponudi namirnica za doručak.

Predstavljanje projekta

S projektom smo upoznali ravnateljicu, stručnu službu škole, voditelja Učeničkog doma i djelatnike škole i učeničkog doma, Vijeće učenika. Aktivnosti vezane uz projekt objavljivali smo na Facebook stranici škole.

Ostvareni rezultati

Plan djelovanja u potpunosti je realiziran. Dio aktivnosti odrađen je kroz aktivnosti u školi u kojima su učenici razvijali kritičko mišljenje, inovativnost, sposobnost rješavanja problema i poduzetnost, dio aktivnosti odrađen je u Učeničkom domu. dio aktivnosti u lokalnoj zajednici. Učenici su radom na projektu osvijestili važnost o tome koliko su zdravi i uravnoteženi obroci važni za zdravlje te kako debljina može imati dalekosežne i ozbiljne posljedice na zdravlje.

14. Mali prostor, velika korist!

Škola

Elektrotehnička škola; Konavoska 2, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 3666114

E-pošta: skola@ss-elektrotehnicka-zg.skole.hr;

Voditeljica

Ana Šutalo Barić

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici drugih i trećih razreda srednje Elektrotehničke škole, polaznici fakultativnog predmeta Škola i zajednica.

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Jakov Banek, Filip Zubak, Ivan Rajić, Karlo Toni Mak

Tema projekta

Nedovoljna opremljenost školskog prostora za pohranjivanje privatnih stvari učenika tijekom boravka u školi.

Cilj

Stjecanje znanja o koracima i postupcima realizacije poduzetničke ideje. Poticanje učenika u procesima demokratizacije škole izrađujući jednostavne molbe i zahtjeve školskom vodstvu, školama partnerima te upravi grada. Shvaćanje važnosti ostvarivanja koraka poduzetničke ideje da bi se postigla i kvaliteta života u zajednici. Opisivanje važnosti ulaganja u javno dobro.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Uz podršku nastavnice učenici razvijaju kreativnu poduzetničku ideju, određuju ciljeve ali i sve korake i prepreke na putu ostvarenja cilja. Planiraju rješavanje prepreka korištenjem informacija iz različitih izvora, koristeći demokratske metode rada i poštujući proces demokratizacije.

Prikupljene podatke primjenjuju s ciljem postizanja postavljenog cilja. Objašnjavaju usuglašenost tehnološke izvedivosti s etičkim normama. Potičući suradnju s drugim institucijama koriste se vlastitim potencijalima struke. Primiču kvalitetu života u zajednici ulaganjem u javno dobro i očuvanjem javnog dobra. Učenici smatraju važnim osobni doprinos unapređenju života i rada škole.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Uzimajući u obzir da učenici provode mnogo vremena u prostoru škole, nužno je da on bude adekvatan i poticajan za odgoj i obrazovanje, što mu je i svrha. Taj prostor mora biti adekvatno opremljen za sve potrebe učenika srednje škole. Učenici strukovne škole imaju

brojne strukovne predmete na koje trebaju nositi određeni pribor, imaju nastavu Tjelesne i zdravstvene kulture koja zahtjeva adekvatnu opremu kao i česte odlaske na izvanškolske aktivnosti nakon nastave gdje također nose odgovarajuću opremu. Primijećeno je da učenici često nose dvije torbe sa potrebnim stvarima za nastavu i sportske aktivnosti, često sjede u jaknama na nastavi, a kada je kišno vrijeme kišobrani se ostavljaju na raznim mjestima po školskom hodniku, bez vlasnika.

Metodom promatranja učenici su primijetili da nema adekvatnog i sigurnog prostora za odlaganje privatnih a obaveznih stvari za nastavu. Ispitali su što o tome misle ostali učenici naše škole koristeći se anonimnom anketom, ali i ravnatelj škole. Istražili su prostorne mogućnosti škole, te istražili primjere drugih škola u rješavanju ovog problema s ciljem ostvarivanje suradnje.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Škola je prostor u kojem se učenici i nastavnici trebaju osjećati sigurno i slobodno, ali i prostor koji mora biti ugodan za sve koji u njemu borave. Istraživanja pokazuju da adekvatno opremljen prostor potiče učenje i motivira postizanje uspjeha. Učenici su razgovarali kako to promijeniti, odnosno kako osigurati novi prostor za učenike ili kako prenamijeniti postojeći. Jedno od rješenja bilo je uređenje posebne prostorije za ostavljanje privatnih stvari učenika. Od te ideje se brzo odustalo jer škola nema dovoljno prostorija za redovne i izvannastavne aktivnosti, te nije u mogućnosti izdvojiti jednu prostoriju za ostavljanje učeničkih jakni i opreme. Drugo rješenje koje se nametnulo bilo je postavljanje vješalica na hodniku škole. S obzirom da škola provodi kabinetsku nastavu te učenici svaki sat mijenjaju učionicu, rješenje nije odgovaralo. Istim se ne bi zadržala privatnost i sigurnost stvari. Kao najbolje rješenje nametnuli su se školski učenički ormarići.

Najbolji pristup rješenju problema

Uporište za najbolje rješenje pronašli smo u Kurikulumu međupredmetne teme Poduzetništvo i Kurikulumu međupredmetne teme Građanski odgoj i obrazovanje. Prednost ove ideje je povezivanje znanja učenika Elektrotehničke škole i učenika Škole drvene tehnologije i šumarstva a dobili bi trajno rješenje za problem učenika za nekoliko generacija u budućnosti.

Plan djelovanja

Da bi realizirali cilj, učenici su isplanirali nekoliko različitih aktivnosti: dokumentiranjem (fotografijom) zabilježili su postojeće stanje i ponašanja učenika prilikom odlaganja osobnih stvari u prostoru škole, anketiranjem učenika ispitali bi javno mnijenje o detektiranom problemu te prijedlogu za rješenje, predstavljanju rezultata na Satu razredne zajednice, razgovor s ravnateljem, dogovaranje susreta s ravnateljem Škole drvene tehnologije i šumarstva te pronalazak izvora financiranja zamišljene ideje. S obzirom da se opremanje škola financira sredstvima proračuna lokalne uprave, učenici planiraju dogovoriti susret s predstavnicima Grada da bi predstavili projekt i dobili financijsku podršku.

Ostvareni rezultati

Naučili su slagati anketni upitnik i analizirati rezultate, slušati jedni druge, razvijali su argumentirani način komuniciranja, vjerovali u realizaciju svoje ideje što je bitno utjecalo na

motivaciju grupe u radu. Naučili su zašto je važno kritički promišljati te da prepoznavanjem zajedničkih problema iz svoje okoline, djelovanjem i akcijom, činimo tu istu okolinu ugodniju za sve njezine članove. Naučili su ovlasti i mogućnosti svih ključnih aktera za realizaciju ideje kao i poštovati hijerarhijsku strukturu donošenja odluka.

Predstavljanje projekta

Učenici su projekt predstavili drugim učenicima u okviru Satova razredne zajednice, ali i ravnateljima škola te je u planu predstavljanje osnivačima škole, gradskoj upravi. Isto tako, projekt će se predstaviti na Županijskom stručnom vijeću iz građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema, kao i na Županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

15. Zagreb pod zvijezdama – izazovi svjetlosnog onečišćenja

Škola

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga: Ulica grada Vukovara 269B, 10000 Zagreb

Telefon/telefax: 01 6184722, 01 6184780

E-pošta: info@psvprelog.hr;

Voditelji

Ika Pauk, prof., Patrick Vukić, prof., Ante Vladić, prof.

Učenici

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Maja Banovec, 2. razr., Ivona Ivoš, 2. razr., Dunja Šušković, 2. razr., Marko Vitale, 2. razr.

Zamjene

Izak Brnardić, 2. razr., Bartol Drča, 2. razr., Matija Dukić, 2. razr., Maruška Zlopaša, 2. razr.

Tema projekta

Problematika svjetlosnog onečišćenja u Zagrebu i osmišljavanje mogućeg rješenja.

Cilj

Ukazati i upozoriti na problem ekološki neprihvatljivo postavljenih rasvjetnih tijela u Zagrebu zbog kojih svjetlosno onečišćenje utječe na kvalitetu i život stanovnika. Osvijestiti važnost pravilnog korištenja javne rasvjete tako da se ne ugrožavaju živa bića i okoliš u kojem žive te stvoriti uvjete u kojima bi Zagreb ponovo bio grad pod zvijezdama.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

Učenici samostalno kritički procjenjuju proces, izvore i rezultate pretraživanja te odabiru potrebne informacije, samostalno kritički promišljaju i vrednuju ideje. Također, učenici ostvaruju dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuju u različitim situacijama i spremni su zatražiti i ponuditi pomoć. Učenici razlikuju osobni od kolektivnog identiteta, imaju osjećaj pripadnosti čovječanstvu te uče preuzimati odgovornost za svoje ponašanje.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Svjetlosno onečišćenje promjena je razine prirodne svjetlosti u noćnim uvjetima uzrokovana emisijom svjetlosti iz umjetnih izvora svjetlosti. Loša regulacija i pretjerana upotreba svjetlosne emisije štetno djeluje na ljudsko zdravlje i ugrožava sigurnost u prometu zbog bliještanja i zračenja svjetlosti prema nebu, a povećani intenzitet svjetlosti i neprirodno osvjetljavanje noćnih uvjeta dovodi do poremećaja prirodne ravnoteže u životima svih živih bića. Pretjerana svjetlosna emisija ometa astronomsko promatranje neba te nepotrebno troši energiju i narušava sliku noćnog krajobraza. Svjetlosno onečišćenje za širu je javnost noviji ekološki pojam za razliku od onečišćenja vode, tla ili zraka. Svjetlosno onečišćenje predstavlja izazov za sve članice Europske unije, stoga smo izabrali ovu temu jer je to jedan

od glavnih problema Grada Zagreba kojemu se ne pristupa na održiv način. Potaknuti aktualnom situacijom u Zagrebu dobili smo motivaciju da na adekvatan način promijenimo trenutnu situaciju i time stvorimo bolje uvjete za život u našoj sredini.

Moguća rješenja problema

1. Ignoriranje problema svjetlosnog onečišćenja u Zagrebu jer to nije naš problem i netko drugi će ga riješiti.

2. Zakonske regulative radi kojih rasvjeta mora biti projektirana, izgrađena i održavana sukladno zakonima i pravilnicima utvrđenim posebnim propisima kojim se uređuje područje građenja, zaštite okoliša i prirode, energetske učinkovitosti te pravilima arhitektonskih, građevinskih, elektrotehničkih i ostalih struka u području rasvjete.

3. Pametna rasvjeta i uporaba usmjerenih svjetiljki

Pametna rasvjeta kombinirana s usmjerenim svjetiljkama znatno bi smanjila nepotrebno isijavanje svjetlosti i poboljšala energetske učinkovitost. Uvođenje svjetiljki koje usmjeravaju svjetlost prema tlu i potrebnom prostoru povećalo bi efikasnost javne rasvjete. LED rasvjeta predstavlja novi standard u javnoj rasveti s obzirom da svjetiljke koje se koriste imaju točno onu snagu koja je potrebna za zadovoljavanje svjetlotehničkih zahtjeva prostora u koji se postavljaju. Različite svjetlosne karakteristike dobivaju se pomoću malih optičkih leća koje se postavljaju direktno na LED izvore, čime se gotovo u potpunosti eliminiraju gubici unutar svjetiljke.

4. Primjena bioluminiscentnih organizama uz dodatnu mikro LED rasvjetu

Inovativno rješenje jest uporaba bioluminiscentnih biljaka kao prirodnog izvora svjetlosti, a jedna od njih je i bioluminiscentna modificirana biljka, "Firefly petunija". Bioluminiscentnom modificiranom biljkom s potporom LED stupića smanjit će se svjetlosno onečišćenje Zagreba i vratiti nebo pod zvijezdama.

Najbolji pristup

Rješenje koje smatramo najboljim je rješenje broj 4. Najbolji je pristup problemu bioluminiscentna modificirana biljka "Firefly petunija" s potporom LED stupića čija svijetlost ne bi imala negativan utjecaj na količinu svjetlosnog onečišćenja, a ujedno bi se s bioluminiscentnim biljkama smanjilo onečišćenje zraka u Zagrebu. S navedenim rješenjem osnažila bi se svijest i briga o svom okolišu.

Plan djelovanja

Provesti anketu na temu svjetlosnog onečišćenja prvenstveno među učenicima i zaposlenicima škole, ali i ostalim ljudima u našoj blizini. Nakon analize podataka ustanoviti koliko su ispitanici svjesni problema svjetlosnog onečišćenja te edukaciju usmjeriti ovisno o rezultatima ankete.

Gdje je projekt bio predstavljen te ostvareni rezultati

Informiranje i edukacija učenika Osnovne škole Brestje te naše Prirodoslovne škole Vladimira Preloga organizirana za učeničko vijeće, zainteresirane učenike, profesore i roditelje u prostorijama škole.

Osvrt na stečeno iskustvo

Osim informiranja zainteresirane javnosti, ovim smo projektom i mi stekli novo iskustvo te formirali svoja mišljenja o svjetlosnom onečišćenju i posljedicama koje neadekvatno korištenje vanjske rasvjete ostavlja na okoliš. Voljeli bismo da naši zaključci ne ostanu samo dio projekta, već da većina uvidi problem posljedica svjetlosnog onečišćenja i utjecaj na ekosustav općenito.

16. Aktivnija uloga učenika u radu škole

Škola

XVI. gimnazija; Križanićeva 4a, 10000 Zagreb

Telefon/telefax: 091 233 3480

E-adresa: XVI.gimnazija@zg.t-com.hr;

Voditeljica

Sunčana Lea Kolbezen, prof.

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici fakultativne nastave predmeta Škola i zajednica: Luka Bendeković, Eva Biljan, Ana Bulaja, Tara Đumlja, Ida Galetić, Mia Horvat, Lana Jakić, Katja Kraljević, Lucija Ničota, Katarina Pezo, Leonarda Ružić Periša, Hana Salantić, Nika Šerkinić i Tonka Štrbenac.

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Luka Bendeković, Eva Biljan, Lucija Ničota, Leonarda Ružić Periša

Tema projekta

Sudjelovanje učenika u radu škole.

Cilj

Aktivnija uloga učenika u radu škole

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Razvijanje svijesti o ulozi učenika u radu škole i izboru ravnatelja škole te zagovaranje aktivnije uloge učenika u radu škole.

Opis

Izbor i istraživanje problema

S obzirom na to da učenici čine 89.4% tj. veliku većinu populacije koja svakodnevno radni dan provodi u školi, zapitali smo se koja prava imaju učenici te sudjeluju li u donošenju odluka. Tako se razvila i naša tema – Aktivnija uloga učenika u radu škole.

Proučili smo i Pravilnik o radu XVI. gimnazije i shvatili da se u njemu spominju samo djelatnici škole, a ne i učenici. Shvatili smo da radom Škole upravlja Školski odbor koji se sastoji od sedam članova: dva predstavnika Nastavničkog vijeća, jedan predstavnik Vijeća radnika, jedan predstavnik Vijeća roditelja, te tri predstavnika Osnivača tj. u našem slučaju Grada Zagreba. Oni na sjednicama donose odluke većinski, javnim glasovanjem dizanjem ruke.

Zapitali smo se trebaju li možda učenici imati aktivniju ulogu u radu škole te je li takva situacija i u drugim državama.

Proveli smo i anketno istraživanje te iz odgovora učenika zaključujemo da učenici nisu informirani tko točno bira ravnatelja škole te većina učenika nije upućena da školom zapravo

upravlja Školski odbor. Iz toga zaključujemo da učenici nisu informirani ni educirani o radu škole kao institucije, te da ih je o tim pitanjima potrebno dodatno educirati.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Jedna od ideja koju smo predložili jest da Vijeće učenika bude prisutno na predstavljanju kandidata za školskog ravnatelja. Time smo učenicima htjeli omogućiti upoznavanje kandidata i njihovih planova za školu i na taj bi način učenici uspješno postali dio procesa. No, oni zapravo i dalje ne bi imali nikakav stvarni utjecaj na izbor ravnatelja jer bi odluka i dalje bila donesena u skladu s važećim Statutom.

Da bismo osigurali stvarno sudjelovanje učenika, jedna od mogućnosti je da učenici postanu službeni članovi Školskog odbora. Time bismo mogli aktivno sudjelovati u donošenju odluka koje se odnose na naše obrazovanje, školsku atmosferu i opće uvjete školovanja. Intervjuirali smo ravnatelja Gimnazije Poljane u Ljubljani 4. 3. 2025. koji nam je objasnio da se Školski odbor u Sloveniji sastoji od trinaest članova: 2 učenika predstavnika Vijeća učenika, 3 roditelja predstavnika Vijeća roditelja, 3 predstavnika Osnivača te 5 nastavnika predstavnika Nastavničkog vijeća, a odluka se donosi tajnim glasanjem. Također, ravnatelj škole mora imati položen Tečaj za ravnatelje, ili ga mora položiti u roku od godine dana nakon stupanja na dužnost ravnatelja.

Drugi prijedlog je organizacija edukacija o pravima učenika i načinima njihova aktivnog sudjelovanja u školskim odlukama. Tako bismo stekli bolji uvid u način funkcioniranja školskog sustava i pronašli učinkovite metode za ostvarivanje svojih prava. Međutim, jedan od izazova ove opcije jest činjenica da rezultati možda ne bi bili odmah vidljivi. Također, ako učenici i dalje nemaju stvarnu moć odlučivanja, samo znanje neće biti dovoljno za značajne promjene.

Naravno, postoji i opcija da sve ostane nepromijenjeno. To bi bilo najjednostavnije rješenje – bez dodatnih prilagodbi i izazova. No, time bismo propustili jedinstvenu priliku za razvoj odgovornosti, demokratske svijesti i kritičkog razmišljanja među učenicima te razvoj aktivnije uloge mladih i njihovo uključivanje u odlučivanje na svim razinama. Na taj način učenici ostaju pasivni promatrači bez prava odlučivanja. Ako želimo biti ravnopravni članovi školske zajednice te aktivni građani Europske Unije, moramo se izboriti za svoje mjesto u procesu donošenja odluka i ne pristati na ulogu pasivnih promatrača.

Najbolji pristup rješenju problema

Proces izbora ravnatelja u srednjim školama u Hrvatskoj često se vodi političkim kriterijima, dok se glas učenika uopće ne uzima u obzir. Učenici provode godine u školskom sustavu i najviše osjećaju posljedice različitih promjena, ali im nije omogućeno sudjelovanje u donošenju odluka.

Kroz radionice, debate i općenito razgovore između učenika, nastavnika i kandidata za ravnatelja, moglo bi se stvoriti okruženje u kojem je glas učenika bitan i u kojem su učenici upućeni u donošenje odluka u njihovoj školi. Osvještavanje učenika o njihovim pravima, odgovornostima i mogućnostima sudjelovanja dugoročno bi poboljšalo obrazovni sustav: učenici bi razvijali kritičko mišljenje, odgovornost i osjećaj pripadnosti, dok bi ravnatelj i nastavnici dobili bolji uvid u stvarne potrebe svojih učenika.

Izuzetno nam se sviđa slovenski model Školskog odbora u čijem radu aktivno sudjeluju dva učenika predstavnika Vijeća učenika i smatramo da je to model koji bi Republika Hrvatska trebala slijediti u ostvarivanju aktivnije uloge učenika u odlučivanju na svim razinama.

Plan djelovanja

S aktivnostima smo započeli proučavanjem Statuta hrvatskih srednjih škola. Upoznali smo se sa statutom XVI. gimnazije, saznali smo tko čini školski odbor u Republici Hrvatskoj te smo se dodatno obrazovali o pravima učenika.

26. 11. 2024. pokrenuli smo peticiju za aktivniju ulogu Vijeća učenika XVI. gimnazije na europskoj platformi openpetition.eu

29. 11. 2024. četiri člana naše grupe održalo je prezentaciju pred Vijećem učenika i predstavilo temu kojom se bavimo ove godine. Prezentirali smo kakve bi mi promjene htjeli vidjeti i donijeti u Vijeću učenika. Promjene čine: veća uloga u odabiru izleta i terenskih nastava, Godišnjem kurikulumu XVI. gimnazije, nastavnim metodama; vođenje i organiziranje školskih sajмова, humanitarnih događanja, radionica te izlaganja u svečanoj dvorani, kao i aktivna uloga u izboru ravnatelja.

Zatim smo nastavili s istraživanjem o načinu izbora ravnatelja u drugim Europskim državama. Istražili smo zemlje poput Francuske, Ujedinjenog Kraljevstva, Slovenije, Švedske, Nizozemske, Slovačke, Finske, Norveške, Italije, Slovenije, Bosne i Hercegovine te Srbije.

Četiri učenice su zatim dobile zadatak formulirati pitanja za intervju s odabranim ravnateljima iz drugih država, te je Mia 4. 3. 2025. u Ljubljani intervjuirala ravnatelja Gimnazije Poljane, dok je Tara istog dana intervjuirala dvoje zamjenika ravnatelja švedske gimnazije Jundedalschool iz Jonkopinga, koji su u našoj školi bili na *job shadowingu* u sklopu Erasmus projekta.

Učenice Ana i Katarina su 21. 2. 2025. prisustvovala panelu o participaciji mladih, gdje su slušale i bilježile sadržaj deliberacija (javnih rasprava) na aktualne teme. Dojmilo nas se aktivno sudjelovanje učenika – naših vršnjaka u raspravi o participaciji mladih te smo shvatile da mladi mogu kompetentno raspravljati, predlagati i donositi odluke.

Ostvareni rezultati

Učenici su savladali vještine sastavljanja anketnog upitnika, provođenja anketnog istraživanja te obrade rezultata istraživanja; pripreme i provođenja strukturiranog intervjua; istraživanja podataka o izboru ravnatelja u drugim državama; prezentiranju rezultata istraživanja; pokretanja i provođenja peticije; te zagovaranja promjena.

Predstavljanje projekta

Učenici su predstavili svoju inicijativu Vijeću učenika XVI. gimnazije u studenom, a rezultate istraživanja i cjelokupni projekt ponovno u veljači. Projekt smo predstavili i na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

17. Volontiranje

Škola

16. gimnazija

Križanićeva 4a, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 4611519

E-pošta: XVI.gimnazija@zg.t-com.hr;

Voditeljica

Kornelija Medić

Učenici

U izradi projekta sudjelovale su učenice i učenik 2., 3. i 4. – tog razreda: Franka Marović, Antonija Žafran, Mara Jordan, Vita Fiket 4.b; Eva Župarić, Ana Mihoci, Lorena Radić, Laava Vatsel, Petra Mitok 4.c; Nika Mršić 3.e; Hannah Čokić 3.d; Bruna Blaić, Petra Bosnić, Mia Buntić, Marta Dubravčić, Luka Matulović, Lara Jantolek 2.a; Mara Jakić i Zora Fabijanac 2.c
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Bruna Blaić 2.a, Petra Bosnić 2.a, Marta Dubravčić 2.a i Mara Jakić 2.c.

Tema projekta

Kako volontiranje utječe na samopoštovanje kod mladih.

Cilj

Osvještavanje važnosti volontiranja i razumijevanja za društvene probleme kod djece, roditelja i nastavnika. Stvaranje novih vrijednosti i veće građanske odgovornosti i aktivizma kod mladih. Upoznavanje Zakona o volontiranju i njegovih najbitnijih dijelova vezano uz volontiranje mladih. Odgovorniji i empatičniji odnos mladih prema sebi i drugima, učenje socijalnih vještina te razvijanje moralnog i etičnog koncepta, obogaćivanje razvoja svijesti o vrijednostima demokratskog društva.

Očekivani ishodi

Učenici argumentirano procjenjuju utjecaj volontiranja na osjećaj samopoštovanja. Sudjeluju u procesu volontiranja i procjenjuju koliko im volontiranje pomaže u razvoju samopoštovanja. Pronalaze i tumače zakonske okvire vezane uz volontiranje. Susreću se s razvojem empatičnosti i odgovornosti, osobinama koje su jako važne za svakodnevni život. Preveniraju poremećaje u ponašanju. Razvijaju osjećaj korisnosti i pripadnosti, razvijanje veće građanske odgovornosti i aktivizma kod mladih, razvijanje bolje socijalne inkluzije mladih u društvo.

Opis

Izbor problema

Nakon što smo se upoznali s temama Škole i zajednice, razgovarali smo o svakoj od njih. Razgovarajući dotaknuli smo se određenih tema i problema koji su nas zanimali i koje bi rado bolje upoznali. Istaknuo se problem o kojem se danas često govori, a to je nisko

samopoštovanje kod mladih. Istraživanja govore da oko 20% djece i adolescenata u svijetu ima problem s osjećajem niskog samopoštovanja. Osjećaji da nisu sigurni u sebe, da se ne osjećaju dobro, imaju velik utjecaj na sve aspekte života, što uključuje školu, posao, ljubavne veze i dr. Nas je interesiralo ima li sudjelovanje u procesu volontiranja utjecaj na samopoštovanje kod mladih.

Istraživanje problema

Odlučili smo provesti istraživanje koje je obuhvatilo tri skupine ispitanika koje smo smatrali važnim za ovu temu: učenike, roditelje i nastavnike XVI. gimnazije. Napravili smo ankete i obavili istraživanje kod učenika, roditelja i profesora. Odlučili smo usmjeriti se ka edukaciji vezano uz volontiranje. Ove godine odlučili smo se baviti temom „Kako volontiranje utječe na samopoštovanje učenika.”

Rezultati ankete su sljedeći:

91 posto profesora smatra da volontiranje pomaže učenicima da bolje razumiju svoje sposobnosti i granice, 87 posto profesora misli da volontiranje značajno poboljšava socijalne vještine, 95,7 posto nastavnika smatra da volontiranje pozitivno utječe na samopoštovanje kod učenika, 82,6 posto nastavnika misli da volontiranje pozitivno utječe kod razvoja odgovornosti kod učenika prema društvu i drugim ljudima, te 95,7 posto misli da volontiranje utječe na ukupan razvoj učenika kao osoba.

Roditelji nisu u toliko velikoj mjeri kao učenici i nastavnici prepoznali koliko je volontiranje važno za njihovu djecu, ali ipak oko 50 posto roditelja misli da volontiranje utječe da se njihova djeca osjećaju sigurnije u sebe, 28,6 posto roditelja misli da je odnos djeteta prema svojim sposobnostima bolji otkad volontira, 35,7 posto roditelja smatra da volontiranje povećava emocionalnu stabilnost kod djeteta

Rezultati ankete pokazali su da volontiranje kod učenika potiče osjećaj samopoštovanja, da se učenici koji volontiraju osjećaju bolje u vezi sa sobom, da 42,5 posto učenika volontira povremeno i smatraju to važnim za sebe, 46,5 posto učenika preporučilo bi volontiranje svojim vršnjacima kao način jačanja samopoštovanja.

Razgovarajući o našim saznanjima tijekom istraživanja shvatili smo da postoji problem vezan uz organizirani pristup volontiranju. Upoznali smo ravnateljicu s našim istraživanjem i željom za sudjelovanje u Projektu građanin. Naš projekt bi bio usmjeren ka edukaciji kako volontiranje u našoj školi učiniti organiziranim.

Moguća rješenja

Razgovarajući došli smo do mogućih rješenja problema: ignoriranje problema, samostalno volontiranje. Razgovarali smo se o prednostima i nedostacima svake politike. Kao temelj istraživanja koristili smo Zakon o volontiranju koji uređuje osnovne pojmove vezane uz volontiranje i temeljna načela volontiranja i strateški okvir mentalnog zdravlja do 2030. koji je izdalo Ministarstvo zdravstva.

Najbolji pristup rješenju

Kao najbolje rješenje problema izabrali smo organiziranu edukaciju i grupne volonterske akcije. Odredili smo prednosti i nedostatke naše politike. Složili smo se da je najbolji pristup našem rješenju organizirana edukacija i grupne volonterske akcije, kojih smo tijekom ove

školske godine imali jako puno i u mnogim akcijama sudjelovali su učenici cijele škole. Zakonska podloga za najbolje rješenje bila je Etički kodeks volontera, jer su nam se temeljna načela kodeksa učinila vrlo bitna za razvoj samopoštovanja, ali i drugih moralnih vrijednosti kod mladih (načelo sudjelovanja u društvenim procesima, načelo dobrovoljnosti i slobode izbora, načelo zabrane diskriminacije...).

Plan djelovanja

Za realizaciju projekta dogovorili smo aktivnosti za koje smo smatrali da će biti korisne predviđenim skupinama: uspostavili smo suradnju s volonterskim udrugama, od kojih su nam neke udruge održale predavanja koja su bila dostupna učenicima cijele škole (volonterski centar, udruga zagrebački humanitarci), a s nekim udrugama organizirali smo različite akcije volontiranja (udruga za slijepe osobe, udruga za autizam; zajedno s odgajateljima pomagali smo se brinuti o autističnim osobama, akcije pošumljavanja „Šumoborci“, učenici i profesori naše škole su pošumljavali šumu u blizini Siska, obilježili smo Dan volontera; gledajući film o „Marijinim obrocima“ za vrijeme kojega smo od učenika skupili donacije prema mogućnosti svakoga od njih koje smo onda uplatili na račun Marijinih obroka. Marijini obroci su humanitarna organizacija koja hrani djecu u školama po cijelom svijetu, osobito u nerazvijenim zemljama svijeta, cijela škola sudjelovala je u prikupljanju određenih stvari koje smo donirali Domu za nezbrinutu djecu u Nazorovoj, na Božićnom sajmu smo prikupljali novac za učenike naše škole koji su slabijeg socioekonomskog statusa, u staračkom domu organizirali smo radionice učenja stranih jezika, jer smo mi jezična gimnazija, organizirali smo i osmislili „Dan dobrih dijela u XVI. Gimnaziji“ gdje smo organizirali pisanje lijepih poruka, koje smo onda podijelili učenicima i profesorima.

Cijelo vrijeme prikupljali smo materijale s aktivnosti kao i dojmove koje bi koristili za izradu portfelja i slaganje dokumentacijske mape.

Javna predstavljanja

Predstavili smo projekt na Nastavničkom vijeću i Vijeću učenika. Također ćemo objaviti na stranici škole i Instagram profilu škole, da bismo pokušali osvijestiti učenike, profesore i roditelje o važnosti volontiranja. Prijavili smo sudjelovanje na 12. Županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

Ostvareni rezultati

Do sada smo ostvarili veći dio edukacija koje smo predvidjeli u planu djelovanja. Dio smo dogovorili za realizaciju. Upoznali smo učenike, roditelje i profesore kakav utjecaj volontiranje ima na samopoštovanje kod učenika. Shvatili smo važnost razvijanja organiziranog volontiranja unutar same škole. Nakon provedenih anketa u mogućnosti smo promicati u svojoj okolini metode za poboljšanje samopoštovanja kod mladih, poticati tolerantno ponašanje, međusobno razumijevanje i poštovanje u komunikaciji i suradnji u procesu volontiranja. Problem se ne rješava s nekoliko edukacija i akcija s toga bi nastavili projekt kojim bismo učenike potaknuli na različite aktivnosti volontiranja koje bi onda utjecale na bolje samopoštovanje kod mladih.

Na kraju, želimo zahvaliti ravnateljici škole što nam je omogućila odvijanje ovog projekta, svim institucijama koje su nas ugostile i održale poučna predavanja te svima koji su sudjelovali u našim anketama i intervjuima.

18. Konzumerizam ili održiva budućnost?

Škola

Graditeljsko-geodetska tehnička škola Split; Ul. Matice hrvatske 11, 21000 Split

E-mai: ured@ss-graditeljskogeodetskatehnicka-st.skole.hr;

Voditelji

Ivana Roguljić i Natalija Palčić

Učenici

Sara Đuričić, Iva Antunović, Nina Šupić, Gita Žuvela

Tematsko područje

Ekološka dimenzija / Održivi razvoj

Opis

Istraživanje problema

U suvremenom društvu konzumerizam uzrokuje ekološke, ekonomske i društvene probleme, osobito u urbanim sredinama poput Splita. Projekt istražuje kako navike pretjerane potrošnje i bacanja ispravnih uređaja doprinose gomilanju otpada i zagađenju okoliša. Učenici predlažu osnivanje Zelenih kafića – prostora u kojima bi građani mogli popravljati, reciklirati i učiti o održivosti – kao način suzbijanja konzumerizma i poticanja odgovorne potrošnje.

Alternativne politike

Zeleni kafić – Održiv model ugostiteljskog i edukativnog prostora.

Prednosti: Promiče ekološku svijest među građanima i turistima, čime se mijenja potrošačka kultura; Smanjuje količinu otpada korištenjem recikliranih materijala i biorazgradivog posuđa; privlači ekološki osviještene potrošače, čime se stvara nova niša na tržištu ugostiteljstva.

Nedostaci: visoki početni troškovi za pokretanje, uključujući nabavu ekološki prihvatljivih materijala i infrastructure; koncept još nije dovoljno prepoznat na tržištu, što može usporiti poslovni rast; potrebno je vrijeme da se potrošači naviknu na novi model poslovanja i prepoznaju njegove dugoročne koristi.

2. Servisi za popravke – Povratak kulturi popravljanja i jačanje obrtništva.

Prednosti: Smanjuje količinu otpada, čime se pridonosi očuvanju okoliša.; omogućuje građanima da uštede novac popravljajući predmete umjesto da kupuju nove; potiče obrtništvo i razvoj zanata, čime se osigurava radna mjesta za kvalificirane majstore.

Nedostaci: Sve je manje kvalificiranih majstora i obrtnika, što otežava dostupnost ovakvih usluga; popravci često nisu isplativi u usporedbi s kupovinom novih proizvoda, osobito zbog niske cijene masovne proizvodnje; dominacija konzumerizma obeshrabruje popravke jer potrošači sve češće preferiraju novi proizvod umjesto popravljanja starog.

3. Politika recikliranja – Unaprjeđenje postojećeg sustava gospodarenja otpadom.

Prednosti: Postoje zakonske obveze i planovi odvoza otpada koji omogućuju sustavno gospodarenje otpadom; grad i županija ulažu sredstva u reciklažnu infrastrukturu, čime se omogućava lakše i efikasnije razvrstavanje otpada; omogućena je dodatna edukacija građana o pravilnom odlaganju otpada, čime se podiže svijest o važnosti recikliranja.

Nedostaci: Politika se ne provodi dosljedno – iako postoje zakoni, njihova primjena često nije strogo kontrolirana; nedovoljna uključenost građana u pravilno odvajanje otpada rezultira pogrešnim odlaganjem i smanjenom učinkovitošću sustava; zlouporaba sustava kroz nepravilno odlaganje otpada, primjerice ubacivanje neadekvatnih predmeta u kontejnere ili paljenje otpada, dodatno narušava efikasnost recikliranja.

Najbolji pristup rješavanju problema

Odabrana politika

Zeleni kafić – multifunkcionalni prostor za popravke, reciklažu i edukaciju. Građani bi mogli donijeti uređaje u kvaru, naučiti osnovne popravke, reciklirati materijale i kupovati popravljene proizvode. Ovaj model podupire Ustav RH kroz članak 3. (održivi razvoj), članak 65. (pravo na obrazovanje) i članak 69. (pravo na zdrav okoliš).

Plan djelovanja

– Suradnja s Deltion Collegeom iz Nizozemske na planiranju centra za reciklažu. Razrada prostora za zeleni kafić i reciklažnu industriju.

– Edukacija građana kroz javne događaje.

Zaključak: Projekt promovira važnost osobne i zajedničke odgovornosti za okoliš kroz primjenu održivih navika. Zeleni kafići, servisi i reciklažni centri predstavljaju konkretna i ostvariva rješenja za smanjenje otpada i promjenu potrošačke svijesti. Učenici potiču građane da kroz male svakodnevne korake pridonesu velikim promjenama.

Predstavljanje projekta:

27. 3. 2025. na Županijskoj smotri projekata iz GOO

15. 4. 2025. na javnom događanju u knjižnici za nastavnike i učenike naše i susjednih triju škola s kojima dijelimo školsku zgradu.

29. 4. 2025. na javnom događaju „Održivo i zeleno“ u Infozoni

19. Nedostatak prostora za aktivnosti srednjoškolaca

Škola

IV. gimnazija "Marko Marulić", Zagrebačka 2, Split

Tel: 021 344 484

E-mail: natalija.palcic@gmail.com;

Voditeljica

Natalija Palčić, prof.

Učenici

Marijeta Bagat, Dora Medvidović, Petra Krajina, Lara Borožan Labrović

Tematsko područje

Socijalna dimenzija – slobodno vrijeme učenika

Opis

Istraživanje problema

Projekt istražuje problem nedostatka javnih prostora za kvalitetno i priuštivo provođenje slobodnog vremena srednjoškolaca u Splitu. Učenici su prepoznali važnost socijalizacije i razvoja socijalnih vještina u sigurnom okruženju, uz pozivanje na članak 63. Ustava RH-a koji jamči prava mladih, ali se, kako smatraju, nedovoljno provodi u praksi. Većina anketiranih srednjoškolaca smatra da je potreban veći angažman lokalne vlasti i institucija u stvaranju sadržaja i prostora za mlade.

Alternativne politike

Učenici su analizirali više mogućih rješenja:

- Info zona: Klub za mlade s besplatnim i pristupačnim sadržajima, no slabije poznat i prostorno udaljen.
- Centri za mlade (sport, folklor, zbor): Nude razvijanje vještina, ali često zahtijevaju financijska sredstva.
- Školski prostori: Lako dostupni, no ograničeno upotrebljivi izvan nastave.

Odabrana/naša politika

Suradnja s Info zonom – klubom koji već djeluje u Splitu i pruža programe i podršku mladima. Prepoznata je kao održivo rješenje zbog već postojećih veza s donositeljima odluka i iskustva u organiziranju aktivnosti za mlade.

Plan djelovanja

- Provedena anketa među više od 400 srednjoškolaca.
- Organizirana fokus grupa.
- Predstavljanje projekta u školi i drugim srednjim školama.
- Kontakti s predstavnicima vlasti (gradonačelnik, župan).

- Sudjelovanje u projektu GOOSKA (Karlovac) i Erasmus+ aktivnostima.
- Izrada plakata i osmišljavanje konkretnih prijedloga sadržaja za mlade (npr. društvene igre, radionice).

Predstavljanje projekta

26. 2. 2025. na Erasmus projektu GOOSKA u Osijeku

na izornoj nastavi 2., 3., i 4., razreda iz PiGa

27. 3. 2025. na Županijskoj smotri projekata iz GOO

24. 4. 2025 na otvorenom danu škole

29. 4. 2025. na javnom događaju „Održivo i zeleno“ u Infozoni

Obrazac za procjenu obrane projekta

Portfelj Projekta građanin sastoji se od dva dijela: oglednog panoa od četiri dijela i dokumentacijske mape od pet dijelova. Kada vrednujete portfelj, kriterije koji se nalaze u obrascu za procjenu treba primijeniti na ogledni dio i na odgovarajući dio u dokumentacijskoj mapi. U vrednovanje portfelja i dokumentacijske mape uključuje se i vrednovanje njegove obrane. Skala procjene je sljedeća: **Izvršno, vrlo uspješno, uspješno, zadovoljavajuće.**

KRITERIJI VREDNOVANJA	PROCJENA	KOMENTAR
Prvi pano: Razumijevanje problema Navodi i objašnjava problem i njegove uzroke i predstavlja dokaze postojanja problema Pokazuje razumijevanje pitanja vezanih uz problem Pokazuje razumijevanje postojeće ili predložene javne politike Objašnjava neslaganja oko problema koji možda postoje u zajednici Objašnjava zašto bi vlast trebala biti uključena u rješavanje		
Drugi pano: Analiza alternativne politike Predstavlja dvije ili tri alternativne javne politike kao rješenje problema Objašnjava prednosti i nedostatke svake predstavljene alternativne politike Utvrđuje koje su nesuglasice i sukobi vezani uz svaku od alternativa		
Treći pano: Priprema javne politike i uvjeravanje Navodi javnu politiku kojom se rješava problem i državni odjel ili tijelo nadležno za provođenje predložene javne politike Podržava predloženu javnu politiku objašnjenjima i dokazima Utvrđuje i objašnjava prednosti i nedostatke predložene javne politike Objašnjava i podupire podacima zašto je njihova predložena javna politike ustavna		
Četvrti pano: Provedba plana akcije Navodi pojedince i grupe koje podupiru i koje se		

suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati Navodi dužnosnike koji podupiru i koji se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati Navodi i objašnjava slijed akcija kojima će djelovati da se njihova predložena javna politika provede Predlaže akciju koja se nastavlja i temelji na dokazima predstavljenima na prethodnim panoima		
---	--	--

KRITERIJI VREDNOVANJA	OCJENA	KOMENTAR
Cjelokupni portfelj: Opseg u kojem cjelokupni portfelj Predstavlja materijal na oglednim panoima i dokumentacijskoj mapi koji je međusobno povezan i međusobno se podupire Predstavlja jasan i uvjerljiv slijed od jednog do drugog oglednog panoa Koristi standarde dobrog pisanja Koristi odgovarajuće i prikladne grafikone i pisane podatke Vizualno je privlačan Uključuje dokaze, U dokumentacijskoj mapi u petom poglavlju učenici su dali osvrt o tome što su naučili		

Ukupna procjena projekta:

- a) Izvrsno
- b) Vrlo uspješno
- c) Uspješno
- d) Zadovoljavajuće

Komentar:

Jake strane obrane projekta:

Ima li slabih strana? Vaše preporuke za poboljšanje:

Procjenitelj: _____

Ime škole/učitelja _____